DOCUMENT RESUME

ED 054 676	48	FL 002 544
AUTHOR	Matson, Dan M., Ed.; Mahapatra, B. P., Ed.	
TITLE	The Oriya Language Textbook Series, Volume Three: Graded Readings in Oriya.	
INSTITUTION	Cornell Univ., Ithaca, N.Y.	
SPONS AGENCY	Office of Education (DHEW), Washington, D.C. Bureau of Research.	
BUREAU NO	BR-5-1267	
PUB DATE	70	
CONTRACT	OEC-5-14-019	
NOTE	127p.	
EDRS PRICE	MF-$0.65 HC-$6.58	
DESCRIPTORS	Anthologies; Cultural Education; Indo European Languages; *Instructional Materials; *Language Instruction; Literature; Modern Languages; *Reading Materials; *Short Stories; Supplementary Reading Materials; Textbooks; *Uncommonly Taught Languages	
IDENTIFIERS	India; *Oriya	

ABSTRACT

The 13 stories in this collection were selected on the basis of their readability for beginning students of Oriya. This collection and its companion glossary form the first part of the series of materials designed to follow "Basic Lessons in Oriya" and "The Or ya Writing System." The order in which the stories are presented is determined on the basis of each story's length, the size and nature of its vocabulary, and grammatical complexity. A glossary is included as a separate volume. Th script of the text is entirely in Oriya. For the companion documents see FL 002 543, FL 002 545, FL 002 546, FL 002 547, FL 002 548, FL 002 549, and FL 002 599. (RL)

THE ORIYA LANGUAGE TEXTBOOK SERIES

VOLUME THREE

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
OFFICE OF EDUCATION
THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL OFFICE OF EDUCATION POSITION OR POLICY

ED054676

GRADED READINGS IN ORIYA

Selected and Edited by

Dan M. Matson

B. P. Mahapatra

Madison, Wisconsin © 1970

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS COPYRIGHTED MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY DAN M. MATSON TO ERIC AND ORGANIZATIONS OPERATING UNDER AGREEMENTS WITH THE U.S. OFFICE OF EDUCATION. FURTHER REPRODUCTION OUTSIDE THE ERIC SYSTEM REQUIRES PERMISSION OF THE COPYRIGHT OWNER."

FL002544

The research reported herein was performed pursuant to a contract between Cornell University and the Office of Education, United States Department of Health, Education and Welfare, under the authority of Title VI of the National Defense Education Act.

FOREWORD

The thirteen stories in this collection were selected because they (I hope) are not unduly difficult reading material for a westerner having some prior study of Oriya (several months to a year --depending on the nature and intensity of that study).

Almost equally important, these stories are widely known among Oriya-speaking people--almost any Oriya who sees this book will recognize some or all of them--and they have a particularly Orissan flavor about them which makes them more than just material for reading practice.

This collection and its companion glossary form the first part of the series of materials designed to follow my Basic Lessons in Oriya and The Oriya Writing System (published in a single binding as Materials for the Study of Oriya, East Lansing: Michigan State University Asian Studies Center, 1970); some students may profitably begin the early stories in this collection while still working in the earlier materials.

The order in which the stories are presented was determined on the basis of each story's length, the size and nature of its vocabulary, and--as far as we could measure--its grammatical complexity. This grading is intended to contribute maximally to the student's development of reading efficiency and vocabulary. To cash in on these possible benefits, runs the theory, it's necessary to work through the stories strictly in the order presented, without skipping any for any reason.

The glossary to these stories is bound separately from them, so that the reader may refer to it without repeatedly losing his place in the story. In order to take as much of the manual labor as possible out of the hands of the student, the entries in the glossary are arranged not alphabetically, but rather in the order in which the reader will need them as he works through the book. While there are numerous words which are glossed more than once in the glossary, most are glossed only at their first occurence; any other procedure would result in a glossary too thick to be manageable. Each entry in the glossary is keyed to the text by page and line numbers.

Since, in general, a word once glossed is not glossed again, it is important that the stories not be taken up out of order, which would be likely to result in one's encountering strange words not glossed which had occurred and been glossed in stories which one had skipped. (This is not part of a devilish plan to bend readers to my will: a dictionary for this book, alphabetically arranged, is planned but not yet begun. To date, the best practical Oriya-English dictionary is Baba Baidyanātha Pāḍhī, Bṛihata Oḍiā Abhidhāna, Cuttack: Friends Publishers, 1964.)

The stories were calligraphed by Jagabandhu Misra. The statistical basis for ordering the stories was gathered largely by Misra, Basant Kumar Das, and Bhikari Charan Naik, assisted by Prabodh Kumar Chand and Ambika Mohanty; their work was coordinated by my wife Susan, to whom a special debt is owed as I was not allowed to pay her for this full-time work. Fond thanks go also to Purnna Chandra Choudhury for a profusion of services rendered throughout the work in Puri.

Page and line citations for the glossary were done by Siba Narayana Mohanty, assisted by Kashinath Rout and Braja Das. The glossary was typed with admirable excellence by Michael M. T. Henderson. The art work for the covers is by Carol Henderson.

D. M. M.
Madison, June 1970

ସୂଚିପତ୍ର

Foreword ii

* ୧- ସର୍ଗର ଦର୍ପଣ ୧

* ୨- ସୁନାଫୁଲ କଥା ୫

* ୩- ଧାନଟି ଭିତରେ ଚାଉଳଟିଏ ୧୨

** ୪- ଟୁଣୁଟୁଣି କି ବୁଦ୍ଧି କଲା ୧୯

* ୫- ମଂତ୍ରୀ ପୁଅ ସାଧବଝିଅ କଥା ୨୪

** ୬- ଅଗରେ ଦ୍ୱାଣ୍ଡି ମୂଳରେ ଚୂଳୀ ରଜା ଦେ, ତମ ବିଚାର ଭଲି ୩୧

* ୭- ବେଲଟୋ କନ୍ୟା କଥା ୩୬

** ୮- ସେ ଝିଅ ଲଂକା ଜିଣିଲା ୪୭

* ୯- ମାଡହାଣ୍ଡି କଥା ୫୮

** ୧୦- ଗଜ ମୂର୍ଖ ୬୮

* ୧୧- 'ହିଟଗାଡିଆଂକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ' ୭୩

* ୧୨- ଦି ସଂଗାତ କଥା ୮୭

** ୧୩- ଦେଶ ଗଣ୍ଡିଆ, କଟକ ଟଣ୍ଡିଆ, ଗଣ୍ଡି ଗଣ୍ଡିଆ ୧୦୮

* From ଗୋପାଳଚଂଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ: <u>ଉତ୍କଳ କାହାଣୀ</u>

Cuttack: Cuttack Trading Co.; 2nd printing 1964

** From କୁଂଜବିହାରୀ ଦାଶ: <u>ଲୋକଗଳ୍ପ ସଂଚୟନ</u>

Bhubaneswar: Oriya Sahitya Akademi, 1964

ସ୍ୱର୍ଗର ଦର୍ପଣ

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ

ଗୋଟିଏ ଠକ ଥାଏ ଲୋ, ତା ବଂଶରେ ପୂର୍ବ ପୂର୍ବାନ୍ତରୁ ଠକେଇ ବିଦ୍ୟା ଚାଲି ଆସୁଥାଏ । ସେ ଠକ ଅସି ବୁଢା ହେଲା । ତାର ଦି ପୁଅ ; ଦିନେ ତା ଦି ପୁଅଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲା ; ଆରେ ପିଲାଏ ମୋ ବଳ ବୟସ ଆସି ଗଲାଣି , ମୁଁ ଆସି ମାଟି ଖୋଜିଲିଣି , ତୁମେ ଦିହେଁ ତ ଦିନେ ସୁଦ୍ଧା ଦାଣ୍ଡକୁ ବାହାରିଲ ନାହିଁ , ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ଆମ ବଂଶ ପାଠ ତ ବୁଡ଼ିଯିବ , ମୁଁ ଏଇଆ ବସି ଦିନରାତି ଭାବୁଛି ମୋ ପରେ ଆମ ନାଆଁ ବୁଡ଼ିଯିବ କିନା । ବଡ଼ ପୁଅ ବାହାରି ପଡ଼ି କହିଲା ; ମତେ ଟଙ୍କା ଶାହେଟି ଦିଅ କି ମୁଁ ଯାଉଛି । ବଡ଼ ପୁଅ ଟଙ୍କା ଶାହେଟି ନେଲା , ବୁଢ଼ା ଘୋଡାଟିଏ କିଣିଲା , ଲୁଗାପଟା କିଣିଲା , ବେଶ ହେଲା , ଘୋଡାରେ ଚଢ଼ି ଗଲା , ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ଏକ ରଜା ମୁଲକରେ । କହିଲା , ମୁଁ ଆସିଛି ଘୋଡା ମଣ୍ଡା କରିବି । ଯା କହି ସେ ରଜାଘରେ ରହିଲା । ଏ ଘୋଡାଟିକି ରଜାଙ୍କ ଘୋଡାଶାଳରେ ବାନ୍ଧି ଦେଉଥାଏ । ସେଠି ରହିଲା ଦିନାକେତେ । ରଜାଙ୍କ ପକ୍ଷୀରାଜ ପାଟ ଘୋଡାରେ ଚଢିବାକୁ ଯାହାଙ୍କୁ ଦିନେ ରଜା କହିଲେ । ଏ ସେ ପାଟଘୋଡା ଉପରେ ଯିମିତି ଚଢିଲା , ସିମିତି ତା ପିଠିରେ ଦି ଗୁଣ୍ଡ ଲଗେଇ ଦେଲା ସେ ଘୋଡା ଏକା ଡିଆଁକେ ଶାହେ କୋଶ ଟପିଗଲା । ରଜା ତ ଚାହିଁଛନ୍ତି ଏ ଟୋକା ଫେରିବ ବୋଲି , ଠକ ପୁଅ ତ ଘୋଡା ଘେନି ଛୁ । ଘୋଡାକୁ ମାରିଦେଇ ଆଉ ଏକ ରଜା ରାଇଜରେ ପହଞ୍ଚିଲା , ସେ ରଜା ଯେମିତି ଏ ପକ୍ଷୀରାଜ ଘୋଡାକୁ ଦେଖିଲେ ଏ କହିଲା ମୁଁ ସଉଦାଗର ଆସିଛି ଏ ଘୋଡାକୁ ଛାମୁରେ ଭେଟିବି ବୋଲି । ରଜା ଭାରି ଖୁସି ହେଲେ , ଯାହାକୁ ଟଙ୍କା ହଜାରେ , ଲୁଗାପଟା , ସୁନାରୁପା , ବାଟଖରଚ ଦେଲେ । ସେ ପାଟ ଘୋଡାଟିକି ରଖିଲେ । ଏ

ଟଙ୍କାପଇସାଗୁଡ଼ାକ ଧରିଲା, ଅଇଲା । ଘରକୁ ଆସି ବାପ ପାଖରେ ସବୁ ପଦାର୍ଥଗୁଡ଼ାକ ଥୋଇ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିଲାରୁ ବାପ ସବୁ ହାଲଚାଲ ବୁଝିଲା ; ଭାରି ଖୁସି ହେଲା । ସେଇଥିରୁ ସାନ ପୁଅକୁ କହିଲା, ହଇରେ ବଡ଼ ଭାଇ ତ ଏତେ ଆଣିଲା, ତୋ କାରାମତି କ'ଣ ଅଛି ତୁ ଭଲା ଦେଖା । ମତେ ତ ଯାହା କୁହାଦିନେ ଯୋଗିବ, ତା ଜଣା ଅଛି, ତୁମ ପେଟ ଭଲା ତୁମେ ଯୋଗି ଆମ ବଂଶର ନାଆଁ ରଖ । ସାନ ପୁଅ କହିଲା, ଭାଇଙ୍କି ତ ଟଙ୍କା ଗଦେ ଦେଲ, ମୁଁ ଟଙ୍କାପଇସା କିଛି ମାଗୁ ନାହିଁ । ଯା କହୁ ପାରୁ ଅନୁକୂଳ କରି ବାହାରିଲା । ସେଥିଁଏ ଗୋବର ପାଣ୍ଡୁରୁ ଗୋଟାଇ ଆଣି ବନ୍ଦ କରି ପିଣ୍ଡୁଳାଟିଏ କଲା ତା ମୁଣ୍ଡରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଦର୍ପଣ ମାରିଲା, ତାକୁ ଆଚ୍ଛା କରି ଗୁଡ଼ି ପାଖଗୁଡ଼ାକ ପାଟକନା ରଙ୍ଗଚଙ୍ଗିଆ କରି ଗୁଡ଼େଇ ଦେଲା ଉପରେ ଦି ଚଉତ କରି ଖଣ୍ଡେ ପାଟକନା ପକେଇ ଦେଲା, ଗଲା ତାକୁ କାନ୍ଧରେ ବହେଇ । ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ଆଉ ଏକ ରଜା ମୂଲକରେ । ସେ ରଜାଙ୍କର ଲାଗିଛି କଚେରୀ, ମଣିଷ ଜମା ହୋଇଛନ୍ତି । ପାଏବାଟରୁ ଗହ ଗହ ଶୁଭୁଛି । ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ସାଥିବ କଟୁଆଳ ଦେଖଣାହାରୀ ସୈନ୍ୟ ସାମନ୍ତ ପାଇକ ସାମନ୍ତେ ପୂରିଛନ୍ତି । ଏ ଯାଇ କଚେରୀରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା ତାଙ୍କ ଆଗରେ ସେ ପିଣ୍ଡୁଳାଟିକି ଥୋଇ ଦେଲା । ରଜା ପଚାରିଲେ କିହୋ, ଏ କ'ଣ ? ଟୋକା କହିଲା, ମହିମା ! ସେ, 'ସ୍ୱର୍ଗର ଦର୍ପଣ' ଯାହାଙ୍କ ବାପ ମା ମରିଛନ୍ତି, ସେ ସ୍ୱର୍ଗରେ କିମିତି ଆନନ୍ଦରେ ଅଛନ୍ତି, କି ଦୁଃଖରେ ଅଛନ୍ତି, ଯା ଭିତରକୁ ଚାହିଁଲେ ପୁଅଙ୍କୁ ବାପ ମାଆ ଭଲ ହୋଇ ଦିଶିବେ । ରଜା କହିଲେ, ତେବେ ଆମ ବାପ ମା କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ଆମେ ଦେଖନ୍ତେ । ଏ କହିଲା, ମହିମା ଏ କ'ଣ ସାହଜ କଥା ପଢ଼ିଚି ? ଟଙ୍କା ହଜାରେ ଦର୍ଶନୀ ନ ଥୋଇଲେ

ଏଥିରେ କିଛି ଦିଶିବ ନାହିଁ, ଖାଲି ଝାଲଝାଲୁଆ ଦିଶିବ । ରଜା ତ ବାପ ମା'ଙ୍କୁ ଦେଖିବେ ବୋଲି ଉଚ୍ଛନ୍ନ, ରଜାଙ୍କୁ ଅବା ଟଙ୍କା ଅଭାବ ? ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲାରୁ ଏ ଟୋକା ଆଗରେ ଟଙ୍କା ହଜାରେ ଆଣି କୁଢେଇ ଦେଲା । ଟଙ୍କା କୁଢାଇଲାରୁ ରଜା ଚାହିଁଲେ ସେ ଦର୍ପଣରେ ବାପ ମାଆଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ । ଏ ସେତିକିବେଳେ କହିଲା, ମଣିମା ! ଏ ମୁଣ୍ଡ ରହିଲେ କହିବି, ଏଥିରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି । ଯାହାଙ୍କର ବାପର ଠିକଣା ନାହିଁ, ସେ ଏଥିରେ ଚାହିଁଲେ ତାଙ୍କୁ ବାପ ମା ଦିଶିବେ ନାହିଁ, ତୁଚ୍ଛା ତାଙ୍କୁ ଆପଣା ମୁହଁଟା ଦିଶିବ । ରଜା ଯାଇ ସେ ଦର୍ପଣରେ ଅନାଇଲା ବେଳକୁ ତାଙ୍କୁ ଖାଲି ଆପଣା ମୁହଁ ଦିଶିଲା, ବାପ ମା କେହି ଦିଶିଲେ ନାହିଁ । ରଜା ବିଚାରିଲେ ଏବେ ଆଚ୍ଛା କଥା ହେଲା ଆସି, ମୁଁ ଯେବେ ନାହିଁ କରିବି ମତେ ବାପ ମା ଦିଶିଲେ ନାହିଁ ବୋଲି, ତେବେ ଏଠି ଲୋକେ ତ ଜାଣିବେ ମୁଁ ଅଣବାପୁଆ ବୋଲି, ତାହା ହେଲେ ତ ମୋ ମହତ ଗଲା ବୋଲି ଜାଣ । ଏ ଟୋକା ରଜାଙ୍କ ମନକଥା ଠଉରାଇ ସେତିକିବେଳେ ହସି ହସି ରଜାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, ମଣିମା ! ଛାମୁଙ୍କ ବାପା ମା ସ୍ୱର୍ଗରେ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ? ମଣିମାଙ୍କୁ ଦିଶୁ ନାହାନ୍ତି କି ? ରଜା ତ ସେତେବେଳକୁ ମନେ ମନେ ଖୁସି ହେଇଗଲେଣି । ରଜା ଲାଜକୁ ପୁଣି କହିଲେ, ହଁ ଦିଶୁଛନ୍ତି । ଆମ ବାପା ମା ତ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଭାରି ଆନନ୍ଦରେ ଅଛନ୍ତି । ସେଇଥିରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ବିଚାରିଲେ ; ରଜା ତ ତାଙ୍କ ବାପ ମା'ଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ, ଆମ ବାପ ମା କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ଆମେ ଟିକିଏ ଭଲା ଦେଖନ୍ତେ । ଯା କହି ସେ ଟୋକା ପାଖରେ ଆଣି ପୁଣି ହଜାରେ ଟଙ୍କା କୁଢେଇଲେ, ମନ୍ତ୍ରୀ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ତାଙ୍କୁ ତୁଚ୍ଛା ଆପଣା ମୁହଁଟା ଦିଶିଲା, ମନ୍ତ୍ରୀ ତ ଆଚ୍ଛା

ହଇରାଣରେ ପଡ଼ିଲେ । ବିଚାରିଲେ ; ରଜା କିମିତି ତାଙ୍କ ବାପ ମା'ଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ? ମତେ କାହିଁକି ମୋ ବାପ ମା ନ ଦିଶିଲେ ତେବେ କ'ଣ ମୁଁ ଅଣବାକୁଆ ? ଏ କଥା ତ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଲେ ମୋ ମହତ ପଦାରେ ପଡ଼ିଯିବ ! ଏ ଟୋକା ପଚାରିଲା ଦେଖିଲ? ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ; ହଁ, ଆଜ୍ଞା ! ଆମ ବାପ ମା ଭାରି ଖୁସିରେ ଭାରି ଆରାମରେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଅଛନ୍ତି । ସେ ଦେଖି ସାରି ତାଙ୍କ ଆସନରେ ଯାଇ ବସିଲେ । ସାଥିକ ସେମିତି ଆଣି ଟଙ୍କା ହଜାରେ କୁଟେଇ ଦେଲା, ସେ ଦର୍ପଣକୁ ଯାଇ ଚାହିଁଲାବେଳକୁ ଆପଣା ମୁହଁଟା, ଏତେ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ଯେବେ କହନ୍ତି, କିଛି ଦିଶିଲା ନାହିଁ ବୋଲି, ତେବେ ତ ଅଣବାକୁଆ ବୋଲି ପ୍ରଘଟ ହେଲେ କଥା ସରିଯିବ ! ସେ କହିଲା ଆଜ୍ଞା ! ଆମ ବାପା ମା ସ୍ୱର୍ଗରେ ଭାରି ଆରାମରେ ଅଛନ୍ତି । ଏଥର ରଜା ବିଚାରୁଥାନ୍ତି ସମସ୍ତେ ଦେଖିଲେ, ମତେ କିଆଁ ଦିଶିଲା ନାହିଁ ? ମୁଁ ତେବେ କଅଣ ଅଣବାକୁଆ ? ମନ୍ତ୍ରୀ, ସାଥିକ ସିମିତି ସମସ୍ତେ ଏ କଥା ବିଚାରୁଥାନ୍ତି । 'ଚୋର ମା ଲାଜେ ନ କାନ୍ଦେ, ଯେବେ କାନ୍ଦେ, ଦୁଆର ଦେଇ କାନ୍ଦଇ ।' କାହା କଥା କେହି କାହା ଆଗରେ ଲାଜରେ କହିବାକୁ ନାହାନ୍ତି । ଟୋକା ମନକୁ ଯେ ଚୋର । ପଚିଶ କଟିଆଳ ଟଙ୍କା ହଜାରେ ଦେଇ ରଜା ମନ୍ତ୍ରୀ ସାଥିକଙ୍କ ପରି ବାପ ମା'ଙ୍କୁ ଦେଖି ବୋଧ ହେଲାରୁ ଏ ଠକ ପୁଅ ଟଙ୍କା ଗୁଡ଼ ହଜାର କାନରେ ଯାକି ରଜାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରୁ ଆସିଲା । ଘରେ ଆସି ବାପ ପାଖରେ ଟଙ୍କାତକ ଥୋଇ ଦେଲା । ବାପକୁ ଏ ସବୁ କଥା କହିଲା, ବାପ ଏହା ଶୁଣି କହିଲା, ସାବାସ୍ ରେ ପୁଅ । ସେ ପୁଅକୁ ସାବାସ୍ ପଣିଆ ଦେଲା, କହିଲା ମତେ ବଳି ମୋ ପୁଏ । ଦି ପୁଅଙ୍କୁ ଯୋଡ଼ ଘର ଦୁଆର କଲା।

\5

A5

ସୁନାଫୁଲ କଥା

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ

ଏକ ଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ସାଧବ ଥାଏ ଯେ, ସେ ସାଧବର ସାତ ପୁଅ, ସାତ ବୋହୂ, ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଥାଏ, ସେ ଝିଅଟି ନାଁ ସୁନାଫୁଲ। ସାଧବର ସାତ ବୋହୂମାନେ ନିତି ରାତିରୁ ପୋଖରୀକୁ ଗାଧୋଇ ଯାଆନ୍ତି, ସୁନାଫୁଲଟି ତ ଭାଉଜମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଗାଧୋଇ ଯାଏ। ଦିନକର ପୋଖରୀ କୂଳରେ ସାତ ଭାଉଜମାନେ ସୁନାଫୁଲକୁ କହିଲେ, ହଇ ହେ ସୁନାଫୁଲ ତୁମ ନାଆଁଟି ତ ସୁନାଫୁଲ, ତୁମେ ନିତି ସୁନାଫୁଲ ଗୁଡ଼ିଏ ଫୁଟାନ୍ତ ଲୋଡ଼େ ଆମେ ମୁଣ୍ଡରେ ପିନ୍ଧନ୍ତୁ। ସୁନାଫୁଲ କହିଲା, ହଉ ତେବେ ଶୁଣ ଆମ ଅଗଣା ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ଗାତ କରିବ, ମୁଁ ସେ ଗାତ ଭିତରେ ପଶିବି, ତୁମେ ମୋ ଉପରେ ମାଟି ଘୋଡ଼ାଇ ଦେବ, ମୁଁ କାଲି ସକାଳକୁ ଗଛଟେ ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟି ଥିବି। ତୁମେ ଫଳ ଛିଣ୍ଡେଇବ ନାହିଁ, କି ପତର ଛିଣ୍ଡେଇବ ନାହିଁ, ଧୀରେ ଧୀରେ କରି ସବୁ ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ତୋଳି ସାରିବ, ମତେ ଡାକିବ – 'ଉଠ ଗୋ ସୁନାଫୁଲ' – ମୁଁ ପୁଣି ଜୀଇଁ ମଣିଷ ହୋଇଯିବି। ସାତ ଭାଉଜମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ହୋଇ ସୁନାଫୁଲ ଘରକୁ ଆସିଲା, ଅଗଣା ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ଗାତ ଖୋଳା ହେଲା, ତା ଭିତରେ ସୁନାଫୁଲ ପଶିଲା, ସାତ ଭାଉଜମାନେ ତା ଉପରେ ମାଟି ପକାଇ ଦେଲେ, ନିଜ ନିଜର କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ– ସତରେ ଏ ଗୁଡ଼ାଏ ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟିବ ପରା ? ଏ କଥା ଭାଉଜମାନେ କହି ସେଠାରୁ ଫେରି ଆସିଲେ, ତା ଆରଦିନ ଅନ୍ଧାରରୁ ସେଠିକି ଭାଉଜମାନେ ଗଲା ବେଳକୁ ଦେଖନ୍ତି ସତ ଗଛଟିଏ ହୋଇ ସେ ଗଛରେ ଭାରି ସୁନ୍ଦର ସୁନାଫୁଲ ଗୁଡ଼ିଏ ଗଛେ ଫୁଟିଛି। ଭାଉଜମାନେ ଏ କଥା ଦେଖି

ଭାଗ୍ୟ ଖୁସି ହୋଇ ଫୁଲ ଛିଣ୍ଡାଇଲେ ନାହିଁ, କି ଫଳ ଛିଣ୍ଡାଇଲେ ନାହିଁ । ସେ ଯିମିତି ଭାଉଜମାନଙ୍କୁ କହିଥିଲା, ଭାଉଜମାନେ ସିମିତି ଆଗରେ ଆଗରେ କରି ସବୁ ଫୁଲଗଛ ବୋଳି ସାରି ସୁନାଫୁଲକୁ ଡାକିଲେ 'ଉଠ ଗୋ ସୁନାଫୁଲ'। ଯା' କହିବା ମାତ୍ରକେ ସୁନାଫୁଲ ସେ ଗାଡ ଭିତରୁ ଉଠି ଆସି ସାତ ଭାଉଜଙ୍କୁ କହିଲା, ଏବେ କେତେ ଫୁଲ ପିନ୍ଧିବ ପିନ୍ଧ । ଯା' କହି ସୁନାଫୁଲ ନିଜେ ଗୁଡ଼ିଏ ସେ ଫୁଲରୁ ମୁଣ୍ଡରେ ପିନ୍ଧିଲା । ସାତ ଭାଉଜଙ୍କୁ କେତେ ଗୁଡ଼ାଏ ସୁନାଫୁଲ ନେଇ ଦେଲା । ଇମିତିକା ନିତି ସକାଳୁ ଗଛରୁ ଲେଖାଏଁ ଫୁଲ ଫୁଟୁଥାଏ । ଦିନକର ସୁନାଫୁଲ ମୁଣ୍ଡରେ ଗୁଡ଼ିଏ ସେ ଫୁଲରୁ ପିନ୍ଧି ପାଣିକୁ ବୁଲି ଯାଉଛି, ଏଣେ କଣ ହେଉଛି ନା, ରଜା ପରି ସାଧବ, କଟୁଆଳ, ପାତ୍ର, ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ି ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ସୁନାଫୁଲ ତ ବାଟରେ ବୁଲୁଥିଲା, ଏ ରଜାଙ୍କ ସୈନ୍ୟ ସାମନ୍ତ ଦେଖି ସେ ଡରିକରି ହୋଇ ଘରକୁ ପଳାଇ ଆସୁ ଆସୁ ତା ମୁଣ୍ଡରୁ ଗୋଟାଏ ଫୁଲ ବାଟ ମଝିରେ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ତା ସେ ନ ଜାଣେ, ଘରକୁ ପଳାଇ ଆସିଲା । ସୁନାଫୁଲର ଜାଗା ସାଧବ ତ ରଜାଙ୍କ ପାଖରେ ଥାଏ । ରଜା ମଝି ବାଟରେ ତ ଯାଉଛନ୍ତି, ସେ ସାଧବ ଦୁଆରକୁ ଚାହିଁ ଦେଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ, ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଫୁଲଟିଏ ସାଧବ ଦୁଆରେ ପଡ଼ିଛି । ରଜା ସାଧବକୁ ଡାକି କହିଲେ, ସାଧବ! ତୁମ ଦୁଆରେ ହେଉଟି କେଉଁ ଫୁଲଟି ପଡ଼ିଛି ଭାରୀ ଜକଜକ ଦିଶୁଛି, ଆଣିଲ, ଦେଖିବା କି ଫୁଲ ସେ । ସାଧବ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଦୁଆରୁ ସେ ଫୁଲଟିକୁ ରଜାଙ୍କୁ ଆଣି ଦବାରୁ ରଜା ସେ ଫୁଲଟିକୁ ଦେଖି କହିଲେ, ହଇ ହେ, ତୁମ

ଦାଣ୍ଡପିଣ୍ଡାରେ ଏ ସୁନାଫୁଲ କେଉଁଠୁ ଖସି ପଡ଼ିଥିଲା ମ ? ସାଧବ କହିଲେ, ମହିମା ! ମୁଁ ସେ କଥା ଜାଣେ ନାହିଁ, ପିଲାଙ୍କୁ ପଚାରି କହିବି । ରଜା କହିଲେ, ସାଧବ ! ତୁମେ ଯେବେ କାଲି ଏତେବେଳକୁ ଏ କଥା କହିବ ତ କହିବ, ନ କହିଲେ ତୁମ ବଂଶଯାକଙ୍କର ମୁଣ୍ଡକାଟ ହେବ । ସାଧବ ଏ କଥା ଶୁଣି ଥରହର ହୋଇ ତା ଘରକୁ ଯାଇ ଭାରିମାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, ହଇଲୋ, ଆମ ଦାଣ୍ଡ ପିଣ୍ଡାରେ ଗୋଟାଏ ସୁନାଫୁଲ କେଉଁଠୁ ପଡ଼ିଥିଲା ? ରଜା ବଜେ ହୋଇ ଆସୁଥିଲେ, ସେ ଫୁଲଟିକୁ ପାଇକରି ନେଲେ । ମତେ ପଚାରିଲେ, ତୋ ଦାଣ୍ଡପିଣ୍ଡାରେ ଏ ସୁନାଫୁଲ କେଉଁଠୁ ପଡ଼ିଲା, ତୁ ଯେବେ କାଲି ଏତେବେଳକୁ କହିବୁ ତ କହିବୁ, ନ କହିଲେ ତୋ ବଂଶଯାକ ପଜା କରିଦେବି । ସାଧବ ସାଧବାଣୀ ତ ଏତେ କଥା ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ସାଧବାଣୀ କହିଲା ତୁନୀ ହୁଅମ, ଆମ ଦାଣ୍ଡ ପିଣ୍ଡାରେ ସୁନାଫୁଲଟାଏ ପୁଣି କେଉଁଠୁ ପଡ଼ିଥିଲା ମ ? ଏତେ ମିଛ କଥା ତୁମେ କାହିଁକି କହୁଚ ? ସାଧବ ଏ କଥା ଭାରିଯା ତୁଣ୍ଡରୁ ଶୁଣି ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ କାନ କାନ ହୋଇ ସେଠୁଁ ଉଠିଗଲା, ଗୋଟାଏ ଘରେ କବାଟ କିଳି ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ଭାରି ମନଦୁଃଖରେ ଶୋଇଲା । ସୁନାଫୁଲ କୁଆଡ଼େ ଖେଳିବାକୁ ଯାଇଥିଲା । ସେ ଖେଳ ସାରି ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲା ବେଳକୁ ତା ମା ବସିକରି କାନ୍ଦୁଚି । ସୁନାଫୁଲ ତା ମା'କୁ ପଚାରିଲା କାହିଁକି କାନ୍ଦୁଚୁ ? ମା କହିଲା — ଆଲୋ, କାଲି ଏତେବେଳକୁ ରଜା ଆମ ବଂଶଯାକ ତ ପଜା କରି ସାରିଥିବେ, ତୋ ବାପା ନ ଖାଇ ନ ପିଇ କବାଟ କିଳି ଶୋଇଲେଣି । ସୁନାଫୁଲ କହିଲା, ମା, କାହିଁକି ରଜା ମୁଣ୍ଡ କାଟିବେ ନା ! ରଜା ଯେଉଁ

କଥା ପାଇଁ ସାଧବଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡ କାଟିବେ ବୋଲି କହିଥିଲେ, ସୁନାଫୁଲ ଆଗରେ ତା ମା ସବୁ କଥା କହିଲାରୁ ସୁନାଫୁଲ ସେଇଁ ଦଉଡ଼ି ଯାଇ ବାପାକୁ କହିଲା — ବାପା! ଏଇ ଛୋଟ କଥା ତ, ଏଥିପାଇଁ ଏତେ ଚିନ୍ତା ପଡ଼ୁଛି ? ରଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଯାଇ କହିବ ଯେ, ମୋ ଝିଅ ନିଜେ ସକାଳକୁ ନିତି ଗଛେ ଲେଖାଏ ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟେ, ତା ସାତ ଭାଉଜମାନେ ଓ ସେ ନିଜେ ସେ ସୁନାଫୁଲ ନିତି ମୁଣ୍ଡରେ ପିନ୍ଧନ୍ତି ଏବେ ଆସ ଭାତ ଖାଇବ। ସାଧବ ଏ କଥା ଶୁଣି ମହା ଆନନ୍ଦରେ ତରବର ହୋଇ ସେ ଘରୁ ଉଠି ଆସି ଭାତ ଖାଇଲା। ତା ଆରଦିନ ସକାଳୁ ରଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଯାଇ କହିଲା, ଆଜ୍ଞା, ମହିମା! ମୋ ଝିଅଟି ନାଁ ସୁନାଫୁଲ, ସେ ନିତି ସକାଳୁ ସୁନାର ଫୁଲଗୁଡ଼ିଏ ଫୁଟେ। ରଜା କହିଲେ, ହଉ ହେ ସାଧବ। ତୁମ ଝିଅଟି ନିଜେ ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟେ। କାଲି ସକାଳକୁ ମୋ ପାଖରେ ତୁମେ ଆଣି ଦୁଇ ଭାର ସେ ଫୁଲରୁ ନିଶ୍ଚୟ ଦବ। ସାଧବ ନଅରରୁ ଫେରି ଆସି ରଜାଙ୍କ ଆଦେଶ କଥା ଝିଅ ଆଗରେ କହିଲା, ସୁନାଫୁଲ! ରଜା ମାଗିଛନ୍ତି ତୁ କାଲି ଦୁଇ ଭାର ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟିବୁ, ରଜା ନେବେ। ସେ ଦିନ ରାତି ହେଲାରୁ ସୁନାଫୁଲ ଯାଇ ସେ ଗାଡ଼ ଭିତରେ ପଶିଲା, ସେ ଗାଡ଼ ଉପରେ ତା ମା ମାଟି ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଲା; ସକାଳୁ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଗଛ ହୋଇ ସେଥିରେ ଗଛେ ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟିଛି। ସାଧବ ସବୁ ଫୁଲମାନ ତୋଳି ରଜାଙ୍କ ଘର ପାଇଁ ଭାର କଲାବେଳକୁ ଦୁଇ ଭାରକୁ ଚାରି ଭାର ଫୁଲ ହେଲା। ଦୁଇ ଭାର ତା ଘରେ ରହିଲା ଆଉ ଦୁଇ ଭାର ରଜାଙ୍କ ଘରକୁ ସାଧବ ନିଜେ ଭାରୁଆଙ୍କ ହାତରେ ନେଇକରି ଗଲା। ରଜା ଯାହା ଦେଖି

ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ, ସାଧବକୁ କହିଲେ, ଆମେ ତୁମ ଝିଅ ସୁନାଫୁଲକୁ ବିଭା ହେବା । ସାଧବ କହିଲା, ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ଗୁର ! ମୋ ଝିଅକୁ ତୁମ୍ଭେ କଣ ବିଭା ହେବେ, ତୁମ୍ଭଙ୍କର ତ ବଡ଼ ରାଣୀ ଅଛନ୍ତି । ରଜା କହିଲେ, ହଁ ମୁଁ ତ ନିଶ୍ଚୟ ବିଭା ହେବି । ମୁଁ ତୁମ ଝିଅକୁ ରାଣୀ କରି । ଉତ୍ତମ ସୁନ୍ଦର ଆବାସରେ ରଖିବି । ଲକ୍ଷେ ମୋହରୀ ଖଞ୍ଜି ଦେବି । ସାଧବ ସେଇଠୁ ଘରକୁ ଫେରିଗଲା । ଭାରି ଆଡମ୍ବରରେ ବିଭାଘର ହେଲା । ରାଇଜଯାକ ହୁରି ପଡ଼ିଗଲା, ରଜା ବିଭା ହେଲେ ସାଧବ ଝିଅକୁ ବୋଲି ଖିଆପିଆ, , ଗୀତ, ନାଚ, ଦିଆନିଆ ସାତଦିନ ଯାକେ ଲାଗିଲା, କେତେ ଉତ୍ସବ ହେଲା । ଦିନକର ରଜା ସୁନାଫୁଲକୁ କହିଲେ, ହେ ! ତୁମେ ଘରେ ଥିବ, ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଦେଶକୁ ଯାଉଛି । ଆଠ ଦିନେ ଆସିବି । ଏ କଥା ରଜା ସୁନାଫୁଲ ଆଗରେ କହି କରି ବିଦେଶ ଗଲେ । ଆରଦିନ ସକାଳୁ ସୁନାଫୁଲ ଗାଧୁଆ ପୋଖରୀକୁ ଗଲା ଗାଧୋଇ, ତା ସଙ୍ଗରେ ବଡ଼ ରାଣୀ ଗାଧୋଇ ଗଲା । ସୁନାଫୁଲ ଗାଧୋଉଛି ତ ମୁଣ୍ଡରେ ସୁନାଫୁଲ ଗୁଡ଼ିଏ ବଡ଼ ରାଣୀ ଦେଖି ତାକୁ ପଚାରିଲା, ହଇଲୋ, ଏ ସୁନାଫୁଲ ତ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ରଜା ତୋତେ ଦେଲେ, ମୋତେ ଏପରି ଫୁଲ ଦିନେ ଗୋଟାଏ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ତ । ଏହିପରି ସୁନାଫୁଲ ସଙ୍ଗେ ଭାରି କଳିଗୋଳ ଲଗାଇଲା । ସୁନାଫୁଲ ତ ଏତେ କଥା ଜାଣେ ନାହିଁ, ବଡ଼ ରାଣୀ ଆଗରେ କହିଲା, ନାହିଁ ମା, ମୋତେ ରଜା ଏ ଫୁଲ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି, ନିତି ସକାଳକୁ ମୁଁ ଗଛେ ଲେଖାଏଁ ସୁନାର ଫୁଲ ଫୁଟେ ଯିମିତି ଗାତରେ ପୋତା ହେଲେ ସକାଳକୁ ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟେ । ସେ

କଥାଯାକ ବଡ଼ରାଣୀଙ୍କ କହିଦେଲା । ବଡ଼ରାଣୀ ଏ କଥା ଶୁଣି ତା ସାଙ୍ଗରେ ଲଗାଇଲା — ହେ ହେ ; ତୁ କିମିତି ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟୁ, ଟିକିଏ ଫୁଟନ୍ତୁ, ମୁଁ ଦେଖନ୍ତି । ସୁନାଫୁଲ କହିଲା, ହଉ ଚାଲ, ଆମ ଅଗଣା କୂଅ ପାଖରେ ଗାତଟିଏ କରିବା, ମୁଁ ସେ ଗାତ ଭିତରେ ପଶିବି, ତୁମେ ମୋ ଉପରେ ମାଟି ଘୋଡ଼ାଇ ଦେବ, ମୁଁ ସକାଳକୁ ଗଛେ ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟିଥିବି, ତୁମେ ଫଳ ଛିଣ୍ଡେଇବ ନାହିଁ କି ପତ୍ର ଛିଣ୍ଡେଇବ ନାହିଁ, ସବୁ ଫୁଲତକ ତୋଳିସାରି, ମତେ ଡାକି ଦେବ ; 'ଉଠ ଗୋ ସୁନାଫୁଲ' । ମୁଁ ଡାକ ଶୁଣିଲାରୁ ତୋର ମଣିଷ ହେଇଯିବି । ବଡ଼ରାଣୀ ଓ ସୁନାଫୁଲ ଘରକୁ ଆସି ଅଗଣାରେ ଗାତଟିଏ କଲେ, ସେ ଗାତ ଭିତରେ ସୁନାଫୁଲ ପଶିଲା, ତା ଉପରେ ବଡ଼ ରାଣୀ ମାଟି ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଇ ତା ଆରଦିନ ସକାଳୁ ଯାଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସତକୁ ସତ ଗଛେ ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟିଛି । ଯାହା ଦେଖି ରାଗରେ ସେ ଫୁଲତକ ତୋଳି ପକାଇ କହୁଥାଏ - ତୋ ହାତ ଧରିଲା ଦିନୁ ରଜା ମୋ ମୁହଁ ଚାହିଁଲେ ନାହିଁ, ତୋ ମୁହଁ ତୋର ରଜାଙ୍କୁ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶିଲା । ଯାହା କହି ଡାଳ ପତ୍ରସବୁ ଛିଣ୍ଡେଇ ଦେଇ ସେ କୂଅରେ ନେଇ ପକେଇ ଦେଲା । ରଜା ସେହିକ୍ଷଣି ଆସି ନଅରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସାନ ରାଣୀ ଦିଆସରେ ନାହାନ୍ତି, ରଜା ଯେତେ ଖୋଜିଲେ, କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ । ଏ କଥା ବଡ଼ ରାଣୀ କରିଛି ବୋଲି କିଏ ଜାଣିଛି ଯେ ରଜାଙ୍କ ଆଗରେ କହିବ ? ରଜା କେତେ କାନ୍ଦିଲେ, କେତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ହାତୀଦାନ୍ତ ପଲଙ୍କରେ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ଶୋଇ କରି ସୁନାଫୁଲ ଗୁଣ ବୋଲି ଝୁରି ହେଉଥାନ୍ତି । ତା ଆର ଦିନ ସକାଳୁ ରଜାଙ୍କ ଗୃହରେ ସେ

କୂଅକୁ ପାଣି ଆଣିବାକୁ ଗଲାବେଳକୁ କୂଅ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଡାଳରେ ସୁନାଫୁଲଟିଏ ଫୁଟିଛି ଯେ, କୂଅ ପାଣିଯାକ ଜକଜକ ଦିଶୁଛି । ଚାକର ଯାଇ ରଜାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲା, ମହିମା, ଉଆସ କୂଅରେ କି ଫୁଲଟିଏ ଫୁଟିଛି, ରଜା ଦେଖି ଆଜ୍ଞା ହୁଅନ୍ତୁ । ରଜା ସେହିକ୍ଷଣି କୂଅପାଖକୁ ବିଜେ କଲେ । ଦେଖିଲେ, ଡାଳଟାରେ ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟିଛି । ରଜା ସେହିକ୍ଷଣି କୂଅକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ି ସେ ଡାଳଟିକୁ ଘେନି ଆସି ତାଙ୍କ ଶୋଇବାଘରେ ଗାତ କରି ପୋତିଦେଲେ, ସକାଳକୁ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଗଛେ ସୁନାଫୁଲ ଫୁଟିଛି । ରଜା ସେ ଫୁଲଟିକ ତୋଳି ପକାଇ ଡାକିଲେ — 'ଉଠ ଗୋ ସୁନାଫୁଲ' । ଏତକେ ସବୁ ଗଛଟି ସେହିକ୍ଷଣି ମଣିଷ ହୋଇଗଲା । ତାଙ୍କ ଆଗରେ ସୁନାଫୁଲ ରାଣୀ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ରଜା ପଚାରିଲେ ତୁମକୁ ଏ ଦଶା କିଏ କଲା? ଯାହା ଯାହା ବଡ଼ ରାଣୀ ସୁନାଫୁଲକୁ କରିଥିଲା ସୁନାଫୁଲ ସବୁ କଥା କହିଗଲା । ରଜା ଏ କଥା ଶୁଣି ଗୋଟିଏ ଗାତ ଖୋଳାଇ ବଡ଼ ରାଣୀକୁ ଉପରେ କଣ୍ଟା, ତଳେ କଣ୍ଟା କରି ପୋତାଇ ପକାଇଲେ । ସାନ ରାଣୀଙ୍କୁ ଘେନି ମହାଆନନ୍ଦରେ ଘର ଦୁଆର କଲେ । ମୁଁ ଗଲି ସେ କଥା ନ କହିଲେ ।

"ଧାନଟି ଭିତରେ ଚାଉଳଟିଏ ।" ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ

ଆମ ମାମୁଁ ଘର ମୁଲକରେ ଏକ ରାଇଜଥିଲା, ସେ ରାଇଜରେ ରଜାପୁଅ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଦୁହେଁ ସାଙ୍ଗାତ ହେଲେ । ସେ ସବୁବେଳେ ଏକାଠି ଥାଆନ୍ତି । , ଦଣ୍ଡକ ଲାଗି ଭୁଲା ଦୁହେଁ ଛୁଟାଛୁଟି ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଦି ସାଙ୍ଗାତ ଏକାଠି ଖାଆନ୍ତି, ଏକାଠି ଶୁଅନ୍ତି, ଏକ ଆସନରେ ବସନ୍ତି । ଦି ସାଙ୍ଗାତ ବଡ଼ ହେଲେ, ତେବେ ଭୁଲା ଦୁହିଁଙ୍କର ଦଣ୍ଡେ ଭୁଲା ଛାଡ଼ବାଡ଼ ହେବାକୁ ନାହିଁ । ଏ ତାକୁ ଦଣ୍ଡେ ନ ଦେଖିଲେ ପାଣି ପିଏ ନାହିଁ, କି ସେ ଏହାକୁ ଦଣ୍ଡେ ନ ଦେଖିଲେ ପାଣି ପିଏ ନାହିଁ ।

। ରଜାପୁଅ ଏଣିକି ବଡ଼ ହେଲା, ରାଜ୍ୟ କଥା ବୁଝିବ, ଶୀକାର କରିବ, ଏ କଥା ସବୁ କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲା ! ଦେଖିଲାବେଳକୁ ଦିନ ଚାରି ପହର ଠାରୁ ରାତି ଚାରି ପହର ଦି ସାଙ୍ଗାତଙ୍କ ଭିତରେ ପାଣି ଗଳୁ ନାହିଁ । ଦୁହେଁଯାକ ଏକୁଟିଆ ବସି, କି ରାତି କି ଦିନ, ସବୁବେଳେ କି ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ ହେଉଥାନ୍ତି, ତାହା ଯେ ଦିନ ରାତି କରୁଛି ସେ ଜାଣେ । ରଜା ଦିନକୁ ଦିନ ଅସ୍ଥି ବୁଢ଼ା ହେଲେ, ଭାବୁଥିଲେ ଯେ ଏଣିକି ପୁଅ ପାଖରେ ସବୁ କାମ, ଟେକାଇ ଦେଇ ସେ ଟିକିଏ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ବସିବେ, ତାଙ୍କୁ ନିଶ୍ୱାସ ମାରିବାକୁ ଫୁରସତ ହେବ । ଏଣେ ଦେଖିଲାବେଳକୁ ଏମିତି ଅବସ୍ଥା ! ସାଙ୍ଗାତ ସାଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିବେ, ନା ରଜାପୁଅ ରାଇଜଯାକର ସୁଆର ଶୁଣିବେ ? ଏ କଥା ଦେଖି ରଜା ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ । ପୁଅକୁ ଡାକି କେତେ ବୁଝାଇଲେ, କିନ୍ତୁ ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ, ରଜାପୁଅ ତ ଅବୁଝା,

A 13

ସେ ସଙ୍ଗାତର ସାଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଛୁଟିଲା ବେଳକୁ ଆଗେ ଯାହା ରଜାପୁଅ ଉଆସକୁ ଖାଇବାକୁ ବିଜେ କରୁଥିଲା, ତା ବି ବନ୍ଦ ହେଲା - ବାପ ଆଉ ମାଡେ ଦେଖିବେ, ନା ସଙ୍ଗାତ ସାଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିବାକୁ କହିବେ ! ପାତ୍ର, ମନ୍ତ୍ରୀ, ସାଧବ, କଟୁଆଳ ସମସ୍ତେ, ଏ ଦି ସଙ୍ଗାତ ଢଙ୍ଗ ଦେଖି କାବା ହେଉଥାନ୍ତି । ଦିନେ ରଜା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଡାକି କହି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ କି, ହଇହୋ ମନ୍ତ୍ରୀ ! ତୁମ ପୁଅ ଯୋଗୁଁ ସିନା ଆମ ପୁଅଟି ମାଟି ହେଲା, ଆମ ରାଇଜଟି ସିନା ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ! ତୁମ ପୁଅକୁ କହ ଯେ ସେ ତା ସାଙ୍ଗ ଛାଡୁ, ନଇଲେ ତୁମକୁ ସବଂଶରେ ରାଇଜରୁ ବାହାର କରି ଦେବି । କଥା ଶୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀ ଯାଇ କେତେ ପ୍ରକାରେ ଆପଣା ପୁଅକୁ ବୁଝାଇଲେ, ସେ ବି ରଜାପୁଅ ସାଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ, ଦେଖିଲାବେଳକୁ ଦିହେଁଯାକ ଦିନକୁ ଦିନ ଆଗଠାରୁ ବେଶୀ ବେଶୀ ସାଙ୍ଗ ହେଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ଶେଷକୁ ପୁଅକୁ କହିଲେ, ତୁ ଏ ରାଇଜରୁ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯା । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଯିବାପାଇଁ ସଜବାଜ ହେଲା ବେଳକୁ ରଜାପୁଅ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲା, କହିଲା, — ସଙ୍ଗାତ ! ଯୋଉଁଆଡ଼େ ଯିବ, ଚାଲ, ମୁଁ ବି ତୁମ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଯିବି । ଏ କଥା ଦେଖି ସମସ୍ତେ କାବା ହେଉଥାନ୍ତି । ଏଣେ ରଜାପୁଅକୁ ଆକଟ କଲା ଦିନରୁ ରଜାପୁଅ ଆଉ ଉଆସ ମାଡ଼ିବାକୁ ନାହିଁ । ଏଥିଯୋଗୁଁ ରାଣୀ କେତେ କାନ୍ଦୁଥାନ୍ତି ଓ ଦିନ ରାତି ଚିନ୍ତା କରୁଥାନ୍ତି, କିମିତି ଏ ଦି ସଙ୍ଗାତଙ୍କର ଛୁଟାଛୁଟି ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା କି ? ଶେଷକୁ ରଜା ଆଜ୍ଞା କଲେ କି, ଯେ ଏ ଦି ସଙ୍ଗାତଙ୍କୁ ଛୁଟାଛୁଟି କରି ଦେବ, ତାକୁ ବହୁତ

A14

ଟଙ୍କାପଇସା , ଜମି ବାଡ଼ି, ଗାଆଁ ଗଣ୍ଡା ଦିଆ ଯିବ , । ଏହିପରି ଥାଏ । ରଜାଙ୍କ ଉଆସକୁ ଫୁଲ ଦବା ଲାଗି ଗୋଟିଏ ମାଲୁଣୀ ବୁଢ଼ୀ ଯା ଆସ କରେ । ଏ କଥା ଦିନେ ତା କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ଶୁଣିଲାକ୍ଷଣି ଯାଇ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, ରାଣୀ କହି ଆଜ୍ଞା ହେଲେ କି, ଯେ ଏ ଦି ସଉତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ବାଡ଼ କରି ଦବ , ତାକୁ ଆମେ ବହୁତ ଟଙ୍କା ପଇସା ଦବା । ଏ କଥା ଶୁଣି ମାଲୁଣୀ ବୁଢ଼ୀ ମନେ ମନେ ବିଚାରିଲା ଯେ, ଏତେ ଗୁଣିଆ ଏତେ ତ ଥକି ଗଲେଣି ମୁଁ ଭଲା ଥରେ ଏ ଦି ସଉତାଙ୍କ ମନକୁ ଫଂଟାଇବାର ଯୋଗାଡ଼ କରନ୍ତି ! ଏହା ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ତାକୁ ହସରେ ଉଡ଼ାଇ ଦେଲେ ,

ହେଲେ ପଚୁଙ୍କୁ ଆଉ ତ କିଛି ଉପାୟ ଦିଶିଲା ନାହିଁ । ରାଣୀ ମାଲୁଣୀ ବୁଢ଼ୀକୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ , " ଆଚ୍ଛା ; ବଡ଼ ବଡ଼ମାନେ ତ ପାରିଲେ ନାହିଁ , ତୁ ଭଲା ତୋ ଯୋଗାଡ଼ରେ ଲାଗେ ମାଲୁଣୀ ବୁଢ଼ୀ ରାଣୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଜ୍ଞା ପାଇ ସେ ଦିନ ତ ଘରକୁ ଗଲା । ତହିଁ ଆର ଦିନ ରଜାଙ୍କ ଉଆସକୁ ଗୁଞ୍ଜା ଫୁଲ ନେଇ ଆଇଲାବେଳେ ଦି ସଉତ ଯେଉଁ ଜାଗାରେ ଜସରତ କରୁଥାନ୍ତି, ଏ ମାଲ୍ୟାଣୀ ସେହି ବାଟେ ଅଇଲା । ନଅରରୁ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ବି ସେହି ଦି' ସଉତଙ୍କ ବାଟ ଦେଇଗଲା । ଏହିପରି ଦି' ଚାରିଦିନ ଯିବା ଆସିବା କରିଛି, ଦି' ସଉତଙ୍କର ସେ ମାଲୁଣୀ ବୁଢ଼ୀ ଉପରେ ନଜର ପଡ଼ିଲା । ଉଦ୍ଧେଁ ଯାକ ଆପଣା ଆପଣା ଭିତରେ ବିଚରା ବିଚାରି ହେଲେ ଏ ମାଇକିନିଟି ଏବେ କାହିଁ ଆମର ବାଟେ କାହିଁକି ଯା' ଆସ କରୁଛି ? ତାକୁ ଡାକି କରି ପଚାରିଲେ ଯେ, ସେ ପାଟି

ଫିଟାଇଲା ନାହିଁ । ଫେର ଦିନାକେତେ ଗଲା, ଏ ମାଲ୍ୟାଣୀ ସେହି ବାଟେ ଦି' ସଙ୍ଗାତଙ୍କ ପାଖ ଦେଇ ଯା' ଆସ କରୁଥାଏ । ଦିନେ ସେହି ବାଟେ ଯାଉଚି, ଦେଖିଲା କେ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ତା' ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଚି । ଯିମିତ ଦେଖିଲା କେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ତା' ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଚି, ସିମିତକା ମାଲୁଣୀ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅକୁ ତା ପାଖକୁ ହାତ ଠାରି ଡାକିଲା । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରଜାପୁଅକୁ କହିଲା — ସଙ୍ଗାତ ! ମାଲୁଣୀକୁ ତ ଏତେ ପଚାରିଲେ ସେ ପାଟି ଫିଟାଇଲା ନାହିଁ ; ଆଜି ତା ମନକୁ କାହିଁକି ମତେ ଠାରୁଚି, କେଜାଣି ତା ମନ କଥା ଖୋଲି କରି କହିବ ଅବା ? ରଜାପୁଅ କହିଲା — ଆଚ୍ଛା, ସଙ୍ଗାତ! ତୁମେ ତା ପାଖକୁ ଯାଇ ଶୁଣି ଆସ । ମୋ ରାଣ, ସେ ଯାହା କହିବ, ତୁମେ ମତେ ଲୁଚାଇବ ନାହିଁ ? ଏହା ଶୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ସଙ୍ଗାତ ପାଖରୁ ଉଠିଗଲା ମାଲୁଣୀ ପାଖକୁ । ମାଲୁଣୀ ବୁଢ଼ୀ କିଛି ଦୂରରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥାଏ । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଯିମିତକା ତା' ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା, ମାଲୁଣୀ ବୁଢ଼ୀ ଟିକିଏ ସେ ପଟକୁ ଡାକି ନେଇ ଦିହେଁ ଏକାନ୍ତ ହେଲାକ୍ଷଣି ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କହିଲା, ହଉଚଲେ ! କି କଥା କହିବାକୁ ମତେ ଏଠିକି ଡାକି ଆଣିଲୁ ? ମାଲୁଣୀ କହିଲା :— ମୁଣ୍ଡ ରହିଲେ ତୁଣ୍ଡ କହିବ । ମୁଁ ବହୁତ ଖୋଜିଲିଣି, ଗୋଟିଏ କଥାର ମରମ ମତେ ମିଳିବାକୁ ନାହିଁ, ବିଚାରିଲି କେ, ଏ ଦି' ସଙ୍ଗାତଙ୍କୁ ଅବା ଏ କଥା ପଚାରିଲେ ସେ ଏ କଥାର ମରମ କହିବେ ? ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଏ କଥା ଶୁଣି ମାଲୁଣୀକୁ କହିଲା, କିଛି ଡର ନାହିଁ, ତୁ ତୋ ମନ କଥା ଖୋଲି କରି କହ । ଏହା ଶୁଣି ମାଲୁଣୀ ପଚାରିଲା — "ପାନଟିଏ, ପାନଟି ଭିତରେ କ'ଣ ଟିଏ ?" ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଏ କଥା ଶୁଣି ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲା ନାହିଁ, ଠୋ ଠୋ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା,

ଠେଙ୍ଗ ଗୋଟାଏ

A 17

କଥା ! ଏ କଥାଟା କିଏ ନ ଜାଣେ ଯେ ? ଯାନଟାଏ, ଯାନଟା ଭିତରେ ଗଳୁଛନ୍ତାଏ । ମାଲ୍ଲଣୀ ଏହା ଶୁଣି କହିଲା, ମୋ ଖୋଜିଲା କଥା ମୁଁ ପାଇଲି ଯେ, ଏବେ ତୁମେ ତୁମ ସଙ୍ଗାତଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଅ । ହେଲେ, ମୋ ରାଣ ! ଏ କଥା ତୁମ ସଙ୍ଗାତଙ୍କୁ କହିବ ନାହିଁ ? ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ତ ଏ ମାଲ୍ଲଣୀର ଓଲୁ ପଣିଆ ଦେଖି ହସି ହସି ଲୋଟି ଯାଉଥାଏ । ଏ କଥାବାର୍ତ୍ତା ସରିଲାରୁ ମାଲ୍ଲଣୀ ଉଆସ୍ ଆଡ଼କୁ ଗଲା । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ସଙ୍ଗାତ ବସିବା ଥାନକୁ ଫେରି ଆଇଲା । ଏଣେ ରଜାପୁଅ ଏକ ଧ୍ୟାନରେ ସଙ୍ଗାତର ଫେରିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁକରି ବସିଛି — ମାଲ୍ଲଣୀ କାହିଁକି ସଙ୍ଗାତକୁ କି ବିଶ୍ୱାସ କଥା କହିବ ବୋଲି ଏକାନ୍ତ ଥାନକୁ ଡାକି ନେଲା ? ମତେ ନ ଡାକି ସଙ୍ଗାତକୁ କିଆଁ ଡାକିଲା? ସଙ୍ଗାତ ଆସ, ମତେ ସବୁ କଥା କହିବ ଯେ ! ଏହା ଭାବୁର ରଜାପୁଅ ମନେ ମନେ ଭାବୁଛି, ଏହି ସମୟରେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଟେକି ହସି ହସିକା ଆସି ସଙ୍ଗାତ ପାଖରେ ପହଁଚିଲା । ରଜାପୁଅ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା ସଙ୍ଗାତ ! ମାଲ୍ଲଣୀ ତୁମକୁ କି କଥା କହିଲା ? ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କହିଲା — ସଙ୍ଗାତ ! ମତେ ମାଲ୍ଲଣୀ ରାଣ ପକାଇଥିଲା, ସଙ୍ଗାତଙ୍କ ଆଗରେ ସେ କଥା ମୁଁ ଫିଟାଇବି ନାହିଁ ବୋଲି । ତହିଲେ କଅଣ ହେବ, ମୁଁ କି ତୁମ ଆଗରେ କେଉଁ କଥା ଲୁଚାଇକରି ରଖିପାରେ ଯେ ଏ କଥାଟା ନ ଖୋଲିବି ? ଯାହା ଶୁଣି ରଜାପୁଅ ତ ମାଲ୍ଲଣୀ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ବେଶୀ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେଲା । ଏହା ଶୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ମୁରୁକି ହସି ହସି କହିଲା, ସଙ୍ଗାତ । ବିଲୁଟାରେ ସେ ମାଲ୍ଲଣୀଟା ମତେ ଡାକି ନେଲା । ସେ ଯାହା କହିଲା, କଥାଟା ଅପସନ୍ଦ କଥାଟାଏ, ସେ କଥାଟା ଶୁଣିଲେ ତୁମେ ନାପସନ୍ଦରେ ମତେ ଉଡ଼ାଇ ଦେବ ।

A 17

ଏ କଥା ଶୁଣିଲାକ୍ଷଣି ରଜାପୁଅ ମନରେ ବେଶୀ ସନ୍ଦେହ ହେଲା। ପଚାରିଲା, ସଙ୍ଗାତ ମାଲୁଣୀ ସଙ୍ଗେ କଅଣ ବିଶ୍ୱାସ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ମତେ ଠକିବାକୁ ବସିଚୁ। ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କହିଲା, ସଙ୍ଗାତ! କହିଲା ଲୋକକୁ ଲାଜ ନୁହେଁ, ଶୁଣିଲା ଲୋକକୁ ଲାଜ। ମାଲୁଣୀ ମତେ ପଚାରିଲା ଯେ, 'ଆନଟାଏ, ଆନଟା ଭିତରେ କଅଣଟାଏ? ମୁଁ କହିଲି ଯେ, 'ଆନଟାଏ, ଆନଟା ଭିତରେ ଗୁହଳଟାଏ! ରଜାପୁଅ ମନରେ ତ ଆଗରୁ ସଙ୍ଗାତ ଉପରେ ସନ୍ଦେହ ହୋଇଥାଏ ରଜାପୁଅ ପଚାରିଲା, ଏଇ ଚାରି କଥାଟା ପାଇଁ ମାଲୁଣୀ ସଙ୍ଗାତକୁ ଡାକୁଥିଲା? ମୁଁ କଅଣ ଦୁଧଖିଆ ଛୋଟ ପିଲା ଯେ, ସଙ୍ଗାତ ମୋତି କପଟ କରି ମତେ ଅସଲ କଥା ଲୁଚାଉଲା! ଏହା ଭିତରେ ନିଶ୍ଚେ ଆଉ କିଛି ଅଛି, ସଙ୍ଗାତ ମାଲୁଣୀ ଦୁହେଁ ଶିଖାଶିଖି ହୋଇ ମତେ ଏ କଥା ଲୁଚାଉଛନ୍ତି। ଏକେ ତ ରଜା ପୋକ, ତାହା ବୁଝିଲା ସେହି କଥାକୁ ଧରି ବସିଲା। ଆଉ ବୁଝିଲା ନାହିଁ। ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଯେତେ କିଲିମ କଲା, ଯେତେ ବୁଝାଇଲା; ରଜାପୁଅ ମନ ତ ଆଉ ବୁଝିଲା ନାହିଁ। ସଙ୍ଗାତ ପାଇଁ ମୁଁ ରାଇଜ ଛାଡ଼ିଲି, ବାପ ମା'ଙ୍କୁ ଦେଖା କଲି, ସଙ୍ଗାତ ମୋଠାରେ ଚାରି ମାଲୁଣୀ ଟା କଥାରେ ଏତିକି କପଟ କଲା! ଏହା ବିଚାରି ରଜାପୁଅ ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ପାଖରୁ ଚାଲି ଆସିଲା, ଆଉ ତା ମୁହଁ ଚାହିଁଲା ନାହିଁ। ସେହିଦିନଠୁଁ ଦି' ସଙ୍ଗାତଯାକ ଛାଡ଼ବାଡ଼ ହେଲେ ଯେ, କାହା ଛୁଇ କାହାରିଠେଇଁ ଆଉ ନ ପଡ଼ିଲା। ଏହା ଦେଖି ରଜା, ମନ୍ତ୍ରୀ, ସାଥିବ, କିହିଆଳି, , ଖାତକ, ପ୍ରଜା, ରଇତ, ଭଆସ, , ଗୋଇଲୀ, ଚାକର ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ। ମାଲୁଣୀ କୁ ରାଣୀ ମନଇଚ୍ଛା ଟଙ୍କା ପଇସା, ଧନ ରତ୍ନ, ଲୁଗା ପଟା, , ଗାଁ

14

ଚାଖୁ ଦେଲେ, ମାଲୁଣୀ କଂଶନାଙ୍କ ବଡ଼ଲୋକ ହୋଇଗଲେ,
କେତେ ଲୁଗା, କେତେ ବିଡେଇ ବାଣ୍ଟିଲେ। ମତେ ପୁରୀ ଗାରୁ
କଟକ ଯାଏ ଲମ୍ବ ଖଣ୍ଡେ ଲୁଗା ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ସେ ଲୁଗା
ଖଣ୍ଡିକ ମୋ ଆଣ୍ଠୁକୁ ପାଇଲା ନାହିଁ। ମୁଁ ଗଲି ଯେ ମଣିମାଙ୍କୁ
ଦେଖା କରିବାକୁ ମତେ ପାଟି ଫିଟାଇଲେ ନାହିଁ। 8

ତମା କାଆଟି ଖଇଲା — ଫୁଲ ଗଣ୍ଡି ମଲା।

ଟୁଣ୍ଟୁଣି ର ବୁଦ୍ଧି ବଳ

କୃଷ୍ଣବିହାରୀ ଦାଶ

ଟୁଣ୍ଟୁଣି ଚଢ଼େଇଟିଏ, ସେ ବାଇଗଣ ଗଛରେ ଡିମ୍ବ ଦିଏ । ସେ ଚରିବାକୁ ଗଲାବେଳେ ବିରାଡ଼ି ଆସି ସେ ଡିମ୍ବ ଖାଇଦିଏ । ଟୁଣ୍ଟୁଣି କାନ୍ଦିକାନ୍ଦି , ମନ ଦୁଃଖରେ ରହେ , ଶତ୍ରୁ ବଳୁଆ , ତା ସଙ୍ଗରେ କ'ଣ ପାରିବ ସେ , ଲଢ଼େଇ କରିବ ?

ଦିନେ ବିରାଡ଼ି ସଙ୍ଗେ ଟୁଣ୍ଟୁଣିର ଭେଟ ହେଲା । ଟୁଣ୍ଟୁଣିର ମନରେ ରାଗ କାହିଁରେ କେତେ ? ଏଇ ବିରାଡ଼ିଟା ଯୋଗୁଁ ମୋର ଗୋଟିଏ ପିଲା ରହିଲେ ନାହିଁ । ମନରେ ସିନା ଭାବିଲା , ହସକୁ ଜଗି କରି ରହିଲା ।

ବିରାଡ଼ି ଟୁଣ୍ଟୁଣିକି ଦିନେ ପଚାରିଲା — କିଅଣ କରୁଛ ଗୋ ଟୁଣ୍ଟୁଣି ?

ଟୁଣ୍ଟୁଣି କହିଲା — କଷ୍ଟମୟ ଦୁଃଖରେ ଅଛି ଗୋ ବିରାଡ଼ି ରାଣୀ । ବିରାଡ଼ିକି ଆଜି ଯାଏ ରାଣୀପଦ କେହି ଦେଇ ନ ଥିଲେ । ସେ ଶୁଣି ଭାରି ଖୁସିଟାଏ ହୋଇ କହିଲା — ଆଉ ତୋ ଡିମ୍ବ ଖାଇବି ନାହିଁ । ଟୁଣ୍ଟୁଣିର ଆନନ୍ଦ ଦେଖେ କିଏ ? ଯା ହେଉ , କଥା ପଦକରେ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଶତ୍ରୁ ବଶ ହେଲା ।

ଏ ଥର ଟୁଣ୍ଟୁଣି ଡିମ୍ବ ଦେଲା । ପିଲା ଦିଓଟି ଡିମ୍ବରୁ ଉଭାରିଲା । ଚୁହୁଁ ଚୁହୁଁ ପାଟିରେ ଡେଣାରେ ପର ଲାଗିଲା , ଦିନେ ଟୁଣ୍ଟୁଣି କହିଲା — ହଇରେ ପିଲେ , ଉଡ଼ିପାରିବ ? ଚାଲ ଦେଖି ସେ ତାଳଗଛ ଉପରକୁ ।

ପିଲା ଦିଓଟି ଉଡ଼ିଗଲେ । ଟୁଣ୍ଟୁଣି ମନ ଖୁସିରେ ଗୀତ ଗାଇଲା —

ଟୁଣ୍ଟୁ - ଟୁଣି କେଡ଼େ ବୁଦ୍ଧି କଲା,
ଓଲଟି ବରାଡ଼ିଙ୍କି ଠକିଦେଲା ।

ଏ ହାଡ଼ଜଳା କଥା ଶୁଣି ବରାଡ଼ି ଭାରି ରାଗିଗଲା । ହେଲେ ଆଉ ତାର କଅଣ କରିପାରିବ? ତାର କଅଣ ଡେଣା ଅଛି ଯେ ଉଡ଼ିଯାଇ ଆକାଶରୁ ଉଡ଼ି ଆଣିବ ?

ଟୁଣ୍ଟୁ ଟୁଣିର ଏତେ ଗର୍ବ କରିବାର ନ ଥିଲା । ତାର ଫଳ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ପାଇଗଲା । ବରାଡ଼ି ନାଆଁରେ ଗୀତ ଗାଇ ନାଚି ନାଚି ବାଇଗଣ କଣ୍ଟାଟିଏ ତା ଗୋଡ଼ରେ ଗଳିଗଲା । ସେ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କ ଘର ଭଣ୍ଡାରୀଙ୍କି କହିଲା — ହେ ଭଣ୍ଡାରୀ ଭାଇ, କଣ୍ଟା ଟିକିଏ କାଢିଦିଅ । ଭଣ୍ଡାରୀ କହିଲା — ମୁଁ ରାଜାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡଧରା ଲୋକ ; ତୁମ ଚଢେଇଟା ଗୋଡ଼ ଧରି କଣ୍ଟା କାଢିବି ? ପାଳା ପାଳା — ଲୋକେ ମତେ ହସରେ ଉଡ଼େଇଦେବେ ।

ସେ କଥା ଶୁଣି ଟୁଣ୍ଟୁ ଟୁଣି ଯାଇଁ ରାଜାଙ୍କ ଛାମୁରେ ଗୁହାରି କଲା । ରାଜା ସେ କଥା କାନକୁ ନେଲେ ନାହିଁ, ସେଠୁ ଯାଇ ରାଣୀମାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ତଳେ ପଡ଼ିଲା । ତମ ରାଇଜର ଟିକି ଚଢେଇଟିଏ ମୁଁ, ତମ ପ୍ରଜା ; ରଜା ମୋ ଗୁହାରି ଶୁଣୁନାହାନ୍ତି, ତୁମେ ହେଲେ ଟିକିଏ ଶୁଣ । ସେ ଭଣ୍ଡାରୀକୁ ଡାକି ମୋ ଗୋଡ଼ରୁ କଣ୍ଟାଟା କଢେଇ ଦିଅ ।

ରାଣୀ ସେ କଥା କାନକୁ ନେଲେ ନାହିଁ, କହିଲେ ମୁଁ ଏଇନେ ସ୍ନାନ ହଉଚି ତୋ କଥା କିଏ ମୋଅର ଶୁଣୁଚି ; ପାଳା — ପାଳା ।

ଟୁଣ୍ଟୁ ଟୁଣି ତହୁଁ ରାଗିଯାଇ କହିଲା — ପ୍ରଜାଙ୍କ ଗୁହାରି

ଯେ ଶୁଣେ ନାଇଁ ସେ କି ରଜା ? ସେ କି ରାଣୀ ? ସେ କି ରାଣୀ ? ଏ ଥିଲେ କେତେ, ମଲେ କେତେ ?

ଟୁଣ୍ଟୁ - ଟୁଣି ଯାଉ ଯାଉ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ନାଗକୁ ଭେଟିଲା । ତା ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ି କହିଲା — ସାପରଜା, ଏ ଦେଶ ରଜାରାଣୀ ବଡ଼ ଆପଣା ସୁଖୀ, ପ୍ରଜାର ଦୁଃଖଶୁଣୁହାର ନୁହଁନ୍ତି ନାଇଁ, ତୁ ତାଙ୍କୁ କାମୁଡ଼ି ପକା । ସେମାନେ ମରିଯାଆନ୍ତୁ ।

ନାଗ କହିଲା — ମୁଁ କିଛି ଦୁଃଖରେ ନାଇଁ, ବେଙ୍ଗଟାଏ ମୂଷାଟାଏ ଖାଇ ସୁଖରେ ଅଛି । ରଜା ମୋ ଶୁଣୁହାର ନ ବୁଝିଲେ ମୋର ଦୁଃଖ ନାଇଁ, ସେ ଶୁଣୁହାର ନ ଶୁଣିଲେ ମୋଅର କଅଣ ଅଛି ? ତାରଲାଗି ମୁଁ କାହିଁକି ଜନା ଦୋଷରେ ରଜା ରାଣୀଙ୍କି କାମୁଡ଼ିବି ?

ସେଠୁ ଟୁଣ୍ଟୁ - ଟୁଣି ଖୋଟାଏ ଠେଙ୍ଗା ପାଖକୁ ଗଲା । କହିଲା — ହେ ଠେଙ୍ଗା, ତୁ ସେ ନାଗକୁ ପିଟି ପିଟି ମାରି ପକା । ଠେଙ୍ଗା କହିଲା — ତୁ କିଏ ଲୋ ? ସାପ ତା ବାଟରେ ଯାଉଛି, ମୁ କାହିଁକି ଯାଇ ତାକୁ ମାରିବି ? ସେଠୁଁ ଟୁଣ୍ଟୁ ଟୁଣି ଯାଇ ନିଆଁ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା — କହିଲା, ହେ ନିଆଁ, ତୁମେ ସେ ଠେଙ୍ଗାଙ୍କୁ ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ କରିଦିଅ ।

ନିଆଁ କହିଲା - ତୋଅର କଥାରେ ? ଠେଙ୍ଗା ମୋର କି ଦୋଷ କରିଛି ଯେ ମୁଁ ତାକୁ ପୋଡ଼ି ଦେବି ? ସେ ଥାଉ, ଚୋରକୁ ମାରୁ, ଗୁଣ୍ଡାକୁ ମାରୁ ।

ସେଠୁ ଟୁଣ୍ଟୁ ଟୁଣି ଯାଇ ସମୁଦ୍ରଙ୍କୁ କହିଲା — ହେ ସମୁଦ୍ର ଦେବତା, ତମେ — ପୃଥିବୀରେ ଯେତେ ନିଆଁ ଅଛି ଲିଭାଇ ଦିଅ । ସମୁଦ୍ର କହିଲା — ନିଆଁ ଲିଭି ଗଲେ ପୃଥିବୀ ଚଳିବ କେମିତି ? ଛୋଟ ଲୋକର ଛୋଟ ବୁଦ୍ଧି — ପଳା — ପଳା ମୋ ଆଗରୁ କହୁଛି, ନହେଲେ ତୋର ଭଲ ହେବ ନାହିଁ । ସେଥିରୁ ଟୁଣ୍ଟୁ ଟୁଣି ଗୋଟିଏ ହାତୀ ପାଖକୁ ଗଲା, ଭାଇ, ତୁ ନ ରଖିଲେ ମୁଁ ଭାସିଗଲି । ତୁ ଯାଆ କି ସମୁଦ୍ର ପାଣି ଶୋଷି ଦେ । ହାତୀ କହିଲା — ତୁ ଆଚ୍ଛା କଥା କହୁଛୁ, ଲୁଣି ପାଣି ସେଗୁଡ଼ାକ ପିଇ ମୁଁ କଅଣ ମରିବି ? ସେଠୁ ଯାଉ ଯାଉ ଟୁଣ୍ଟୁ ଟୁଣି ଗୋଟିଏ ମହୁଘରା ଦେଖିଲା — କହିଲା ହେ ଭାଇ, ତମେ ହାତୀକି କାମୁଡ଼ । ମହୁମାଛି ହୁସି ଜୀବ । ଟୁଣ୍ଟୁ ଟୁଣି ତାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ହେଉଥିବାର ଦେଖି ମନେ ମନେ ଫୁଲିଗଲେ । କିଛି ବିଚାର ନ କରି ହାତୀ ପାଖକୁ ଉଡ଼ି ଗଲେ । ହାତୀ ଟୁଣ୍ଟୁ ଟୁଣିକି ଡାକ ପକେଇଲା — ନାଟେ ଏ ମହୁମାଛି ହାତରୁ ରକ୍ଷା କର, ମୁଁ ସମୁଦ୍ରର ପାଣି ଏଇକ୍ଷଣି ଶୋଷି ଦେଉଛି । ହାତୀ ପାଣି ଶୋଷିବାକୁ ଆସିବା ଦେଖି ସମୁଦ୍ର କହିଲା — ଟୁଣ୍ଟୁଟୁଣି, ମୁଁ ଏଇକ୍ଷଣି ନିଆଁ ଲିଭାଇ ଦେବି । ତୁ ହାତୀକି ମନା କର । ମୋ ପାଣି ସେ ନ ପିଉ ।

ଟୁଣ୍ଟୁଟୁଣି ହାତୀକି ମନା କଲା । ସେ ନିଆଁ ଲିଭେଇବାକୁ ବାହାରିଲା । ନିଆଁ ଡରିଯାଇ କହିଲା- ଟୁଣ୍ଟୁଟୁଣି, ତୁ ସମୁଦ୍ରକୁ ମନା କର, ମୁଁ ତୋ କାମ କରିବି । ଟୁଣ୍ଟୁଟୁଣି ସମୁଦ୍ରକୁ ମନାକଲା — ନିଆଁ ଠେଙ୍ଗା ପାଖକୁ ବାହାରିଲା ; ଠେଙ୍ଗା ସେଠୁ ନାଗ

ସାପକୁ ମାଛ ଗୋଡ଼େଇଲା । ସାପ ରାଜା ରାଣୀଙ୍କି ଜାମ୍ବୁଢ଼ ଗୋଡ଼େଇଲା । ରଜାରାଣୀ ଚଢ଼େଇ ଗୋଡ଼ରୁ କଣ୍ଟା କାଢ଼ି ଦେବାକୁ ଆଖି ଦେଲେ । ଭଣ୍ଡାରୀ ରଜାଙ୍କ ଆଖି ପାଇ ଚଢ଼େଇ ଗୋଡ଼ରୁ କଣ୍ଟା କାଢ଼ି ଦେଲା । ସେଠୁ ଟୁଣ୍ଟୁଣି ଗୀତ ଗାଇଲା –

ଟୁଣ୍ଟୁଣି କି ବୁଦ୍ଧି କଲା —
ରାଜା ରାଣୀଙ୍କି ପାଦେ ଝଟାଇଲା ।

ମୋ କଥାଟି ସରିଲା ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅ ସାଧବଝିଅ କଥା ।

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ

ଏକ ରାଇଜରେ ମନ୍ତ୍ରୀଟିଏ, ସାଧବଟିଏ ଥାଆନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀର ଗୋଟିଏ ପୁଅ, ସାଧବର ଗୋଟିଏ ଝିଅ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ସାଧବ ଝିଅ ଯାକ ଯାଇ ସ୍କୁଲରେ ପାଠ ପଢ଼ନ୍ତି । ଦିନକର କଥଣ ହୋଇଛି କି ନା' ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅର ଖଡ଼ୀ ସରିଗଲା । ସେ ସାଧବ ଝିଅକୁ କହିଲା ହେ ମୋ ଖଡ଼ୀ ସରିଛି ଗୋଟିଏ ଆଣି ଦବୁଟି ? ସେ ଝିଅଟି କହିଲା, ମୁଁ କାହିଁକି ତୋ ଖଡ଼ୀ ଗୋଟିଏ ଆଣି ଦେବି ନା'? ତୁ ଆପଣାହିଁ ? ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅ ସାଧବ ଝିଅକୁ କହିଲା, ଇମିତ ଝିଅକୁ ବାହା ହୁଅନ୍ତ ବାପଘରେ ରନ୍ଧି ବଟା କରନ୍ତ, ସାଧବ ଝିଅ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅକୁ କହିଲା, "ଇମିତ ପୁଅକୁ ବାହା ହୁଅନ୍ତ, ଝୁଣ୍ଟେଇ ଝୁଣ୍ଟେଇ ମାରୁ ଥାଆନ୍ତ ।" ଇମିତ ଦିହେଁଯାକ କଳି କଜିଆ କରି ଯେଝା ଘରକୁ ଗଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ତା ଘରକୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧାର ଘରେ, ନ ଖାଇ ନ ପିଇ କବାଟ କିଳି ଶୋଇଲା । ସେ ଯେତେ ଡାକିଲେ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ମା ବି ଆସି ଡାକିଲା, କବାଟ ଫିଟାଇଲା ନାହିଁ । ପଟୁବେଳକୁ ମା ବହୁତ କଅଁଳେଇ ସଅଁଳେଇ କହିଲା, ତେତେ କି କଥା ଅପୁରୁବ ଯେ କବାଟ କିଳି ଶୋଇଛୁ, ତୁ କବାଟ ଫିଟା, ହଜି ଯାଇଥିଲେ ଖୋଜେଇ ଦେବି ଲାଗି ଯାଇଥିଲେ ଗଢେଇ ଦେବି, ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଣେଇ ଦେବି, ତୁ କବାଟ ଫିଟା । ପରକୁ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କହିଲା, ଯେବେ ମତେ ସେ ସାଧବ ଝିଅକୁ ବାହା କରିବ ଦେବେ ଯାଇଁ ମୁଁ କବାଟ ଫିଟାଇବି, ନଇଲେ ଏ ଜୀବନ ହାରିଦେବି । ମା ଏ କଥା ଯାଇ ବାପକୁ କହିଲାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ହଉ

ତେବେ ଉଠୁ । ସେ ପୁଅଟି କବାଟ ଫିଟାଇ ଗାଧୁଆଗାଧୁଆ ଯିଆଗିଆ କଲା । କେତେଦିନ ଗଲାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ସାଧବଙ୍କୁ ଡକାଇ ବିଭା ଦିନଟିଏ ଠିକଣା କରି ପୁଅଟିକୁ ସାଧବ ଝିଅ ସଙ୍ଗେ ବିଭା କଲେ । ହାତଗଣ୍ଠି ପଡ଼ିବାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଏକଜିଦ କଲା, ସେ କନ୍ୟା ଆମ ଘରକୁ ଆସିବ ନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ରୀର ତ ଗୋଟିଏ ପୁଅ । ତା କଥା କି ନରଖିବେ ? ମନ୍ତ୍ରୀ ସାଧବ ଝିଅକୁ ଆଉ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଜମା ଆଣିଲେ ନାହିଁ । ସାଧବ ଝିଅଟି ବଡ଼ଲା ଜ୍ଞାନ ପାଇଲା, ତେବେ ବୁଝିଲା ମନ୍ତ୍ରୀ ଘରୁ ଡାକରା ନଗଲା । ସାଧବ ଝିଅ ଝୁଲ କଥା ମନେ ମନେ ଭାବି ତୁନି ହୋଇ ଘରେ ଥାଏ । ଇମିତିକା କେତେ ଦିନ ଗଲା । ଦିନକର ସାଧବ ଝିଅ ଏକ ବୁଦ୍ଧି କଲା । ସେ ସାଧବକୁ ଯାଇ କହିଲା, ବାପା ମତେ ଗୋଟିଏ ଇମିତିକା ସିନ୍ଦୁକ କରାଇ ଦେବ ଯେ ସେଥିରେ ମଣିଷଟିଏ ବସିବେ ଚଳିପାରିବ । ସେଥିରେ ସବୁ ଜିନିଷ ଥିବ । ପାଣି, , ଚୁଲି ସବୁ ଥିବ । ଯିମିତିକା ସେ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତରେ ମୁଁ ପଶିବି, ସେ ସିନ୍ଦୁକରେ ଇମିତିକା ଚାବି କଲ ଥିବ ଯେ, ବାହାର ଲୋକ ତାକୁ ଫିଟାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଭିତରେ ଯେ ରହିବ ସେ କଲରେ ହାତ ମାରି ଦେଲେ ସିନ୍ଦୁକଟି ଫିଟିଯିବ, ପେଂରେ ବନ୍ଦ କଲେ ପଡ଼ିଯିବ । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଘରକୁ ସେ ସିନ୍ଦୁକଟିକି ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ପଠାଇଦେବ । ସେ ସିନ୍ଦୁକଟି କିମିତି ଫିଟିବ ସେ କଥା କାହାରିକୁ କହିବ ନାହିଁ କି ସେ ସିନ୍ଦୁକକୁ ଆଉ କାହାରିକୁ ଦେବ ନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଯେବେ କହିବେ ସେ ସିନ୍ଦୁକଟି ଆମକୁ ଦିଅ ବୋଲି ତେବେ ଦେବ । ସେ ସିନ୍ଦୁକଟିକୁ ତୁମେ ଆମ ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ଯାତ୍ରାରେ ବିକିବାକୁ

A26

ଭୁଲେଇବ । ତୁମର ଏ ସିନ୍ଦୁକ ବୋଲି କେହି ଜାଣିବେ ନାହିଁ । ସାଧବ ତା ଝିଅକୁ ତ ଭାରି ଗୋପ୍ୟରେ ବଢାଇ ଆସେ । ତା କଥା କି ତଳେ ପଡେ? ଏଣେ ଝିଅ ଘିଅ କେତେ ଦିନ କିଏ ରଖି ପାରିବ ଘରେ? ସାଧବଙ୍କୁ କେଉଁ ବଟେଇ ଅପୂର୍ବ ଅବା? ରାଇଜ ଯାକରୁ ଭଲ ଭଲ ବଢେଇ କାରିଗର ଖୋଜେଇ ଝିଅ ଯେମିତି କହିଥିଲା ଉତ୍ତମ ସୁନ୍ଦର ଭିତିର କଳଲଗା ସିନ୍ଦୁକଟିଏ ତିଆରି କରେଇଲା । ସେ ସିନ୍ଦୁକରେ ଏମିତି କଳ ଥାଏ ଯେ, ତା ଭିତରେ ମଣିଷଟିଏ ପଶି କଳ ଘୋଡ଼ିଆଟିକି ଟିପି ଦେଲେ ସେ ସିନ୍ଦୁକ ଝବୁଜ ହୋଇ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ, ବାହାର ଲୋକେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଆଉ କେବେଁ ନ ଫିଟେ । ତା ଭିତରେ ଯେ ମଣିଷ ପଶିଥାଏ ସେ ମନ କଲେ ଭିତର ଆଡୁ ସେ କଳଘୋଡ଼ିଆଟିକି ଟିପି ଦେଲାରୁ ତେବେ ଯାଇକରି ସେ ସିନ୍ଦୁକ ଖୋଲା ହୋଇଯାଏ । ସେ ସିନ୍ଦୁକଟି ତିଆରି ସରିଲାରୁ ସାଧବ ତା ଝିଅକୁ ଦେଖେଇଲା । ଝିଅ ତା ଭିତରେ ପଶି କରି ପରୀକ୍ଷା କଲା, ଦେଖିଲା ଯେ ତା ମନକୁ ଲାଗି ସେ ସିନ୍ଦୁକଟି ଠିକଣା ହୋଇଛି । ସାଧବ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତରେ ଜଣେ ମଣିଷର ଲୋଡ଼ା ବରଷକ ପାଇଁ ସବୁ ଚିଜ ଖଞ୍ଜାଖଞ୍ଜି କରି ରଖାଇଲା, ପଛକୁ ତା ଝିଅଟି ତା ଭିତରେ ପଶିଲା । ପଶି କରି ଭିତର ଆଡୁ କଳକୁ ଟିପିକରି- ଢାଙ୍କୁଣିଟିକୁ ପକାଇ ଦେଲା । ସାଧବର ମଣିଷ ସେ ସିନ୍ଦୁକକୁ ନେଇ ଯାଇ ଯାଇ ବୁଲାଇ ଶେଷକୁ ଯାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଘାଟିରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଲୋକେ ସିନ୍ଦୁକ ମୁଣ୍ଡାଇ ଥାନ୍ତି, ଏଣେ କହୁଥାନ୍ତି, ଏ ସିନ୍ଦୁକ ଯେ ଫିଟାଇ ପାରିବ ସେ ନେବ, ସମସ୍ତେ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ, ଯେ ଦେଖିଲା ସେ କହିଲା — କି ସୁନ୍ଦର ସିନ୍ଦୁକଟିଏ ହୋଇଅଛି ! ଆମେ

ଦେଖନ୍ତେ, ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଯାହାରେ ଚାବି ତାଲା କିଛି ନାହିଁ, ଏଥର ଫିଟେଇଲା ବେଳକୁ ଫିଟୁ ନାହିଁ । ଏ କହିଲା କି ସୁନ୍ଦର ସିନ୍ଦୁକଟିଏ ହୋଇଛି, ଆମକୁ ଦିଅ, ସେ କହିଲା ଏ ସିନ୍ଦୁକଟି ଆମକୁ ଦିଅ । ସାଧବ ଘର ଲୋକ କହିଲେ, ଯେ ଏ ସିନ୍ଦୁକ ଫିଟେଇବ ତାକୁ ଦେବୁଁ, ଯେ ଯେତେ କହିଲେ କେହିଁ ଦେଲେ ନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅ ଆସି ସେ ସିନ୍ଦୁକକୁ ଦେଖି ଭୋଳ ହୋଇଗଲା, କହିଲା, ଏ ସିନ୍ଦୁକଟି ମୁଁ ଫିଟେଇବି, ମତେ ଦିଅ । ଏ ଲୋକେ ସିନ୍ଦୁକଟିକୁ ଦେଇ ଆସିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅ ତା ଚାକରକୁ ଡକାଇ କହିଲା, ଆଗରେ ଏ ସିନ୍ଦୁକଟିକୁ ନେଇ ଯା, ମୋ ଶୋଇଲା ଘରେ ଥୋଇଦିବୁ । ଚାକରଲୋକ ସେ ସିନ୍ଦୁକଟିକୁ ନେଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅର ଶୋଇଲା ଘରେ ପଲଙ୍କ ତଳେ ଥୋଇ ଦେଲେ, ସେଦିନ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଖାଇ ପିଇ ସାରି ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲା ସେ ତାଲାସ ଫିଟିଲା ନାହିଁ । ସେ ଦିନ ରାତି ହେଲା, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଶୋଇଲା, ସାଧବ ଝିଅ ତ ମହାସିଦ୍ଧାଣିଆ, ସେ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତରେ ଥାଇ ଯାହା କଥା ସବୁ ଜାଣୁଥାଏ । ଯେ ଯୁଆଡ଼େ ସମସ୍ତେ ନିଦରେ ଶୋଇଲେ । ସିନ୍ଦୁକଟି ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅର ଶୋଇଲା ଘରେ ତ ଥୁଆ ହୋଇଥାଏ । ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅ । ଶୋଇପଡ଼ି ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରିଲା । ସାଧବ ଝିଅ ଦେଖିଲା, ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅର ଆଉ ଚେତା ନାହିଁ, ସାଧବ ଝିଅ ଅଧରାତିରୁ ସେ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତରୁ ବାଳ ଫିଟେଇ ଘର ଦୁଆରକୁ ଓଳିଆପୋଛିଆ କରି ଦେଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅର ଗିଲାସ, ଗିନା, ସବୁ ମଜାମଜି କରି ସୁନ୍ଦର କୁଣ୍ଡାଉଛି, ଏତିକି ବେଳେ, ସକାଳ ହୋଇଗଲା । ରାତି ପାହି ଗଲାରୁ କାଲେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ

A.28

ଉଠିବ ବୋଲି ସେ ତରବର ହୋଇ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତରକୁ ପଶିଯାଇ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତର ଆଡୁ ଘୋଡିଆକୁ ଟିପି ଦେଲା । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଉଠି ଦେଖେ ତ ସେ ସିନ୍ଦୁକ ପାଖରେ ପାଣିଆ ପଡ଼ିଛି ଦର୍ପଣ ପଡ଼ିଛି, ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ପଡ଼ିଛି । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ବିଚାରିଲା, ଆହା ! ଏ ବାଳ ତ ଏଡ଼େ ଲମ୍ବ ! ଏ ଯାହାର ସେ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ନ ଥିବ । ତହିଁ ଆରଦିନ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କାଣ କଲା ନା ଶୁଣିଏ ପାରିଲା ଯୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୃପୁଡ଼ି ରୂପିକୁ ତଳେ ଛାଡ଼ି ଦେଲା, ଯେ ଘରକୁ ଆସିବ କି ଯାଉ ଥିବ ତା ପାଦ ଏଥିରେ ଲାଗିବ । ସେ ମଣିଷ କୁଆଡୁ ଆସି କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛି ବଳେ ଧରା ପଡ଼ିବ । ସେଦିନ ସାଧବ ଝିଅ ସିନ୍ଦୁକ ଫିଟାଇ ସିମିତ ଅଧରାତିରୁ ଉଠି ପଦାକୁ ଆସିଲାକ୍ଷଣି ପୋଡ଼ ରସ ତା ପାଦରେ ଲାଗିଗଲା । ସାଧବ ଝିଅ ତ ଏ କଥା ନ ଜାଣେ, ସେ ଦେଣ୍ଟୁ ଆସି ଘର ଓଳିଆ ଟୋଳିଆ କରି ବାସନ ମାଜି ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡେଇଲା ବେଳକୁ କୁଆ କୋରିଲି ବୋବେଇଲେ । ସାଧବ ଝିଅ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା ବେଳକୁ ତରବରରେ ତା କାନର ଫାଟେ କାପ ପଡ଼ିଗଲା । ତହିଁ ଆରଦିନ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ଉଠି ଦେଖେତ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀର ପାଦଚିହ୍ନ ସେ ସିନ୍ଦୁକ ପାଖେ ପଡ଼ିଛି, ସିନ୍ଦୁକ ପାଖରୁ ଯେଉଁରନି ପାଦଚିହ୍ନ ଆଉ ପଡ଼ି ନାହିଁ, ଯେଉଁର ଦେଖିଲା ଯେ ସିନ୍ଦୁକ ପାଖରେ ଫାଟେ କାପ ପଡ଼ିଛି । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ କହିଲା, ଆହା ! ଏ ପାଦ ଚିହ୍ନଟି ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ! ଏ ସ୍ତ୍ରୀ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ନ ଥିବ ! ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲା ସେ ସିନ୍ଦୁକ ଫିଟାଇ ନ ପାରିଲା । ନିଶ୍ଚେ ଜାଣିଲା ଯେ ଏ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତରେ କିଏ ଅଛି । ଏମିତି ସବୁଦିନ ସେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଦେଖିବ ବୋଲି ଝୁରି ଝୁରି କଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅକୁ ଚିନ୍ତା

ଜର କଲା । ପଦ୍ମକୁ ତା' କଣ୍ଠ ଚୋହଇଲା
ଭାଇ ରୋଗରେ ପଡ଼ିଛି ବୋଲି ଦିନକର ମନ୍ତ୍ରୀଝିଅ ତା ଭାଇକୁ ଦେଖିବାକୁ ଶାଶୁଘରୁ ବାପ ଘରକୁ ଆସୁଚି, ବାଟରେ ଏକ ଗାଁରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇଲାରୁ ଗୋଟିଏ ରାଣ୍ଡିର ଘରେ ସେ ରାତିକି ରହିଗଲା । ନିର୍ଜନ ରାତି ହୋଇଗଲାରୁ ସେ ଘରେ ପିଢ଼ା, ଝୁଲା, ଚୁଆଁଣି, କଂସା, ଥାଳି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ କହାକୋହି ହେଉଥାନ୍ତି, — ଝୁଲା କହିଲା, ଆହା ! ସେ ସାଧବ ଝିଅକୁ ଛଡ଼ି ଛଡ଼ି ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅର ତ କଣ୍ଠ ଆସି ରହିଲାଣି । କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଭେଣ୍ଡା ପୁଅ !

ଆହ

ତ ବର୍ତ୍ତିଲା ପରି ଲାଗୁନାହିଁ । ପିଢ଼ା କହିଲା — ହଇଲୋ ! ସେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ସାଧବ ଝିଅକୁ କାହିଁକି ଏତେ ଛୁଉଁଚି ମ ? ଯାହା ଯାହା ସେ ଗୃହଶାଳୀରେ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ସାଧବ ଝିଅ କାଲି କଳିଆ ଲଗାଇଥିଲେ ସବୁ କଥାଯାକ ମୂଳରୁ ଅଗଯାକେ ଥାଳିପଟକ କହିଲା । କଂସା କହିଲା — ଏଥିକି କଅଣ କିଛି ଉପାୟ ନାହିଁ ? ଚୁଆଁଣୀ କହିଲା — ହିଁ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ସେ ସିନ୍ଦୁକ ପାଖରେ ଯାନୁରେ

ଯାଇ କ୍ଷମା ମାଗିଲେ ସାଧବ ଝିଅ ସେ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତରୁ ବାହାରି ପଡ଼ନ୍ତା ମ । ଭାଇ ବିପଦ ଦୁଃଖ ଯୋଗୁଁ ଚିନ୍ତାରେ ତ ଭଉଣୀଙ୍କ ସେ ରାଣ୍ଡଘରେ ନିଦ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ସେ ଖାଲି ଚେଇଁକରି ~~ଗାଲିଗାଳି~~ ପଡ଼ିଥାଏ । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅର ଭଉଣୀ ଏ ସବୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିକରି ସକାଳୁ ଉଠି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦୁଆରରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଯାଇଁ ଭାଇ ଆଗେ କହିଲା — ତୁମେ ସିନ୍ଦୁକ ପାଖରେ ଲମ୍ବ ହୋଇ ~~ଯାନୁରେ ଗୁଡ଼ି~~ ~~ପଡ଼ିଲି~~ ପଡ଼ଯାଅ । ଏ କଥା ଶୁଣି ଭାଇ ଯାଇ ସେ ସିନ୍ଦୁକ

A30

ତଳେ ଲମ୍ବ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲାରୁ ସେ ସିନ୍ଦୁକଟିର କଳକୁ ଭିତରୁ ସାଧବ ଝିଅ ଟିପି ଦେଲାରୁ ସିନ୍ଦୁକ ମେଲା ହୋଇଗଲା । ତା ଭିତରୁ ସୁନା ବର୍ଣ୍ଣସୀ ପାଟ ଶାଢୀ ପିନ୍ଧି ଯବୂରଣ ହୋଇ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର କନ୍ୟାଟିଏ ରୁଣ୍ଟୁଣ୍ଟୁ ହୋଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ଦିହେଁମାନ ଛି.ହୂଁ ଛି.ହୂଁ ହେଲେ । ସାଧବଝିଅ କହିଲା – କିହେ ! ମୋ କଥା ସତ ହେଲା କି ତୁମ କଥା ସତ ହେଲା ? ଦିହିଁଙ୍କ ଦିହେଁ ରହିଲାକ କେତେ ଦୁଃଖୀ ସୁଖୀ ହେଲେ । ରାତିପାହିଲାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ସେ ଘରୁ କବାଟ ଫିଟାଇ ବାହାରକୁ ଆଇଲା । ସମସ୍ତେ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଏ କନ୍ୟାଟି କଖରେ ଓଡ଼ଣା ପକାଇ ଠିଆ ହୋଇଛି ! ଏହା ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ହୁଳହୁଳି ପକେଇଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରିଯା ହାତ ଧରି କରି ସାହିରୁ ସାତ ଜଣ ମାଇପିଙ୍କୁ ଡାକି ଆଣି ବୋହୂକୁ ଘର ଭିତରକୁ ନେଲେ । କେତେ ଆଦର କଲେ । ରାଇଜଯାକ ହୁରି ପଡ଼ିଗଲା । ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ସାଧବ ଝିଅ ଘର ଦୁଆର କଲେ । ଦିହେଁ ପୁଅ, ନାତି, ଅଣନାତି, ଝିଅ, ଜୋଇଁ କଲେ । ବୁଢା ବୁଢୀ ହେଲେ, ଦାନ୍ତ ପଡ଼ିଲା । ନାକ ତଳେ ଘୁସୁରିଲା । ମୁଁ ଗଲାରୁ କଥା ନ କହିଲେ ।

ଆଗରେ ହାଣ୍ଡି ମୂଳରେ ଚୁଲୀ ରଜା ହେ, ତୁମ ବିଚାର ଭଲି

କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାଶ

ଯେ ବର୍ଷ ଭାରି ଶୀତ, ହାତ କେମା କେମା ହୋଇ ଯାଉଥାଏ; ଦାନ୍ତ ଠକ ଠକ ବାଜୁଥାଏ। ଏ ଶୀତରେ ରଜା ଦିନେ କହିଲେ – ତମ ଭିତରୁ କିଏ ପାରିବ ? ଏ ଚୋଉ ଦଳ ପୋଖରୀ, ଏଥିରେ ରାତିଯାକ ବୁଡ଼ି କିଏ ସକାଳ ଯାଏ ରହିପାରିବ ? ହଜାର ସୁନା ଟଙ୍କା ଦେବି।

ପାଖ ଲୋକେ ଏ ତା ମୁହଁକୁ, ସେ ଯା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲେ, ହଜାରେ ସୁନା ଟଙ୍କା କିଛି ଅଳପ ନୁହେଁ, ଗୋଟାଏ ତ ରାତି।

କିଏ ଭାବିଲା – ଆରେ ବାପ୍‌ରେ, ସନ୍ନିପାତ ହୋଇଯିବ। ବଞ୍ଚିଲେ ତ ଭୋଗ କରିବ। 'ଏ ଦେହ ଥିଲେ ସବୁ ପାଇ'। ଜଣେ ହେଲେ କାହାରି ସାହସ ପାଇଲା ନାହିଁ। ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇ ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି ସମସ୍ତେ ଠିଆ ହେଲେ।

ରଜା ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ – ରାଜ୍ୟରେ ଢେଣ୍ଟୁରା ଦିଅ, ଏ ପଦ୍ମ ପୋଖରୀରେ ବେକଯାଏ ଯେ ରାତିଏ ବୁଡ଼ି ରହି ପାରିବ, ସେ ହଜାରେ ସୁନା ଟଙ୍କା ପାଇବ।

ମଦନାର ଘରେ ଖାଇବାକୁ ନାହିଁ। ସେ ଭାବିଲା- ସବୁଦିନ ମରିବା ଅପେକ୍ଷା ଦିନେ ମରିବା ଭଲ। ଆଇଷବଳ ଥିଲେ ମାରିବ କିଏ ? ହରି ରଖିଲେ ବା ମାରିବ କିଏ ? ହରି ମାରିଲେ ବା ରଖି ପାରିବ କିଏ? ଯାହା ଯୋଗ ଥିବ, ହେବ। ଜୀବନ ଯାଉ ନଇଲେ ରହୁ।

ସାହସେ ବଞ୍ଚି
ସାହସେ ମରି

ଯାହାହେଉ ଘର ଦୁଆର କରି ।

ମଦନା ଆସି ଛାମୁଂରେ ଦେଖା କଲା । ରଜା କହିଲେ — ତୁମେ ମୋର ମୁଲକର ଲୋକ ହୁଅ, ମୋର ଜାତର ଲୋକ ହୁଅ, କିଛି ଯାଏ ଆସେନା, ଆମ ପଦ୍ମ ପୋଖରୀରେ ବନ୍ଧି ଯଦି ରାତିଏ ରହିପାରିବ, ତେବେ ହଜାରେ ସୁନା ଟଙ୍କା ବକ୍ସିସ ଦେବି ।

ମଦନା ଗୁଡାଏ ତେଲ ଲଗେଇ ହେଲା— ଯେମିତି ଦେହରେ ପାଣି ନ ଭେଦିବ । ଆଣ୍ଠୁଏ, , ଜଙ୍ଘ, ଅଣ୍ଟାଏ, ତାପରେ ବେକେ ପାଣିରେ ପଶିଲା । ସେଇପରି କିଛି ସମୟ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ରହିଲା, ପହରକ ପରେ ମୋଲୁଚି ବସିଲେ ବେକେ ପାଣି ହବ । ବସି ରହିଲା । ଆଗ ଶୀତ ହେଲା, ଦେହ ଥରିଲା, ତା ପରେ ଦେହଟା କାଠ ହୋଇଗଲା । ରଜାଙ୍କ ଉଆସରେ ଜଳୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଆଲୁଅକୁ ଚୁହିଁ ଥାଏ, ଏତେ ଶୀତରେ ପାଣି ଭିତରେ ବି ମଦନାକୁ ଟିକିଏ ନିଦ ଲାଗିଲା, ତା ଆଖି ଫିଟିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲା — ସକାଳ ହେଲାଣି । ରଜାଙ୍କ ଜଗୁଆଳୀମାନେ ଡାକିଲେ — ମଦନ ଉଠିଆସ ଆମେ ସାକ୍ଷୀ ରହିଲୁ ।

ମଦନା ଶୁଖିଲା ଲୁଗା ପାଲଟି ଯାଇ ଛାମୁଂରେ ଦେଖା କଲା । ରଜା ପଚାରିଲେ — ଏତେ ଶୀତରେ ତୁ କେମିତି ଏ ଦଳ ପୋଖରୀରେ ରହିଲୁ ? ମଦନା କହିଲା- ଛାମୁଙ୍କ ଉଆସ ଆଲୁଅକୁ ଚୁହିଁ ଚୁହିଁ ରାତିଟା ପାହିଗଲା ।

ରଜା କହିଲେ — ଆମ ଆଲୁଅ ଲାଗି ଜାଣ ତୋତେ ଶୀତ କରୁ ବାହୁଲା ନାହିଁ । ସୁନା ଟଙ୍କା ତେବେ ଆମର ; ତୁ କାହିଁକି ନବୁ ?

ଏ କଥା ଶୁଣି ମଦନା ଥକ୍‌କା ହୋଇ ବସିଗଲା, ସତେ ଯେମିତି ତା ମୁଣ୍ଡରେ ଆକାଶ ଛିଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ରଜା ଲୋକ, ଯାହା ବୁଝିଥିବେ ସେଇଆ । ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇବ କିଏ ? ମଦନା ଗାଲ ଆଉଂସି ଆଉଂସି ଘରକୁ ଫେରିଲା ।

ମୁହଁଟି ଶୁଖି ଯାଇଛି ; ଘରକୁ ଫେରୁଛି ; ଦେଖାହେଲା ଜଣେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ସଙ୍ଗେ । ପଣ୍ଡିତେ ପଚାରିଲେ – କିରେ, ଏତେ ମୁହଁ କାହିଁକି କରିଛୁ ?

ମଦନ କହିଲା — ମୋ ଦୁଃଖରେ ମୁଁ ଯାଉଛି ; ମୋ ମୁହଁ ଶୁଖିଲା ତ କଣ ହେଲା ? ତୁମେ ଭଲ ଲୋକ, ତୁମ ବାଟେ ବାଟେ ଯାଅ । ମତେ ପଚାରୁଛ କାହିଁକି ? ଦବ ନା ନବ ? ମୋ ଦୁଃଖ ମୋର, ତୁମ ସୁଖ ତୁମର ।

ପଣ୍ଡିତେ କହିଲେ – ଆରେ, ତୁ ତ ଆଚ୍ଛାଲୋକ ; ଏତେ ମୁହଁଟାଏ କରିଛୁ ; ମୁଁ ପଚାରିଲେ କଣ ଦୋଷ ହେଲା ? ଏମିତି କଣ ପଚାରନ୍ତି, ନାହିଁ ? କଣ ହୋଇଛି ମୋର କହ ; ପାରିଲେ ମୁଁ କିଛି କରିବି ।

ମଦନ କହିଲା — ଏମିତି ଏମିତି କଥା ; ଜୀବନକୁ ମୂର୍ଚ୍ଛା କଲୁ ; ପାଉଣାଟିଏ ବି ପାଇଲୁ ନାହିଁ ।

ପଣ୍ଡିତେ କହିଲେ – ମୋ ସାଙ୍ଗେ ଆ ; ଦେଖିବି, ରଜା କେମିତି ତୋ ପାଉଣା ନଦେବେ । ପଣ୍ଡିତେ ରାଜଧାନୀ ମୁଣ୍ଡ ଚୋଟାରେ ତମ୍ବୁ ପକାଇଲେ – ମଦନକୁ କହିଲେ — ଯା, ରୋଷେଇ ଯୋଗାଡ଼ କର । ଘଡ଼ିକ ଭିତରେ ମଦନା କାଠ, ନିଆଁ, ଚୁଲି, ଡାଲି, ପରିବା,

- ୩୪ -

ହାଣ୍ଡି ସବୁ ଯୋଗାଡ଼ କରି ଆଣିଲା ।

ହାଣ୍ଡିରେ ପାଣି ପୂରା ହେଲା ; ଚୁଲ୍ଲି ପଡ଼ିଲା । କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ତାଳ ଗଛରେ ଚଢ଼ାଇ ପଣ୍ଡିତେ ଗଛ ଅଗରେ ହାଣ୍ଡିଟି ବନ୍ଧାଇଲେ । ଗଛ ମୂଳରେ ଏତେ ନିଆଁ ଯୋଗାଡ଼ିଲେ ଧୂଆଁ ଉଠିଲା, ନିଆଁ ଜଳିଲା । ଲୋକେ ବୁଝିଲେ — ବୋଧେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଶୀତ ହେଉଛି, ନିଆଁ ପୋଉଁଛନ୍ତି ।

କେତେ ଲୋକ ଆସି ପଚାରିଲା — ଆଜ୍ଞା, ଏ ଅଟିକାଠା କାହିଁକି ତାଳ ଗଛରେ ଝୁଲୁଛି ? ତା ମୂଳରେ କାହିଁକି ନିଆଁ ଜଳୁଛି ?

ପଣ୍ଡିତେ ହସି ହସି କହିଲେ — ରୋଷେଇ ହେଉଛି ପରା !

ଲୋକଟି କଥାଟାକୁ ନାପସନ୍ଦ କରି ହସି ହସି କହିଲା — ରୋଷେଇ ? ଏମିତି କେଉଁଠି ରୋଷେଇ ହୁଏ ? ଆକାଶରେ ହାଣ୍ଡି, ପାତାଳରେ ଚୁଲୀ ? ଏ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ ହୋଇଗଲାଣି !

କଥାଟା ରଜାଙ୍କ କାନରେ ବାଜିଲା । ଏମିତି ପାଗଳ ଏ ପୃଥିବୀରେ ଅଛନ୍ତି ? ରଜା ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଡ଼କାଇ ପଚାରିଲେ — ଏ କି କାମ କରୁଛ ? ରାଜ୍ୟ ଯାକ ଲୋକେ ହସୁଛନ୍ତି — ତଳେ ଚୁଲୀ, ତାଳଗଛ ଉପରେ ହାଣ୍ଡି । ଏମିତି ପଚାଶ ବର୍ଷ ନିଆଁ ଜାଳିଲେ ଭଲା ହାଣ୍ଡିରେ ଆଁଚ ବାଜିବ ? ଭାତ ହେବ, ତମେ ଖାଇବ, ଏ ଅସମ୍ଭବ କଥା ।

ପଣ୍ଡିତେ କହିଲେ — ରୋଷେଇ ହୋଇପାରିବ ଛାମୁ, କାହିଁକିନା ଛାମୁଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ସୀମା ଭିତରେ ମୁଁ ରୋଷେଇ କରୁଛି, ଏଠି ତ କେତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ହୋଇଯାଉଛି ।

ରଜା କହିଲେ — କଣ ?

ପଣ୍ଡିତେ କହିଲେ — ଯଦି ତୁମ୍ଭଙ୍କ ଉଆସ ଆଲୁଅକୁ ଚାହିଁ ଜଣେ ଶୀତ ଦିନେ ପୋଖରୀରେ ବସି ରହି ପାରୁଛି, ମୋର ରୋଷେଇ ହୋଇ ପାରିବ କାହିଁକି ?

ରଜା ସବୁ କଥା ବୁଝି ପାରିଲେ । ମଦନାକୁ ଡାକି ଭାରି ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ , ପାଟଲୁଗା, ସୁନା ମୁଦି ଦେଲେ, ହଜାରେ ସୁନା ଟଙ୍କା ଦେଲେ ।

ମୋ କଥାଟି ସରିଲା ।

ବେଲବତୀ କନ୍ୟା କଥା

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ

ଗୋଟାଏ ରାଇଜରେ ଏକ ରଜା ଥାଏ ଯେ, ସେ ରଜାର ଗୋଟିଏ ପୁଅ। ସେ ପୁଅଟିକୁ ରଜା ବିଭା କରେ ନାହିଁ। ସେ ପୁଅଟି ତା ମନେ ବିଚାରେ କେ ଜାଣି ଆଜି ଅବା ମୋତେ ବାପା ବିଭା କରିବେ, କେ ଜାଣି କାଲି ଅବା ମୋତେ ବିଭା କରିବେ, କେ ଜାଣି ମାସକ ବାଦ ବିଭା କରିବେ, କେ ଜାଣି ବର୍ଷେ ଗଲେ ବିଭା କରିବେ ଅବା — ଇମିତିକା ରଜାପୁଅ ଗୁହିଁ ଗୁହିଁ ଦିନ ଯାଏ, ମାସ ଯାଏ, ବରଷ ଯାଏ — କେବେଁ ରଜା ସେ ପୁଅଟିକୁ ବିଭା କଲେ ନାହିଁ। ସେ ପୁଅଟି କହିଲା, ଯେବେ ମୋତେ ବାପା ବିଭା କଲେ ନାହିଁ, ମୋର ଏ ଜୀବନ ରଖିବାରେ କିଛି କାରଣ ନାହିଁ, ଯାଉଚି କୁଆଡ଼େ ପଳେଇଯିବି। ରଜାପୁଅ ଏହା ଭାବି ଘୋଡାଶାଳରୁ ଗୋଟିଏ ପାଞ୍ଚୀରାଜ ଘୋଡା ବାଛିଲା, ପାଗପଟୁକା, ହାତ ହତିଆର ବାନ୍ଧିଲା- ଟଙ୍କା ଟୋକର କିଛି ଧରି ବିଦେଶ ଗଲା। ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଏକ ଅଗନାଗି ବନସ୍ତ ପଡିଲା, ସେ ବନସ୍ତ ଭିତରେ କୁଆର ଥଣ୍ଟ ନାହିଁ କି ଚଢେଇର ବେଣ୍ଟ ନାହିଁ, ସେ ରଜାପୁଅ ଅନେକ ଦୁରକୁ ଗୁହିଁଲାବେଳକୁ ଗୋଟିଏ କମାରୁଣୀ ଘରି ଟୋକେଇ ଧରି ଯାଉଅଛି। କମାରୁଣୀଟି ସେ ରଜାପୁଅକୁ ଗୁହିଁ

କହିଲା, ହଇରେ ବାପ ! ତୁ ତ ରଜାପୁଅ ଭଳିଆ ଦିଶୁଚୁ, ତୁ କାହିଁକି ଏ ଦେଶକୁ ଆସିଲୁ ? ଅପୂଜା ଠାକୁରାଣୀ ତ ସେ ପାଖରେ ପାନକଟାଏ ପକେଇ ବସିଚି, ଏଇଲାଗେ ତ ତତେ ଖାଇଯିବ, ଆହା ! କାହିଁକି ଏ ଦେଶକୁ ଆସିଲୁ ? ଏବେ ପେଂଶଲାଆ । ରଜାପୁଅ କହିଲା— "ହିଁ ଲୋ ମାଉସୀ ! ସେ ଅପୂଜା ଠାକୁରାଣୀ ମତେ ଖାଇଲେ ଖାଉ ପଚୁକେ, ମୁଁ ତ ମରିବାକୁ ଆସିଚି, ମୋର ସେ କଥାରେ କିଚି ଭୟ ନାହିଁଲୋ ମାଉସୀ" ଏହା କହି ରଜାପୁଅ ସେହି ବାଟେ ଗଲାବେଳକୁ ଅପୂଜା ଠାକୁରାଣୀ ଠିଆ ହୋଇ ଆଖିମାନ ଦେଖାଇ ଚମକାଇ ରଜା ପୁଅକୁ କହିଲା ଆରେ ବାପ ! ମୋର ଛଅ ଦିନ ଉପାସକୁ ଆସି ତୁ ଆହାର ମିଳିଲୁ, ଅତଶୀଘ୍ର ଆ, ମୁଁ ତତେ ଖାଇବି। ରଜାପୁଅ କହିଲା ଯେବେ ଖାଇବୁ ତେବେ ଖାଆ । ଅପୂଜା ଠାକୁରାଣୀ କହିଲା, ତୁ ଘୋଡା ଉପରୁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ ମୁଁ ଖାଇବି । ରଜାପୁଅ କହିଲା, ମୁଁ କେବେହେଁ ତଳକୁ ଯିବି ନାହିଁ । ଅପୂଜା ଠାକୁରାଣୀର ତ ଘୋଡା ହୁଏ ବାହନ, କିମିତିକା ଘୋଡା ଉପରୁ ସେ ଟୋକାକୁ ନେଇ ଖାଇବ କି ? ଇମିତିକା ଅନେକ ଥର ସେ ରଜାପୁଅକୁ ଡାକି ଡାକି ଥକା ହୋଇ ଅପୂଜା ଠାକୁରାଣୀ ରହିଲା, କେବେ ସେ ରଜାପୁଅ ଘୋଡା ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ନ ଆଏ, ଶେଷବେଳକୁ ଅପୂଜା ଠାକୁରାଣୀ କହିଲା, ଆରେ ତୁ ଭାରି ସିଆଣିଆ ଟୋକା, ତୋ ଦମ୍ଭ ଦେଖି ମୁଁ ଭାରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଗଲି । ତୋ ମନ ଅଛି, କି ବର ମାଗିବୁ ମାଗ । ରଜାପୁଅ କହିଲା — ମୁଁ କି ବର ମାଗିବି କି? ମତେ ଗୋଟିଏ ମୋ ମନଲାଖି କନ୍ୟା ଦିଅ । ଅପୂଜା ଠାକୁରାଣୀ କହିଲା, ଆରେ ଶୋଠ ପଶ୍ଚିମ ଆଡ଼କୁ ଯାହିଁ ଯାହିଁ ଏକ ଅସୁର ରାଇଜ ପଡ଼ିବ, ତୁ ସେ ରାଇଜରେ ଅସୁରଙ୍କ ଘରେ

ପାହିଥିଲାବେଳକୁ ଅସୁରମାନେ ଚରି ବୁଲି ଯାଇଥିବେ, ତୁ କ'ଣ କରିବୁ ନା, ତାଙ୍କ ଘର ଦୁଆର ଓଳାଇବୁ, ତାଙ୍କ କଂସା ବାସନ ମାଜିବୁ, ତାଙ୍କମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଇ ଶହ ହାଣ୍ଡି ଭାତ କରିବୁ, ଶହେ ହାଣ୍ଡି ତିଅଣ କରିବୁ। ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଅସୁରଯାକ ଚରି ବୁଲି ଫେରି ଆଇଲା ବେଳକୁ ତୁ ନିତି ଦିନ ଉଗାଡ଼ ଉପରେ ଲୁଚି ଯିବୁ। ଅସୁରମାନେ ଯୋଉଦିନ କହିବେ, ଆରେ କାହା ତୁ କିଏ ? ଆମେ ତୋ ଉପରେ ଭାରି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲୁଣି, ତୁ କିଏ ହେ ? ଏଠାକୁ ଆ। ଯେତେବେଳେ ଅସୁରମାନେ ଏ କଥା କହିବେ, ତୁ ଆସି ସମସ୍ତଙ୍କ ଗୋଡ଼ତଳେ ପାଳ ପଡ଼ି ବେକରେ ପକେଇ ପଡ଼ିଯିବୁ। ଅସୁରମାନେ ଯେତେବେଳେ କହିବେ, ଆମମାନଙ୍କୁ କି ବର ମାଗିବୁ ମାଗ, ତୁ କହିବୁ ତୁମ ଘରେ ଯୋଉଁ ଉତ୍ତମ ସୁନ୍ଦର କନ୍ୟାଟି ଅଛି, ତାକୁ ମତେ ଦିଅ, ରଜାପୁଅ ଏ କଥା ଶୁଣିଲା ମାତ୍ରକେ ପକ୍ଷିନକୁ ଘୋଡ଼ାକୁ ମାଡ଼ି କରି ଗଲା। ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଏକ ଅସୁର ରାଇଜ ପାଇଲା, ସେ ଅସୁରଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲା ବେଳେ ଅସୁରମାନେ ଚରି ବୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି। ଏ ରଜାପୁଅଟି ସେ ଘରକୁ ଯାଇ ଅସୁରଙ୍କ କଂସା ବାସନତକ ଚକ୍‌ଚକ୍ କରି ମାଜିଲା। ତାଙ୍କ ଘର ଦୁଆର ଓଳାଇଲା, ତାଙ୍କମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଇ ଶହ ହାଣ୍ଡି ଭାତ ରାନ୍ଧିଲା, ଶହେ ହାଣ୍ଡି ତିଅଣ ରାନ୍ଧିଲା, ରଜା ପୁଅ ତ ସୁକୁମାରିଆ, ତା'ର ତ ଚଢ଼େଇଟାକର ଆହାର, ଉପରୁ ଗଣ୍ଡିଏ ଭାତ ଖାଇ ଦେଇ ଉଗାଡ଼ ଉପରେ ଯାଇଁ ଲୁଚି କରି ବସିଲା। ଅସୁରମାନେ ଚରି ବୁଲି ଆସିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ, ଘର ଦୁଆର ଓଳାଓଳି ହୋଇ ଅଛି, କଂସାବାସନ ମଜାମଜି ହୋଇଅଛି, ଦୁଇଶହ ହାଣ୍ଡି ଭାତ, ଶହେ ହାଣ୍ଡି ତିଅଣ ରନ୍ଧା ହୋଇ ଥୁଆ ହୋଇଛି। ଅସୁରମାନେ ଦେଖି

କିଏ କରୁଛି ବୋଲି ସେତିକ ଭାତ ତିଅଣ ଗୋଟିପାଟି ଖାଇଲେ। ତେଣୁ ତହିଁ ଆରଦିନ ଅସୁରମାନେ ସକାଳୁ ଉଠି ଚରି ବୁଲି ଗଲା କ୍ଷଣି ରଜାପୁଅ ଯାଇଁ କଂସାବାସନ ମଜାମଜି କରି ଘର ଦୁଆର ଓଳାଇ, ଭାତ ତିଅଣ ରାନ୍ଧି କାଲି ଭଳିଆ ଉପରୁ ଉପରୁ ଗଣ୍ଡିଏ ଭାତ ଟେକି ଦେଇ ଉଗାଡ଼ ଉପରେ ଯାଇ ବସିଲା। ଅସୁରମାନେ ଚରି ବୁଲି ଆସିଲାବେଳକୁ ପୁଣି ସେମିତିକା ଭାତ, ତିଅଣ ରନ୍ଧା ହୋଇ ଥୁଆ ହୋଇଛି, ସେମାନେ ଆସିଲାକ୍ଷଣି ଖାଇ ବସିଲେ। ଏମିତିକା ସବୁଦିନ କରୁଥାଏ ଦିନକରେ ଅସୁରମାନେ କହିଲେ ଆରେ ବାପ ! ତୁ କିଏ ସେ ? ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଏତେ ସେବା କଲୁଣି, ଏତେ ଖାଇବାକୁ ଦେଲୁଣି, ତୋ ଉପରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଭାରି ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲୁଣି। ତୁ କିଏ ସେ, ଏଣିକି ଆ, ରଜାପୁଅ ଉଗାଡ଼ ଉପରୁ ଖସି ଆସି ପାଲ ଦଉଡ଼ି ବେକରେ ପକାଇ ଦାନ୍ତରେ କୁଟା ଦେଇ ଅସୁରମାନଙ୍କ ଗୋଡ଼ତଳେ ଲମ୍ବ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା। ଅସୁରମାନେ କହିଲେ ଆରେ ବାପ! ତୁ କି ବର ମାଗିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଚୁ, ମାଗ, ରଜାପୁଅ କହିଲା, ତୁମ ଘରେ ଯୋଉଁ କନ୍ୟାଟି ଅଛି, ମୋତେ ସେ କନ୍ୟାଟିକି ଦିଅ, ଅସୁରମାନେ କହିଲେ, ଆହା କି କଲୁ? ଆମର ଗେହ୍ଲାର ବେଲବତୀ କନ୍ୟାକୁ ମାଗିଲୁ, ହଉ ବାପ, ମାଗିଲୁଣି ତ ନବୁ। ଆଜି ଆମ ବେଲବତୀ କ[illegible] ଅଧବାଟରେ ପକିବୁ ନାହିଁଟି, ଯେ ନଅରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଡାକିବୁ, 'ଉଠ ଗୋ ବେଲବତୀ'। ଅସୁରମାନେ ଏହା କହି ରଜାପୁଅକୁ ବେଲଟିଏ ଦେଇ କହିଲେ, ଏ ବେଲ ଭିତରେ କନ୍ୟାଟି ଅଛି, ରଜାପୁଅ ମହା ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ସେ ବେଲଟିକି ଘେନି ଘା ରାଇଜକୁ ଫେରି ଆସୁ ଆସୁ ରଜାଙ୍କ ଉଆସ ପାଟୁଆର କୂଅ ପାଖରେ

ପଡ଼ିଥିଲା, ରଜାପୁଅ କହିଲା, ଦେଖି କମିତିକା ସତରେ କି ମିଛରେ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା । ଏହା କହି ରଜାପୁଅ ସେ ବେଲକୁ କହିଲା 'ଉଠ ଗୋ ବେଲବତୀ' । ରଜାପୁଅ ଏହା କହି ଡାକିଲା ମାତ୍ରକେ ସେ ବେଲ ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଯୁବା କନ୍ୟାଟିଏ ପାଟ ପାଟାମ୍ବରୀ ପହିରଣ ହୋଇ ଦିବ୍ୟ ଅଳଙ୍କାର ପିନ୍ଧି ଝୁଣ୍ଟୁ ଝୁଣ୍ଟୁ ହୋଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା, ରଜାପୁଅ ସେ ଦିବ୍ୟସୁନ୍ଦର ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ରୂପକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ସେହି କୂଅ ପାଖରେ ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ଏହା ଦେଖି ବେଲବତୀ କନ୍ୟା କାନ୍ଦି ବୋବେଇ ସେହିଠାରେ ଘୋଡ଼ାକୁ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ରଜା ପୁଅର ଗୋଡ଼ ଘଷି ବସିଲା । ଏଥିମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ହୋଇଛି କି, ଗୋଟିଏ କୁଣ୍ଡାଭୁଷୁଣ୍ଡୀ ଆସି ବେଲବତୀ କନ୍ୟାର ବେଣୀ ଟାଣି ମାରି ଦେଇ ସେ କୂଅରେ ପକାଇ ଦେଇ ସେ ବେଲବତୀ କନ୍ୟାର ପହିରଣ ଆଉ ଅଳଙ୍କାର ତକ ପିନ୍ଧି ପକାଇ ଯିମିତିକା ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ରଜାପୁଅର ଗୋଡ଼ ଘଷି ଆଉଁଷୁ ଥିଲା, ସେମିତିକା ଏ କୁଣ୍ଡା ଭୁଷୁଣ୍ଡୀଟି ରଜା ପୁଅର ଗୋଡ଼ ଘଷି ଘଷୁଚି । କେତେବେଳକୁ ରଜାପୁଅର ଚେତା ହୋଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ କୁଣ୍ଡାଭୁଷୁଣ୍ଡୀଟିଏ ତା ଗୋଡ଼ ଘଷୁଚି । ରଜାପୁଅ ମନ ଦୁଃଖ କରି କହିଲା, ଆହା କି ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀରୂପଟିଏ ଦେଖିଥିଲି, ଏ କୁଣ୍ଡାଭୁଷୁଣ୍ଡୀ ରୂପଟାଏ କେଉଁଠୁ ବାହାରିଲା ମ ? ରାଜପୁଅ ତ ଭୋଳ, ଏତେ ଛନ୍ଦମନ୍ଦ କାହୁଁ ଅବା ଜାଣିବ ? ମନରେ ଭାବିଲା ହିଁ, ଅସୁର ରାଇଜର ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ତ, କେତେବେଳେ କେଉଁ ରୂପ ବାହାରିଲା । ରଜାପୁଅ ଏହା କହି ସେ କୁଣ୍ଡାଭୁଷୁଣ୍ଡୀକୁ ଘେନି ନଅର ଭିତରକୁ ଗଲା । ନଅର ଯାକରେ ଲୋକେ ମନୁଷ୍ୟ ରଜାପୁଅ ନୂଆ ବୋହୂରାଣୀଙ୍କୁ ଦେଖି

କରି ମହା ଆନନ୍ଦ ହେଲେ । ଏ କହିଲା, ନୂଆ ରାଣୀ ଆସିଛନ୍ତି, ସେ କହିଲା ନୂଆ ରାଣୀ ଆସିଛନ୍ତି, କହାକୁହି ହୋଇ ତୁଣ୍ଡ ହୋଇଗଲେ । ତହିଁ ଆରଦିନ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ଯୋଉଁ କୂଅରେ ପଡ଼ିଥିଲା, ସେ କୂଅରେ ଯୋଡ଼ିଏ ପଦ୍ମଫୁଲ ଫୁଟିଛି । ରାଜାଙ୍କ ମାଲୀ ସେ କୂଅକୁ ପାଣି ଆଣିବାକୁ ଗଲାବେଳେକୁ ଦେଖିଲା ଯେ, କୂଅରେ ଯୋଡ଼ିଏ ଉତ୍ତମ ସୁନ୍ଦର ପଦ୍ମଫୁଲ ଫୁଟିଅଛି । ମାଲୀ ସେ ଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ ଦେଖି କହିଲା ଯାଉଛି, ଏ ପଦ୍ମଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ ନେବି, ଗୋଟିଏ ରଜାପୁଅଙ୍କୁ ଦେବି, ଆଉ ଗୋଟିକ ନୂଆ ବୋହୂ ମଣିମାଙ୍କୁ ଭେଟିବି । ମାଲୀ ଏହା କହି ସେ ଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ ନେଲା, ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ରଜାପୁଅଙ୍କୁ ଦେଲା, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ବୋହୂ ମଣିମାଙ୍କୁ ଦେଲା । ରଜାପୁଅ ତା ଫୁଲଟିକ ଆଣି ନୂଆ ରାଣୀଙ୍କି ଦେଲା । ନୂଆବୋହୂ ରାଣୀ ରଜାପୁଅଙ୍କୁ କହିଲା ହଇ ହେ, ଏ ଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ କେଉଁଠେଇଁ ଫୁଟିଥିଲା କି ? ରଜାପୁଅ କହିଲା, ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ, ମାଲୀକି ପଚାରେ । ରଜାପୁଅ ମାଲୀକୁ ପଚାରିଲା – ହଇରେ ମାଲୀ ! ଏ ପଦ୍ମଫୁଲ କେଉଁଠେଇଁ ଫୁଟିଥିଲା ମ ? ମାଲୀ କହିଲା – ଆଜ୍ଞା । ଉଆସ ପଛପଟ କୂଅରେ ଫୁଟିଥିଲା । ମାଲୀଠାରୁ ରଜାପୁଅ ଶୁଣି ବୋହୂରାଣୀଙ୍କୁ କହିଲା – ଆମ କୂଅରେ ଏ ଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ ଫୁଟିଥିଲା । କୁଣ୍ଡୁଭୁଣ୍ଡୀ ତ ସେ କୂଅରେ ବେଲବତୀ କନ୍ୟାକୁ ହାଣିପକାଇ ଦୋଂପାଡ଼ି ଥିଲା, ତା ମନରେ ସେହି କଥାରେ ଭଲି ପଣି ଜଗୁଥିଲା ; ବେଲବତୀ କନ୍ୟାର ଏ ଗୁଣ ! ଏହା ଭାବି କରି ଯାଇଁ ରଜାପୁଅଙ୍କୁ କହିଲା ; ଏ ଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ ନିଅ, 'ଆମ ଉଆସ ପଛ ପାଢ଼ିଆରେ ଟିକି ଟିକି କରି ଛିଣ୍ଡେଇଦେବ, ଯେବେ ଛିଣ୍ଡିବାର ମୁଁ ଦେଖିବି, ତେବେ ଯାଇ ଏ ଜୀବନ ରହିବ, ଯେବେ ନ ଛିଡ଼ିବ, ଏ ଜୀବନ

କେବେ ରହିବ ନାହିଁ । ରଜାପୁଅ ଏହା ଶୁଣି ଥରହର ହୋଇ ଲାଜେ ଲାଗି ସେ ପାଡ଼ିଆରେ ପାନ୍ନପାଂଲ ଟୋହିକ କୁଟିକୁଟା କରି ଛଡ଼ି ପକାଇ ଆସିଲା । ତହିଁ ଆର ଦିନ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସେ ପାଡ଼ିଆ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ବେଲ ଗଛ ହୋଇଅଛି; ତେଂର ମାଳୀ ଆରଦିନ ସକାଳୁ ଗଲା ବେଳକୁ ଗୋଟିଏ ବେଲଗଛ ହୋଇ ସେ ଗଛରେ ଟୋହିଏ ବେଲ ପାଂଚିଛି । ମାଳୀ ତା ଦେଖି ମହା ଆନନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲା, ଲାଗୁଛି ଏ ବେଲ ଟୋହିକ ନେବ ; ଗୋଟିଏ ରଜାଙ୍କୁ ଦେବ ଆଉ ଗୋଟିଏ ମୁଁ ରଖିବ । ଏହା କହି ମାଳୀ ସେ ବେଲ ଟୋହିକ ତୋଳି କରି ନେଇ ରଜାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଦେଲା, ମାଲୁଣୀଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଦେଲା, ବେଲ ଟୋହିକ ବନ ହିଲଦୀ ଭଳିଆ ଦିଶୁଥାଏ । ମାଲୁଣୀ ସେ ବେଲଟିକୁ ମହା ଆନନ୍ଦରେ ରଖିଲା । ମାଳୀ କହିଲା, ହଉ ଲୋ, ଗୁଲ ଏ ବେଲଟିକୁ ଭାଙ୍ଗିକରି ଖାଇବା । ମାଲୁଣୀ ମହା ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ଘରକୁ ଲାଇ କଟୁରୀ ଆଣି ଯେତେ ଉଠେଇଲା ବେଳକୁ ସେ ବେଲ ଭିତରୁ ବେଲବତୀ କନ୍ୟାଟି କହିଲା, ମାଉସୀ ଲୋ ମାଉସୀ ! ଏ ପାଖରୁ ହାଣ, ସେ ପାଖରୁ ହାଣ, ମଝିକି ହାଣ ନା, ମାଲୁଣୀ ବେଲ ଭିତରୁ ମଣିଷଡ଼ାକ ଶୁଣିଲାକ୍ଷଣି ଚମକି ପଡ଼ି ସେ ବେଲଟିକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲା ବେଳକୁ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା କହିଲା ମାଉସୀ ଲୋ ! ମୁଁ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା, ମୁଁ ବେଲ ଭିତରେ ଥାଏ, ତୁ ମତେ ରଖ ! ତୋ ଘରେ ରଜାଠାରୁ କେତେ ବେଶୀ ଧନ ଦରବ ମାଡ଼ିଯିବ । ଏହା ମାଲୁଣୀ ଶୁଣିଲାକ୍ଷଣି ସେ ବେଲକୁ ଗୋଟାଇ ଆଣି ଏ ପଟରୁ ସେ ପଟରୁ ହାଣିଲାବେଳକୁ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଯୁବାକଲ୍ପସୀ କନ୍ୟାଟିଏ ବେଲ ଭିତରୁ ବାହାରି ପଡ଼ି କହିଲା — ମାଉସୀ

ଲୋ ! ମୁଁ ଓଡ଼ ଘରେ ଅଛି ବୋଲି ରଜାଙ୍କ ଉଆସରେ ଅଉ କହିବୁ ନାହିଁଟି । ରଜା ଗୋଟା ; ସେ ରଜା ଶୁଣିଲେ ମତେ ମାରି ପକାଇବେଟି । ଏହା କହି ସେ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା , ମାଲୁଣୀ ଘରେ ରହିଲା । ରହୁଁ ରହୁଁ ମାଲୁଣୀର ଦିନକୁ ଦିନ ରାଜାଠାରୁ ବେଶୀ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ମାଡ଼ିଗଲା । ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ବଡ଼ ରାତି ନ ପାହୁଣୁ ବେଣୁ ପୋଖରୀରେ ଗାଧୋଇ ପାଧୋଇ ମାଲୁଣୀ ଘରକୁ ପଳେଇ ଆସେ । ଦିନକର ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ଉଠୁ ଉଠୁ ରାତି ପାହି ଗଲାଣି, ସେ ତରବର ହୋଇ ଗାଧୋଇ କରି ବାହାରି ଆସୁଛି, କୁଣ୍ଡାଭୁଷୁଣ୍ଡୀ ଉଆସ କୋଠା ଉପରେ ଟହଲୁ ଥିଲା - ତାକୁ ଚିହ୍ନିଲା । ନଅରକୁ ଯାଇ ଗୋଟାଏ ଘରେ କବାଟ କିଳି ଶୋଇଲା ; ଲୋ ଯେତେ ଡାକିଲେ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ରଜାପୁଅ ଆସି ଡାକିଲା ବେଳକୁ କହିଲା, ସେ ମାଳିଘରେ ଗୋଟାଏ ଟୋକୀ ଅଛି ; ମତେ ସେ ଟୋକୀଟା ବଡ଼ଦିନ ଆମ ନଅରକୁ ଆସି ଖେଦେଇ ହେଉଛି, ଗାଳି ଦେଉଛି, ସେ ଟୋକୀକୁ ଆଜି ଯେବେ ଶୂଳି ଦେବ ମୁଁ ଜୀବନ ରଖିବି, ଏହି ଘଡ଼ିକା ଯେବେ ସେ ମାଲୁଣୀ ଘର ଟୋକୀକୁ ଶୂଳି ନ ଦେବ, ତେବେ ଏ ଘଡ଼ିକା ଏ ଜୀବନ ନଷ୍ଟ ହୁରେଇ ଦେବି । ଏ କଥା ଯାଇ ରଜାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ରାଜା ଏହା ଶୁଣି ରାଗରେ କମ୍ପମାନ ହୋଇ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ସାମନ୍ତ କୋଟୁଆଳଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ମାଳିଘରକୁ ବିଜେ କଲେ । ମାଳି , ମାଲୁଣୀ ଦୁହେଁଯାକ ବସିଛନ୍ତି — ରଜା ଯାଇଁ କହିଲେ, ମାଳି ! ତୋ ଘରେ ଗୋଟା ଟୋକୀ ଅଛି, ସେ ଟୋକୀ ବଡ଼ ଦିନ ଆମ ନଅର ଭିତରକୁ ଯାଇ ଆମ ନୂଆବୋହୂ ରାଣୀଙ୍କୁ ଗାଳିମାଳି କରୁଅଛି, ଆଉ ଖେଦେଇ ହେଉଛି । ରଜା କହିଲେ ମାଳି ! ସେ ଟୋକୀ ତୋହର କଅଣ ହୁଏ ? ମାଳି କହିଲା; ଆଜ୍ଞା ! ସେ ଟୋକୀଟି ମୋ ମାଲୁଣୀର ଝିଆରୀ ; ମହିମା !

ସେ ତ କୁଆଡ଼କୁ ଯାଏ ନାହିଁ । ରଜା କହିଲେ — ମାଳି, ତୁ ଯେବେ ସେ ଟୋକୀକୁ ଶୂଳି ଦେବାକୁ ଆମକୁ ନ ଦେବୁ, ତୋର ଆଜି ନିଶ୍ଚେ ମୁଣ୍ଡକାଟ ହେବ । ମାଳୀ ମାଲୁଣୀଙ୍କର ଆଉ କି ଗତି ? ସି ଚାରାଣୀ ଭାରି ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେ ଟୋକୀକୁ ଶୂଳିଆ ଯିବାକୁ ରଜାଙ୍କ ହାତରେ ଜିମା କରିଦେଲେ । ରଜା ସେ ଟୋକୀକୁ ନେଇ ଶୂଳିଆ ଯିବାକୁ ଯାଇ ଶୂଳି ଦେଇ ଦୁଆରକୁ ବିଜେ କଲେ । ବେଳବତୀ କନ୍ୟା ଯେଉଁଠାରେ ଶୂଳି ପାଇଥିଲା, ତହିଁ ଆରଦିନ ସକାଳକୁ ରାତିକ ଭିତରେ ସେ ଶୂଳିଥାନରେ ମନକୁ 'ଏକ ପଥର ପାଚେରି ବୁଲି ଗୋଟିଏ ଦେଉଳ ଭିତରେ ମହାଦେବ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ତହିଁ ଆରଦିନ ସମସ୍ତେ, ଦେଖିଲାବେଳକୁ ଗୋଟିଏ ପାଚେରି ବୁଲି ତା ଭିତରେ କ'ଣ ହୋଇଛି ନା ? ଦେଉଳଟିଏ ହୋଇଛି, ଦେଉଳ - ଭିତରେ ଏକ ମହାଦେବ ବାହାରିଛନ୍ତି । ଯେତେ ଯେତେ ଲୋକ ଦେଖିଲେ ସମସ୍ତେ ବାବା ହୋଇ ରହିଲେ । କାଲି ଏତେବେଳକୁ ତ ଏଠାରେ କିଛି ଘର ଦୁଆରର ଚିହ୍ନ ନ ଥିଲା, ଆଜି କାହିଁକି ଏ ପାଚେରି ହୋଇ ଏ ମହାଦେବ ବାହାରି ଅଛନ୍ତି ମ ? ଏ କଥା ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଆଚମ୍ବିତ ହେଲେ । କାହିଁ ବୋଲି କାହିଁ ଆସି ନିତିଯେ ମାଇପେ ମହାଦେବଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ରୁଣ୍ଡ ହେଲେ । ସମସ୍ତେ ଯାଇଁ ରଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଜଣାଇଲେ — ମହିମା ! ଯେଉଁଠାରେ କାଲି ସେ ମାଇକିନା ପିଲାକୁ ଶୂଳି ଦେଇଥିଲ ଆଜି ସେଠାରେ ଏକ ମେଘନାଦ ପାଚେରି ହୋଇ ଦେଉଳ ଭିତରେ ଏକ ମହାଦେବ ବାହାରି ଅଛନ୍ତି । ରଜା ଏହା ଶୁଣିଲା ମାତ୍ରକେ ସେଠାରେକି ଯାଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସତକୁ ସତ ଏ ଘଟଣା । ସେଇଥିରୁ ରଜା ମାଳୀକି ଡକାଇ କହିଲେ ମାଳି ! ତୁ ଏ ମହାଦେବଙ୍କୁ ପ୍ରତିଦିନ

ପାଦୋଇ ପାଦୋଇ ଫୁଲ ପାଣି ଲାଗି କରୁଥିବୁ । ସତ ଯାଇ ଆମକୁ ଦିଅଙ୍କ ପାଦୁକ ଦେଉଥିବୁ । ମାଲୀ ସେ ଦିନ ଯାଇ ସେ ମହାଦେବଙ୍କୁ ପାଦୋଇ ଦେଇ ଫୁଲ ବେଲପତ୍ର ଚଢ଼େଇ ଫେରି ଆସିଲା ଓ ରଜାଙ୍କୁ ନେଇ ପାଦୁକ ଦେଲା । ଏମିତିକା ମାଲୀ ପ୍ରତିଦିନ ଯାଇ ସେ ମହାଦେବଙ୍କୁ ପାଦୋଉଥାଏ , ଫୁଲ ବେଲପତ୍ର ଚଢ଼ଉଥାଏ । ଦିନକର ମାଲୀ ସେ ମହାଦେବଙ୍କୁ ପାଣିଲାଗି କଲାବେଳକୁ ଶୁଆଟିଏ ସାରୀଟିଏ ସେ ବେଢାଭିତର ଗଛ ଉପରେ ବସିଚନ୍ତି । ଶୁଆ କହିଲା- ନାନୀ ଲୋ ନାନୀ ! ଗୋଟିଏ କଥା କହନ୍ତୁ , ସାରୀ କହିଲା , ହଇରେ ଭାଇ ! ସତ କହିବ କି ମିଛ କହିବ ? ଯାହା ଆଖିରେ ଦେଖିଚି ତାହା କହିବ ? ସେତେବେଳେ ଏ ମାଳୀଟି ମହାଦେବଙ୍କ ଗମ୍ଭୀରା ଭିତରେ ଦିଅଁଙ୍କୁ ପାଦୋଉଥାଏ । ବେଲବତୀ କନ୍ୟାକୁ କୁଣ୍ଡାଭୁଖୁଣ୍ଡୀ ନୋତେ ନୋତେ ଦୁଃଖ ଦେଇଥିଲା , ନୋତେ ନୋତେ ଅବସ୍ଥା କରିଥିଲା ସବୁ କଥା ସେ ସାରୀଟି ଶୁଆ ଆଗରେ ଖୋଲି କରି ଗୋଟି ଗୋଟି କରି କହିଗଲା । ପଛକୁ ଶୁଆ କହିଲା- ହଇଲୋ ଭଉଣୀ , ଏଥିକି କ'ଣ କିଛି ଉତ୍ତର ନାହିଁ ? ସାରୀ କହିଲା - ଆହା ନୋବେ ଏହିକ୍ଷଣି ରଜା ମହାଦେବଙ୍କ ଆଗରେ ଦାନ୍ତରେ ତୃଣ ଧରି ପାଳଦଉଡ଼ି ବେକରେ ପକାଇ ପଡ଼ିଯାନ୍ତେ , ତେବେ ଏହିକ୍ଷଣି ପରା ଗମ୍ଭୀରା ଭିତରୁ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ବାହାରି ପଡ଼ନ୍ତେ । ମାଲୀ ସାରୀ ତୁଣ୍ଡରୁ ସବୁ କଥାତକ ଶୁଣି ଅଣ୍ଟାରୁ ଖଡ଼ିଗୋଟାଏ କାଢି ଦେଉଳ କାନ୍ଥରେ ଲେଖି ପକାଉଥାଏ , ମାଲୀ ସବୁ କଥାତକ କାନ୍ଥରେ ଲେଖୁ ଲେଖୁ ଅନେକ ଡେରି ହୋଇଗଲା , ରଜା ପାଦୁକ ପାଇବେ ବୋଲି ଠାଆକୁ ଭିଜେ ନ କରି ମାଲୀକୁ ଚାହିଁ ବସିଥାଆନ୍ତି । ମାଲୀ ଥରହର ହୋଇ ରଜାଙ୍କ ଛାମୁରେ ଯାଇ ଜଣାଇଲା , ମହିମା ! ମୁଣ୍ଡ ରହିଲେ ତୁଣ୍ଡ କହିବ ।

କହିଲା, ହଇରେ ବାପ ! ତୁ ତ ରଜାପୁଅ ଭଳିଆ ଦିଶୁଛୁ, ତୁ କାହିଁକି ଏ ଦେଶକୁ ଆସିଲୁ ? ଅପୁଜା ଠାକୁରାଣୀ ତ ସେ ପାଖରେ ଧାନକଣ୍ଟାଏ ପକେଇ ବସିଚି, ଏଇଲାଗେ ତ ତତେ ଖାଇଯିବ, ଆହା ! କାହିଁକି ଏ ଦେଶକୁ ଆସିଲୁ ? ଏବେ ପେଂଶଳାଆ। ରଜାପୁଅ କହିଲା— "ହିଁ ଲୋ ମାଉସୀ ! ସେ ଅପୁଜା ଠାକୁରାଣୀ ମତେ ଖାଇଲେ ଖାଉ ପଛକେ, ମୁଁ ତ ମରିବାକୁ ଆସିଚି, ମୋର ସେ କଥାରେ କିଛି ଭୟ ନାହିଁଲୋ ମାଉସୀ" ଏହା କହି ରଜାପୁଅ ସେହି ବାଟେ ଗଲାବେଳକୁ ଅପୁଜା ଠାକୁରାଣୀ ଠିଆ ହୋଇ ଆଖିମାନ ଦେଖାଇ ଚମକାଇ ରଜା ପୁଅକୁ କହିଲା ଆରେ ବାପ ! ମୋର ତିନି ଦିନ ଉପାସକୁ ଆସି ତୁ ଆହାର ମିଳିଲୁ, ଅତଶୀଘ୍ର ଆ, ମୁଁ ତତେ ଖାଇବି। ରଜାପୁଅ କହିଲା ଯେବେ ଖାଇବୁ ତେବେ ଖାଆ। ଅପୁଜା ଠାକୁରାଣୀ କହିଲା, ତୁ ଘୋଡା ଉପରୁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ ମୁଁ ଖାଇବି। ରଜାପୁଅ କହିଲା, ମୁଁ କେବେହେଁ ତଳକୁ ଯିବି ନାହିଁ, ଅପୁଜା ଠାକୁରାଣୀର ତ ଘୋଡା ହିଁ ବାହନ, କିମିତିକା ଘୋଡା ଉପରୁ ସେ ଟୋକାକୁ ନେଇ ଖାଇବ କି ? ଇମିତିକା ଅନେକ ଥର ସେ ରଜାପୁଅକୁ ଡାକି ଡାକି ଥକା ହୋଇ ଅପୁଜା ଠାକୁରାଣୀ ରହିଲା, କେବେ ସେ ରଜାପୁଅ ଘୋଡା ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ନ ଆସେ, ଶେଷବେଳକୁ ଅପୁଜା ଠାକୁରାଣୀ କହିଲା, ଆରେ ତୁ ଭାରି ସିଆଣିଆ ଟୋକା, ତୋ ଦମ୍ଭ ଦେଖି ମୁଁ ଭାରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଗଲି। ତୋ ମନ ଅଛି, କି ବର ମାଗିବୁ ମାଗ। ରଜାପୁଅ କହିଲା — ମୁଁ କି ବର ମାଗିବି କି? ମତେ ଗୋଟିଏ ମୋ ମନଲାଖି କନ୍ୟା ଦିଅ। ଅପୁଜା ଠାକୁରାଣୀ କହିଲା, ଆରେ ଶୋଧ ପଶ୍ଚିମ ଆଡକୁ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଏକ ଅସୁର ରାଇଜ ପଡିବ, ତୁ ସେ ରାଇଜରେ ଅସୁରଙ୍କ ଘରେ

ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ଅସୁରମାନେ ଚରି ବୁଲି ଯାଇଥିବେ, ତୁ କ'ଣ କରିବୁ ନା, ତାଙ୍କ ଘର ଦୁଆର ଓଳାଇବୁ, ତାଙ୍କ କଂସା ବାସନ ମାଜିବୁ, ତାଙ୍କମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଇ ଶହ ହାଣ୍ଡି ଭାତ କରିବୁ, ଶହେ ହାଣ୍ଡି ତିଅଣ କରିବୁ। ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଅସୁରମାନେ ଚରି ବୁଲି ଫେରି ଆଇଲା ବେଳକୁ ତୁ ବଡ଼ ଦିନ ଉଖାଡ଼ ଉପରେ ଲୁଚି ଯିବୁ। ଅସୁରମାନେ ଯୋଉଦିନ କହିବେ, ଆରେ ବାପା ତୁ କିଏ ? ଆମେ ତୋ ଉପରେ ଭାରି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲୁଣି, ତୁ କିଏ ସେ ? ଏଠାକୁ ଆ। ଯୋଉବେଳେ ଅସୁରମାନେ ଏ କଥା କହିବେ, ତୁ ଆସି ସମସ୍ତଙ୍କ ଗୋଡ଼ତଳେ ପାଲଉଢ଼ି ବେକରେ ପକେଇ ପଡ଼ିଯିବୁ। ଅସୁରମାନେ ଯୋଉବେଳେ କହିବେ, ଆମମାନଙ୍କୁ କି ବର ମାଗିବୁ ମାଗ, ତୁ କହିବୁ ତୁମ ଘରେ ଯୋଉଁ ଉତ୍ତମ ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟାଟି ଅଛି, ତାକୁ ମତେ ଦିଅ, ରାଜପୁଅ ଏ କଥା ଶୁଣିଲା ମାତ୍ରକେ ପକ୍ଷିମନକୁ ଘୋଡ଼ାକୁ ମାରି କରି ଗଲା। ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଏକ ଅସୁର ରାଇଜ ପଡ଼ିଲା, ସେ ଅସୁରଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲା ବେଳେ ଅସୁରମାନେ ଚରି ବୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି। ଏ ରାଜପୁଅଟି ସେ ଘରକୁ ଯାଇ ଅସୁରଙ୍କ କଂସା ବାସନତକ ଚିକ୍‌କଣ କରି ମାଜିଲା। ତାଙ୍କ ଘର ଦୁଆର ଓଳାଇଲା, ତାଙ୍କମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଇ ଶହ ହାଣ୍ଡି ଭାତ ରାନ୍ଧିଲା, ଶହେ ହାଣ୍ଡି ତିଅଣ ରାନ୍ଧିଲା, ରାଜା ପୁଅ ତ ସୁକୁମାରିଆ, ତା'ର ତ ଟଟେଇଟାକର ଆଧାର, ଉପରୁ ଗଣ୍ଡିଏ ଭାତ ଖାଇ ଦେଇ ଉଖାଡ଼ ଉପରେ ଯାଇଁ ଲୁଚି କରି ବସିଲା। ଅସୁରମାନେ ଚରି ବୁଲି ଆସିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ, ଘର ଦୁଆର ଓଳାଓଳି ହୋଇ ଅଛି, କଂସାବାସନ ମଜାମଜି ହୋଇଅଛି, ଦୁଇଶହ ହାଣ୍ଡି ଭାତ, ଶହେ ହାଣ୍ଡି ତିଅଣ ରନ୍ଧା ହୋଇ ଥୁଆ ହୋଇଛି। ଅସୁରମାନେ ଦେଖି

କିଏ କରୁଛି ବୋଲି ସେତିକ ଭାତ ତିଅଣ ଗୋଟିମାଟି ଖାଇଲେ । ତେଣୁ ତହିଁ ଆରଦିନ ଅସୁରମାନେ ସକାଳୁ ଉଠି ଚରି ବୁଲି ଗଲା କ୍ଷଣି ରଜାପୁଅ ଯାଇ କଂସାବାସନ ମଜାମଜି କରି ଘର ଦୁଆର ଓଳାଇ, ଭାତ ତିଅଣ ରାନ୍ଧି କରି ଭଳିଆ ଉପରୁ ଉପରୁ ଗଣ୍ଡିଏ ଭାତ ଟୋକି ଦେଇ ଉଗାଡ଼ ଉପରେ ଯାଇ ବସିଲା । ଅସୁରମାନେ ଚରି ବୁଲି ଆସିଲାବେଳକୁ ପୁଣି ସେମିତିକା ଭାତ, ତିଅଣ ରନ୍ଧା ହୋଇ ଥୁଆ ହୋଇଛି, ସେମାନେ ଆସିଲାକ୍ଷଣି ଖାଇ ବସିଲେ । ଏମିତିକା ସବୁଦିନ କରୁଥାଏ ଦିନକର ଅସୁରମାନେ କହିଲେ ଆରେ ବାପ ! ତୁ କିଏ ସେ ? ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଏତେ ସେବା କଲୁଣି, ଏତେ ଖାଇବାକୁ ଦେଲୁଣି, ତୋ ଉପରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଭାରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲୁଣି । ତୁ କିଏ ସେ, ଏଣିକି ଆ, ରଜାପୁଅ ଉଗାଡ଼ ଉପରୁ ଖସି ଆସି ପାଲ ଦଉଡ଼ା ବେକରେ ଗଳାଇ ଦାନ୍ତରେ କୁଟା ଦେଇ ଅସୁର ମାନଙ୍କ ଗୋଡ଼ତଳେ ଲମ୍ବ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ଅସୁରମାନେ କହିଲେ ଆରେ ବାପ ! ତୁ କି ବର ମାଗିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛୁ, ମାଗ, ରଜାପୁଅ କହିଲା, ତୁମ ଘରେ ଗୋଟିଏ କନ୍ୟାଟିଏ ଅଛି, ମୋତେ ସେ କନ୍ୟାଟିକି ଦିଅ, ଅସୁରମାନେ କହିଲେ, ଆହା କି କଲୁ ? ଆମର ଗେହ୍ଲାର ବେଲବତୀ କନ୍ୟାକୁ ମାଗିଲୁ, ହଉ ବାପ, ମାଗିଲୁଣି ତ ନବୁ । ଆଉ ଆମ ବେଲବତୀ କନ୍ୟାକୁ ଅଧବାଟରେ ଡାକିବୁ ନାହିଁଟି, ତୋ ନଅରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଡାକିବୁ, 'ଉଠ ଗୋ ବେଲବତୀ'। ଅସୁରମାନେ ଏହା କହି ରଜାପୁଅକୁ ବେଲଟିଏ ଦେଇ କହିଲେ, ଏ ବେଲ ଭିତରେ କନ୍ୟାଟି ଅଛି, ରଜାପୁଅ ମହା ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ସେ ବେଲଟିକି ଧରି ଘର ରାଇଜକୁ ଫେରି ଆସୁ ଆସୁ ରଜାଙ୍କ ଉଆସ ପାଟୁଆର କୂଅ ପାଖରେ

ପଡ଼ିଥିଲା, ରଜାପୁଅ କହିଲା, ଦେଖି କମିତିକା ସତରେ କି ମିଛରେ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା । ଏହା କହି ରଜାପୁଅ ସେ ବେଲକୁ କହିଲା 'ଉଠ ଗୋ ବେଲବତୀ' । ରଜାପୁଅ ଏହା କହି ଡାକିଲା ମାତ୍ରକେ ସେ ବେଲ ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଯୁବା କନ୍ୟାଟିଏ ପାଟ ପାଟାମ୍ବରୀ ପହିରଣ ହୋଇ ଦିବ୍ୟ ଅଳଙ୍କାର ପିନ୍ଧି ଝୁଣ୍ଣୁ ଝୁଣ୍ଣୁ ହୋଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା, ରଜାପୁଅ ସେ ଦିବ୍ୟସୁନ୍ଦର ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ରୂପକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ସେହି କୂଅ ପାଖରେ ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ଯାହା ଦେଖି ବେଲବତୀ କନ୍ୟା କାନ୍ଦି କୋବେଇ ସେହିଠାରେ ଘୋଡ଼ାକୁ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ରଜା ପୁଅର ଗୋଡ଼ ଧରି ବସିଲା । ଏଥିମଧ୍ୟରେ କାଁଣ ହୋଇଛି କି, ଗୋଟିଏ କୁଣ୍ଡାଭୁଷୁଣ୍ଡୀ ଆସି ବେଲବତୀ କନ୍ୟାର ଚୁଟି ଧରି ମାରି ଦେଇ ସେ କୂଅରେ ପକାଇ ଦେଇ ସେ ବେଲବତୀ କନ୍ୟାର ପହିରଣ ଆଉ ଅଳଙ୍କାର ତକ ପିନ୍ଧି ପକାଇ ଯିମିତିକା ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ରଜାପୁଅର ଗୋଡ଼ ଧରି ଆଉଁଷୁ ଥିଲା, ସେମିତିକା ଏ କୁଣ୍ଡା ଭୁଷୁଣ୍ଡୀଟି ରଜା ପୁଅର ଗୋଡ଼ ଧରି ଘଷୁଛି । କେତେବେଳକୁ ରଜାପୁଅର ଚେତା ହୋଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ କୁଣ୍ଡାଭୁଷୁଣ୍ଡୀଟାଏ ତା ଗୋଡ଼ ଘଷୁଛି । ରଜାପୁଅ ମନ ଦୁଃଖ କରି କହିଲା, ଆହା କି ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀରୂପଟିଏ ଦେଖିଥିଲି, ଏ କୁଣ୍ଡାଭୁଷୁଣ୍ଡୀ ରୂପଟାଏ କେଉଁଠୁଁ ବାହାରିଲା ମ ? ରାଜପୁଅ ତ ଭୋଳ, ଏତେ ଛଳମାନ କାହୁଁ ଅବା ଜାଣିବ ? ମନରେ ଭାବିଲା ହୁଁ, ଅସୁର ରାଇଜର ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ତ, କେତେବେଳେ କେଉଁ ରୂପ ବାହାରିଲା । ରଜାପୁଅ ଏହା କହି ସେ କୁଣ୍ଡାଭୁଷୁଣ୍ଡୀକୁ ଘେନି ନଅର ଭିତରକୁ ଗଲା । ନଅର ଯାକରେ ଲୋକେ ମନ୍ତ୍ରୀ ରଜାପୁଅ ନୂଆ ବୋହୂରାଣୀଙ୍କୁ ଦେଖି

କରି ମହା ଆନନ୍ଦ ହେଲେ । ଏ କହିଲା, ନୂଆ ରାଣୀ ଆସିଚ୍ଛନ୍ତି, ସେ କହିଲା ନୂଆ ରାଣୀ ଆସିଚ୍ଛନ୍ତି, କୁହାକୁହି ହୋଇ ହୃଷ୍ଟ ହୋଇଗଲେ । ତହିଁ ଆରଦିନ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ଯୋଉଁ କୂଅରେ ପଡ଼ିଥିଲା, ସେ କୂଅରେ ଯୋଡ଼ିଏ ପଦ୍ମଫୁଲ ଫୁଟିଛି । ରାଜାଙ୍କ ମାଳୀ ସେ କୂଅକୁ ପାଣି ଆଣିବାକୁ ଗଲାବେଳେକୁ ଦେଖିଲା ଯେ, କୂଅରେ ଯୋଡ଼ିଏ ଉତ୍ତମ ସୁନ୍ଦର ପଦ୍ମଫୁଲ ଫୁଟିଅଛି । ମାଳୀ ସେ ଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ ଦେଖି କହିଲା ଯାଉଛି, ଏ ପଦ୍ମଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ ନେବି, ଗୋଟିଏ ରଜାପୁଅଙ୍କୁ ଦେବି, ଆଉ ଗୋଟିକ ନୂଆ ବୋହୂ ମଣିମାଙ୍କୁ ଭେଟିବି । ମାଳୀ ଏହା କହି ସେ ଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ ନେଲା, ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ରଜାପୁଅଙ୍କୁ ଦେଲା, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ବୋହୂ ମଣିମାଙ୍କୁ ଦେଲା । ରଜାପୁଅ ତ ଫୁଲଟିକି ଆଣି ନୂଆ ରାଣୀଙ୍କି ଦେଲା । ନୂଆବୋହୂ ରାଣୀ ରଜାପୁଅଙ୍କୁ କହିଲା ହରି ହେ, ଏ ଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ କେଉଁଠେଁ ଫୁଟିଥିଲା କି ? ରଜାପୁଅ କହିଲା, ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ; ମାଳୀକି ପଚାରେଁ । ରଜାପୁଅ ମାଳୀକୁ ପଚାରିଲା - ହରି ରେ ମାଳୀ ! ଏ ପଦ୍ମଫୁଲ କେଉଁଠେଇଁ ଫୁଟିଥିଲା ମ ? ମାଳୀ କହିଲା - ଆଜ୍ଞା । ଉଆସ ପଛପଟ କୂଅରେ ଫୁଟିଥିଲା । ମାଳୀଠାରୁ ରଜାପୁଅ ଶୁଣି ବୋହୂରାଣୀଙ୍କୁ କହିଲା - ଆମ କୂଅରେ ଏ ଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ ଫୁଟିଥିଲା । କୁଣ୍ଡାଭୁଖୁଣ୍ଡୀ ତ ସେଇ କୂଅରେ ବେଲବତୀ କନ୍ୟାକୁ ହାଣିପକାଇ ପୋତାଡ଼ି ଥିଲା, ତା ମନରେ ସେହି କଥାରେ ଭୟ ପଶି ବସିଲା; ବେଲବତୀ କନ୍ୟାର ଏ ଗୁଣ ! ଏହା ଭାବି କରି ଯାଇଁ ରଜାପୁଅଙ୍କୁ କହିଲା; ଏ ଫୁଲ ଯୋଡ଼ିକ ନିଅ, ଆମ ଉଆସ ପଛ ପାଡ଼ିଆରେ ଟିକି ଟିକି କରି ଚିରିଦେବ, ଯେବେ ଚିରିବାର ମୁଁ ଦେଖିବି, ତେବେ ଯାଇ ଏ ଜୀବନ ରହିବ, ଯେବେ ନ ଚିରିବ, ଏ ଜୀବନ

କେବେ ରହିବ ନାହିଁ । ରଜାପୁଅ ଏହା ଶୁଣି ଥରହର ହୋଇ ନିଜେ ଯାଇ ସେ ବାଡ଼ିଆରେ ପାନ୍ଦୁପଂଲ ଲୋଡ଼ିକ କୁଟିକୁଟା କରି ଛଡ଼ି ପକାଇ ଆସିଲା । ତହିଁ ଆର ଦିନ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସେ ବାଡ଼ିଆ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ବେଲ ଗଛ ହୋଇଅଛି; ପୋଂର ମାଳୀ ଆରଦିନ ସକାଳୁ ଗଲା ବେଳକୁ ଗୋଟିଏ ବେଲଗଛ ହୋଇ ସେ ଗଛରେ ଲୋଡ଼ିଏ ବେଲ ପାଂଳିଚି । ମାଳୀ ତା ଦେଖି ମହା ଆନନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲା, ଯାଉଛି ଏ ବେଲ ଲୋଡ଼ିକ ନେବି ; ଗୋଟିଏ ରଜାଙ୍କୁ ଦେବି ଆଉ ଗୋଟିଏ ମୁଁ ରଖିବି । ଏହା କହି ମାଳୀ ସେ ବେଲ ଲୋଡ଼ିକ ତୋଳି କରି ନେଇ ରଜାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଦେଲା, ମାଲୁଣୀକୁ ଗୋଟିଏ ଦେଲା, ବେଲ ଲୋଡ଼ିକ ଦିନ ହଳଦୀ ଭଳିଆ ଦିଶୁଥାଏ । ମାଲୁଣୀ ସେ ବେଲଟିକୁ ମହା ଆନନ୍ଦରେ ରଖିଲା । ମାଳୀ କହିଲା, ହଇ ଲୋ, ଚାଲ ଏ ବେଲଟିକୁ ଭାଙ୍ଗି କରି ଖାଇବା । ମାଲୁଣୀ ମହା ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ଘରକୁ ଯାଇ କଟୁରୀ ଆଣି ଯେତେ ଉଠେଇଲା ବେଳକୁ ସେ ବେଲ ଭିତରୁ ବେଲବତୀ କନ୍ୟାଟି କହିଲା, ମାଉସୀ ଲୋ ମାଉସୀ ! ଏ ପାଖରୁ ହାଣ, ସେ ପାଖରୁ ହାଣ, ମଝିକି ହାଣ ନା, ମାଲୁଣୀ ବେଲ ଭିତରୁ ମଣିଷଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲା ଯେଣି ଚମକି ପଡ଼ି ସେ ବେଲଟିକୁ ଫିଂଗି ଦେଲା ବେଳକୁ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା କହିଲା ମାଉସୀ ଲୋ ! ମୁଁ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା, ମୁଁ ବେଲ ଭିତରେ ଥାଏ, ତୁ ମତେ ରଖ ! ତୋ ଘରେ ରଜାଠାରୁ କେତେ ବେଶୀ ଧନ ଦରବ ମାଡ଼ିଯିବ । ଏହା ମାଲୁଣୀ ଶୁଣିଲା ଯେଣି ସେ ବେଲକୁ ଗୋଟାଇ ଆଣି ଏ ପଟରୁ ସେ ପଟରୁ ହାଣିଲା ବେଳକୁ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଯୁବାବୟସୀ କନ୍ୟାଟିଏ ବେଲ ଭିତରୁ ବାହାରି ପଡ଼ି କହିଲା — ମାଉସୀ

ଲୋ ! ମୁଁ ତୋ ଘରେ ଅଛି ବୋଲି ରଜାଙ୍କ ଉଆସରେ ଆଉ କହିବୁ ନାହିଁ । ରଜା ଗୋଜା ; ସେ ରଜା ଶୁଣିଲେ ମତେ ମାରି ପକାଇବେଟି । ଏହା କହି ସେ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା, ମାଲୁଣୀ ଘରେ ରହିଲା । ରହୁଁ ରହୁଁ ମାଲୁଣୀର ଦିନକୁ ଦିନ ରାଜାଠାରୁ ବେଶୀ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ମାଡ଼ିଗଲା । ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ଏହି ରାତି ନ ପାହୁଣୁ ବେଶୁ ପୋଖରୀରେ ଗାଧୋଇ ଗାଧୋଇ ମାଲୁଣୀ ଘରକୁ ପଳେଇ ଆସେ । ଦିନକରେ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ଉଠୁ ଉଠୁ ରାତି ପାହି ଗଲାଣି, ସେ ତରବର ହୋଇ ଗାଧୋଇ କରି ବାହାରି ଆସୁଛି, କୁଣ୍ଡାଭୂଷଣୀ ଉଆସ କୋଠା ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ଥିଲା – ତାକୁ ଚିହ୍ନିଲା । ନଅରକୁ ଯାଇ ଗୋଟାଏ ଘରେ କବାଟ କିଳି ଶୋଇଲା ; ଲୋକ ଯେତେ ଡାକିଲେ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ରଜାପୁଅ ଆସି ଡାକିଲା ବେଳକୁ କହିଲା, ସେ ମାଳିଘରେ ଗୋଟାଏ ଟୋକୀ ଅଛି ; ମତେ ସେ ଟୋକୀଟା ଏହିଦିନ ଆମ ନଅରକୁ ଆସି ଖେଦେଇ ହଉଛି, ଗାଳି ଦେଉଛି, ସେ ଟୋକୀକୁ ଆଜି ଯେବେ ଶୂଳି ଦେବ ମୁଁ ଜୀବନ ରଖିବି, ଏହି ଘଡ଼ିକେ ଯେବେ ସେ ମାଲୁଣୀ ଘର ଟୋକୀକୁ ଶୂଳି ନ ଦେବ, ତେବେ ଏ ଘଡ଼ିକେ ଏ ଜୀବନ ନଷ୍ଟ ହରେଇ ଦେବି । ଏ କଥା ଯାଇ ରଜାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ରାଜା ଏହା ଶୁଣି ରାଗରେ କମ୍ପମାନ ହୋଇ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ସାଏବ କଟୁଆଳଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ମାଳିଘରକୁ ବିଜେ କଲେ । ମାଳି, ମାଲୁଣୀ ଦୁହେଁଯାକ ବସିଛନ୍ତି – ରଜା ଯାଇଁ କହିଲେ, ମାଳି ! ତୋ ଘରେ ଗୋଟା ଟୋକୀ ଅଛି, ସେ ଟୋକୀ ଏହି ଦିନ ଆମ ନଅର ଭିତରକୁ ଯାଇ ଆମ ନୂଆବୋହୂ ରାଣୀଙ୍କୁ ଗାଳିମାଳି କରୁଅଛି, ଆଉ ଖେଦେଇ ହେଉଛି । ରଜା କହିଲେ ମାଳି ! ସେ ଟୋକୀ ତୋହର କଅଣ ହୁଏ ? ମାଳି କହିଲା;- ଆଜ୍ଞା ! ସେ ଟୋକୀଟି ମୋ ମାଲୁଣୀର ଝିଆରୀ ; ମହିମା !

ସେ ତ କୁଆଡ଼କୁ ଯାଏ ନାହିଁ । ରଜା କହିଲେ — ମାଳି, ତୁ ଯେବେ ସେ ଟୋକୀକୁ ଶୂଳି ଦବାକୁ ଆମକୁ ନ ଦେବୁ, ତୋର ଆଜି ନିଶ୍ଚେ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ହବ । ମାଳୀ ମାଲୁଣୀଙ୍କର ଆଉ କି ଗତି ? ଦି ଚାରାଣୀ ଭାଗୀ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେ ଟୋକୀକୁ ଶୂଳିଆ ପଦାକୁ ରଜାଙ୍କ ହାତରେ ଜିମା କରିଦେଲେ । ରଜା ସେ ଟୋକୀକୁ ନେଇ ଶୂଳିଆପଦାକୁ ଯାଇ ଶୂଳି ଦେଇ ଉଆସକୁ ବିଜେ କଲେ । ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ଯେଉଁଠାରେ ଶୂଳି ପାଇଥିଲା, ତହିଁ ଆରଦିନ ସକାଳକୁ ରାତିକ ଭିତରେ ସେ ଶୂଳିଥାନରେ ମନକୁ ଏକ ପଥର ପାଚେରି ବୁଲି ଗୋଟିଏ ଦେଉଳ ଭିତରେ ମହାଦେବ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ତହିଁ ଆରଦିନ ସମସ୍ତେ, ଦେଖିଲାବେଳକୁ ଗୋଟିଏ ପାଚେରି ବୁଲି ତା ଭିତରେ କ'ଣ ହୋଇଛି ନା ? ଦେଉଳଟିଏ ହୋଇଛି, ଦେଉଳ - ଭିତରେ ଏକ ମହାଦେବ ବାହାରିଛନ୍ତି । ଯେତେ ଯେତେ ଲୋକ ଦେଖିଲେ ସମସ୍ତେ ବାୟା ହୋଇ ରହିଲେ । କାଲି ଏତେବେଳକୁ ତ ଏଠେଇଁ କିଛି ଘର ଦୁଆରର ଚିହ୍ନ ନ ଥିଲା, ଆଜି କେଉଁଠୁ ଏ ପାଚେରି ହୋଇ ଏ ମହାଦେବ ବାହାରି ଅଛନ୍ତି ମ ? ଏ କଥା ଦେଖି ସମସ୍ତେ, ଆଚମ୍ବିତ ହେଲେ । କାହୁଁ ବୋଲି କାହୁଁ ଆସି ମିଣିପେ ମାଇପେ ମହାଦେବଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ରୁଣ୍ଡ ହେଲେ । ସମସ୍ତେ ଯାଇଁ ରଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଜଣାଇଲେ — ମହିମା ! ଯେଉଁଠାରେ କାଲି ସେ ମାଇକିନା ପିଲାକୁ ଶୂଳି ଦେଇଥିଲ ଆଜି ସେଠେଇଁ ଏକ ମେଘନାଦ ପାଚେରି ହୋଇ ଦେଉଳ ଭିତରେ ଏକ ମହାଦେବ ବାହାରି ଅଛନ୍ତି । ରଜା ଏହା ଶୁଣିଲା ମାତ୍ରକେ ସେଠେଇଁକି ଯାଇ ଦେଖିଲାବେଳକୁ ସତକୁ ସତ ଏ ଘଟଣା । ସେଇଥିରୁ ରଜା ମାଳୀକି ଡାକେଇ କହିଲେ ମାଳି ! ତୁ ଏ ମହାଦେବଙ୍କୁ ପ୍ରତିଦିନ

ଗାଧୋଇ ପାଧୋଇ ଫୁଲ ପାଣି ଲାଗି କରୁଥିବୁ । ବଡ ଯାଇ ଆମଙ୍କୁ ଦିଅଙ୍କ ପାଦୁକ ଦେଉଥିବୁ । ମାଳୀ ସେ ଦିନ ଯାଇ ସେ ମହାଦେବଙ୍କୁ ଗାଧୋଇ ଦେଇ ଫୁଲ ବେଲପତ୍ର ଚଢେଇ ଫେରି ଆସିଲା ଓ ରଜାଙ୍କୁ ନେଇ ପାଦୁକ ଦେଲା । ଏମିତକା ମାଳୀ ପ୍ରତିଦିନ ଯାଇ ସେ ମହାଦେବଙ୍କୁ ଗାଧୋଉଥାଏ , ଫୁଲ ବେଲପତ୍ର ଚଢଉଥାଏ । ଦିନକର ମାଳୀ ସେ ମହାଦେବଙ୍କ ପାଣିଲାଗି କଲାବେଳକୁ ଶୁଆଟିଏ ସାରୀଟିଏ ସେ ଦେଉଳଭିତର ଗଛ ଡାଳରେ ବସିଛନ୍ତି । ଶୁଆ କହିଲା- ନାନୀ ଲୋ ନାନୀ ! ଗୋଟିଏ କଥା କହନ୍ତୁ , ସାରୀ କହିଲା , ହଉରେ ଭାଇ ! ସତ କହିବ କି ମିଛ କହିବ ? ଯାହା ଆଖିରେ ଦେଖିଛି ତାହା କହିବ ? ସେତେବେଳେ ଏ ମାଳୀଟି ମହାଦେବଙ୍କ ଗମ୍ଭୀରା ଭିତରେ ଦିଅଙ୍କୁ ଗାଧୋଉଥାଏ । ବେଲବତୀ କନ୍ୟାକୁ କୁଣ୍ଡ୍ୟାଭଣ୍ଡୁଣୀ ଯେତେ ଯେତେ ଦୁଃଖ ଦେଇଥିଲା , ଯେତେ ଯେତେ ଅବସ୍ଥା କରିଥିଲା ସବୁ କଥା ସେ ସାରୀଟି ଶୁଆ ଆଗରେ ଖୋଲି କରି ଗୋଟି ଗୋଟି କରି କହିଗଲା । ପଛକୁ ଶୁଆ କହିଲା- ହଇଲୋ ଭଉଣୀ , ଏଥିକ କାଁଣ କିଛି ଉତ୍ତର ନାହିଁ ? ସାରୀ କହିଲା - ଆହା ଯେବେ ଏହିକ୍ଷଣି ରଜା ମହାଦେବଙ୍କ ଆଗରେ ଦାନ୍ତରେ ତୃଣ ଧରି ପାନଦହୁଡ ବେକରେ ପକାଇ ପଡିଯାଆନ୍ତେ , ତେବେ ଏହିକ୍ଷଣି ପରା ଗମ୍ଭୀରା ଭିତରୁ ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ବାହାରି ପଡନ୍ତେ । ମାଳୀ ସାରୀ ଶୁଆର ସବୁ କଥାତକ ଶୁଣି ଅଣ୍ଟାରୁ ଖଡିଗୋଟାକ କାଢି ଦେଉଳ କାନ୍ଥରେ ଲେଖି ପକାଉଥାଏ , ମାଳୀ ସବୁ କଥାତକ କାନ୍ଥରେ ଲେଖୁ ଲେଖୁ ଅନେକ ଡେରି ହୋଇଗଲା , ରଜା ପାଦୁକ ପାଇବେ ବୋଲି ଠାଆକୁ ବିଜେ ନ କରି ମାଳୀକୁ ଚାହିଁ ବସିଥାଆନ୍ତି । ମାଳୀ ଅରବର ହୋଇ ରଜାଙ୍କ ଛାମୁରେ ଯାଇ ଜଣାଇଲା , ମହିମା ! ମୁଣ୍ଡ ରହିଲେ କଥା କହିବି ।

A 46

ରଜା କହିଲେ, କଅଣ କହୁ ନାହୁଁରେ ମାଳି ! ମାଳୀ କହିଲା, ମହିମା ! ଟିକିଏ ୪ ମହାଦେବଙ୍କ ଦେଉଳକୁ ବିଜେ କରନ୍ତୁ, ଆଜ୍ଞା ହୁଅନ୍ତୁ । ରଜା ସେହିକ୍ଷଣି ମାଳୀ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନଅର ଘର ଚତୁରଙ୍ଗ ବଳ ଧରି ଦେଉଳକୁ ଗଲେ । ମାଳୀ ଗୋଟେ ଗୋଟେ କଥା କାନରେ ଲେଖିଥିଲା, ରଜାଙ୍କୁ ତା ସବୁ ଦେଖାଇ ଦେଲା । ରଜା ପାଲଦହିଡ଼ି ବେକରେ ପକାଇ ସେ ମହାଦେବଙ୍କ ଆଗରେ ଲଟକିନ ପଡ଼ିଗଲା କ୍ଷଣି ବେଲବତୀ କନ୍ୟା ଗମ୍ଭୀରା ଭିତରୁ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଧରି ପାଟ ପୀତାମ୍ବରୀ ପିନ୍ଧାଣ ହୋଇ ଗୋଡ଼ରେ ମୁଣ୍ଡ, ପାଦଯାନେ, ଅଳଙ୍କାର ଭରି ହୋଇ ରୁଣୁଝୁଣୁ ହୋଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ, ରଜା ମହାଆନନ୍ଦ ହୋଇ ବେଲବତୀ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଘେନି ନଅରକୁ ଗଲେ । ରାଇଜଯାକ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । କୁଣ୍ଡାଭୁକ୍ଷୁଣ୍ଡୀକୁ ଶୂଳି ଦେଲେ, ରଜାପୁଅ ସଙ୍ଗେ ବେଲବତୀ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ବିଭା କରାଇ ଦେଲେ । ନୂଆରାଣୀଙ୍କୁ ଘେନି ରଜାପୁଅ ଘର ଦୁଆର କଲେ । କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ କେତେ କଥା ବାଣ୍ଟିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ଦୁଆରକୁ ଗଲି ଯେ, ମତେ କଥା କହିଲେ ନାହିଁ । ମୋ କଥାଟି ଏତିକି, ଫୁଲ ଫୁଟେ ଝେଙ୍କା ।

ସେ ଝିଅ ଲଙ୍କା ଜିତିଲା

କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାଶ

ଦନ୍ତାପୁଲି ବୋଲି ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟରେ ହେମନ୍ତ ବୋଲି ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ରାଣୀଙ୍କ ନାଆଁ ଭୁବନୀଳା । ରଜାଙ୍କ ମନ କାହିଁକି କେଜାଣି ସଂସାରରେ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ସେ ବଇରାଗୀ ହେଲେ, ଦିନରାତି ଈଶ୍ୱରନାଥଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କଲେ । ଏଣେ ରାଜ୍ୟ ଛିନ୍ନଛାର ହୋଇଗଲା । ମେଘନାଦ ପାଚେରୀ ଭାଜି ପଡିଲା । ନଅରକୁ ବି ଜଙ୍ଗଲ ମାଡି ବସିଲା । ଚୋରଲୀପରିବାରୀ ସେଠୁ ଯାଆନ୍ତେ ନଅର ଲୁଟି ପଳାଇଲେ ।

କେତେ ବର୍ଷ ପରେ ରଜାଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ଭାଙ୍ଗିଲା । ସେ ଫେରି ଦେଖିଲେ ସେଠା ନଅର ଭିତରେ ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ ସାପ ଖେଳୁଛି, ଗୁଣ୍ଡୀ ଗୋଖରୀ କି ଘୋଡଦଳ ମାଡି ବସିଛି । ଅରମା ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଉଆସ ଫାଟି ଆଁ କରିଛି । ତା ଭିତରେ ଶିଆଳି ଲତାର ଡଙ୍କ ଏ ପଟେ ଫୁଟି ସେ ପଟେ ବାହାରିଛି । ରାଣୀ ଭୁବନୀଳା ଏ ସବୁ ଭାବି ଚିନ୍ତାରେ ସୁତାଖିଅ ପରି ହେଲେଣି । ପ୍ରଜା ପାଟକ କର ଦେବା ତ ଦୂରର କଥା, ଦୁଆର ମାଡୁ ନାହାନ୍ତି । ଦେଖି ରଜାଙ୍କ ମନ କଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା । ସେ ନାରଦ ମାମୁଁଙ୍କୁ ସ୍ମରଣା କଲେ ।

ନାରଦଙ୍କ ଆସନ ଟଳମଳ ହେଲା । ଅଧା ସଳଖି ଆଖି ବୁଜି ଘଡିଏ ଧ୍ୟାନରେ ବସି ସେ ଜାଣିଲେ ଯେ ହେମନ୍ତ ରଜା ତାଙ୍କୁ ସ୍ମରଣା କରୁଛି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଢିଙ୍କି ବାହନରେ ଚଢ଼ି ସେ ଦନ୍ତାପୁଲିରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ହେମନ୍ତ ରଜା ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ମାନ୍ୟ କଲେ । ହଳଦୀ ପାଣିରେ ଗୋଡ଼ ଧୁଆଇଲେ ଓ ଫୁଲ ଚନ୍ଦନ ଦେଲେ । ରତ୍ନ ସିଂହାସନରେ ବସାଇ କୁଶଳ ପଚାରିଲେ ।

ନାରଦ ପଚାରିଲେ — ରଜା, କି ହେତୁରୁ ମତେ ସ୍ମରଣା କଲ ? ରଜା କହିଲେ — ମାମୁଁ ମୋ ଅବସ୍ଥା ଦେଖୁଚ ଟିକି ? ବଣକୁ ତପସ୍ୟା କରି ଯାଇଥିଲି । ଏବେ ଫେରି

... ଦେଖୁଛି - ମୋ ଘର ବଣ ହୋଇ ଯାଉଛି । ନାରଦ ସାରଣ କୋଦାଳିଆ, ତେରଣ କୁରାଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଜଡିଆଇକରିଙ୍କ ହାତେ ଡକାଇ ବଣ ସଫା କରାଇଲେ । ରାଜା ପୁରୋହିତ ଓ ଆଠ ବର୍ଷିଆ ଲେଠକା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆଣି ନଅର ପତିଷ୍ଠା କରାଇଲେ ।

ଦିନକର ରାଜା ନଗର ବୁଲି ବାହାରିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ହାତୀ ଆଗରେ ଗୃଲେଲେ ଂ ନାଚୁଆର ଟିଅ ନାଚିଲା, ଭାଟର ଶୁଆ ଗାଁଟୁ କଲା । ହୁମୁର୍ ଭୂଇଁରେ ଖବଡ଼ ଖାଡିରେ ତାଳ ପଡ଼ିଲା । ଟୁଙ୍ଗର ବଇଠେକ ଭିତରେ ହାତୀଦାନ୍ତ ପାଲିଙ୍କିରେ ରଜା ବିଜେ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଜଣେଇ ଧୋବଣୀ ମାହାଳ ଲୁଗା ଗଣ୍ଠିରି ନେଇ ଆସୁଥିଲା, ଦୁଆରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଜଣେ ଟିରିଲାକୁ ଫୁସ୍ ଫୁସ୍ କରି କହିଲା — ମଲା, ମଲା, ସକାଳୁ ଏ ଅଲକ୍ଷଣୀଆ ମୁହଁ କାହିଁକି ଦେଖିଲି ? ଆଜି ଦିନଯାକ କଣ ଘଟିବ କିଏ ଜାଣେ ?

ଟିରିଲାଟି କହିଲା - ଏତେ କଥାଟାଏ ରଟ୍‌କି କେ କହୁଦେଉଛୁ କେମିତି ? ସକାଳେ କାଳକେ ଆମ ରଜା ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ଚକଚକ୍ ରଙ୍ଗ ପରି ଲାଗୁଛି !

ଧୋବଣୀ କହିଲା — ଆ ଲୋ, ମୁଁ କଣ ମିଛ କହୁଛି ? ଏ ଅମଙ୍ଗଳା ମୁହଁ ଦେଖିଲେ କୋଉ କଥାରେ ଦମ୍ଭ ନାହିଁ । ଏ ରଜାଟା ତ ଆଣ୍ଟୁକୁଡ଼ା ।

ରଜାଙ୍କ କାନରେ ଯେମିତି ଏ କଥା ବାଜିଲା, ତାଙ୍କ ମନ କଣ ହୋଇଗଲା । ସେ ଧାଙ୍ଗଡ଼ାଆର ଫେରାଇବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ, ମନେ ମନେ ଥିର କଲେ — ପିଲା ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଆଉ ରାଜ୍ୟରେ ମୁହଁ ଦେଖାଇବି ନାହିଁ ।

ସେଠୁ ସେ ଦିନେ ରାତିରେ ରାଜପୋଷାକ ଛାଡ଼ି ଦେଇ କଉପୁନି ମାରି ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ବଣଯାକ ବୁଲି ବୁଲି ଶେଷକୁ ଈଶ୍ୱରନାଥଙ୍କ ଘାଟରେ ତପସ୍ୟାରେ ବସିଲେ, ଅନ୍ନପାଣି ଛୁଇଁଲେ ନାହିଁ ।

ସେତେକାଳପରେ ଈଶ୍ୱରନାଥଙ୍କ ଆସନ ଟଳିଲା । ସେ ଦେଖା ଦେଇ କହିଲେ – କି ବର ମାଗୁଛୁ ମାଗ । ରଜା କହିଲେ – ମତେ ପୁଅଟିଏ ଦିଅ । ଈଶ୍ୱରନାଥ ସତ୍ୟ ଆମ୍ବଟିଏ ଦେଇ ଅନ୍ତର୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ ।

ରାଣୀ ସେ ଫଳରୁ ଅଧେ ଖାଇଲେ । ବାର ରୁଷି ବାରରୁଷିଆଣୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଅଧେ ପଠାଇଲେ । ତାଙ୍କର ବି ପିଲାଛିଲା ନ ଥିଲା ।

ଆମ୍ବ ଖାଇ ରାଣୀଙ୍କର ମାସ ଗଡ଼ିଲା, ଦଶମାସ ଦଶ ଦିନରେ ପୁଅଟିଏ ହେଲା । ଶଙ୍ଖ ମହୁରୀ ବାଜିଲା, ହୁଳହୁଳି ପଡ଼ିଲା । ରଜାଙ୍କର ପୁଅ ହୋଇଛି ବୋଲି ସୁରିଆ ବେଢ଼ ମଉଛ ଲାଗିଗଲା । ପାଞ୍ଚଦିନେ ପଞ୍ଚୁଆତି, ଛଦିନେ ଷଠିଆରି, ନ' ଦିନେ ନରତା, ଏକୋଇଶି ଦିନରେ ଏକୋଇଶା ହେଲା – ନାଆଁ ଦିଆହେଲା ଲଳିତ ।

ସେତେବେଳେ ଆମ୍ବଖାଇ ବାର ରୁଷିଆଣୀଙ୍କର ଝିଅଟିଏ ହେଲା । ତା ନାଆଁ ଦିଆହେଲା 'କଳା ଭୁଜମା' । ତା ରୂପ ଝିଟକରେ ଘର ଆଲୁଅ ହେଲା । ଝିଅ ବଡ଼ ହେଲାରୁ ବାରରୁଷି ବର ଖୋଜି ବାହାରୁଛନ୍ତି, ଏତିକିବେଳେ ନାରଦ ପହଞ୍ଚି କହିଲେ – ତମ ଜେମାଙ୍କ ବର ପଦ୍ମାହୁଳିରେ ଅଛି । ଯେମିତି ରୂପର, ସେମିତି ଗୁଣର । ସେ ହେମନ୍ତ ରାଜାଙ୍କ ପୁଅ – ଲଳିତ । ବାରରୁଷି କହିଲେ – ସେ ଆମ ସମାନଙ୍କ ନୁହନ୍ତି । ଆମେ ସେଠି ଝିଅକୁ କେବେହେଁ ଦେବୁ ନାହିଁ ।

ନାରଦ ତ କଳିଆ । ଯେମିତି ଆସି ଏତକ ହେମନ୍ତ ରାଜାଙ୍କ କାନରେ ଫେଡ଼ି ଦେଉଛନ୍ତି, ସେ ରାଗି ନିଆଁ ବାଣ । 'ସାଜ, ସାଜ' ରଡ଼ିରେ ଚଉଦିଗ କମ୍ପିଲା । ନଗ୍ରେ ନଗ୍ରେ ଢେଣ୍ଡରା ଦିଆହେଲା – ଗଙ୍ଗା-ଜଳ ରାଜ୍ୟ ମଙ୍ଗେ ପାଦ ଭିଆଇବି । ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଧେନି ବାହାରି ଆସ ।

ରାଜାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ପାଇକମାନେ ହାତୀରେ ବସିଲେ । ନିଜେ ରଜା ପାଲିଙ୍କିରେ ବିଜେ କଲେ । ତୁରୀ ଭେରୀ ବାଜିଲା, ବାନାବୈଜରେଖ ଉଡ଼ିଲା । ସୈନ୍ୟମାନେ ଗଙ୍ଗାଜଳ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ

ଚଢ଼ଉ କଲେ । ହାତୀ ଯାଇ ଧାନବିଲ ଚକଟି ପକାଇଲେ, ତାଙ୍କୁ ଗୁଆ ଗାଡ଼ି ନଡ଼ିଆ ଗାଡ଼ି ଗାଁଠି ଦେଲେ, ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ଜଳ ହାଣି ଦେଲେ । ଯା' ଦେଖି ଲୋକେ ଚୁନିଆଁ ହୋଇଗଲେ । ସାର ରୁଷି ସାର ରୁଷିଆଣୀ ଯାକରେ ଗୋଟିଏ ଚଳଖିଏ ପାଳ ଦଉଡ଼ି ପକେଇ ଦାନ୍ତରେ ଟିରଣ ଧରି ହେମନ୍ତ ରଜାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ତଳେ ପଡ଼ିଲେ, 'କଳାଦୁଲମ୍ବା' କୁ ଦେଖି ଶରଣ ପଶିଲେ, ତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟରୁ ଅଧେ ଯାଉତୁକ ଦେଲେ । ଲଳିତ ଯାଉତୁକ ରାଜ୍ୟରେ ରଜାହୋଇ ରହିଲା । ଦନ୍ତାଦୁଲିଙ୍କି ଆଉ ଦେଖିଲା ନାହିଁ । ଏଥିରେ ରାଜାରାଣୀ ବଡ଼ ବିମୁଖ ହେଲେ । ପୁତ୍ର ଚିନ୍ତାରେ ଅନ୍ନଜଳ ଛାଡ଼ି ବସିଲେ । ଲଳିତକୁ ଲୋକେ ବୁଝାଇ ଥକିଲେ । କିଛି ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ ।

ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଦେବୀ ଶିରୀ ଭୁବନାଥି କାପୁଡ଼ିମାନଙ୍କୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ପଠାଇ ଥାନ୍ତି । ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଯାଅ, ଘରେ ଘରେ ବୁଲ, କିଏ ତୁମକୁ ଜଣ କହୁଛି ଆସି ମତେ କହ । କାପୁଡ଼ିମାନେ ଭିକାରୀ ବେଶରେ ଥାଳ ଧରି ବୁଲିଲେ; ଅହିନ୍ଥା ରଜା ଦେଖି ଦୁର୍ ଦୁର୍ ମାର୍ ମାର୍ କଲେ, ଟାପିଆ ରଜା ଘଉଡ଼ି ଦେଲେ । କିଏ କହିଲା — ଏ କାଙ୍ଗାଳ ଗୁଡ଼ାକ ଖୋଇତୋଇ ଦେବେ ନାହିଁ, ଭାରୀ ମହାଣୀ । କିଏ କହିଲା — ଏ ଗୁଡ଼ାକ ଦିନରେ ଭିକ ମାଗନ୍ତି, ରାତିରେ ଚୋରୀ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସାର ରୁଷି ଆଣୀ ଭାରି ମାନ୍ୟ କଲେ, ବହୁତ ଅଳଙ୍କାରପତ୍ର ଦେଲେ । ଏ କଥା କାପୁଡ଼ିମାନେ ଯାଇ ଦେବୀଙ୍କି କହିଲେ ।

ଦେବୀ ଦିନେ ସାର ରୁଷିଙ୍କ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ଦେଖାଦେଲେ, ତା ପରେ ରୁଷିଆଣୀଙ୍କ କୋଳକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲେ । ରୁଷି ରୁଷିଆଣୀ ଅନ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖି ଫିଟିଲା; ଗୋଡ଼ ହାତ ତୋଡ଼ି ଯାଇଥିଲା, ଜଅଁଳିଲା ।

ରୁଷି ରୁଷିଆଣୀ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ, ପୁଅ ନୁହେଁ, ଝିଅଟେ । ଝିଅରେ ଆମର କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । କେତେ ଝିଅ ହେଉଛି । ଖୋଇତୋଇ ବଢେଇ ଥିବି; କିଏ ଆସି ଦିନେ ଛଡ଼ାଇ ନେବ । ବାପ ଭେଇ

ଅଦିଆ ରଜା ହେଲା । ହେମନ୍ତରାଜା ଗୋଟିଏ ହେଲା । ଯାଉଛି, ଯାକୁ ପାଣିକି ଫିଙ୍ଗି ଦେବି ।

ଋଷିଆଣୀ କହିଲେ — ଅଜ୍ଞାନ ବାଳୁତ ; ସେ କି ଜାଣେ? ତାର ଦୋଷ କଣ ? ଆମର କୋଳ ମାଡ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି କି ? ଯଦି ଅଡୁଆ ଲାଗୁଛି କାହାକୁ ଦେଇଦିଅ । ମାରିବ କାହିଁକି ?

ଅନ୍ଧାର ରାତି, ନଅରର ଲୁହା କବାଟ ଧଡ୍ ଧାଡ୍ ଫିଟିଗଲା । ଋଷି ଋଷିଆଣୀ ଦେଖିଲେ — ହେମନ୍ତ ରାଜା ରାଣୀ ଭୁବନୀଳା ଶୋଇଛନ୍ତି, ତାଙ୍କରି କୋଳରେ ଝିଅକୁ ଦେଇ ଧୀରେ ଫେରି ଆସିଲେ । ଲୁହା କବାଟ ମନକୁ ମନ ପୁଣି ପଡ଼ିଗଲା ।

ଝିଅ କାନ୍ଦରେ ରଜାଙ୍କ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା । ଆଚମ୍ବିତ କଥା ; ଏ ଅଇଲା କାହୁଁ ? ଭଗବାନ ଦେବା ବେଳେ ଏମିତି ଦିଅନ୍ତି । ଧାଇଁ ଆସି ଶାହି କାଟିଲା, ଅନୁଡ଼ି ଜାଳିଲା । ନରତା, ଏକୋଇଶା ହେଲା । ନାଆଁ ଦିଆହେଲା ଶ୍ରୀ ।

ଶ୍ରୀ ପାଠ ପଢ଼ିଲା, ଖଣ୍ଡା ବାହାବାହ ଶିଖିଲା, ସମୁଦ୍ରରେ ନାବ ବୋହିଲା, ଜଙ୍ଗଲକୁ ଶିକାର କରି ଗଲା । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସେ ସବୁ ବିଦ୍ୟାରେ ପାରଙ୍ଗମ ହେଲା, ଦିନେ ସେ ହେମନ୍ତ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲା — ବାପା ମତେ ହୀରା ନୀଳା ମୋତି ମାଣିକ ଦିଅ, ଶୁଭ୍ର ଶଙ୍ଖରେଖ ଦିଅ, ଦନ୍ତାମତ ହାତୀ ଦିଅ, ଉଡ଼ଣା ବାରୁଣା ଘୋଡ଼ା ଦିଅ ମଗରମୁହାଁ ପାଲିଙ୍କି ଦିଅ, ନାଟୁଆର ଝିଅ ଦିଅ, ଊଟର ପୁଅ ଦିଅ, ତମ୍ବୁର ପାଲଘର ଦିଅ, ବାରଶ କୁଦାଳିଆ, ତେରଶ କୁରାଢ଼ିଆ ଦିଅ, ପାଣିଆ କେଉଟ ଦିଅ । ନାଗରା ଧାମସା ତୁରୀ, ରଣଶିଙ୍ଘା ଦିଅ । ମୁଁ ବୋଇତରେ ବୁଲିବି, ଦରିଆ ମତେ ହାତ ଠାରି ଡାକୁଛି ।

ହେମନ୍ତରାଜା ଶ୍ରୀର ପିଠି ଆଉଁସି କହିଲେ — ହଉ ତୋଫାନରେ ପାଉ ଘାତ ଅଛି, ମଗର କୁମ୍ଭୀର ଅଛନ୍ତି, ତୁ ପାରିବୁ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ କହିଲେ — ମୁଁ ତୋଫାନ ପରି ଉଡ଼ିବି, ଲହରି

ପରି ହେଉଛନ୍ତି; ଅଳସ ଜୀବନ ମତେ ଭଲ ଲାଗୁନି; ଲାବଣୀ ପିଠୁଳି ହେବି ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ମୋ ପେଟରୁ ହାତରେ ବାଳ ଭର୍ତ୍ତି କରି ଦେବ ।

ରଜା ରାଜି ହେଲେ । ସବୁ ଦରବ ବୋଇତରେ ଲଦା ହେଲା । ତାପରେ —

ନଅଶି ବୋଇତ, ସାତଶି ବୋଇତ ଆଦି ସୋଳଖଣ୍ଡ ବୋଇତ ଦରିଆରେ ଚାଲିଲା । ମାଟିଆ ଦହ, ଗୋବରିଆ ଦହ, ଚନ୍ଦନିଆ ଦହ, ସିନ୍ଦୁରିଆ ଦହ, ଗଉଆଦହ ପାରି ହେଲା । ସୁବାଆ ବୋହିଲା, ବୋଇତ ଚାଲିଲା ।

ଶିରୀ ପଚାରିଲା — ସିଂହଳ ଦ୍ୱୀପ ଆଉ କେତେ ଦୂର ? ତାପରେ ସଉଦ କଳା ତୁଳସୀଙ୍କୁ ତୁଳସୀ ପତ୍ରରେ ଓଜନ କରି ସଙ୍ଗରେ ନେଲେ । ସେଇଠୁ ରାଜା ସଙ୍ଗେ ମଇତ୍ର ବସିଲେ । ବାର୍ ହାଜା ହାତ ରଜାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ମାଗିଲେ । କାମ୍ପୁଦେବୀଙ୍କ ଘାଟରେ କାଉଁରା ବଦଳ କଲେ । ଶିରୀଙ୍କର ନାମ ହେଲା ସଉଦ ନାୟକ ।

ତାପରେ ବୋଇତ ଯାଇ ସିଂହଳ ଦ୍ୱୀପର ଶୁକ୍ଳଆ ଛୁଦ ଘାଟରେ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ଦନ୍ତାମତ ହାତୀ, ଉଦଣ୍ଡ ବାରୁଣ ଘୋଡ଼ା, ଦୁତୀ ଶୃଙ୍ଗାରଣୀ, ଗଜଦନ୍ତ କୁଅଁର ଦଶୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଓହ୍ଲାଇଲେ, ତମ୍ବୁ ଘର, ପାଲଘର ତିଆରି କଲେ । କଳା ତୁଳସୀ, ସଉଦ ନାୟକ ଯାଇ ତମ୍ବୁ ଘରେ ରହିଲେ । ପକ୍ଷେ ଗଲା, ପହରେ ଗଲା, ସଉଦ ନାୟକ ଯାଇ ତମ୍ବୁ ଘରେ ରହିଲେ ଆଜ୍ଞା ହେଲେ — ବାରଶ କୋଦାଳିଆ, ତେରଶ କୁରାଢ଼ିଆ ଲୋକମାନେ ଯାଇ ମଧୁବନ ତୋଟା, ଗୁଆବାଡ଼ି ନଡ଼ିଆବାଡ଼ି କାଟି ଖୁଣ୍ଟି ଦିଅ; ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ବନ୍ଧ କାଟିଦିଅ, ଦନ୍ତାମସ୍ତ ହାତୀ, ଉଦଣ୍ଡ ବାରଣ ଘୋଡ଼ା, ନବଲକ୍ଷ ବାମ୍ବୁଆ ବଳଦ ଛୁଡ଼ି ଧାନ, ହରି, ମୁଗ, ସୋରିଷ ଚରାଇ ଦିଅ ।

ସିଂହଳର ପାଣିହାରୀ ମାନେ ଆସି ଦେଖିଲେ ଯେ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ବନ୍ଧ ଶୃଙ୍ଖଳା ତାଡ଼ିଛି, କଦଳୀବାଡ଼ି ହାତୀ ଚକଟି ପକାଉଛନ୍ତି, ତୋଟାବାଡ଼ି ସବୁ ଖନ୍‌ଖରାପ ହୋଇ ଯାଉଛି । ସେମାନେ ଯାଇ ପାଳମ୍ବ ରଜାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ — ମହାରାଜ, କେଉ

ଦେଶର ରଜା ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ତମ୍ବୁ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସହର ମୁନମାନଙ୍କରେ ତାଙ୍କୁ ତମ୍ବୁ ଘରକୁ ପାଛୋଟି ନେଲେ, ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମଇତ୍ର ବସିଲେ । ଆଜି ଏଠି ମୋ ସଙ୍ଗେ ଖଣା ଖାଇବ ।

ନାୟକ ଏଥର ଯାଇ କଳାଫୁଲସାଙ୍କୁ କହିଲେ-ଆମେ ଖାଇ ବସୁଁଛୁ, ତୁମେ ଆମକୁ ପରଶିବ । ଥରକୁ ଥର ବେଶ ବଦଳାଉ ଥିବ । ଗୋଉଥର ପିନ୍ଧିବ କଳାମେଘୀ ପାଟ, ମେଘଡମ୍ବରୁ ଶାଢ଼ୀ ; ଗୋଉ ଥର କଳାବୋଇତ, ଗୋଉଥର ନେତ । ଅଳଙ୍କାରରୁ ଗୋଉଟି କାଢ଼ି ଥୋଉଥିବ, ଗୋଉଟି ନୂଆ ପିନ୍ଧୁଥିବ ।

ସହର ଓ ଜଳମ୍ବୁରଜା ମୁଖୋମୁହିଁରୁ ବସିଲେ, କଳାଫୁଲସା ନ'ଟିଅଣ ଚୁ'ଭଜା, ଆମ୍ବିଳ ମହୁର ଘାରବନ ପିଠା, ଖିରି ଖିରିସା ପରଶି ଦେଇଗଲେ । ବେଶ ବଦଳୁଥାଏ । ଚିହ୍ନି ନ ପାରି ପ୍ରତିଥର ଜଳମ୍ବୁରଜା ପଚାରୁଥାନ୍ତି – ଏ ତିରିଲ୍ ଟି କିଏ ? ସହର କହୁଥାନ୍ତି – ଯାଙ୍କୁ ନେପାଳ ଦେଶ ଜିଣି ଆଣିଛି । ଯାଙ୍କୁ ଗଉଡ଼ ଦେଶ ଜିଣି ଆଣିଛି । ଯାଙ୍କୁ ଭୁପାଳ ଦେଶ ଜିଣି ଆଣିଛି । ଯାଙ୍କୁ ତେଲଙ୍ଗା ଦେଶ ଜିଣି ଆଣିଛି । ଜଳମ୍ବୁ ରଜାଙ୍କ ମନରେ ଶଙ୍କା ହେଲା – ଏ କେତେ ବଡ଼ ରଜା, କେତେ ଦେଶ ଜିଣିଛି । ମୋ ଦେଶକୁ ମାଡ଼ି ନ ବସିବ କାହିଁକି ?

ମନ କଥା ମନରେ ଥାଉ, ଖାଇସାରି ଆଚମନ କଲେ ଶ୍ରୀମୁଖ ଧୌତ କଲେ, ନାଲି ଗାମୁଛାରେ ହାତ ପୋଛିଲେ, ସହର ନାୟକଙ୍କୁ କହିଲେ ଗଡ଼ିରେ ଆଜି ଆମ ଉଆସରେ ଖଣା ଖାଇବ ।

ଏଥର ଖଣାଣାଣୀକି ଫୁସ୍ ଫୁସ୍ କରି କହିଲେ– ଗଡ଼ିରେ ବୁଡ଼ିଲ, ଗୋଟାକରେ ଭଲ, ଗୋଟାକରେ ବିଷ ମିଶାଇ ଗଣ୍ଡି । ଖଣାନାନୀ ସେହି ପ୍ରକାରେ ରାନ୍ଧିଲେ, ସୁନ୍ଦର ଦେଲେ, ଠା'ପୀଢ଼ା କଲେ, ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଥାଳୀରେ ଅନ୍ନ ପରଶି ଦେଲେ ।

ସହର ନାୟକ ସାଙ୍ଗରେ ଜାହାଲ କୁକୁର, ତାଙ୍କ ହାତଲଇ, ପାଟଭଳି ଶୁଆଢେଙ୍କ ନାଇଥିଲେ । ସେ ପ୍ରଥମ ଭାତ

ଶୁକ୍ତ କୁକୁର ଆଉ ଶାଙ୍ଖି ବିଲେଇକି ଦେଲେ । ସେମାନେ ଭୁମଉ ଭୁମଉ ଟଳି ପଡିଲେ । ଶୁଣି ଯାଇ ସେ ଜାଲମ୍ବ ରଜାକୁ କହିଲେ- ତୁମକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ, ମତେ ମାରିବାକୁ ଉପାୟ ଖୋଜିଥିଲ । ତୁମେ ମୋର ଶତ୍ରୁ । ମୁଁ ତୁମ ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବି । ଏହା କହି ଶୂଳିଆ ବୁଦକୁ ଗଲେ । ମଲା କୁକୁର, ମଲା ବିଲେଇ ବେକରେ ଭିଡ଼ା ବାନ୍ଧି ସମୁଦ୍ରରେ ଭସାଇ ଦେଲେ । ବାର୍ହା ରଜା, ବାଘରଜା ଭଖା ଯାଡ଼ି ଚବଉଗ୍ ପଠାଇଲେ । ସେ ଆସେ ଲୋକ ହେଲେ ଯୁଦ୍ଧରେ ସାହାଯ୍ୟ ଦିହବ୍ ।

ଯୁଦ୍ଧ ପଡିଆରେ ଭୈରବ ଥାପନା କରାହେଲା; କଳା ଛେଳି ବଳି ଦିଆହେଲା । ତାପରେ ବଳ କଷାକଷି ହେଲା । କୋଉ କାଳୁ ଗୋଟେ ସାଉଁଳିଆ ମୁଣ୍ଡି ପଥର ପଡିଥିଲା । କଥାହେଲେ - ଯେ ଯାହାକୁ ଟେକିବ, ତାର ବଳ ବେଶୀ । ଜାଲମ୍ବ ରଜା ତାକୁ ହଲାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ବିଡ଼ର ପଥରକୁ ଟେକି ଛୁଟି କରି ଦେଲେ । ତା ପରେ ଆଉ ଖୁମ୍ବ ବାଉଁଶ, ମାଲ୍‌ଖୁମ୍ବ ବାଉଁଶରେ, ସ୍ୱରଗ ରଲିଟି ଚଢ଼ାଇ ବିଦ୍ୟାରେ ବି ଜାଲମ୍ବ ରଜା ହାରିଗଲା । ଲୁହାର ଶାରଡିକୁ ଜାଲମ୍ବରଜା ଖଣ୍ଡାରେ ହାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ତାପରେ ଗୋଟାଏ ବାରହାତ ଲମ୍ବର ଖାଇ ଖୋଳା ହେଲା । ସେବଳ କାଠ, ଚନ୍ଦନ କାଠ ଜଳା ଯାଇ ରଡ଼ ନିଆଁ ଧକ୍ ଧକ୍ ଜଳିଲା । ବିଡ଼ର ନାୟକ ହସି ହସି ତା ଉପରେ ଚାଲିଗଲେ । ଜାଲମ୍ବ ରଜା ଚାଲୁ ଚାଲୁ ପାଦରେ ଫୋଟକା ହୋଇଗଲା ।

ଶେଷକୁ ଖଣ୍ଡା ହାଣାହାଣି ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା । ଦୁହେଁ ଖଣ୍ଡିଆ ଖାବରା ହେଲେ; ବିଡ଼ର ନାୟକ ଜାଲମ୍ବ ରଜାକୁ ଦିଗଡ଼ କରି କାଟି ପକାଇଲେ । ମୁଣ୍ଡରୁ ଗଣ୍ଡି ଅଲଗା ହୋଇ ପଡିଲା, ଝିର୍ ଝିର୍ ରକ୍ତ ବୋହି ମାଟିର ଅଗ୍ନି ଟିକ୍ତ ଗଲା ।

ଏହା ଦେଖି ବିଡ଼ର ନାୟକର ମନ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ହୋଇଗଲା । ସେ ଥୋଡ଼େ ହେଲେ ମଇତ୍ର; ମଇତ୍ରକୁ ମାରିବା ବଡ଼

A 55

ଡୋରା । ଜିତର ତ ରୂପକୁ ପ୍ରଶଂସା କରୁଥିଲା । କୁଟବୁଦ୍ଧିକୁ ଘୃଣା କରୁଥିଲା । ମଇତ୍ର ଲାଗି ସେ ବଡ଼ ବିକଳ ହେଲା, ମୁଣ୍ଡ ଗଣ୍ଡି ଯୋଡ଼ି ମନ୍ତ୍ର ପାଣି ଛିଞ୍ଚି ତାକୁ ବଞ୍ଚେଇଲା ।

ଜିତର ଉଠିଲା ତାର ଆଖି ମଳି ମଳି ଉଠି ଜଳନ୍ଧରକୁ କହିଲା – ଯୁଦ୍ଧ ଯାତ୍ରା ହେଲା ହେଲା ଆସ ଏଥର ପଶା ଖେଳିବା । ଜିତରକୁ ଭଲ ପଶା ଖେଳି ଆସେ ନାହିଁ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସେ ହାତୀ ଘୋଡ଼ା, ସୈନ୍ୟସାମନ୍ତ, ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ, ଧନ, ଗୋଇତ, ଶେଷକୁ ତାର ପ୍ରିୟ କଳାତୁଳସୀକୁ ବି ହାରିଲା, ତା ପାଖରେ ଗୋଟିଏ କାଣି କଉଡ଼ିଟିଏ ଥିଲା । ତାର ଭାରି ମହିମା । ତା ଯୋଗୁଁ ଜିତର ପୁଣି ସବୁ ଫେରି ପାଇଲା । ଜଳନ୍ଧରରାଜା ରାଜ ରାଜ୍ୟ ହାରିଲା, ଧନସମ୍ପତ୍ତି ହାରିଲା, ଶେଷକୁ ନିଜକୁ ହାରିଲା । ଜିତର ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲା – ଏହାକୁ ବାନ୍ଧି ପକାଅ । ଅଷ୍ଟାରେ ଦଉଡ଼ି ଗୋଡ଼ରେ ଦଉଡ଼ି, ହାତରେ ଶିକୁଳି ଦେଇ ଜଳନ୍ଧରକୁ ପାଇକମାନେ ଗୋଇତ ସଙ୍ଗରେ ବାନ୍ଧିଲେ । ତା'ପରେ ଗୋଇତ ଛୁଟି ଦେଲେ । ଦପାଙ୍କ ଉଆସକୁ ଯାଇ କଳାତୁଳସୀକୁ ଫେରାଇ ଦେଲେ ।

ଶେଷକୁ ଯାଇ ବାପାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଶିରୀ ସିଂହଳ ରଜାଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ହରାଇ ବାନ୍ଧି ଆଣିଛି ବୋଲି ଖବର ପଡ଼ିଗଲା । ରାଜ୍ୟ ଲୋକେ ବଡ଼ ସନମାନ କଲେ, ଗୋଇତ ସଙ୍ଗରେ କଳାଧଳା ବୋଦା ବନ୍ଧା ଦେଲେ । ରାଜ୍ୟ ସାରା ମଉଚ୍ଛବ ଲାଗିଗଲା ।

ଏମିତି କେତେ କାଳ ବୋହିଗଲା । ଦିନେ ନାରଦ ସାମ୍ନାଁ କହିଲେ – ଶ୍ରୀ, ବହୁତ ନାଆଁ କଲୁ । ତୋ ସୃଷ୍ଟିରୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କହୁଛି । ଏବେ କେମିତି ହାତକୁ ଦହାତ କରିବେ ବାପାଙ୍କ ମନରେ ସେଇ ଚିନ୍ତା ।

ଶ୍ରୀ କହିଲେ – ସାମ୍ନାଁ, ସେ କଥା ଗୁଡ଼, ମୁଁ ଜୀବନରେ ଜଗତଙ୍କୁ ସୁଖ ପାଉଛି । ଯେତିକି ସୁଖ ପାଉଛି, ସେତିକି ଘୃଣା କରୁଛି । କେବେ ହେବ ତ ସେଇଆ କୁ ହେବ ।

ନାରଦ ପଚାରିଲେ - ସେ କିଏ ? କିଏ ?

ସେ ଏଇ ଜାଲନ୍ଧ ରଜା, ମୋର ଶତ୍ରୁ ପୁଣି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ । ମୁଁ ତା ଦେହଟାକୁ ବନ୍ଦି କରିଛୁ, ସେ ମୋ ମନକୁ ବନ୍ଦୀ କରିଛି । ମୁଁ ତାକୁ ଦେବେ ଛାଡ଼ିବ, କିନ୍ତୁ ଛୁଇଁବ ନାହିଁ ।

ଏ ଅଭିଲା କଥା କେଉଁ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଅଛି ? ହଉ ହେବ, ପୁଣି ଛୁଇଁବେ ନାହିଁ । ଗୃହିଣୀ ଭବନୀକା କାନ୍ଦିଲେ, ରଜା ମନବେମୁ କଲେ, ମାମୁଁ, ମଉସା, ପିଉସା ବୁଝେଇ, ଫାଟିଫୁଟି ଗଲେ । ପଚ୍ଛୁ ନ ହେଲା । ଟିଅର ସେଇ ଏକା ଜିଦ୍

ଶଙ୍ଖ, ଦେମ୍ପ ନାଗରା ବାଜିଲା, ହୋମ ନିଆଁ ଜଳିଲା, ହାତଗଣ୍ଠି ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ସେଇ ନିଆଁକୁ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ଶପ ଶାନାର୍ଯ୍ୟ ବଢ଼ିଲା ।

ରଜା ହାତୀଚୁଡ଼ି, ଖଟ ପାଲଙ୍କ, କେତେ କଣ ଯାଉତୁକ ଦେଲେ । ଜାଲନ୍ଧ ରଜା କିଛି ଛୁଇଁଲେ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀ ଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଢାଙ୍କ ସିଂହଳ ଗଲେ । ଦେଖି ଦେଖି ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଜୁ ଥାଏ, କୂଳରେ ଲହରି ଭାଙ୍ଗି ଚୂନା ହେଉଥାଏ । ସମୁଦ୍ର କୁ ଅନେଇ ଶ୍ରୀ କଣ ଭାବିଲେ - ମୋର ଶ୍ୱଶୁରକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ହଟେଇଲ ସେଇଆକୁ କଣ ହେଲ ? ମୋ ମତେ ଦିନେ ବିଷ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଥିଲା, ସେଇଆକୁ ଭଲ ପାଇଲ । ତା' ର ଉଆସରେ ଗୃହିଣୀ ହୋଇ ରହିବ ? ଚରଣଦାସୀ ହୋଇ ସେବା କରିବ ? ଧିକ୍ ମୋ ଜୀବନ ।

ଟିକିଏ ଉପର ପାଉରିଆ ହସ ହସି ଜାଲନ୍ଧ ରଜାଙ୍କୁ କହିଲେ - ତୁମେ ଏଇ କୂଳରେ ଥାଅ କି ମୁଁ ଟିକିଏ ସମୁଦ୍ରରେ ବୁଲି ଆସେ ।

ଜାଲନ୍ଧ କହିଲେ - ଏକୁଟିଆ କିପରି ? ମାଟି, ଭଗବାନ୍ଆକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଅ । ଶ୍ରୀ କହିଲେ - ଏକୁଟିଆ ? ମୁଁ ତ ସବୁ ଦିନେ ଏକୁଟିଆ !

ଝାଁ କହି ଆହୁଲା ମାରି ସେ ଘୋର ସମୁଦ୍ର କୁ ପଶିଗଲେ । ଢେଉର ଚହଲ ନାହିଁ, କୂଳ କିନାରା କିଛି ଦିଶୁ ନାହିଁ, କେହି କୁଆଡ଼େ ନାହିଁ, ଉପରେ ନୀଳ ଆକାଶ ତଳେ ନୀଳ ସମୁଦ୍ର ।

ଶ୍ରୀ ନିଜ ଉପରେ ରାଗିଲେ, ଆଖିରୁ ନିଆଁ ଟୋପାଲ୍ ଖସି ପଡ଼ିଲା, ପୁଣି ଆକାଶ ଫଟାଇ ହସିଲେ, ବୁକୁ ଫଟାଇ କାନ୍ଦିଲେ, ସତେ ଯେମିତି ଲୁହରେ ତରଙ୍ଗ ନାଉଛନ୍ତି ।

ତା ପରେ ନାଆକୁ ଘିରି ଘିରି ବୁଲାଇ ସମୁଦ୍ରରେ ଡୁବାଇ ଦେଲେ ।

ଜାଲମ୍ବ ଡାକ ପକାଇଲେ- ଶ୍ରୀ, ହେ ଶ୍ରୀ, ଫେର ଆସ, ଫେର ଆସ ।

ଶ୍ରୀଙ୍କର ଆଉ ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ ।

ମୋ କଥା ଟି ସରିଲା

- ସିଂହଳମ୍ -

ମାଡ଼ହାଣ୍ଡି କଥା

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ

ଏକ ଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ଚକୁଳିଆପଣ୍ଡା, ଥାଏ, ସେଇଟି ଭାରି ଗରିବ । ସେ ମାଆଟିଏ ପୁଅଟିଏ । ପୁଅ ଛଡ଼ି ଭିକ ମାଗିଯାଏ, ଦୁଅ ଗାଆଁ ଗଲେ ହେତେ ଆଣେ, ନଅ ଗାଆଁ ଗଲେ ସେତେ ଆଣେ । ଇମିତିକା ଭିକ ମାଗି କରି ଖାନ୍ତି ଆଣେ, ସେଥିରେ ଆପଣା ପେଟ ପୋଷେ । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ମାୟା ତ, ଦିନେ ସେ ଚକୁଳିଆପଣ୍ଡା, କେତେଆଡ଼େ ବୁଲିଲା ପଛେ, ସେଦିନ କଥା କେଜାଣି ଆଉ, ତାକୁ ପୋଷେ ଗଣ୍ଡିଏ ମୁଠା ଭିକ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଲୋକେ ଭିକ ଦେବେ କଅଣ ? ସେବେଳକୁ ତାକୁ ଗାଁ ପିଲାଏ ସବୁ ଟେକା ବୋଲୁଅ ଲଦି ମାଡ଼ ମାରି ତଡ଼ିଦେଲେ । ପଛକୁ ଚକୁଳିଆ ପଣ୍ଡା, ବଗୁରାଟି କାନ୍ଧ ବୋଡ଼େଇ ପଳେଇ ଅଇଲା । ଶୋଷ ପାଣିମାଆଙ୍କୁ ଗଲା, ବିଗିଡ଼ିଲା ଆଉ ଏ ନିଲଜ ମୁହଁ ଦେଖେଇବାକୁ ଘରକୁ ଯିବ ନାହିଁ । ଯା ବାହାର ଚେହେରକୁ ମାନ କରି ଖପରାରେ ଖାଇଲା ଭଳିଆ କାନ୍ଧରେ ଝୁଲା ଯାଉଁଳିଟିଏ ପକେଇ ଯାଉଥାଏ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଖଣ୍ଡାହୁଡ଼ରେ ଦେଖିଲାବେଳକୁ, ଗୋଟିଏ ଉତ୍ତମ ସୁନ୍ଦର ପଦ୍ମ ପୋଖରୀଟିଏ । ସେଥିରେ କାଳ ଭଅଁର ଭଳି ଅଗାଧ ପାଣି । ପୋଖରୀ ଘୁଣ୍ଡାପାଖଯାକ ଟାଙ୍ଗମଲମଲ ପଥରରେ ପାହାଚ ବସିଛି । ଯାହାର ତ ସେତେବେଳେ ଭୋକଶୋଷରେ କରଡ଼ ନଳୁଥାଏ । ଏ କଅଣ କରିବ ? ତାକୁ ଆଉ ବୁଦ୍ଧିବାଟ ଦିଶୁ ନ ଥାଏ । ଏ ପାଣିକି ଦେଖିଲାକ୍ଷଣି ଯା ମନରେ ଭାରି ଲୋଭ ହେଲା । ଜୀବନ ବିକଳରେ ପାଣିକୁଳ ପାହାଚ ଉପରେ ଲଥକିନା ବସିଗଲା, ଦେଖିଲା ଯେ କାଚକେନ୍ଦୁ ଭଳିଆ ପାଣି ମୁଦିକ ହୋଇଛି,

A59

ସାତଗଲ ପାଣିରେ ଘୁଆପାଡିଆ ଟିକିଏ ପକେଇ ଦେଲେ ଉପରକୁ ଫୁଟି ଜକଜକ ହଶିବ । ଚକୁଳିଆପଣ୍ଡା ସେ ପାଣିରୁ ଚଳ ଚଳ କରି ତା ବହାଣ ହାତରେ ଅଣୁଥାଏ, ଏବେ ମନକୁ ବାଆଁହେଖା ପାଇଁ ମୁହଁରେ ମୁହଁରେ କହି ହଉଥାଏ :- ଭାତ ଖାଉଁ, ଡାଲି ଖାଉଁ, ଦୁଧ ଖାଉଁ, ମହୁର ଖାଉଁ, ଆମ୍ବିଳ ଖାଉଁ, ଖିରି ଖାଉଁ, କାକରା ଖାଉଁ, ନାନମାନ ଖାଉଁ, ପୋଟଳ ଚକୁଳି ଖାଉଁ । ଇମିତି ଗୋଟିଏ ଦରବ ନାଆଁ ଧରୁଥାଏ, ଚଳେ ଚଳେଖାଏ ପାଣି ପିଉଥାଏ । ସେ ପୋଖରୀରେ ଗଙ୍ଗାମାତା ଥାଆନ୍ତି । ଚକୁଳିଆପଣ୍ଡାର ଡାକ ତାଙ୍କ କାନରେ ବାଜିଲା । ଗଙ୍ଗାମାତା ତ ଉଡ଼ିଗଲା ଚଟଚଉରେ ପେଟକଥା ଜାଣି ପାରନ୍ତି । ସେ ତ କାହା ବିକଳ ସହି ପାରନି, ନାହିଁ । ସ୍ନା ଡାକ ଶୁଣି ମନେ ମନେ ବିଚାରିଲେ, ଏ ଚକୁଳିଆପଣ୍ଡାଟି କିନା ଭୋକ ବିକଳରେ ଇମିତି ହଉଛି ! ଦେବତାଙ୍କୁ ଅବା କୋଉଁ ଦରବ ଅପୁରୁବ ? ସେ କଅଣ କଲେ ନାଁ, ଚକୁଳିଆପଣ୍ଡା ଯେତେକ ଦରବ ନାଆଁ ଧରି ଚଳାଏ ଚଳାଏ ପାଣି ପିଉଥାଏ, ସେତେକ ବାରନ ବାରଜ କରି ବନାଟି ମାନଙ୍କରେ ଭରାଭର କରି ଗୋଟିଏ ହାଣ୍ଡିରେ ସଜାଡ଼ିଲେ, ହାଣ୍ଡି ଉପରକୁ ଡେଲୁଣୀଟିଏ କାଣ୍ଡିକାଣ୍ଡି କରି ଘୋଡ଼େଇ ଦେଲେ, ଏ ଚକୁଳିଆପଣ୍ଡାଟି ଯୋଉଁଠେଇ ବସିଥିଲା, ସେଇଠେଇଁକି ତନ୍ନି କରି ଭସେଇ ଦେଲେ । ହାଣ୍ଡି ଭାସି ଭାସିକା ସ୍ନାପାଖରେ ଆସି ଲାଗିଗଲା । ଚକୁଳିଆପଣ୍ଡା ଏ ହାଣ୍ଡିକି ଦେଖି ଭାରି ଆଚମ୍ବିତ ହେଲା, କହିଲା, ଏ ହାଣ୍ଡିଟି ଶୁନ୍ୟରୁ ଏଠେଇଁକି କୁଆଡୁ ଭାସି ଅଇଲା ? ଏଥିରେ କଅଣ ଅଛି ଦେଖେଁ । ସ୍ନା ବିଚାରି ସେ ଡେଲୁଣୀଟିକୁ କାଢ଼ିଦେଲା ବେଳକୁ ତା ଭିତରେ ଦିବ୍ୟ ସରୁ ଘିଅ ଅନ୍ନ, ଡାଲି, ମହୁର, ଆମ୍ବିଳ,

ଖୀର , ପିଠା ଭଳିକି ଭଳି ଥୁଆ ହୋଇଛି । ସେଥିରୁ ସବୁ ବାସ୍ନା ବାହାରୁଛି । ତା ଦେଖି ଆନନ୍ଦରେ ତାକୁ ଆଉ କିଛି ବାଟ ଦିଶୁ ନ ଥାଏ । ସେ ହାଣ୍ଡିକି ପାହାଚ ଉପରକୁ ଉଠେଇ ଆଣିଲା, ତାକୁ ତ ଭାରି ଭୋକ କରୁଥାଏ ; ସେ ହାଣ୍ଡିରୁ ପଦାର୍ଥମାନ କାଢି ପେଟ ପୂରା ଖାଇଲା । ଜଣେ ମଣିଷ ତ , କେତେ କମିତି ଖାଇବ ? ଯେତେକ ଖାଇବାର ଖାଇଲା, ଦେଖିଲାବେଳକୁ ସେ ପଦାର୍ଥରୁ କଣେ ହେଲେ ସରି ନ ଥାଏ , ଯେତେକ ବଳିଲା ସେତକ ଗୋଟିଗୋଟି କରି ସେ ହାଣ୍ଡିରେ ପୂରାଇଲା, କହିଲା, ଯାଇଁ ମୁଁ ଘରକୁ ନେବି ଯେ ମୋ ମାଆ ଖାଇବ, ବାକୀ ଯାହା ବଳିବ ପେଟରେ ଟୋକା ଖାଇବ । ଖାଲି ହାତରେ କିଏ ଘରକୁ ଯିବି ନାହିଁ ବୋଲି ଚିନ୍ତା କରି ସେ ବାହାରି ଯାଇ ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଏତେ ଜିନିଷ ହାତରେ ପଡ଼ିଲା ଯେମିତି ତା ମନ ଖୁସିରେ ମୋଟ ହୋଇଗଲା । ହାଣ୍ଡିଟିକି ମୁଣ୍ଡରେ ଲମ୍ବେ ଲମ୍ବେ ଘରକୁ ଯୋଡ଼ିଲା । ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ମାଆ ଯାଇଥାଏ ଗାଆଁ ଭିତରକୁ ଦୁଃଖ କରିବାକୁ । ସେ ହାଣ୍ଡିଟିକି ହାଣ୍ଡିଶାଳ ଶିକା ଉପରେ ଥୋଇଦେଲା, ଘରେ ଖଣ୍ଡେ ମସିଣା ପାରି ଶୋଇଲା । ମାଆ ଗାଆଁରୁ ଦୁଃଖଧନ୍ଦା କରି ଫେରେ ଖୁବ ସଞ୍ଜବେଳରେ ବାଲି ଘରେ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଦେଖେ ତ ପୁଅର ପେଟ ଟମ୍ବାଟମ୍ବ ହେଉଛି, ପୁଅ ଅଡ଼ିନା, ନିଦରେ ଘୁଙ୍ଘୁଙ୍ ମାରୁଛି, ହାଣ୍ଡିଶାଳ କବାଟ ଫିଟେଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଶିକା ଉପରେ ହାଣ୍ଡିଟିଏ । ହାଣ୍ଡିଟିକି ଓହ୍ଲେଇ ପାଲମ କାଢି ଦେଖେ ତ ହାଣ୍ଡି ଭିତରେ ଦିବ୍ୟ ସୁବାସ ଘିଅ ଅନ୍ନ, ଚୁଅ ଛଅଣ ନଅ ଭଜା, ଖିରି ପିଠା ଭରାଭରି । ବିଚାରୀ ତ ଭୋକରେ ଡହଳବିକଳ ହେଉଥିଲା, ତାକୁ ଏବେ କୋଟିନିଧି ମିଳିଗଲା । ସେ ଆଉ ପୁଅକୁ ଉଠେଇବ କଅଣ ? ବାଢ଼ିକୁ ଲାଗିଁ ବେସି

ଲମ୍ବର ଖଣ୍ଡେ କଦଳୀ ପତର କାଟି ଆଣିଲା, ହାଣ୍ଡିରୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସବୁ ପଦାର୍ଥ ବାଢ଼ିଲା, ଯେତେକ ମନ ଇଚ୍ଛା କରି ଖାଇଲା, ଆଉ ଯାହା ବଳିଲା ତାକୁ ହାଣ୍ଡିରେ ପୂରେଇ ଶିକାରେ ରଖିଦେଲା । ପୁଅ ଶୋଇଥିଲା, ଉଠିଲା ମାଆକୁ ସବୁ କଥା କହିଲା । ପେଂର୍ ଉପର ଓଳି ହାଣ୍ଡିରେ ଯାହା ଥିଲା ମାଆ ପୁଅ ଖାଇ ଅଠିଲ ହୋଇଗଲେ । ରାତିରେ ଶୋଇଲାବେଳେ ବୁଢ଼ୀ ପୁଅକୁ ବୁଝି ପଚେଇ ଦେଲା, ଆରେ ପୁଅ, ଏବେ ନିହନ୍ତ କରି କୁଆ ଗାଁ ନଅ ଗାଁ ବୁଲିବୁ କିଆଁ ? କାଲି ସକାଳୁ ପୋଷ୍ ଯାଇ ପୋଖରୀକୂଳରେ ବସ, ଦେଖିବା ଦେଖି କଅଣ ହେଉଛି? ମାଆ ପୁଅ ଯ୍ୟା ଖଟରା ଖଟର ହୋଇ ଶୋଇଲେ । ସକାଳୁ ଚକ୍ରକିଆ ପକ୍ଷୀ ତ' କାଲିର ସୁଆଦ ପାଇଛି, ନାଁ ସକାଳୁ ଉଠି ପାଉଁଛି । ବହି ଝଟ୍‌ପଟିରୁ ଉଠି, ଗାଧୋଇ, ଚିତା ଚନ୍ଦନ କାଟି ହିପାଏ ପିପାଏ ଯାଇ ଏକଦମ୍ ପଦ୍ମ ପୋଖରୀ କୂଳରେ ହାଜର । ପୋଗ୍ କାଲି ଯିମିତି ଭାତ ଖାଇଁ, ଡାଲି ଖାଇଁ, ଛଅଟା ଖାଇଁ, କରୁଥିଲା ଆଜି ସିମିତି ଚଳ ଚଳ କରି ପାଣି ପିଉଥାଏ, ଏଣେ ସିମିତି କହୁଥାଏ । ସବୁକୁ ସତ, କାଲି ପରିକା ହାଣ୍ଡିଟିଏ ଭାସି ଆସି ତା ପାଖରେ ଲାଗିଲା, ସେ ଆପେ ଯାହା ଖାଇବାର ଖାଇଲା, ବାକୀ ଯାହା ବଳିଲା, ସେତକ ଘରକୁ ଆଣି ଶିକା ଉପରେ ରଖିଦେଲା । ମାଆ ଗାଁରୁ ବୁଲିବାଲି ଆସି ଖାଇଲା । ପୋର୍ ରାତିକି ମାଆ ପୁଅ ଦିହେଁ ଟୋଲେ ଲେଖାଏଁ ମାଇଲେ । ଏମିତି କେତେ ପୁଅ ହାଣ୍ଡିଟିମାନ ଆଣେ, ମାଆ ପୁଅ ଦିହେଁ ସେତକ ଖାଇ ପିଇ ଶୀଇଶି ହାକୁଟି ମାଛ ଗଡ଼ଗଡ଼ଉ ଥାଆନ୍ତି । ପୁଅ ତ ଦେଖିଲା ଯେ କିଛି ପୋଂକର୍ଟରେ ତାକୁ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଜୋଇଂଭୋଜନ ମିଳିଲା, ମାଆ ଦେଖିଲା ଯେ, ବସିଲାଠେଇଁ ତ ତାକୁ ଆହାର ମିଳିଲା । ପୁଅ

A62

ଆଉ ଭିକ ବି ମାଗି ଗଲାନାହିଁ, ମାଆ ବି ଦୁଃଖ ଧନ୍ଦା କରିବାକୁ ଗଲା ନାହିଁ, କି କୁଟା ଖଣ୍ଡିକ ଦୁଇଖଣ୍ଡ କଲା ନାହିଁ । ଏମିତି ମାଆ ପୁଅଙ୍କ ମୁହଁ ତ ମାଗଣା ଭାତରେ ଲାଗିଯାଇଥାଏ । ଏଣେ ଗଙ୍ଗାମାତା ବିଚାର କଲେ ଯେ, ଏ ମାଆ ପୁଅ ତ ନିକମ୍ମା ହୋଇ ବସିଲେ, କିଛି କାମ କଲେ ନାହିଁ, ତାଙ୍କ ଦେଖା ଦେଖି ସଂସାରଲୋକ ସମସ୍ତେ ତ କର୍ମଚୋରିଆ ହୋଇଯିବେ ଆଉ ଦୁଃଖ ଧନ୍ଦାକୁ ତ କେହି ଆଦରିବେ ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁ ନ ଭାଙ୍ଗି ଦେଲେ ହବନାହିଁ । ଏଇଥି ପାଇଁ ଗଙ୍ଗାମାତା କୁଟିଟିଏ ହେଲେ ଦିନକର କଥା ହୋଇଛି ନା, ଚନ୍ଦନ ଆପଣା, ବଡ ଯିମିତି ଯାଏ, ସେ ଦିନ ବି ସକାଳୁ ଉଠି ସ୍ନାହାନ ପ୍ରକାର କରି ଝୋଲି ବାନ୍ଧି ଯୋଗୀରାଜ ଗଲା, ପାହାଚରେ ବସି ଯିମିତି ବଡ଼ କରେ, ସିମିତି ସେଦିନ କଲା । ପାଣି ଚଲେ ଚଲେ ଗିଡ଼ିଥାଏ, ଏଣେ ସିଡ଼ିରେ ସିଡ଼ିରେ କହି ହେଉଥାଏ, ଭାତ ଖାଉଁ, ହାଣ୍ଡି ଖାଉଁ, ଡିଅଣ ଖାଉଁ, ସାକର ଖାଉଁ, ଖେଚେଡ଼ି ଖାଉଁ, ଇଣ୍ଡୁରି ଖାଉଁ ଏମିତି କହୁଥାଏ । ମନେ ମନେ ବିଚାର କରୁଥାଏ, ବଡ ଯିମିତି ହାଣ୍ଡିଟିଏ ଭାସି ଆସେ, ସିମିତି ଭାସି ଆସି ଆଜି ମୋ ପାଖରେ ଲାଗିଯିବ ଯେ, ମୁଁ ସୁନାପୁଅ ଭଳିଆ ତାକୁ ନେଇ ମାଆ ପୁଅ ଦିହେଁ ଖାଇ ହେଣ୍ଡି ମାରି ବସିଥିବୁଁ । ଗଙ୍ଗାମାତା ବିଚାରିଲେ ଦେଖ, ଯାହାର କେଡ଼େ କଥା ! ମୁଁ ଯା ବିକଳ ସହି ନ ପାରି ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଲି ବୋଲି ମାଆ ପୁଅ ଦିହେଁ ଇନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ର ମାନିବାକୁ ନାହାନ୍ତି । ବଡ଼ିଙ୍କି ଦିହେଁ ଗଣ୍ଡିଟିମାନ ବାହାର କରି ବସୁଛନ୍ତି । ଆଜି ପୂଜାଟାଏ ଆଜ୍ଞା କରି ନ ଦେଲେ ଭଲେ ହେଉବେ ନାହିଁ । ଗଙ୍ଗାମାତା ତ ସହଜେ ଦେବତା, ତାଙ୍କୁ ଅଜା କୋଉ କଥା ଅଛି ? ଯା ବିଚାର ରାଗ ତମ ତମ ହୋଇ ହାଣ୍ଡିଟି ଭିତରେ ଗୁଡ଼ିଏ ବିଆ, ଗୁପ୍ତା, କାହୁଣୀ,

ଗୋଇଠା, ଚିମୁଟା, ଲେଞ୍ଚା, ରାମ୍ପୁଡ଼ା, କାମୁଡ଼ା ଇମିତି ଲୋକେ ମାଡ଼ ଏ ସଂସାରରେ ଅଛି, ସବୁ ପୁରେଇଲେ । ହାଣ୍ଡି ଉପରେ ଚେଲୁଣୀଟି କାଟିକୁଟି କରି ଚକୁଳ କରି ଘୋଡ଼େଇ ଦେଲେ, ଏ ଚକୁଳିଆପଣ୍ଡା ପାଖକୁ ଉଠେଇ ଦେଲେ । ହାଣ୍ଡିଟି ଭାସିଭାସିକା ଆସି ତା' ପାଖରେ ଲାଗିଲା । ସେ ତ ମନେ ମନେ ଆଗରୁ ମିଠେଇ ଖାଇ ବସିଛି ହାଣ୍ଡିଟିକି ଛୁଆଁକୁ ଟେକି ନେଇ ଚେଲୁଣୀଟିକି କାଟିଦେଲା ବେଳକୁ ହେଲା କି ତା ଉପରେ ମାଡ଼ବର୍ଷା । ଚିମୁଟା ଚାପୁଡ଼ା ଉପରେ ଚାପୁଡ଼ା, ବିଧା ଉପରେ ବିଧା, ତା ଉପରେ ଗୋଇଠା, ତା ପଛକୁ ରାମ୍ପୁଡ଼ା, କାମୁଡ଼ା, ଇମିତି ଖାଲି ତା ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ଶରୀରଟାକୁ ଦୁମ୍‌ଦାମ୍ ଭୁଷ୍‌ଭାଷ୍ ଲଦି ହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ଚଟକଣା ଖାଇ ଗାଲକୁ ଆଉଁଶି ପକେଇଲା ବେଳକୁ ପିଠିରେ ଦୁଲୁ କରି ଗୋଟାକେତେ ବିଧା ବସୁଥାଏ ! ବହୁତ ବିକଳ ହୋଇ ପିଠି ଆଉଁଶିଲା ବେଳକୁ ଖୁଆମୁଣ୍ଡିରେ ବି ଗୋଇଠା ! ବେଳକୁ ବେଳ ସମୁଦ୍ର ଜୁଆର ମାଡ଼ି ଅଇଲା ଭଳିଆ ମାଡ଼ରେ କୁଆଡ଼ୁଆ ବଢ଼ିଗଲା । ଟାକୁ ସେତେବେଳକୁ ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧି ପଶିଗଲା । ଏ କ'ଣ କଲା ନା', ଚଟପଟ ଜୀବନ ବିକଳରେ ଏ ହାଣ୍ଡି ଉପରେ ଚେଲୁଣୀଟାକୁ ଘୋଡ଼େଇ ପକେଇଲା । ଯିମିତି ଘୋଡ଼େଇ ପକେଇଛି ସିମିତି କିଏ ରାଣ ଦେଲା ଭଳିଆ ଏ ମାଡ଼ବର୍ଷା ଥମି ଗଲା । ଏ ଟିକିଏ ନିଶ୍ୱାସ ମାରିଲା । ସେତେବେଳକୁ ତା' ଦିହ ହାତ ମାଡ଼ରେ ଗଡ଼ ଭଳିଆ ଫୁଲି ଗଲାଣି । ଏ ରାଗରେ କମ୍ପମାନ ହଉଥାଏ । କିଏ ମାରିଲା ବୋଲି ଦେଖିଛି କି, କାହା ଉପରେ ଦାଉ ସାଧିବ ? "ଶାଶୁ ମାରୁଥାଏ ବୋହୂକୁ, ବୋହୂ ଶାଶୁ ହୋଇ କାହାକୁ ମାରିବ ମାରୁଥାଏ ଚୁଲିମୁହଁକୁ" ଯିମିତି ଚକୁଳିଆପଣ୍ଡା ତା ମା ଉପରେ ରାଗରେ ଜରଜର ହଉଥାଏ, ତା ମନକଥା ମନରେ ଥାଏ, ସେ ହାଣ୍ଡିଟିକି ଉଠେଇ ଘରକୁ ପଳେଇଲା

ନଡ ସିମିଡ ନେଇ ଶିକା ଉପରେ ରଖିଦେଲା ଭକ ମାଗିବାକୁ ଗଲା ବାହାଣ୍ଡ । ତା ମାଆ ତ ଘରେ ନ ଥାଏ । ଏବେ ତ ପୁଅ ହାଣ୍ଡି ଆଣିଲା ଦିନଠୁଁ ମାଆ ଜମାରୁ ଦୁଃଖ ପଣା କରିବାକୁ ନାହିଁ । ଗାଆଁଘାକ ଅଖୁଦଣ୍ଡ ପାଟ ଭଳିଆ ଦାଣ୍ଡି ମାରୁଥାଏ । ଘରକୁ ଆସି ଶିକାରୁ ହାଣ୍ଡି କାଢ଼ି ଭୋଜନ ମାରୁଥାଏ । ଆଜି ଆସି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ପୁଅ ଘରେ ନାହିଁ, ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଗୁହିଁଲା ବେଳକୁ ଶିକାରେ ହାଣ୍ଡିଟି ନଡ ଭଳିଆ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ସେ ତ ମାଇପି ଲୋକ । ଏତେ ଚୂନମାନ ଅବା କାହିଁ ଜାଣିବ ? ହାଣ୍ଡିଟିକୁ ଶିକାରୁ ଥିଉ କରି ଓହ୍ଲାଇ ଆଣି ସିମିଡ ତେଲୁଣୀଟିକୁ ସେ ହାଣ୍ଡି ମୁହଁରୁ କାଢ଼ିଛି ଆଉ ବୁଢ଼ୀ ଯାଏ କୁଆଡ଼େ । ହେଲା ତ ମାଡ଼ ଉପରେ କୁଆପଥର ହେଲା ଭଳିଆ ମାଡ଼ ! ଧୁଲ୍ ଧାଲ୍ ଗୋଟାକ ଉପରେ ଗୋଟେ ବାଜି ଯାଉଥାଏ । ଇଲୋ ବାପ ଲୋ ! ମରି ଗଲି ଲୋ, ହେଲା ବେଳକୁ ପିଠିରେ ଫୋଟ୍ ଦିଇଟା ବସୁଥାଏ । ଆଲୋ ମାଆ ଲୋ, ମଇଗଲି ଲୋ ! ହେଲା ବେଳକୁ କଙ୍କାଳ ଜାହିରେ ପୁଣି ପୁଞ୍ଜାଏ ବସି ଯାଉଥାଏ । ଏଣେ ଶୂନ୍ୟ ଶବଦ ହଉଥାଏ, କେତେ ଖାଇବୁ ଖାଆ, ଖାଆ ଯାଉ ବୋଲି କହୁଥାଏ, ଖାଆ ପିଠା ବୋଲି ଗୋଇଠେ, ଖାଆ ମାହୁର ବୋଲି କହି ଜାକୁଥାଏ ! ବୁଢ଼ୀ ଝିକାଳରେ ଦିହି ହାତ ଆଉଁଶି ପକାଉଥାଏ, ଏଣେ ମଇଳୀ ଭଳିଆ ଟୁଟପାଟ ହୋଇ ଗଢ଼ି ଯାଉଥାଏ । ପାଦକୁ ବୁଢ଼ୀଙ୍କ ଗୋଟା ଭାଙ୍ଗି ଦିଗିଗଲା । ବୁଢ଼ୀ ଉଠିପଡ଼ି ସେ ପାଲମଟାକୁ ହାଣ୍ଡିଉପରେ ଉପୁଡ଼ଇ ପକେଇଲା । ହାଣ୍ଡି ଉପରେ ଟାଙ୍କୁଣୀ ପଡ଼ିଗଲାରୁ ବୁଢ଼ୀ ଉପରେ ମାଡ଼- ଅସରା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ବୁଢ଼ୀ ଟିକିଏ ନିଶ୍ୱାସ ମାଇଲା, କହିଲା ଓହୋ ଆଜି ସକାଳୁ ଉଠି କାହା ମୁହଁ ଗୁହିଁଥିଲି ? ଆଜି ପରା ଦିନେ ମାଡ଼ ଖାଇଲି । ଯା ଝିଗୁର ସେ

ହାଣ୍ଡିକି ନେଇ ସେ ବାଡ଼ିଆଡ଼ ଖତକୁଡ଼ ଗଦାରେ ଲଥକିନି ରଖିଦେଲା, ବାଡ଼ି କବାଟ କିଳିଦେଇ ଘରେ ଆସି ମୁହଁ ମାଡ଼ି କରି ଶୋଇଲା। ହାଣ୍ଡିଟି ଉପରେ ପାଳମ ଘୋଡ଼ିଆ ହୋଇଥାଏ। ସେଦିନ ଦଶହିଁଗୋଲକୁ ରାତି ଅଧ ହେଲାଣି, ଗାଆଁଲୋକ ସମସ୍ତେ, ଖାଇ ପିଇ ନିର୍ଜନ ହୋଇ ଶୋଇଲେଣି, ପାଞ୍ଚାଏ ଚୋର କୋଉ ଗାଆଁରୁ ସିନ୍ଦୁକଟାଏ ଚୋରେଇ ଆଣି ବାଣ୍ଟ କରିବେ ବୋଲି ବୁଢ଼ୀ ବାରିଦୁଆରେ ଆସି ବସିଲେ। ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଭାଗ ବାଣ୍ଟ ଝଗଡ଼ା ଲାଗିଛି, ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ଚୋରର ଆଖି ଏ ହାଣ୍ଡିଟି ଉପରେ ପଡ଼ିଲା। ସେ ଭାବିଲା, ଯା' ଭିତରେ କଅଣ ଅଛି ଦେଖିନେବି। ଯା' ଭାବିକି ସେ ହାଣ୍ଡିଟିକୁ ଖତଗଦାରୁ ଉଠେଇ ଆଣି ସବୁ ଚୋରଙ୍କ ମଝିରେ ଥୋଇଦେଲା। ଯିମିତି ସେ ପାଳମଟିକି କାଢ଼ିଦେଇଛି, ଆଉ ଏ ଚୋର ପାଞ୍ଚ ଯିବେ କୋଉ ଗାଆଁକୁ? ହେଲା ତ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ମାଡ଼, ଝୁଣ୍ଟା ମାଡ଼, ଖାଲି ମାଡ଼, ପେଂର ଗୋଗୋଟିବାଡ଼ିଆ ମାଡ଼, ମାଡ଼ରେ ଚୋରୁ ଚିରିଗଲେ। ଏ ଚୋର ଲୋକ ଆଉ ଠିକ୍‌ଠାକରେ ବାଣ୍ଟିବେ କଅଣ? ମାଡ଼ରେ କଲେଇ ବଲେଇ ହେଇ କିଏ କୁଆଡ଼େ ଛୁଟିଫାଟି ହୋଇ ପଳେଇଗଲେ 'ବୋଉ ଲୋ! ବୋଉ ଲୋ!' ହେଇ ପଳଉଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ମାଡ଼ଗୁଡ଼ାକ ଗୋଡ଼େଇ ଝୁଣ୍ଟା କୋବ ଦକଉଥାଆନ୍ତି। ମାଡ଼ରେ ଧୂଳା ଉଡ଼ି ଯାଉଥାଏ। ଯୋଉଁ ଚୋର ଗୋଟା କେତେ ପୂର୍ବ ଆଡ଼କୁ ପଳେଇଲେ, ତାଙ୍କୁ ଗୁମ୍ଫାଗୁଡ଼ାକ ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇ ଗଲେ। ଯୋ ପଶ୍ଚିମକୁ ପଳେଇଲେ, ତାଙ୍କ ପଛରେ ବିଛାଗୁଡ଼ାକ ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇକା ଗଲେ, ଯୋ ଉତ୍ତରକୁ ଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ାକ ଗୋଡ଼େଇଲେ ଯୋ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଗଲେ ତାଙ୍କ ପଛରେ ମୁଖାଗୁଡ଼ାକ ଗଲେ। ଏମିତି ଏମିତି ବୁଢ଼ୀ ବାରିଆଡ଼ୁ ଘାଡ଼ିକରେ ମାଡ଼ ଆଉ ଚୋରଗୁଡ଼ାକ ବି ଗଲେ, ଏଣେ ବୁଢ଼ୀ ତ ମାଡ଼ି

ଖାଇକରି ତା ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗଶରୀର ପରାଣ ହୋଇ ଉପଉଥାଏ, ତାକୁ ଆଉ ରାତିସାକ ନିଦ ମାଡ଼ିବାକୁ ନାହିଁ। ସେ ଘର ଭିତରେ କଡରାରେ ଟାଡ଼ ଏକାଡ଼ ସେକାଡ଼ ହେଉଥାଏ। ବୁଢୀ ଘର ଭିତରେ ଥାଇ ଗାଲୁଗାଡ଼ି ଏ ସବୁ ବାରିଆଡ଼ରେ ଚବନ୍ଧ୍ୟସାକ ଶୁଣୁଥାଏ। ଯିମିତି ଏ ଚୋରସାକ ପଳେଇଗଲେ ବୁଢ଼ୀ ଉଠି କରି ବାଡ଼ି କବାଟକୁ ଧୁକ୍କିନ ଫିଟେଇଲା, ଦେଖିଲାବେଳକୁ ତା ବାଡ଼ି ପଳାଡ଼ରେ ସିନ୍ଦୁକଟିଏ ଥୁଆ ହୋଇଛି! ବୁଢୀ ସେ ସିନ୍ଦୁକ ପାଖକୁ ଯାଇ ଥିରି କିନା ସେ ସିନ୍ଦୁକ କବାଟକୁ ଟେକୁଥାଏ, କାଳେ ହାଣ୍ଡିରୁ ମାଡ଼ ବାହାରିଲା ଭଳିଆ ସେ ସିନ୍ଦୁକରୁ ନ ପୁଣି କିଛି ବାହାରେ! ପଛକୁ ଦେଖିଲା ଯେ, ସେ ସିନ୍ଦୁକ ଭିତରୁ ଆଉ କିଛି ସୋରସାର ହେଲା ନାହିଁ। ସେଇଥିରୁ ସିନ୍ଦୁକକୁ ମେଲା କରି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ତା ଭିତରେ ହୀରା, ନୀଳା, ମୋତି, ମାଣିକ, ପାହୁଡ଼, ଅସରଫି, ଗହଣାଗାଣ୍ଠି, ଟଙ୍କାଟୋକର, ସିନ୍ଦୁକେ ଭରତି ହୋଇଛି। ଯାହା ଦେଖି ବୁଢୀର ମାଡ଼ଦରଜ କୁଆଡ଼େ ଉଭେଇ ଗଲା। ବୁଢୀ ତ ଏକୁଟିଆ ସେ ସିନ୍ଦୁକ ଟେକି ପାରିବ ନାହିଁ। ଘରୁ ପାଡ଼ିଆଟିଏ ଆଣି ପାଡ଼ିଆ ପାଡ଼ିଆ କରି ମୁଠି ମୁଠି କରି ନଇଁ ନଇଁ କରି ସିନ୍ଦୁକରୁ ଧନ ଦରବଟିକ ରାତିକୁ ରାତି ବୋହି ଲାଗିଲା। ରାତି ଝାଙ୍କୁଲୁ ଝାଙ୍କୁଲୁ ହେଉଛି, ପୁଅ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲା। ମାଆ ପୁଅ ଆଉ କାଲିର ମାଡ଼କଥା କଣ କଥାଭାଷା ହେବେ କି? ପୁଅକୁ ମାଆ ଏ ଧନ ଦରବଟିକ ଦେଖେଇଲା। ମାଆ ପୁଅ ଦିହେଁ ଟେକାଟେକି କରି ସିନ୍ଦୁକକୁ ଘର ଭିତରକୁ ଆଣିଲେ। ତହିଁ ଆରଦିନ ସକାଳୁ ସେ ଅସରଫିତକ ମାପିବେ ବୋଲି ବୁଢୀ ଆସି ଆମ ଘରୁ ଆମ ଟୁଅ ଶ୍ରେଷ୍ଠିଆ ଗଉଣୀଟି ମାଗି ନେଇଥିଲା ଯେ, ମୁଁ ମନେ ମନେ ଭାବିଥିଲି, ଯାହାଙ୍କ ଘରେ ଅଇରି ଖପରା ବଇଚ ବା, ସେ କଅଣ ମାପିବାକୁ ଗଉଣୀ

ନେଲେ ମ ? ମ୍ୟା ବଗୁଣ ଦିହ୍ନୁ ବୁଝି କାହିଁ ଆମ ଗାଉଣୀ ପେଟରେ ଟିକ୍ଏ ମନ୍ଦୁସିଠା ମାଡ଼ି ଦେଇଥିଲି ଲୋ, ବୁଟୀ ଆମ ଗାହ୍ଣୀ ପୋଂରେଇ ଦେଲାବେଳକୁ ଦେଖେଂ ତ ଗାହ୍ଣୀ ପେଟରେ ବନହଳଦୀ ଭଳି ଅମ୍ଳର ଜଉଯୁରୀ ମନ୍ଦଡ଼ିଏ ଲାଗିଛି । ମୁଁ ତାକୁ ନେଇ ଆମ ଗୁରୁବାର ମାଣ ଦିହ୍ନରେ ରଖିଦେଲି । ଚକୁଳିଆପଣା ଘରକୁ ଜାଆଁରା ବାଆଁଶ ହେଇ ବୁଲବୁଲ ହୋଇକରି ଗଲି । ମାଆ ଝିଅ ଦିହିଙ୍କି ଦିହେଁ ମତେ ଆଉ ଚାଟି ଚିଂଟେଇଲେ ନାହିଁ । ମୁଁ ତେଣୁ ଆସି ବଣିଆକୁ ଡ଼କେଇ ମୋ ମନ୍ଦିକଟା ସୁନାରେ ଝିଅ, ଟିଂଅ, ନାତି ନାତୁଣୀଙ୍କ ପାଇଁ କାନକୁ, ନାକକୁ, ବେକକୁ, ମୁଣ୍ଡକୁ, ଜାତିଜାତିକା ଅଳଙ୍କାର ଗଢେଇଲି । ଘର ଦୁଆର କରି ରହିଲି । ମୋ କଥାଟି ସରିଲା । ଫୁଲ ଗଛଟି ମଲା ।

ଗଜ ମୂର୍ଖ

କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାଶ

ମୂର୍ଖ ତ ମୂର୍ଖ — ପୋଂର୍ ଗଜମୂର୍ଖ । ଏମିତ ମୂର୍ଖ ଏ ଦୁନିଆରେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଆଖି ବୁଜିଦେଲେ ବି କେହି ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱାସ କରି କି ନ କରି ହାତରେ ଜଣେ ଥିଲା ! ବାପାମାଆଙ୍କର ଏକୋଇର ବଳା । ବଡ଼ ସେରନ୍ତରେ ବଢ଼ିଥିଲା । ଦୂର ଦୂରାନ୍ତର କଥା ଛାଡ଼, ବାଡ଼ି ଦାଣ୍ଡ ବି ଭଲ କରି ଦେଖି ନ ଥିଲା । ବାପା ମାଆ ଯେତେବେଳେ ଗାଲ ହୋଇଗଲେ ସବୁ ବୋଝ ଆସି ତାର ମୁଣ୍ଡରେ ପଡ଼ିଲା । ଯାହା ନ କରିବ ତା ନହେବ ; ଚଷାପୁଅ, କାମ ନ କଲେ ପେଟ ପୋଷିବ କେମିତି ? ହଳ ଯୋଚିଲା । ପଟେ ବଳଦ ମୁହଁ ଆଗକୁ, ପଟେକ ମୁହଁ ପଛକୁ । ଟାକଲା ଘୁଂଟାରୁ ପାଁଚଣରେ ଅଡ଼େଇ ଦେଲା । ଗୋଟେ ଆଗକୁ ଭିଡ଼ୁଛି ତ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପଛକୁ, ବଳଦଙ୍କ ଭିତରେ ଟଣାଓଟରା ଚାଲିଲା ଯିନା, ହଳ ପାହୁଣ୍ଡେ ଆଗେଇଲା ନାହିଁ । ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବତା ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଉଠିଲେ । ଗମ ଗମ ହୋଇ ଝାଳ ବୋହି ପଡୁଥାଏ । ରାଗରେ ହଳିଆ ଉଠି ସେ ବଳଦଙ୍କ ପିଠିରେ ପାଁଚଣ ଭାଙ୍ଗିଲା । ଭୋକରେ କାଉଡ଼ି ଜଳିଲାରୁ ଘରକୁ ଲେଉଟିଲା ।

ଏଣେ ଘରେ ଜାଳ ବୋଲି ବକଟେ ନାହିଁ । ବୋହୂଠା ଭୂଆସୁଣୀ, ଲୋକ, କୁଆଡ଼େ ଯିବ ? ଚୁଲିମୁଣ୍ଡେ ବସି ଗରଜୁଛି — " ଏତ ଆନାଡ଼ିଆ ଗିଳିଲାବେଳକୁ କଂସାକୁ କଂସା ତେଂସି ଦଉଛ, କୁଟା ଖଣ୍ଡକ ଦେଲେ ବି ଖଞ୍ଜ କରନା, ।" ଭାରିଯାର ଦୋଡ଼ ଶୁଣି କୁରାଢ଼ିଟିଏ

ଜଙ୍ଗଲରେ ପକାଇ କାଠ କାଟିବାକୁ ପଠାଇଲା । ଗୋଟାଏ ବରଗଛରେ ଚଢ଼ିଲା । ଗୋଡ଼ ତଳରେ ବସିଲା ସେଇ ଡାଳକୁ ହାଣିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସୌଭାଗ୍ୟକୁ ସେଇ ବାଟେ ବାଟୋଇଟିଏ ଯାଉଥିଲା । ମୂର୍ଖକୁ ଚାହିଁ ଦେଇ ହସଟାଏ ହସିଲା, ଡାକ ଛାଡ଼ିଲା — "ଆରେ ଆରେ, ଏଡ଼କି ଓଲୁ ? ଡାଳ ସହିତେ ପଡ଼ି ମରିବୁରେ ।" ଏ କଥା ଶୁଣି ମୂର୍ଖ ଏକେବାରେ ଚମକା ! ଏ ତ ସର୍ବଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ! ନଇଲେ ମୋ ପଡ଼ିବା ଜାଣି ପାରିଲା କେମିତି ? ଓହ୍ଲେଇ ଆସି ବାଟୋଇର ଲୁଗା କାନି ଧରିଲା । "ମଉସା ! ତମେ ସର୍ବଜ୍ଞ ପୁରୁଷ । ମତେ ଦୟା କର । ଏବେ ସତରେ କହିଯାଅ, ମୁଁ କେଉଁଦିନ ମରିବି ?"

ବାଟୋଇ ମନେ ମନେ ହସିଲା । ଭାବିଲା, ଏଡ଼କି ଓଲୁ ପୁଣି ଦୁନିଆରେ ଅଛନ୍ତି ? ତାର ଦୟା ହେଲା । କହିଲା, ଆରେ ବାଇଆ ! "ଜନମ ମରଣ ବିରଥା, ତା ନ ଜାଣେ ପୁରୁଷା ।" ମୁଁ କେମିତି କହିବି ?

ହେଲେ ମୂର୍ଖ କି ଛାଡ଼ିବା ଜନ୍ତୁ ? ତା ଗୋଡ଼ ତଳେ ପଡ଼ି ହାତ ଓଠ ଧରି ନେହୁରା ହେଲା, "ମଉସା ! ତୁ କପଟ କଲେ କଣ ମୁଁ ଛାଡ଼ିବି ? ଯେମିତି ହେଲେ ମତେ କହି ଦେଇ ଯାଅ ।" ବାଟୋଇ ତଳ ଉପରକୁ ଚାହିଁଲା, ଦେଖିଲା — କିଛି ନ କହିଲେ ଖସିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । କହିଲା, "ଆରେ ! ତୁ ଯେଉଁଦିନ ଯୋଡ଼ାଏ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିବୁ, ସେଇଦିନ ମରିବୁ ।"

ଏମିତି କେତେଦିନ ବିତିଲାଣି । ମୂର୍ଖ ସେଇ କଥା ଘାରି ହେଉଥାଏ । ଦିନରେ ଦଶଥର ଆକାଶକୁ

ଶୁଣହେଂ – ଦେଖେ, ଗୋଟିଏ ସୂର୍ଯ୍ୟ । ଦିନକର ଖାଇସାରି ହାତ ଧୋଉଛି, ଦେଖିଲା, ପାଣି କୁଣ୍ଡରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଭାସୁଛି। ଆକାଶକୁ ଚାହିଁଲା, ଆକାଶରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ସୂର୍ଯ୍ୟ । ମନରେ ସୁଖ ନାହିଁ । ଯାଇ ଘୋଡ଼ିଘାଡ଼ି ହୋଇ ଶୋଇଲା। ଲୋକକୁ ଘରେ ଭାରିଯା ନାହିଁ । ବାପଘରକୁ ଯାଇଛି । ଦାଣ୍ଡ କବାଟ ବାଡ଼ି କବାଟ କିଳି ଦେଇ ଖଟରେ ମାଠ ଘୋଡ଼ି ହୋଇ ଶୋଇଛି – ହଲ ଚଲ ସୁଦ୍ଧା ହେଉନାହିଁ। ଖାଇବା କଥା ତା ପାଖରେ କିଏ ? ଆଉ ଦିନ ବେଳ ପହରେ ହେଲା। ଗାଁ ଲୋକେ ଦେଖିଲେ ମୂର୍ଖ ଘର କବାଟ ଫିଟିନି । ହାଲୁ ହୁଲୁକି ପଡ଼ିଗଲା ଗାଆଁରେ। ଲୋକେ ଯିଏ ଡାକିଲେ ଉତ୍ତର ନାହିଁ । କବାଟ ଫାଡ଼ି ଭିତରେ ପଶିଲେ । ଦୂରରୁ ଦେଖିଲେ ଘୋଡ଼ିଘାଡ଼ି ହୋଇ ମୂର୍ଖ ଶୋଇଛି । ହଲ ଚଲ ହେଉ ନାହିଁ । "ଆହା! ମରି ଯାଇଛିରେ ।" ଯାଟଙ୍ଗ ସାଟଙ୍ଗ ଗାଁରୁ ଚାରିଜଣ ମଜଭୁତିଆ ଲୋକ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । କୋକେଇ ବାନ୍ଧିଲେ। ଦେବେ କି ମୂର୍ଖ ପାଟି ଫିଟେଇବ । ସବୁ ଜାଣୁଛି । ହେଲେ ସେ ତ ମରିଛି, ମଲା ଲୋକ କ'ଣ କହେ ?

ମୁର୍ଦ୍ଦାରକୁ ମଶାଣିରେ ଥୋଇ ଦେଇ ତିନି ଜଣ ଗଲେ କାଠ ଆଣିବାକୁ ; ଜଣେ ଜଗି ବସିଲା ।ମଶାଣିରେ କୁଚ କୁଚ ମଣିଷ ହାଡ଼, ଏଣେ ତେଣେ ପଡ଼ିଛି. ମଣିଷ ମୁଣ୍ଡ । ତୁଳସୀ କୁଣ୍ଡିଆ, ଦରଜଳା କାଠ ଗୁଡ଼ାଏ ପଡ଼ିଛି । ମଶାଣିକି ଲାଗି ଗୋଟାଏ ବୋଡ଼ । ଜଣେ ବିଦେଶୀ ବାଟୋଇ ସେଇ ବୋଡ଼ ପାଖେ ପହଞ୍ଚିଲା। କଥାରେ ଅଛି – ନିଜ ଗାଁ ମଶାଣି, ପର ଗାଁ ପାଣି । ପାଣି ନ ଛୁଇଁ ପାଶୁଛି କେମିତି ? ଗୁଡ଼ଆ ଦେ

ନିର୍ଜନ । ଖାଁ ଖାଁ ହୋଉଛି । ନଜରରେ ପଡ଼ିଗଲା – ମଶାଣି ଭୂଇଁରେ ଜଣେ କିଏ ବସିଛି । ପଚାରିଲା "ହୋ ଭାଇ ! ଏ ଜୋଡ଼ରେ କେତେ ପାଣି ହବ କହି ପାରିବ ? ଲୋକଟାଙ୍କୁ ଏକୁଟିଆ ବଡ଼ ଡ଼ର ମାଡୁଛି । ଏଣେ ଦିନ ଆସି ନିଘା ଭିତରେ । ସେ ଚିଡ଼ି ଉଠି କହିଲା, "ମୁଁ କ'ଣ ପାଣି କଳିଛି ଯେ କହିବି ?"

ମୂର୍ଖ କାନରେ ଏତିକ ବାଜିଲା । କାଲି ସେ ଏଇ ଜୋଡ଼ ପାରି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଆଉ ପାରି ଯାଆନ୍ତା ଦୁଷ୍ଟ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ହୁଏ କେତେକେ ? ଲୋକେଇ ଭିତରୁ କହି ଉଠିଲା, "ହୋ ଭାଇ । କିଛି ଡ଼ର ନାଇଁ । ମୁଁ କାଲି ଜୀଇଁ ଥିଲାବେଳେ ପାରି ହେଉଛି ମୋଟେ ଆଣ୍ଠୁଏ ପାଣି ହେବ କି ନ ହବ । ଏଇନେ ମୁଁ ମରି ଯାଇଛି ବୋଲି ମୋ କଥା କ'ଣ ମିଛ ଭାବୁଛ ?"

ଜଗୁଆଳୀ ଦେଖିଲା – ମୁର୍ଦ୍ଦାର ହାତ ଗୋଡ଼ ହଲଉଛି, କଥା କହୁଛି । ଘୋର ପଣେ ସେ ଥରିଗଲାଣି । କ'ଣ କରିବ ? ଏଗୁଡ଼ା ଏତେ ବେଳ ଯାଏଁ ଗଲେ କି ଆଉ ? ମୁର୍ଦ୍ଦାର ଦେହରେ ତ ଦାହାଣୀ ପ୍ରବେଶ ହେଲାଣି । ମତେ ଏଇନେ କଞ୍ଚା ଖାଇଯିବ । ଥରକୁ ଥର ସେ ଚୁଲିରେ ଚେପ ପକାଇଲା । ଚିତ୍ତ ଦମ୍ଭ କଲା । ଭାବିଲା, ଡ଼ରି ପଳେଇଲେ ତ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇବ । ଯା ହବ ହଉ । କୁଇ ଗାଡ଼ ଖୋଳିବା ଲାଗି ଯୋଉ କୋଦାଳ ଆଣିଥିଲା ତାକୁ ଯାକଟି ଉଠି ଲଗାଇଲା ପାହାର ଉପରେ ପାହାର । ଲୋକେଇ ଭିତରୁ ମୂର୍ଖ ଡାକ ଛାଡ଼ିଛି, ଶୁଣୁଛି କିଏ ? ବାଡ଼େଇ ବାଡ଼େଇ ସେ ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ଚୁନା କରିଦେଲା । ରକ୍ତ ନଦୀ ଭାସି ଗଲା । ଏ ଥର ସୁଦକ୍ଷ ସତ

- ୨୧ -

ମୂର୍ଖ ମଲା । ଆଗରୁ ମନ ମରିଥିଲା, ଏବେ ଦେହ ମଲା । ମାଲଭାଇଏ ମୂର୍ଖର ଗୋଡ଼ି ଗାଡ଼ୋଇ ଘାଡ଼ୋଇ ଘରକୁ ଘୋଂଷାରିଲେ ।

ମୋ କଥାଟି ସରିଲା ।

'ଦଗୋଡ଼ିଆଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ ।'

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ

ଏକ ରାଇଜରେ ଗୋଟିଏ ବ୍ରାହ୍ମଣଟିଏ ଥିଲା, ସେ ଆଣ୍ଟୁ·କୁଡ଼ା । ପୁଅ ହେବ ବୋଲି ସେ ମହାଦେବଙ୍କ ପାଖରେ ଅଭିଯୋଗ କରୁଥାଏ । ଇମିତି କେତେ ଦିନ ଅନୁସରଣ କଲା, ମହାଦେବ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ବର ଦେଉ ନ ଥାନ୍ତି । ଦିନେ ମହାଦେବ ଉପରେ ଚଢି ବୁଲି ଯାଉଥାନ୍ତି ସିଆଡୁ ଆସିଲା ବେଳକୁ ପାର୍ବତୀ କହିଲେ ହଇ· ହେ ! ତୁମେ ତ ଗୋଟିଏ ଅଲକ୍ଷଣା ମଣିଷଟିଏ । ତୁମ ଭିତରେ ତ ଟିକିଏ ଦୟାମାୟା ନାହିଁ । ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣଟି ଯୁଗେ ହେଲା ଏବେ କାଖୁରେ ଅନୁସରଣ କରୁଛି, ନିତି ଗାଧା ଗାଧା କରି ପାଣି ବେଲପତ୍ର ଚଢ଼ଉଛି, ତୁମର ଟିକିଏ ଧରମ ବିଚାରଣା ହେଉନାହିଁ ।' ମହାଦେବ ରାଗରେ କହିଲେ, 'ଆଲୋ ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ନୋହୁଁ, ଆମେ ଯାହାଙ୍କୁ ବର ଦେଉଁ, ତାଙ୍କୁ ବରବରତୋଡ଼ କରି ଦେଉଁ, ବିଷ୍ଣୁ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ପୁରୁଷ ।' ବିଷ୍ଣୁ ତ ବୈକୁଣ୍ଠରେ ଥାଆନ୍ତି, ତାଙ୍କ କାନରେ ଏ କଥା ଯାଇ ବାଜିଲା, ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ମନକଥା ମନେ ଥାଏ, ତେଣୁ ଆରଦିନ ଦିନ ଦିପହର ଆସି ହେଲାଣି, ବିଷ୍ଣୁ ବୈକୁଣ୍ଠରୁ ବାହାରିଲେ । ଆସି କଇଳାସ କାଳରେ ପହଁଚିଲା ବେଳକୁ ମହାଦେବ ବସିଛନ୍ତି ମୁଣ୍ଡୋଇରେ । ଏତେବେଳଯାଏ ପାଞ୍ଚଗ୍ରାସୀ କରି ନାହାନ୍ତି । ଏତିକିବେଳେ ବିଷ୍ଣୁ ଆସି ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆରେ ଡାକ ପକାଇଲେ । ମହାଦେବ ଏବେ କରିବେ କଣ? ଠାଆରୁ ଉଠି ଆସିଲେ, ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଭାରି ଘୋନାଘୋନ କରି ଘର ଭିତରକୁ ନେଲେ, ପଚାରିଲେ – ତୁମେ ଏତେବେଳେ କୁଆଡେ ଅଇଲମ ? ବିଷ୍ଣୁ କହିଲେ, କେତେ ଦିନ ହେଲା ତୁମେ ଆମ ସାଙ୍ଗ ହେଇ ରାଇଜ ବୁଲି ବାହାରି ନ ଥାଉଁ, ଆଜି ମନ ହୋଇଗଲା ମହାଦେବଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବୁଲି ବାହାରିବା ବୋଲି । ବିଷ୍ଣୁ କାଲି କଥା କହିବେ ବୋଲି ଆସିଛନ୍ତି, ଏକଥା ତ ମହାଦେବଙ୍କୁ

ପିଣ୍ଡେଇ କରି କହିବେ ନାହିଁ । ମହାଦେବ ନନ୍ଦୀଙ୍କ କହିଲେ ବାବୁଆ ବଳଦ ଉପରେ ପଲାଣ ପକା । ବିଷ୍ଣୁ କହିଲେ, ଆମେ ବୃଷଭରେ ଚଢି କରି ଗଲେ ସମସ୍ତେ ତ ଚିହ୍ନିବେ । ଚାଲ, ବାହନ ଯାଂଆନ କିଛି ନ ନେଇ ବଇରାଗୀ ବେଶ ହୋଇ ବାହାରିବା । ମହାଦେବ ହଁ ଭରିଲେ । ଦିହେଁ ଯାକ ବାହାରିଲେ । ଏଣେ ତ ସହିବେ ମହାଦେବ ପାଁଗ୍ରାମରୁ ଉଠି ଆସି ଭୋକରେ ଆଉବାଇ ହୁଉଥାନ୍ତି । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ବାଟରେ ଏକ ଧନୀ ମହାଜନ ଘର ପଡ଼ିଲା । ସେ ମହାଜନ ମହାଦେବଙ୍କ ଭକତ । ଏ ଦିହେଁଯାକ ପହଁଚିଲା ବେଳକୁ ଆସି ଦିନ ଗଡ଼ିଲାଣି । ଯୋଗ ତ, ମହାଜନକୁ ଆଜି କହୁମାଏ ଡର ନାହିଁ, ଖାତକ ଯାକ ଆସି ପହଁଚୁଛନ୍ତି, ଯୋଡ଼ାର ଗଣ୍ଡାକ ଆଣି ଗଦା ଗଦା କରି କୁଟୁଛନ୍ତି । ଏତେବେଳ ଯାଏ ମହାଜନ ବାସି ମୁହଁରେ ପାଣି ମୁନାଏ ଦେବାକୁ ତର ହେଉ ନାହିଁ । ଏ ଦିହେଁ ଯାଇ ଦାଣ୍ଡରେ ଜଗୁଆଳିକି କହିଲେ, ଯା ମହାଜନକୁ କହି ଦେ, ଦିଜଣ ଅଭ୍ୟାଗତ ଆସିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଖବର ବୁଝ୍ ।" ମହାଜନ ତ ଟଙ୍କା ଗଣାରେ ମାତିଛି, ଏ ଦିଜଣ ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆରେ ବସି ରହିଲେ। ରହୁଁ ରହୁଁ ଆସି ସନ୍ଧ୍ୟା ବୁଡ଼ିବାକୁ ହେଲାଣି । ମହାଦେବ ରାଗ ହୋଇ କିଆଁ ଖପରା ! ମହାଜନକୁ ଅଭିଶାପ ଦବାକୁ ଆସୁ ରହିଥିଲା ବେଳକୁ ବିଷ୍ଣୁ ମହାଦେବଙ୍କ ହାତ ଧରି ପକାଇ ତାଙ୍କୁ ବୋଧଶୋଧ କଲେ, କହିଲେ " ଚାଲ ମୋର ଜଣେ ଦୁଃଖୀ ଭକତ ଅଛି, ତା ଘରକୁ ଯିବା ।

ଦିହେଁଯାକ ବାହାରିଲେ, ଯାଇ ପହଁଚିଲେ ଏକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘରେ । ସେ ଭାରି ଦୁଃଖୀ, ଭିକ ମାଗି ପେଟ ପୋଷେ । ଘର ବୋଲି ଦି ବଖରା, ସେଥିରେ ପେଂରୁ ଫାଟି ଦିଶୁଛି ଲାଗିଛି । ମାଟି କୁଆଁରେ ପାଣି ପିଏ । ଘରେ ମଲାଟିଏ କାଇଁଚ ମେ, ମଲାରେ ଟଏଣ ତୋରାଣି ଅଜାଡ଼ି କରି ଖାଏ । ପାଟକେଇ ଖୋଇବାକୁ

ଘୁଷୁରିଆ ଚୁଟା ଖଣ୍ଡେ, ଘୋଡ଼ ହିବାକୁ ଖଣ୍ଡେ ସନ୍ତରା ମଶିଣା, ଘରେ ପଟ ଲୁଗା ବୋଲି ଖଣ୍ଡିଏ ନାହିଁ । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଖଣ୍ଡେ ପରଦା ବେଢେଇ ହୋଇଥାଏ । ଏ ଦିହେଁ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯାଇଛି ଭିକମାଗି ଲେଉଟି ନାହିଁ, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଯାଙ୍କୁ ଦେଖିଲା ଯାଣି ଭାରୀ ଆଦର କଲା, ପଟୁଡ଼ି ଖଣ୍ଡିକ ପାଣ୍ଡୁଗିଡ଼ାରେ ଆଣି ପାରି ଦେଲା, ଠେକିରେ ମୁନ୍ଦେଏ ପାଣି ଆଣି ଥୋଇ ଦେଲା, ଦିହିଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଧୋଇଥାଇ ଦେଇ ପରଦା ପଟାତରେ ଗୋଡ଼ ପୋଛି ଦେଲା । ଏ ଦିହେଁ ବସିଲେ । ଏତ ସବୁ ବିପ୍ରଙ୍କ କଥି — ବ୍ରାହ୍ମଣ ମୁହିଁ ଶୁଖେଇ ତୁଚ୍ଛାକାନିରେ ଘରକୁ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ଦେଖେ, ଦି ଜଣ ଅଭ୍ୟାଗତ ଆସିଚନ୍ତି । ବ୍ରାହ୍ମଣୀକି ଡୁନି କରି ଡାକି କହିଲା, "ତୁ ଆମ ଘରକୁ ଅଇଲାବେଳେ ଯୋଉଁ ଚାଳ ଖଣ୍ଡି, ପରଶୁଶିଅଟି ଆଣିଥିଲୁ ସେ ପଦରା ହୋଇ ଘର କଣରେ ପଡ଼ିଛି, ତାକୁ ଦେ, ମୁଁ ବିକି ଭାଗିଁ ଅଭ୍ୟାଗତଙ୍କ ପାଇଁ ସିଧା କିଣି ଆଣେ; ଅଭ୍ୟାଗତ ଆଉ କାଣ ଆମ ଘରେ ଓପାସ ରହିବେ ? ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଲୁଣ୍ଡୁ ଭୁଣ୍ଡୁ କରି ସେ ଦିଖଣ୍ଡି କାଟି ଦେଲା, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯାଇ ମୁଦି ପାଖରେ ସେ ଦିଖଣ୍ଡି ଥୋଇ ଦେଇ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଚାଉଳ, ଡାଲି, ଲୁଣ ମାଲଟା ପରିବାପାତି କିଣି ଆଣିଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ରାନ୍ଧି ବସିଲା, ରନ୍ଧାବଡା ସରିଲାଣି, ଜଣେ ସାଇପଡ଼ିଶା, ଆସି ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବ୍ରାହ୍ମଣୀଙ୍କୁ କହିଲା, ତୁମ ପୁଅଟି କୂଅରେ ପଡ଼ି ମଲାଣି । ଦିହେଁଯାକ କହିଲେ, 'ଧନ୍ୟ ହୋ ଧନ୍ୟ ହୋ ! ଆଉ ସତେ ପୁଅ ବଞ୍ଚିବ କୋ ? ଏଣେ ଆମେ ଭଲାଗେ ପୁଅ ପାଇଁ କୋଡ଼ି କଗଡ଼ି ହେଲେ ଅତିଥି ଓପାସରେ ଆମ ଘରୁ ବାହୁଡ଼ି ଯିବେ ସିନା । ଅତିଥି ଆଗେ ଗଣ୍ଡାଏ ଖାଇ ସାରନ୍ତୁ, ପଚେ ପୁଅ କଥା ବୁଝାଯିବ ।' ସେଗରସ୍ତ ଭାଇଲା ଦିହେଁଯାକ ଧନ୍ୟ ହୋଇ ଅଭ୍ୟାଗତଙ୍କ ଚରଣ ଛୁଇଁଲେ, ଯାହା

ଶାଗ ଭାତ ତିଆଣ କରିଥିଲେ, ସବୁ ଆଣି ତାଙ୍କୁ ବାଢ଼ି ଦେଲେ, ଏ ଦୁହେଁ ଖାଇ ବସିଥାନ୍ତି, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ବେକରେ ଗାମୁଛା ଖଣ୍ଡେ ପକେଇ କରପାତ୍ର ଯୋଡ଼ି ଠିଆ ହୋଇଥାଏ। ବିଷ୍ଣୁ ମହାଦେବେ ପତ୍ରରୁ ଟିକିକରେଁ ନଖକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ପୋଛିପାଛି ଖାଇଲେ। ବିଷ୍ଣୁ କହିଲେ, ଆମେ ଆଜି ଭାରି ସନ୍ତୋଷ ହେଲୁଁ। ଏ ଦୁହେଁ ପତ୍ରରୁ ଉଠିଲାରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ତାଙ୍କୁ ଆଁଚେଇବାକୁ ପାଣି ଦେଲା, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ତ ଛିଣ୍ଡା ପଟୁଡ଼ି ଖଣ୍ଡି ପାରିଦେଲା, ସେ ଶୋଇଲାରୁ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଟିକିଏ ଆଉଁଷି ଦେଲା, ତାଙ୍କ ପତ୍ରରୁ ଅଧରାମୃତ ପ୍ରସାଦ ପାଇବ ବୋଲି ହାଣ୍ଡିଶାଳ ଭିତରକୁ ଯାଇ ଭାତହାଣ୍ଡିକୁ ଉଠେଇଲା ବେଳକୁ ଭାତହାଣ୍ଡି ଚୁଲି ମୁଣ୍ଡରେ ଯାକି ଯୁକି ହୋଇ ପଡ଼ିଛି, ଆଉ ଟାକି ହୁଗିବାକୁ ନାହିଁ। ହଲେଇଲା ବେଳକୁ ଦେଖେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀର ଦେହ କାଳକାଠ ପଡ଼ିଗଲାଣି, ଦେହ ହାତ କୁଆ ପଥର ପରି କାକର ଲାଗୁଛି। ନିଶ୍ୱାସ ବାହାରିଲା ବେଳକୁ ଆଉ ନିଶ୍ୱାସ ମାରିବାକୁ ନାହିଁ। ଯା' ଦେଖି ଥକା ହୋଇ ଦଣ୍ଡେ ଠିଆହେଲା ପଟୁକୁ ପାଖିଲା, ଆଉ ଭାବିଲେ କଣ ହେବ। ଦେହ ଉପରେ କୋରଡ଼ା ତ ମହାପ୍ରଭୁ ଦେଲେଣି। ଅଭ୍ୟାଗତଙ୍କ ଅଇଁଠା ପତ୍ରରୁ କଣିକାଏ ପ୍ରସାଦ ନେଇ ତୁଣ୍ଡରେ ଲଗେଇ ଦେଲା, ଶୋଇଲା। ଭାତହାଣ୍ଡି ମରିବା କଥା ଶୋରସାର କଲା ନାହିଁ।

ସକାଳ ହେଲାରୁ ଅଭ୍ୟାଗତ ଦୁହେଁ କହିଲେ, 'ଥାଆରେ ବାପା! ଆମେ ବାହାରିଲୁଁ, ତୋର ଖୁବ୍ ବଢ଼ନ୍ତ ହେଉ!' ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କହିଲା 'ମୋ ବଢ଼ନ୍ତ ତ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ, ମୁଁ ତ ଏବେ ଗୃହ ଦଉଡ଼ି କାଟିଲି, ଆଉ ଘରେ ରହି କଣ ଖୁମ୍ମ ଖୁନ୍ଦିବି? ଚାଲ, ତୁମେ ଯାଆଡ଼େ ମୁଁ ସିଆଡ଼େ।' ଯା' କହି ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଗଲା। ଖଣ୍ଡେ ଦୂର ଯାଇଛି, ଏ ଦୁହେଁ କୁଆଡ଼େ ଉଭେଇ ଗଲାରୁ ଏ ମନେ

ମନେ ବିଚାରିଲା, ଯାହାଙ୍କ ଆଶା ଧରିଥିଲି ଯେ, ଏତ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ବାହାରି, ମୁଁ ଆଉ କେଉଁ ମୁହଁରେ ଘରକୁ ଫେରିବି ? ଯାଉଛି ଯିବି, ଯାହା ମୋ କପାଳରେ ଥିବ । ଯା' ବିଚାରି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗଲା । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା କୁଅ ପଡ଼ିଲା । ଯାହାକୁ ଭାରି ଶୋଷ କରୁଥାଏ, ଯା' କାନ୍ଧରେ ଯୋଡିକ ଚିରା କନା ଥିଲା ସବୁଯାକ ଗଣ୍ଠିରେ ସେ କୁଅରେ ପକାଇଲା । କନାରୁ କାନିଏ ଓଦା ହେଲେ ଚୁପୁଡ଼ି କରି ମୁନ୍ଦାଏ ହେଲେ ପାଣି ପିଇବ, ତଣ୍ଟି ତ ଶୁଖି ଯାଉଛି । କନାକୁ କୁଅରେ ପକାଇ ଓଟାରିଲା ବେଳକୁ କୁଅ ଭିତରୁ କିଏ ଜାବୁଡ଼ି କରି ସେ କନାକୁ ଧରିଲା । କନା ଛଡ଼େଇବା ବେଳକୁ ଏ କାବାଭୂତ । କୁଅକୁ ଲେଉଟି ପଡ଼ି ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ ଦେଖେ ଯେ କୁଅ ଭିତରୁ ଏକ ମହାବଳ ବାଘ ସେ କନାକୁ ଧରିଛି, ବାଘ ସେ କୁଅରୁ ପାଟି କଲା, "ହେ ମହାତ୍ମା, ମତେ ଏଠୁ ଉଠା, ମୁଁ ତୋର ଜନ୍ମେ ଦିନେ ହେଲେ ଉପକାର କରିବି । ମୁଁ କେବେହେଁ ତତେ ଖାଇବି ନାହିଁ, ଆଜିଠୁଁ ତୁ ମୋର ଧର୍ମବାପ ହେଲୁ, ଏ କଥା ସତ୍ୟ, ସତ୍ୟ, ତିନିଥର ସତ୍ୟ ।" ବ୍ରାହ୍ମଣ ମନେ ମନେ ବିଚାରିଲା ମୋର ତ ସବୁ ଆଶା ଗଲାଣି, ଜାଣି ପାରିଲି ଏ ବାଘ ଖାଇ ଯେ ଏକାଥରକେ ପାପ ଯିବ । ଯା' ମନେ ମନେ ବିଚାରି ସେ ବାଘକୁ ଉଠାଇଲା । ବାଘ ଯେମିତି ପଦାକୁ ଉଠିଲା, ସେମିତି ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ହୋଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ି କହିଲା, ତୁ ମୋ ଧର୍ମ ବାପ ହେଲୁ, ମତେ କଣ କହୁଛୁ କହ, ମୁଁ ଆଜିଠୁଁ ତୋ ଗୋଡ଼ ତଳେ ଗୋଲାମ ହୋଇ ରହିଲି । ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲା, ତୁ ତୋ ସୁଖେ ତୋ ଘରକୁ ଯା ।" ବାଘ ଯାହାକୁ ମୁଣ୍ଡିଆଟିଏ ମାରିଲା, କହିଲା, ମୁଁ ଯାଉଛି ; ହେଲେ କ'ଣ ହେବ, ତତେ ଯେବେ କିଛି ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିବ, ତୁ ମତେ ସୁମରଣା କଲେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ତୋର କିଛି ହେଲେ ଉପକାର କରିବି, ନହେଲେ

ତୋତେ କେବେ ମାର ମାରିବ ନାହିଁ । ଆଉ ଶୁଣିଆ ଗୋଟିଏ କଥା 'ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପରତେ ମିବୁ, ଦିଗୋଡ଼ିଆକୁ କେବେ ପରତେ ମିବୁ ନାହିଁଟି ।' ଏହା କହି ବାଘ ତା ସୁଖେ ବଣକୁ ଗଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁଣିଥରେ କୂଅରେ ହିରାକନା ଗଇଁଠେଇ ପକାଇଲା ବେଳକୁ ପୁଣିଥରେ ସେ କନା ଅଟକିଲା, ଏ ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ ଏକ ସାପ କୂଅ ଭିତରୁ ସେ କନାରେ ଗୁଡ଼େଇ ହୋଇଛି । ସାପ କହିଲା, 'ତୁ ମୋ ପ୍ରାଣଦାତା ହେଲୁ, ମତେ କାଢେ, ମୁଁ କେବେହେଁ ତୋ ଉପକାରରେ ଆସିବି, ତୋର ମନ୍ଦ କରିବି ନାହିଁ ।' ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେ ସାପକୁ କୂଅରୁ ଉଠେଇଲାରୁ ସାପ ଲମ୍ବ ହୋଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିଲା, କହିଲା ଆଜିଠୁଁ ମୁଁ ତୋଠାରେ ବନ୍ଧା ହେଲି, କ'ଣ କହୁଚୁ କହ, ମୁଁ କରିବି । ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲା "ମୋର କିଛି ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ, ତୁ ତୋ ସୁଖେ ଯୁଆଡ଼ୁ ଆସି ଥିଲୁ ସିଆଡ଼େ ଯା ବାହୁଡ଼ି ।" ସାପ ଯାହାକୁ ମୁଣ୍ଡିଆଟିଏ ମାରି ଗଲାବେଳେ କହିଲା, 'ମୁଁ ଯାଉଚି, ଯେବେ ତତେ କିଛି ବିପଦି ପଡ଼ିବ, ତୁ ମତେ ସୁମରିବୁ, 'ମୁଁ କିଛି ହେଲେ ତୋ ଉପକାରରେ ଆସିବି । ହେଲେ କ'ଣ ହେବ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି, ଦି ଗୋଡ଼ିଆଙ୍କୁ କେବେ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁଟି ।' ଏହା କହି ସାପ ଗଲା ବାହାରି । ପୁଣିଥରେ ସେ କୂଅରେ କନା ଦଉଡ଼ି ପକେଇଲା ବେଳକୁ ଏକ ମାଙ୍କଡ଼ କନାକୁ ଧରିଲା । ମାଙ୍କଡ଼କୁ ସିମିତି କୂଅରୁ କାଢିଲା, ମାଙ୍କଡ଼ଟାକୁ ଦଣ୍ଡବତ କରି କହିଲା, 'ମୁଁ ଦିନେ ହେଲେ ତୋ ଉପକାର ଶୁଝିବି । ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ରଖିଥା, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ଦି'ଗୋଡ଼ିଆଙ୍କୁ କଦାପି ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ । ଏହା କହି ମାଙ୍କଡ଼ ବଣକୁ ଗଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁଣିଥରେ କୂଅରେ ଦଉଡ଼ି ପକାଇଲା ବେଳକୁ ଏକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେ କନାକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ଉଠିଲା । ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ

ଉପରେ ଆଇ କହିଲା, 'ତୁ କାହାଁକି ଡରୁଛୁ ? ମୁଁ ତ ତତେ କାଟିବି ନାହିଁ । ମତେ ବାଘ, ସାପ ଆଉ ମାଙ୍କଡ ଏ ତିନିହେଁ ବାରମ୍ବାର ମନା କରିଛନ୍ତି, ବିଗୋଡ଼ିଆଙ୍କୁ କେଭେଁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ ବୋଲି ; ତୁ ଚୁଡ଼ି ଦେ ।' ବ୍ରାହ୍ମଣ କୂଅ ଭିତରେ ଆଇ କହିଲା, 'ତୁ କ'ଣ ବାଇ ହେଲୁ କି ? ଚାରି ଯନ୍ତୁଜନ୍ତୁ ଗୁଡ଼ାଏ, ତାଙ୍କ ଶିକ୍ଷାରେ ଭୁଲି ଯାଉଛୁ ? ତୁ ମଣିଷକୁ ମୁଁ ମଣିଷ, ସେ ଗୁଡ଼ାକ ଭୁଚୁଗା ବାହାଘିଆ, ପରଘରବୁଡ଼ା, ବିରାଡ଼ି ବଇଗମ, ତାଙ୍କ କଥାରେ ତୁ ମାତିଛୁ ? ସେଥିରୁ କଣ ପାଇବୁ ମ ? ତୁ ମୁଁ ଆଜି ଠେଇଁ ସଙ୍ଗାଂତ ହେଲେଇଁ, ଦେ, ତୁ ମତେ କାଟ, ମୁଁ ତୋ ଉପକାର ରେ ଆସିବି ନାହିଁ, ଆଉ କିଏ ଆସିବମ ?' ବ୍ରାହ୍ମଣ ବିଚାରିଲା, ହଉ, ଏ . ତ ଇମିତି କହୁଛି, ଯାହାକୁ କାଟେଁ, ଏବେ ଯାହା ତ କପାଳରେ ଥିବ ହେବ । ଯା' ବିଚାରି କୂଅ ଭିତରୁ ତାକୁ ପଦାକୁ ଆଣିଲା । ପଦାକୁ ଆସିଲାରୁ ଏ କହିଲା, ତେବେ ତୁ ଦଣ୍ଡେ ଠିଆ ହୋ, ମୁଁ ମୁନ୍ଦାଏ ପାଣି ପିଏଁ, ସାଙ୍ଗାଂ ହୋଇ ଯିବା । ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲା ତୁ ଆସୁଆ ମୁଁ ତ ହେଉଁଟି ଆଗୋ ଆଗୋ ଯାଉଛି । ଯା' କହି ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବାଟ କାଟି ଦେଇ ଗଲା । ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଡୋଂରି କନା ପକେଇ କୂଅରୁ ପାଣି କାଢିଲା, ତାକୁ ଚୁପୁଡ଼ି କରି ଦି ତିନି ଚଳ ପାଣି ପିଇଲା, ଦଣ୍ଡେ ଅଳସ ମୋଡ଼େଇଲା, ସେ କୂଅ ମୂଳରୁ ଗଲା । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଏକ ଅଗ୍ନାନାଗ୍ନି ବନସ୍ତ ପଡ଼ିଲା, ସେଠାରେ ବସିଛନ୍ତି ଚୋଖାଏ ପଂଚୁହାରିଆ ମହାବଳ । ସେ ଦିହେଁ ଯାହାକୁ ଦେଖି ହାଣ୍ଡୁଳ ପକେଇ, ଭୂଇଁରେ ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ କାଟେଇ, ଗାଲ ଫୁଲୁକା ମାରୁ ଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ଏକ ବାଘ କହିଲା, 'କେତେ ଦିନକେ ଏକା ଭଲ ଶିକାରଟିଏ ହାବୁଡ଼ିଲା, ଶୁଳ୍ ଭାଇ ଦେଖିଲା କାମ କରିବା ।' ଆର ବାଘ କହିଲା, 'ନାହିଁ ମ, ଯାହାକୁ ମାରି କରି

ଆମ ନୂଆ ରାଜା ଆସିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଭେଟି ଦେବା । ଯା' ଶୁଣି ଯା' ରକତ କଥାଟାଣି । ପଛକୁ ବିହେଁଣାକ ହରାବରରେ ହେଲେ, 'ଯାଙ୍କୁ ମାରିବା ନାହିଁ, ଏମିତ ଜୀଅନ୍ତା ନେଇ ଆମ ରଜାଙ୍କୁ ଭେଟି ଦେବା, ରଜା ସେତିକି ଯାହା ବିଚାରଣା କରିବେ ।' ସେଥିରୁ ଯାଙ୍କୁ କହିଲେ, 'ଆମେ ବିହେଁ ପାଖେ ପାଖେ ଯାଉଛୁଁ, ତୁ ଆମ ମଝିରେ ଚାଲ ।' ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆଉ କରେ କଣ, ସେତେବେଳ ସବୁକି ଏ କଳାକାଠ ପଡ଼ିଗଲାଣି, ଯା' ଦିହରେ ଆଉ ଟୋପାଏ ହେଲେ ରକ୍ତ ନ ଥାଏ । କ'ଣ କରିବ ? ସେ ବି ବାଘଙ୍କ ମଝିଏ ମଝିଏ ଚାଲୁଥାଏ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଗୋଟାଏ ମୁଣ୍ଡିଆ ଉପରେ ହଠାଏ ଉଇଁ ଏକ ମହାବଳ ବସିଛ, ତା ପାଖରେ ଶଅ ଶଅ ନେପାଳି, କଲରାପତ୍ରିଆ, ପାହାଡ଼ିଆ ବାଘ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ତା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ବସିଛନ୍ତି । ଏ ବାଘ ବିହେଁ ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଘେନିଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବଡ଼ ବାଘକୁ କହିଲେ, 'ମହିମା'! ତୁମ୍ଭଙ୍କ ପାଇଁ ଆଜି ଭଲ ସାଗୁଆଡ଼ି ଆଣିଛୁଁ ।' ବାଘରଜା କହିଲା, ତେବେ ତାକୁ ଆଣ ଆମ ଆଗକୁ । ଏ ବିହେଁ ନେଇ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ବାଘରଜା ଆଗରେ ଠିଆ କରି ଦେଲାରୁ ସେ ରଜା ଯାଙ୍କୁ ଖାଇବ କ'ଣ, ଲୁଣ୍ଠୁ ଭୁଣ୍ଠୁ ହୋଇ ମୁଣ୍ଡିଆରୁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି ଗୋଟାଏ ପାଲଦଉଡ଼ି ବେକରେ ପକାଇ ଲମ୍ବ ହୋଇ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ଆଉ ବାଘମାନେ ଏ ଚରିତ୍ର ଦେଖି ତଟସ୍ଥ । ସବୁ ବାଘମାନଙ୍କୁ ବାଘରଜା ଏକାଠି ରୁଣ୍ଡ କରି କହିଲା "ତୁମେ ମତେ କଣ ପାଇଥାନ୍ତ ? ମୁଁ ତ ଗୋଟାଏ ଅନ୍ଧାରୀ କୂଅରେ ପଡ଼ିଯାଇ ମରିଥାନ୍ତି । ଏ ମୋର ପରମ ବାପ, ମତେ ସେ କୂଅ ଭିତରୁ ପଦାକୁ ଆଣିଲାରୁ ମୁଁ ଫେର୍ ମୋ ରାଇଜକୁ ଆଇଲି ।" ସବୁ ବାଘମାନେ ଅଢ଼ି ଅଢ଼ି ଦାନ୍ତରେ କୁଟା ନେଇ ବେକରେ ଗୋଟାଏ ଲେଖାଏଁ ପାଲ ଦଉଡ଼ି ପକେଇ ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିଲେ । ବାଘରଜା ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ନେଇ ପଂଚ ମୂଳ ପେଟେ ଖାଇବାକୁ

ଦେଲା, ତୋତାଓ ବନ୍ଧୁଆ ବନ୍ଧୁଆ ମହାବଳଙ୍କୁ କହିଲା — ' ଯାଅ, ମୋ ଧର୍ମବାପ ପାଇଁ କିଛି ଧନଦରବ ଆଣ, ତାଙ୍କୁ ମେଲାଣି ଦେଇ ସେ ଯିବେ।' ଶୁଣୁଁ ଶୁଣୁଁ ଦଣ୍ଡକ ଭିତରେ ସେ ଦି ବାଘ ରଜାପୁଅ ଲକ୍ଷ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ସଜେ ଆଣି ବାଘ ରଜା ଆଗରେ ଥୋଇ ଦେଲେ। ବାଘରଜା କହିଲା, 'ଯାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଚାରି ଜଣ ଭେଣ୍ଡା ଭେଣ୍ଡା ବାଘ ଯାଅ, ଯେଉଁଠି ରାତି ପାହିବ ଯାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆସିବ, ଯାଙ୍କ ଆଗ ଗୋଡ଼ରେ ଯିମିତି କଣ୍ଟା ନ ବାଜେ।" ବାଘରଜା କଣ କଲା, ବ୍ରାହ୍ମଣ କାନରେ ଏ ଅଳଙ୍କାରତକ ବାନ୍ଧିଦେଲା, ବ୍ରାହ୍ମଣ ମେଲାଣି ହେଲା। ଖଣ୍ଡେଦୂର ଯାଇଛି ରାତି ପାହିଲାରୁ ଏ ଚାରି ବାଘଯାକ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆପଣା ରାଇଜକୁ ଫେରି ଅଇଲେ। ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଏକ ଗାଁ ପଡ଼ିଲା, ସେ ଗାଁରେ ଜଣକ ପିଣ୍ଡାରେ ବୁଢୁଳିଟି ରହି ଦେଇ ବସିଛି, ଖରା ମଟାଳି ପଡ଼ିଲେ ବାଟେ ବାଟେ ଯିବ ବୋଲି। ଏ ଲୋହିଁ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ କୁଆଡ଼ୁ ଉଠେଇଥିଲା, ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଘର ଭିତରୁ ବାହାରି ପଡ଼ି କହିଲା, 'କିହୋ ସଙ୍ଗାତ ତୁମେ କୁଆଡ଼େ ରହିଗଲ କି? ତୁମ ପାଖୁଆଡ଼େ ବୁଢୁଳିଟିଏ କାହିଁ? ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତ ଏବେ ଚୁଲ କପଟ ନ ଜାଣେ, କହିଲା ମତେ ଯାଙ୍କୁ ବାଘରଜା ଦେଇଛି। ଏଣେ ହୋଇଥାଏ କାଣ ନା ସେହି ରାଇଜର ରଜାପୁଅ ପାଣ୍ଡରେ ଖେଳୁଥିଲା ତାକୁ କିଏ ନେଇଛି ତା'ର କିଛି ଖୋଜଖବର୍ ମିଳୁନାହିଁ; ରଜା ମୁଲକ ଯାକ ଢେଣ୍ଡେରା ଦେଇଛନ୍ତି, ଯେ, ମୋ ପୁଅ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ଏ କଥାର ଓର ହଣ୍ଡି ଯେ ପାଇ ଦବ, ତାକୁ ପାଞ୍ଚସହି ଟଙ୍କା ଦେବି, ତା ମୁଣ୍ଡରେ ସୁନା ପାଗ ବନ୍ଧେଇ ଦେବି। ଘରୁଆ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ସେ ବୋଳଗୁଡ଼ିକୁ ଫିଟେଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସୁନା ହୀରା, ନୀଳା, ମୋତି ମାଣିକ୍ୟରେ ଆଖି ଝଲସୁ ନାହିଁ", କହିଲା "ସଙ୍ଗାତ! ତୁମେ ଏଠେଇଁ ବସିଥାଅ କି ମୁଁ ଆସୁଛି ଇଲାଗେ" ଯା କହି ଧିଆ ଧିଆ ରଜାଙ୍କ ନଅରକୁ ଗଲା ବାହାରି, ଯାଇ

ଉପାୟରେ ମଣିମାଙ୍କ ଛାମୁରେ ଖବର କଲା, ପୁଅ ଅଳଙ୍କାରମାନ ମୁଁ ଠିକଣା କରିଛି, ଚୋରକୁ ମୋ ଘରେ ରଖେଇ ଅଛି ।

ରଜାଙ୍କର ପାଇକ ଗଲେ । ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଆଉ ଅଳଙ୍କାର ଟୁକୁଲିକୁ ଆଣି ରଜାଙ୍କ ଛାମୁରେ ପହଞ୍ଚେଇଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲା, 'ଏମିତ ଏମିତି' ମୁଁ ଏ ଗହଣକୁ କୂଅରୁ ଉଠେଇଲି, ମତେ ବାଘରଜା ତାଙ୍କୁ ସବୁ ଦେଇଛି । ସେଇଥିରୁ ଏ ମୁଗାଡ ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲା, "ମଣିମା ! ଏ କଥା ସବୁ ଡୁଛା ମିଛ । ମୁଁ କିଆଁ କୂଅରେ ପଡ଼ିଆନ୍ତି ଟେ ଏ ମତେ ଉଠାନ୍ତା ? ମଣିମା ! ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ନାହିଁ । ଏ ତୁମ ପୁଅକୁ ଡଙ୍ଗି ଫିପି ମାରି ଦେକେଇ ଅଳଙ୍କାରମାନ ଘେନି ପଳାଇଥିଲା, ଅଥ ବାଟରେ ମୁଁ ଥିଲି, ବାଘ ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଅଳଙ୍କାର ଦେବା କଥା ସମସ୍ତେ ଅପସନ୍ଦ କଲେ, ରଜା ହୁକୁମ ଦେଲେ ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ନେଇ କାଲି ସକାଳୁ ଶୂଳି ଦିଅ । ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ପାଇକମାନ ନେଇ ଗଲେ ବନ୍ଦୀଶାଳକୁ । ବ୍ରାହ୍ମଣ କାକୁସ୍ତ ହୋଇ ବନ୍ଦୀଶାଳରେ ଆଣ୍ଠୁରେ ମୁଣ୍ଡ ଭରା ଦେଇ ବସିଥାଏ । ଏତିକବେଳେ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା, କହିଥିଲା, ମୁଁ ଭଲା ସାପକୁ ସୁମରଣା କରେଁ, ତା କହିବ ସାପକୁ ସୁମରଣା କଲାବେଳକୁ ଏକ ଅହିରାଜ ସାପ ପେଂଶା ଟେକି ଆସି ତା ଗୋଡ଼ତଳେ ପହଞ୍ଚି ଗଲା, କହିଲା, "ବାପା ! ମୁଁ ପରା ଆଗରୁ କହିଥିଲି ଯେ ଗୋଡ଼ିଆଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ ବୋଲି, ତୁମେ ମୋ କଥା ଶୁଣିଲ ନାହିଁ, ଆଛା ଯାହା ତ ହେବାର ହେଲାଣି, ମୁଁ ସାପଙ୍କ ଭିତରେ ରଜା, ମୁଁ ଯାହାକୁ ଦଂଶିବି ସେ ଆଉ ନ ବଞ୍ଚିବ । ମୋ ଘାଉଡ଼ ପାଇଁ ଏକ ଅଟେଇ ଚେରଣିଆ ପାଦ, ମୁଁ ଏକା ଜାଣେ, ସେହି ପାଦ ବୋଲି ଫୁଙ୍କି ଦେଲେ ମୁଁ ଯାହାକୁ ଚୁଇଁଥିବି ସେ ବଞ୍ଚି ଉଠିବ । ତୁମେ ଏ

ପଦକ ଶିଖିଥାଅ, କାଲି ସକାଳୁ ରଜା ମରିକରି ଶୋଇଥିବେ, ତୁମ ହାତ ଲାଗିଲେ ଯାଇଁ ସେ ଭଲ ହେବେ। ଏହା କହି ସାପ ଗଲା। ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲା ରଜାଙ୍କ ପାଲଙ୍କ ପାଖରେ, ରାଜା ନିଦରେ ଶୋଇଛନ୍ତି। ତାଙ୍କୁ ଦଂଶିଦେଲାରୁ ରଜାଙ୍କ ଜୀବ ଛାଡ଼ିଗଲା। ରାଣୀ ରାତିରେ ଉଠି ରଜାଙ୍କୁ ଉଠେଇଲା ବେଳକୁ ରଜା ଉଁ ଚୁଁ କହୁନାହାନ୍ତି। ହାଆମଥାକ ହୁରି ପଡ଼ିଗଲା, ରଜାଙ୍କ ଶ୍ରୀ ଅଙ୍ଗରେ ଘାଉଡ଼ ଲାଗିଲା ବୋଲି। ମୁଲକର ଗୁଣିଆମାନେ ଆସି ଯେତେ ଯାରୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ଉପାୟ କଲେ, କାହିଁରେ କିଛି ହେଲା ନାହିଁ। ରାଣୀ ପଟୁକୁ ପଣ କଲେ, ଯେ ରଜାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚେଇଦବ ତାକୁ ଏ ମୁଲକରୁ ଅଧେ ଦେବି, ଆଉ ଜେମାଙ୍କୁ ବିଭା କରେଇ ଦେବି। ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବନ୍ଦୀଶାଳାରେ ଥାଏ। ସକାଳୁ ଜଗୁଆଳିଙ୍କି କହିଲା, ମୁଁ ଭଲ ଟିକିଏ ରଜାଙ୍କୁ ଦେଖନ୍ତି। ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଟାହିଲିରେ ଉଡ଼େଇ ଦେଲେ, ପଟୁକୁ ଏ କଥା ରାଣୀଙ୍କି ଖବର ହେଲାରୁ ରାଣୀ ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଡ଼କେଇ ନେଲେ। ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଟେରେ ଚରଣିଆ ପଦକୁ ବେଇରଟେଇ କରି ବୋଲି ଫୁଙ୍କି ଦେଲାରୁ ରଜା ଚେଇଁ ଉଠିଲେ। କହିଲେ, ଓହୋ! କେତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି। ରାଣୀ ସେଇଥିରୁ ରଜାଙ୍କୁ ସବୁ କଥା କହି ଗଲେ। ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଆଉ ଶୂଳିରେ ଚଢେଇବେ କାଣ ଜେମାଙ୍କୁ ବିଭା କଲେ, ମୁଲକରୁ ଅଧେ ଦେଲେ। ନଅର ତୋଳେଇ ଦେଲେ, ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଜେମାକୁ ନେଇ ସେଠେଇ ରହିଲା। ଥାଏ, ଏମିତି ଗଲା ଦିନାକେତେ ବିତି, ଦିନେ ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ରଜା ହେଲାରୁ ଗଲା ପାରଧିକି, ବନସ୍ତ ଭିତରେ ଏକ ବୁଢା ଗୋଟେ ମାଙ୍କଡ଼ ଆସି ଲଟ୍‌କରି ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା, କହିଲା, ତୁମେ ମୋ ପ୍ରାଣ ରଖିବ,

ତୁମେ ମୋ ଧର୍ମ ବାପ, ମୁଁ ଏ ଦେଶରେ ରଜା, ମୁଁ ତୁମର ମାଙ୍କଡ଼ଟାଏ ତୁମକୁ ଅବା କଅଣ ଦେବି, ଏ ଫଳଟିକି ଭେଟି ଦେଲି ଯାହାକୁ ତୁମେ ଖାଇବ । ଯାହା କହି ବ୍ରାହ୍ମଣ ହାତରେ ରଙ୍ଗ ଟହ ଟହ ଫଳଟିଏ ଦେଇ ମୁଣ୍ଡିଆଟିଏ ମାରି ବିଦା ହୋଇଗଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେ ଫଳଟିକି ଘିନି ନଅରକୁ ଲେଉଟିଲା, ବିଚାରିଲା, ମୁଁ ଆଉ ଯାହାକୁ ଖାଇବି କଣ, ଏ ଦିବ୍ୟସୁନ୍ଦର ଫଳଟି ମୁଁ ଶାଶରକୁ ଭେଟି ଦେବି, ଯାହା ବିଚାରି ନେଇ ଶସୁର ରଜାଙ୍କୁ ସେ ଫଳଟି ଭେଟିଲା । ରଜା ତାକୁ ପାହୁଡ଼ିଲା ଖଟ ଉପରେ ତକିଆ ତଳେ ରଖି ଦେଇଥାନ୍ତି, ଦିନାକେତେ ଗଲାରୁ ସେ ଫଳଟି କଥା ପାଶୋରି ଗଲା । ଦିନେ ରଜାଙ୍କ ବୁଢୀ ଘୋଇଲୀଟିଏ ଖଟ ଝାଡୁ ଝାଡୁ ଫଳଟିକି ପାଇଲା, ସେତେବେଳକୁ ସେ ଫଳଟି ଷେମେଟି ଗଲାଣି, କହିଲା, ଏ ଫଳ ତ ଶୁଖି ଗଲାଣି । ଏହା କହି ଫଳଟିକି ପାଟିରେ ପକେଇ ଦେଲା । ଯେମିତ ଗିଳିଛି ସେମିତ ବୁଢୀ ଏକ ସୋଳ ବରଷି ଟୋକୀ ହୋଇଗଲା, ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଦେଖି ଆଉ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ କହିଲା ; ରଜାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡତଳେ ଗୋଟିଏ ଫଳଟି ଥିଲା ମୁଁ ତାକୁ ଖାଇଲାରୁ ଏମିତ ହୋଇଗଲି, ରଜା ଯାହା ଦେଖି ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ ; ଡକେଇଲେ ନୋଇଙ୍କି, ନୋଇଙ୍କି କହିଲେ କିହୋ ସେ ଫଳ କେଉଁଠୁ ଆଣିଲ ? ଏ କହିଲା ମତେ ଦେଶରେ ମାଙ୍କଡ଼ ଦେଇଥିଲା, ରଜା କହିଲେ ସେ ଫଳରୁ ଆମକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଆଣି ଦିଅ । ଏ କହିଲା ହଉ, ଯାହା କହି ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ସେଂର ସେ ଦେଶରେ, ଏ ବନସ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଲାରୁ ମାଙ୍କଡ଼ ରଜା ଆସି ଯାହାକୁ ପଚାରିଲା । ଏ କହିଲା, ଯେମିତ ଫଳଟିଏ ଦେଇଥିଲ ସେ ଫଳରୁ ଆଉ ଦି ଚାରୋଟି ଆମକୁ ଆଣି ଦିଅ । ମାଙ୍କଡ଼ କହିଲା, ମହିମା !

ସେ ଫଳ ଆଉ ଆମେ ପାଇବୁଁ କାହୁଁ ? ଆମେ ଯାଇଥିଲୁଁ ଦିନେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବଗିଚାକୁ ଯୋ ବଗିଚା ଗଛୁ ଫଳ ଫୁଲମାନ ନଷ୍ଟକରି ଉଲ୍କାପାତ କଲାରୁ ମାଳିମାନେ ଯାଇ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ, ଇନ୍ଦ୍ର ଖୁସି ହୋଇ ମୋତେ ସେ ଫଳଟି ଭେଟି ଦେଇ ଥିଲେ, ମୁଁ ତୁମ ଉପକାର ଶୁଝିବି କ'ଣ ଦେଇ ? ସେ ଫଳଟି ଦେଇଥିଲି ପରା ! ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କହିଲା ତେବେ କ'ଣ କରିବା ? ମାଙ୍କଡ଼ କହିଲା, ତେବେ ଚାଲ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଯିବା ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଖକୁ ଏ ବିଚାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଖରେ, ଇନ୍ଦ୍ର କହିଲେ ସେ ଫଳ ମୁଁ କାହୁଁ ପାଇବି ? ମତେ ସେ ଫଳଟି ଦେଇଥିଲେ ନାରଦ । ମାଙ୍କଡ଼ ଏକଜିଦ କଲାରୁ ସମସ୍ତେ ବାହାରିଲେ ନାରଦଙ୍କ ପାଖକୁ । ନାରଦ କହିଲେ ମୁଁ କେଉଁଠୁ ଆଣିବି ? ଦିନେ ମହାଦେବ ନାଚିଲା ବେଳେ ମୁଁ ବୀଣା ବଜେଇଲି ଯେ ମହାଦେବ ଖୁସି ହୋଇ ମତେ ସେ ଫଳଟି ଦେଇ ଥିଲେ ଏବେ ଚାଲ ସମସ୍ତେ ଯିବା ମହାଦେବଙ୍କ ପାଖକୁ । ମହାଦେବଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲାରୁ ମହାଦେବ କହିଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦିନ ବିଷ୍ଣୁ ଆସିଥିଲେ ମତେ ଡାକିଲାବାକୁ ଯୋ ସେ ସେଦିନ ସେ ଫଳଟି ଦେଇ ଯାଇଥିଲେ, ମୁଁ ଆଉ ସେ ଫଳ କାହୁଁ ଆଣିବି ? ତେବେ ଚାଲ ସମସ୍ତେ ଯିବା ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାଖକୁ । ସେଇଥିରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ମାଙ୍କଡ଼, ଇନ୍ଦ୍ର, ନାରଦ ଆଉ ମହାଦେବ ସମସ୍ତେ ଯାଇ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବିଷ୍ଣୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖିଲାକ୍ଷଣି ଭାରି ମର୍ଯ୍ୟାଦା କଲେ, ସବୁ ସମାଚାରମାନ ଶୁଣିମଲେ, କହିଲେ ଆଚ୍ଛା ଆମେ ସେ ଫଳ ଦେବା, ଆମ ବଗିଚାରେ ସେ ଫଳ କୁଟି କୁଟି, ଯା' କହି ବିଷ୍ଣୁ ମହାଦେବ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ଆଗରେ ଗଲେ, ଆଉ ସମସ୍ତେ ପଛେ ପଛେ ବଗିଚା ଭିତରକୁ ଗଲେ, ଖଣ୍ଡୁର ଯାଇଛନ୍ତି କାନ୍ଦବୋବାଳି ଶୁଭିଲା, ସମସ୍ତେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା

ବେଳକୁ ଖଣ୍ଡୁହୁରରେ ସେ ଦୋହ୍ଂ ମହାଜନ ଆଗେ ଅଭ୍ୟାଗତଙ୍କୁ ଓପାହରେ ପୋଂରେଇ ଦେଇଥିଲା, ତନ୍ଟା କଳା ପାଇକ ଶିମିଳୀ ଗଛର କାଣ୍ଟୁରେ ତା ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗଂଶରୀର ଘାସୁଛନ୍ତି, ସେ ,ବାପ ଲୋ ମାଆ ଲୋ. ବୋଲି ଡକା ବୋବାଳି ଛାଡୁଛି । ମହାଦେବ ଏହା ଦେଖି ଟିକିଏ ମୁହଁ ଶୁଖେଇ ଦେଲେ । ବିଷ୍ଣୁ କହିଲେ, ଆସ ଯିବା, ଲୋକ୍ଟା ଅର୍ଜିଲା କରମ ସେ ଭୁଞ୍ଜୁଛି । ଖଣ୍ଡୁହୁର ଗଲାରୁ ବିଷ୍ଣୁ ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ କହିଲେ, ଯା ଏ ଆଗ ଗଛମୂଳେ ଫଂଳ ପଡ଼ିଥିବ, ଯେତେ ମନଇଛା ଗୋଟେଇ ଆଣିବୁ । ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେ ଗଛମୂଳକୁ ଗଲାବେଳକୁ ଦେଖିଲା ଯେ ତା'ର ଜୋଇଁ ଭାଣିଜା ଚୁଲି ପାଖରେ ପଡ଼ି ମରିଥିଲା ସେ ବସି ଗଛମୂଳେ ଓଳଉଛି, ଦୋହ୍ଂ ପୁଅ କୂଅରେ ପଡ଼ି ମରିଥିଲା ସେ ପୁଅ ବସି ଫଂଳଯାକ ଗଦା କରୁଛି । ବ୍ରାହ୍ମଣ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ମୁହିଁ କହିଲା, ଏ ତ ମୋ ପୁଅ, ମୋ ଭାଣିଜା । ବିଷ୍ଣୁ କହିଲେ, ମହାଦେବ । ଏ ମୋ ଭକତ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ସେ ଦିନ ଆମ ଦିହିଁଙ୍କୁ କଞ୍ଚା ଚାଳ ବନ୍ଧା ପକେଇ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଥିଲା, ସେ ତୁମ ଭକତ ମହାଜନ ଆମାକୁ ଘଉଡ଼େଇ ଦେଇଥିଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ସ୍ୱଦେହରେ ଆଇଲା, ପୁଅ ମାଇପଙ୍କୁ ପାଇଲା ଆଉ ସେ ମହାଜନ ତା ଫଂଳ ଭୁଞ୍ଜୁଛି । ଦେଖିଲ, କିଏ ଦାରଦାରଡୋଡ଼ କରି ଦିଏ ! ମହାଦେବ ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି ରହିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଫଂଳ ଘେନି ପୁଅ ମାଇପଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ନଅରକୁ ଫେଂରିଲା । ହି ରାଣୀଙ୍କୁ ଘେନି ଘର ଦୁଆର କଲା ।

ଗୋଟିଏ ଠକ ଥାଏ ସେ, ତା ବହିଂଶ ଓଳରେ ପୂର୍ବ

ଦି ସଙ୍ଗାତ

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ

ଏକ ରାଇଜରେ ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ଆଉ ସାଧବପୁଅ ଦିହେଁ ସଙ୍ଗାତ ହେଲେ । ପିଲା ଦିନରୁ ତାଙ୍କର ଜମିଲେ ମେଣ୍ଟବାଳ, ସେ ଦିହେଁ ଦଣ୍ଡେ, କେଉଁଠି ଛାଡ଼ା ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଦିହେଁଯାକ ଚାଟଶାଳୀରେ ପଢୁଥାଆନ୍ତି । ଦିହିଁଙ୍କ ଦିହେଁ ବାଆଁଗୁରା ବସ୍ତଲିଆ ହୋଇ ବୁଲନ୍ତି, ପାଠ ଶାଠ ଜମାରୁ ପଢ଼ାପଢ଼ି କଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ସି ଅକ୍ଷର ବନ୍ଧୁଶୋଇ ପରବତ ହେଲା । ଏଣେ ବି ଘରେ କୁଟାଖଣ୍ଡିକ ଦିଖଣ୍ଡି କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଏଇମିତି ହେଲାରୁ ବାପମାନେ ତାଙ୍କୁ ଚାଟଶାଳୀରୁ ଉଠେଇ ଆଣିଲେ । ପାଠ ଶାଠ ନ ପଢ଼ିଲ ତ ନାହିଁ, ଘରର କାମ ଧନ୍ଦା ଭଲା କରନ୍ତୁ, ତାଇ ବି କଲ ନାହିଁ । ଦିହିଁଙ୍କା ଦିହେଁ ଦିନ ଯାକ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ବାଇଦିଗ୍ଧା ଭଳିଆ ଅଗ୍ନିଦଣ୍ଡପାଟ ବୁଲୁଥାନ୍ତି । ଘରେ ଆଲୁଏ ଲେଖାଏଁ ଭୋଜନ ପାଇ ଦେଲେ ଦିନ ନାହିଁ, ରାତି ନାହିଁ, କୁଆ ଟାକଟା ପାରା ରଙ୍ଗରେ ମାତିଥାନ୍ତି । ବଡ ଘରକୁ ଅଇଲାରୁ ବାପ ମା ଧିକାର କରି ତାଙ୍କୁ କେତେ ଅପାସରା ମାରନ୍ତି, କେତେ ଚିଲିର ଛାକର କରନ୍ତି । ଦିନକର ଦି ସଙ୍ଗାତ ବଡ଼ରା ବଡ଼ର ହେଲେ, ବାପ ମାଆ ତ ସବୁବେଳେ ଆମକୁ ଏମିତି ଦୂର୍ ଦୂର୍ ଛୁର୍ ଛୁର୍ କଲେ । ଚାଲ ଆମର ବିଦେଶ ଯିବା ବାହାରି । ପରର କାମ ଧନ୍ଦା କରି ଆମ ପେଟ ପାଳିବା, ଆଉ ଏ ଘରେ ପାଣି ଛୁଇଁ କରି ନାହିଁ । ଦ୍ୟା ଦିଗୁର ମନକଥା ମନରେ ଥାଏ । ଦିନେ ରାତି ନାଗୁଲୁ ଜାଗୁଲୁ ହେଉଛି, ଦିହେଁଯାକ ଘରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ, ଗଲେ । ଯାଉ ଯାଉ ଏକ ରାଇଜରେ ସଞ୍ଜବତ ଲାଗିଲା । ଦିହିଁଙ୍କି ଦିହେଁ ସାଙ୍ଗରେ ତ କାଣି କଉଡ଼ି କିଛିଏ ଆଣି ନାହାନ୍ତି । ଏଣେ ଭୋକରେ କାରଡ଼ି ଜଳୁଥାଏ, ଶୋଷରେ ଦିଂସା ଉଡ଼ୁଥାଏ । ସେ

ଗାଇନରେ ଏକ ମହାଜନ ଘରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଏ କିଛି ପିଲା ନୁହନ୍ତି, କୋଡ଼ିଏ କୋଡ଼ିଏ ବରଷର ପାଖୁଆ ଭେଣ୍ଡା ଟୋକାଏ । ମହାଜନ ତ ଦାଣ୍ଡରେ ଟହଲ କରୁଛି । ଦେଖିଲା ଯେ, ଏ ଦିଜଣ ବିଦେଶୀ ଆସି ଢୁକିଲେଣି । ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, ବାପ ! ତୁମର ହାଲହକିକତ କଅଣ ? ଏ ଦିହେଁ କହିଲେ, ଆମର ଚୁଲି ଚାଲ ନାହିଁ, ଅଘରବାସ । ଆମେ ପର ଘରେ ମୂଲ ଲାଗି ପେଟ ପୋଷିହୁଉ । କିଛି ପଇସା କଉଡ଼ି ନବୁଁ ନାହିଁ । ଖାଲି ମୁଠାଏ ପେଟକୁ ଖାଇବୁଁ, ଖଣ୍ଡିଏ ଲେଖାଏ ପିଠିକୁ ପିନ୍ଧିବୁ, ମହାଜନ କହିଲା ତେବେ ମୋ ଘରେ ଚାକିରି କର । ମହାଜନ ପଚାରିଲା, ତୁମେ ଭଲା କି କାମ କରିବ ? ଏ କହିଲେ ଆମକୁ ଯୋଉ କାମରେ ଲଗେଇବ, ଆମେ ତାହା କରିବୁଁ ।

ଏଣେ କଅଣ ହୋଇଥାଏ ନା, ମହାଜନର ଗୋଟିଏ ଓଲିଇ ଗାଈ ଥାଏ ଯେ, ସେ ଗାଈକି ମୁଲକଯାକ କେହି ବଗାଇଖା କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଯା ବାଡ଼ି ଡେଇଁ, ତା ବାଡ଼ ଡେଇଁ କେତେ ଲୋକଙ୍କ ବାଡ଼ି ବଗିଚା ନଷ୍ଟନାବୁଦ କରୁଥାଏ । କେତେ ବିଲ, କେତେ ପାଚିଲ ଉଜାଡ଼ିବସି କରେ । ଏଥିପାଇଁ ମହାଜନ ନିତି ପଡ଼ୋଶୀଙ୍କଠୁଁ ବୋଲଣା ଶୁଣେ । ମହାଜନ ବାହ୍ମଣପୁଅଙ୍କୁ କହିଲା, — ସକାଳୁ ଗଣ୍ଡାଏ ଖାଇ ଦେଇ ତୁ ମୋ ଗାଈଟିକି ନେଇ ଚରେଇବୁ, ଦିନ ବୁଡ଼ିବ ବେଳାବେଳକୁ ଆଣି ଗୁହାଳରେ ପୂରେଇ ଦବୁ । ମୁଁ ତତେ ଖାଇବାକୁ ପିନ୍ଧିବାକୁ ଦେବି । ଏଣେ କଅଣ ହୋଇଥାଏ ନା ମହାଜନ ବାଡ଼ିରେ ଗୋଟିଏ କଥିଁସୁଆନ୍ଦିଆ ଆମ୍ବଗଛ ଥାଏ ଯେ, ସେ ଆମ୍ବଗଛ ମୂଳ ତଳରେ ଗୋଟେ ପାତାଳଫୁଟା ଝମ୍ପର ଥାଏ ଯେ, ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ସେତେ ଗରା ପାଣି ଦେଲେ ସେ ଗଛ ମୂଳରେ ପାଣି ଜମାରୁ ରହେ ନାହିଁ । ମହାଜନ ସେ ବାହ୍ମଣପୁଅଙ୍କୁ

କହିଲା :— ସକାଳୁ ଗଣ୍ଡିଏ ଖାଇ ଦେଇ ତୁ ମୋ ବଗିଚାରେ କଥାଁ ସୁଆଦି ଆମ୍ବ ଗଛ ମୂଳରେ ମାଠିଆରେ ପାଣି ଦବୁ । ସେ ଗଛର ମଳାରେ ପାଣି ଟୁମାଟୁମ କରି ଭରତି କରି ଦେଇ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଘରକୁ ଆସିବୁ । ମୁଁ ତତେ ଖାଇବାକୁ ପିନ୍ଧିବାକୁ ଦେବି । ଦି ସଙ୍ଗାତଯାକ ହଉରାହଉରି ହେଲେ, ଆମ କରମ ତ ଭାରି ସଲଖ ! ତୁମେ ତ ଖାଲି ଗୋଟିଏ ଗାଈକି ଜଗିବ । ମୁଁ ତ ଗୋଟିଏ ଗଛରେ ପାଣି ଦେବି । ଏତିକି କାମ ସାରି ଦେଇ ଦିହେଁଯାକ ଆନନ୍ଦରେ ରାଣ୍ଡିପୁଅ ଅନନ୍ତ, ଉଲୁଆ ଅଚିନ୍ତ ହୋଇ ଏ ମହାଜନ ଘରେ ରହିବା ।

ଏ ଗୁଜରୀ କଥା ଠିକଣା ହେଲାରୁ ସେଦିନ ରାତିରେ ଦି ସଙ୍ଗାତଙ୍କୁ ମହାଜନ ତା ଠାକୁର ମନ୍ଦିରରେ ରହୋଇ ଖାଇବା କଥା ଖଞ୍ଜା କରିଦେଲା ।

ତହିଁ ଆରଦିନ ବଡ଼ ଭୋରରୁ ଉଠି ଦି ସଙ୍ଗାତଯାକ ଗାଧୁଆ ପାଧୁଆ ସାରି ଠାକୁର ମନ୍ଦିରରେ କଂସିଏ ଲେଖାଏଁ ପଖାଳ, ଗଣ୍ଡିଏ ଲେଖାଏଁ କଟୁରା ଆମ୍ବୁଲ ମାରି ଦେଇ ଯେଝା କାମକୁ ବାହାରିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ଯିମିତି ସେ ଗାଈଟିକି ପଘାରୁ ଫିଟେଇ ଦେଇଛି, ସେ ଗାଈ ମାଇଲା ଯେ ଚରା, ଏକଦମ୍ ଯାଇ ପାଏ ବାଟରେ ଦମ୍ ନେଲା ! ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ସେ ଗାଈ ପଛରେ ଧଇଁସଇଁ ହୋଇ ଗୋଡ଼େଇ ଥାଏ । ସିଠେଇଁ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଫେର ଗାଈ ନୁ ! ଯିଏ ବାଡ଼ ଡେଇଁଲା ତା'ର ଖିଆ ଗଲା, କାହାର ଶାଗପଟାଳି, କାହାର କଦଳୀବାଡ଼ି କାହାର ଲଙ୍କା ମରିଚ କିଆରୀ, ଇମିତି ଯଦି ଯାହା ଖାଇଲା ତ ଖାଇଲା ବାକୀ ସବୁ ଖୁରାରେ ଚକଟି ଚକଟି କରି ହୁରଜୁର୍ କଲା । ଯାହାଙ୍କର ଖିଆ ଗଲା ସେ ସମସ୍ତେ, ଏ ରଖୁଆଳିକି ଗାଳି ଅବରବିଆ କରି ଶୋଧୁ

ଆଆନ୍ତି । ଏଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ଗାଈ ପଛରେ ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ଦୋଗ୍ରା କୋତରା ହୋଇ ତା'ର ହାଡ଼ହାଡ ଉଠିଯାଉଥାଏ । ସେ କଅଣ ଜାଣିଚି ଯେ, ଏହିକି ବୁଢ଼ୀଣ୍ଟା ଗାଈଟାଏ ବୋଲି ? ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଗାଈ ଘରକୁ ଫେଂଉଲାବେଳକୁ ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ହେଲାଣି, ତା କାନ କାଟିଲେ ବଚନ ବାହାରିବ ନାହିଁ ।

ଏଣେ ଆଉ ସୁଙ୍ଗାଂତ ଦଇଟା ମାଠିଆ ନେଇ ମାହାଜନ ବଗିଚା ବାମ୍ପୀରୁ ପାଣି କାଢି ମାଠିଆକୁ ମାଠିଆ ପାଣି ନେଇ ସେ ଆମ୍ବଗଛମୂଳେ ଅଜାଡୁଥାଏ । ଏମିତି ଦିନ ଭିତରେ ପଚାଶ କି ଦି ପଚାଶ ପାଣି ନେଇ ଗଛମୂଳେ ଢାଳିଲାଣି । ତେବେ ବୁଢ଼ୀ ସେ ମଲା ପୂରିବାକୁ ନାହିଁ । ସେ ପାଣିମାନ ଟିକକ ଭିତରେ ସବୁ କୁଆଡ଼େ କୋରଡ଼ ଭିତରେ ଶୋଷିହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ଏତ ସୁକୁମାର ଆରେ ପିଲାଦିନୁ ବଢ଼ିଚି । କେତ ବରଷରେ କୂଅରୁ ପାଣି ଓଟାରି ଓଟାରି ତା ଦୁଇ ହାତରୁ ଗୋଟାଏ ଗୁଲ ଫୁଟିଗଲାଣି । ଏଣେ ପେଟରୁ ନାଦ ଉଠିଲାଣି, ପାଣି ଦେଇ ଦେଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ବୁଡ଼ିଲାରୁ ବସାକୁ ଫେଂଉଲା ।

ଦି ସୁଙ୍ଗାତ ତ ମନେ ମନେ ଭାରୀ ସିଆଣିଆ । ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ଭାବୁଥିଲା, ସୁଙ୍ଗାଂତ ସେ ଆମ୍ବଗଛରେ ଦି ମୁଣ୍ଡା ପାଣି ଢାଳି ଦେଇ କେଡ଼େ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଦିନଯାକ ସେ ବଗିଚାରେ ଶୋଇଲା, ମୁଁ ଏ ଗାଈଟା ପଛରେ ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇ ଥୋକରା ହେଲିଣି । ଏ ଗାଈ କଥା ସୁଙ୍ଗାତକୁ କହିବି ନାହିଁ । କାଲି ମୁଁ ଗଛରେ ପାଣି ଦେବି କି, ସୁଙ୍ଗାତକୁ ଗାଈ ଜଗିବାକୁ ପଠେଇଦେବି । ସାଧୁତ ପୁଅ ମଧ୍ୟ ତେଲ୍ହିଁ ଚତୁର । ସେ ଭାବୁଥିଲା, ସୁଙ୍ଗାଂତ ଗାଈକି ଛାଡ଼ିଦେଇ ଗାଈ ଚରୁଚି । ସୁଙ୍ଗାତ ତ ଗଛ ଛାଇରେ ଦିନଯାକ ନିଘୋଡ଼ ଶୋଇଲା । ମୁଁ ପାଣି କାଢି କାଢି ମଲି । ଏ ଗଛ କଥା ସୁଙ୍ଗାତକୁ

କହିବ ନାହିଁ । କାଲି ମୁଁ ଗାଈ ଜଗିବି । ସଙ୍ଗାତଙ୍କୁ ଆମ୍ବଗଛରେ ପାଣି ଦେବାକୁ ଲଗେଇ ଦେବି । ଏମିତି ଦି ସଙ୍ଗାତ ଯୋଡ଼ା ମନକଥା ମନେ ରଖିଲେ, ମହାଜନ ଘରକୁ ଫେରିଲେ ।

ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ପଚାରିଲା, କି ହୋ ସଙ୍ଗାତ ! ଆଜି ଦିନଟି କେମିତି ଗଲା ? ମହାଜନପୁଅ କହିଲା, ସଙ୍ଗାତ ! ମୁଁ ତ ଦି ପୁଞ୍ଜା ପାଣି ଯେ ଗଛମୂଳେ ଢାଳି ଦେଲାପରେ ସେ ମଲାଟା ଉବାଟକୁ ଉଠିଗଲା । ମୁଁ ତ ଗଛମୂଳେ ଦିନଯାକ ଚିତା ଶୋଇଛି । ଏ ସୁଖ କଥା ଛାଡ଼ିବା କଥା ନୁହେଁ । ତୁମେ ତୁମେ ଆଜି କେମିତି କ'ଣ କଲ କହିଲ ଭଲା ? ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ତ ବହୁତ ତରକା ସେ କହିଲା ସଙ୍ଗାତ ! ଗାଈଟି ଫେଙ୍ର୍ ଏଡ଼େ ଟୁଆର ମୁଁ ଯେମିତି ତାକୁ ଗୁହାଳରୁ ଫିଟେଇ ଦେଇଛି ସେମିତି ସେ ଗାଈ ସିଆଏ ହିଆଏ ଏ ଗାଁ ମୁଣ୍ଡ ସେ ଗାଁ ମୁଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡାକୁ ଗୁଲିଗଲା । ସେତେବେଳେ ତ ଦିନଯାକ ଚରୁଛି, ମୁଁ ତ ଦଣ୍ଡା ବରଗଛ ତଳରେ କାନ୍ଧ ପକେଇ ଦେଇ ନିଘାମ ଶୋଇଛି । ଯେତେବେଳକୁ ଯାଇ ମୋ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା । ଦେଖିଲାବେଳକୁ ବେଳ ଆସି ରଡ଼ ମାଇଲାଣି । ମୁଁ ଯେଉଥିରୁ ଗାଈଟିକୁ ଘରକୁ ଅଡ଼େଇ ଆଣି ବାନ୍ଧି ଦେଲି । ଏମିତି ଚାକିରି ମୁଁ କି ଆଉ ପାରେ ? ହେଲେ କଅଣ ହେବ, ସଙ୍ଗାତ ! ସେ ଗଛ ମୂଳେ ମୁଁ ଶୋଇଲି ଯେ, ଭୂଇଁରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି । ଦିଗରା ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ାଏ ସେ ଗଛମୂଳରୁ ବାହାରି ମୋ କାନମୁଣ୍ଡାରେ କାମୁଡ଼ି ପକେଇଲେ । ମୁଁ କାଲିଠାରୁ ଖଟ୍ଟେ ଖଟିଆ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବି ଯେ ଗାଈ ଚରୁଥିବ, ମୁଁ ଗଛମୂଳେ ଖଟିଆ ପକେଇ ବେଅଡ଼କ୍ ଶୋଇଥିବି ।

ଦୁହିଁଙ୍କି ବହୁତ ତ ହିଆଳୀରେ କଥା ଭାଗ ହେଉଛନ୍ତି । ଯାଉଡ ପୁଅ କହିଲା — ସଙ୍ଗାତ ! ଯାହା ହେବାର ତ ହେଲା,

ତୁମେ କାଲି ଏ ଗଛରେ ପାଣି ଦିଅ କି, ମୁଁ ଗାଈ ଜଗିବାକୁ ଯିବି । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁଅ କହିଲା, ହଉ ତେବେ । ୟା' ଶୁଣି ଦହିଁକା ଦହେଁ ମନେ ମନେ ମହାଖୁସି ! ସାଧୁପୁଅ ଗଣ୍ଡିଏ ପଖାଳ ଖାଇଦେଇ ମହାଜନ ଘରୁ ଖଣ୍ଡେ ଖଟିଆ ମାଗି ଖଟିଆଟିକୁ ମୁଣ୍ଡେଇଲା । ଗାଈଙ୍କୁ ଗୋଠରୁ ଫିଟେଇ ଦେଲା । ଗାଈ ତ ଚରୁଛନ୍ତି, ସାଧୁ ପୁଅ ତ ଖଟିଆ ମୁଣ୍ଡେଇ ତା ପଛେ ପଛେ ଚରୁଛନ୍ତି । ଏଣେ ଗାଈ ପଛରେ ଚରୁଛି ବା ନାଁ ଖଟିଆବୋଝ ମୁଣ୍ଡେଇବ ? ଖଟିଆଟିକୁ କୋଉଠିଁ କାଟରେ ରଖିଦେଇ କରି ଗଲେ ସେ ଖଟିଆକୁ କିଏ ଯେବେ ନେଇ ଚାଲି ଯିବ, ତେବେ ମହାଜନ ପୁଅର ଖଟିଆ ଦାବି କରି ବସିବ ଯେ ! ଏ 'ବୋଝ ଉପରେ ନଳିତା ବିଡ଼ା' ନ୍ୟାୟ ହେଲା । ମହାଜନପୁଅ ଦିନସାରା ଦିଗବଗର ବେଠିଆ ହୋଇ ଖଟିଆ ମୁଣ୍ଡେଇ ଥାଏ, ନସର ପସର ହୋଇ ଚରୁଥାଏ । ଏଣେ ଯାହାଙ୍କୁ ଖୋଜି ସେ ଗାଈ ଖିଆ କରୁଥାଏ, ତାଙ୍କଠୁଁ ଉପର ତଳ ସାତ ପୁରୁଷ ଉଣ୍ଡଲା ଶୁଣୁଥାଏ । ଯେନ ତେନ ପ୍ରକାରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ସୁଦ୍ଧା ଖଟିଆକୁ ଆଉ ଗାଈଙ୍କି ଘିନ୍ଦ ଆସି ମହାଜନ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ତାକୁ ବୋଲାମାର ଯାଉଥାଏ, ତା ତୁଣ୍ଡ, ଆବୁ ଆବୁ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ତା ପାଟିରୁ ବାକ ବାହାରୁ ଥାଏ ।

ଏଣେ କଅଣ ହୋଇଛି ନାଁ ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ତ ଦଉଡ଼ି ହାତ ଗଭୀର କୂଅରୁ ମାଠିଆକୁ ମାଠିଆ ପାଣି କାଢୁଛି, ଆମ୍ବଗଛ ମୂଳେ ଅଜାଡୁଛି, ପଣେ କି ଦି ପଣ, କି ଗହି-ପଣ, କି କେତେ ଯେ ପାଣି କାଢିଲାଣି ତା'ର ଅଟକଳ ନାହିଁ । ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ସେ ଗଛ ମୂଳରେ ପାଣି ଟିମାଟିମ ନ ହେଲା ! ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅର ଦେହ କଟମଟ ପାକଲାଣି । ଦେହଟା ଫିରା ହାଡ଼ ଆଉ ନୁଆଁଇ ହେବାକୁ ନାହିଁ । ଏଣେ ହାତ ପାପୁଲିରୁ ପାରମ୍ଭେ ଫୁଲ ଉଠିଗଲାଣି । ସନ୍ଧ୍ୟା

ବେଳକୁ ମାଟିଆ ଦଉଡ଼ ଆଣି ମହାଜନ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସେ ବରଗଛରେ ଝୁଲିଆ ଥରୁଥାଏ । ତା ଦେହରୁ ସତେ ଯିମିତି ଏଇଲାଗେ ଜୀବ ଛାଡ଼ିଯିବ । ତା ଦେହରୁ ଝାଳକୁ ଝାଳ ଧାରମଣ୍ଡଳ ବୋହି ଯାଉଥାଏ ।

ଦୁହେଁଯାକ ଯିମିତି ଭେଟ ହେଲେ, ଏ କହିଲା, ସଙ୍ଗାତ! ଏମିତି ଅବିଶ୍ୱାସୀ କଥା କରନ୍ତି କି ? ଏ ଯାଇଟା ଏଡ଼ିକି ଉଦ୍ଦଣ୍ଡଟାଏ ! ତୁମେ ଯେଉଁ ମୋତେ 'ବେଢ଼ି ଉପରେ କୋରଡ଼' ଦେଲା ଭଳିଆ ବିନାଯାକ ମହଣେ ଓଜନର ଖୋଟାଏ ଝାଟିଆ ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ବୁହେଇଲ ! ଆଉ ସଙ୍ଗାତ କହିଲା, ତୁମେ ଏବେ କୋଉ ବିଶ୍ୱାସଘାତିଆ ନ କଲ କି ? ସେ ଗଛରେ ଧୋଡ଼କେ ପାଞ୍ଚି ଦବ ; ସେ କୁଆଡ଼େ ଶୋଷି ଦଉଛି ବୋଲି ଏ କଥା ତୁମେ ମତେ କିଆଁ ନ କହିଲ ? ପଛକୁ ଦୁହେଁଯାକ ଆପଣା ଆପଣା କାଇଲି ମନାମନି ହେଲେ । କହିଲେ, ଯାହା ତ ହବାର ହେଲାଣି । ଗୁଳିକର ଆଉ ଆମକୁ ପୋଷେଇବ ନାହିଁ । ଏବେ ଚାଲେ ବନେ । ଚାଲ ଆଉ କୋଉଁଠି ଗୁଳିକର ଦେଖିବା । ବାହ୍ମଣଗୁଆ କହିଲା — ସେ ଗଛମୂଳ ଏତେ ପାଣି କିଆଁ ଶୋଷୁଛି କି ? ମୁଁ ଜେରେଇଲଣି ତା ମୂଳରେ ଗୋଟାଏ କନ୍ଦର ଅଛି, ସେ କନ୍ଦରରେ କିଛି ଯୋଡ଼ାମାଲ ଅଛି । ଚାଲ ଆଜି ରାତିକାରେ ସେ ଗଛମୂଳ ଖୋଳି ସେ ଯୋଡ଼ା ନେବା କଦିକଷାଡ଼େକ ଦୁଇଶାଳି କରି ରାତି ନ ପାହୁଣୁ ଏବେ ଚମ୍ପଟ ମାରିବା । ଯା' କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ହୋଇ ମହାଜନ ଘରେ ଯୁଦ୍ଧରେ କୋଉଁଠି କାଳି ଟୋକେଇ ଥିବା ଜାଗାକୁ ଉଚ୍ଚିଲା । ରାତିରେ ସମସ୍ତେ ଖାଇପିଇ ଘମାଘୋଟ ନିଦରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲାରୁ, ନିଶା ଗରଜିଲାରୁ ଦୁନୀ ଚାନ୍ଦ ଦି ସଙ୍ଗାତ ଉଠି

କୋଡ଼ି କାଙ୍କ ଟୋକେଇରେ ନେଇ ସେ ଆମ୍ବଗଛ ମୂଳକୁ ଗଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁଅ ସେ ଗଛମୂଳ ଖୋଳୁଥାଏ, ମାଟିକି ଟୋକେଇରେ ଭରତି କରି ସାଧୁତପୁଅ ଆଡ଼କୁ ବଢ଼େଇ ଦଉଥାଏ । ସାଧୁତପୁଅ ସେ ମାଟିକି ନେଇ ଖଣ୍ଡେ ଦୂର ଟୁପରେ ଗଦେଇ ଦଉଥାଏ । ଏମିତି ଖୋଳି ଖୋଳି ତିନି ହାତ କି ଚାରି ହାତ ଗହୀରର ଗୋଟିଏ ଖାତ ହେଲାଣି । ଏହି ସମୟରେ ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ କାଙ୍କ ମାରିଲାବେଳକୁ 'ଗୋଟିଏ ପିତଳ ଗରା' ସେ କାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ବାଜିଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ବିଚାରିଲା ଯେ, ମୁଁ ତ ଖାତ ଭିତରେ ରହିଲି, ସଙ୍ଗାତ ତ ଉପରେ ରହିଲା । ମୁଁ ଏ ଯୋଗାମାଲ ଗରାଟିକି ଉଠେଇ ସଙ୍ଗାତ ହାତକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଲେ, ମୁଁ ଖାତରୁ ଉଠୁ ଉଠୁ ସଙ୍ଗାତ ଯେବେ ସେ ଯୋଗାମାଲ ଗରାଟି ନେଇ ଖସ୍ୟାଗଂ କରନ୍ତି ? ଏ କଥା ମନେ ମନେ ପାଥିଁକରି କହିଲା, ସଙ୍ଗାତ ! କାଙ୍କରେ ହାଣି ହାଣି ମୋ ଅଣ୍ଟା ପିଠି ଉପୈଇ ଗଲାଣି । ତୁମେ ଏ ଖାତ ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ, ଥୋଡ଼େ ମାଟି ଖୋଳନ୍ତୁ କି ? ମୁଁ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ମାଟିକି ଟୋକେଇରେ ନେଇ ଫକେଇ ଦଉଥାନ୍ତି, ମଝିରେ ମଝିରେ ଟିକିଏ ଦମ୍ ମାରନ୍ତି । ସାଧୁତପୁଅ ତ ଏତେ ଚୁନ ମନ ନ ଜାଣେ । ସେ କହିଲା, ହଉ ତେବେ, ଯା କହି ସାଧୁତପୁଅ ସେ ଖାତ ଭିତରକୁ ଗଲା । ବାହ୍ମଣ ପୁଅ ଉପରକୁ ଉଠି ଅଇଲା । ସାଧୁତପୁଅ କାଙ୍କରେ ପାହାଏ ପକାଇଲା ବେଳକୁ ଗରା ବାଜିଲା । ସାଧୁତ ପୁଅ କହିଲା:- ସଙ୍ଗାତ ! ଗରାଟାଏ ! ଯୁଁ କହି ସେ ଗରାକୁ କାଟି ଟେକାଟେକି କରି ସଙ୍ଗାତ ହାତକୁ ଉପରକୁ ଜଢେଇ ଦେଲା । ବାହ୍ମଣ ପୁଅ ସେ ଗରାଟିକି ପାଇଲାକ୍ଷଣି ଏକଦମ ଚିଁ ବିଦେଇଲା ।

A95

ସାଧୁପୁଅ ତ ଖାତ ଭିତରେ ପଶିଛି, ଖାତଟା ସୁଦ୍ଧ ମହାଜନଙ୍କ ପାଇଖାନା ଯାଇଛି । ତା ଭିତରୁ ଘରକୁ ଉଠି ଆସିଲା ବେଳକୁ ଲାଠିକର ପାଠ । ଏଣେ ଚୋର ବି ସଙ୍ଗାତମାନଙ୍କ ତ ଲୁଚେଇ କରି ଏ କାମ କରୁଛନ୍ତି । ସାଧୁପୁଅ ସଙ୍ଗାତଙ୍କୁ ବଡ଼ପାଟି କରି ଡାକୁଛି ଅବା କିମିତି ? ଯେ ହେଉ, କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସାଧୁପୁଅ ସେ ଖାତ ଭିତରୁ ଉପରକୁ ଉଠି ଆସି ଦେଖିଲାବେଳକୁ ସଙ୍ଗାତଙ୍କର କିଛି ପତା ନାହିଁ । ବିଗିଡ଼ିଲା ସଙ୍ଗାତ ମନେ ହଠାଟାଏ କାଟିଦେଇ ଚୋରାମାଲ ସାରାଙ୍କୁ ନେଇ ପଳାଇଗଲା ! ଏଣେ ସାଧୁପୁଅ ଦେଖିଲା ଯେ, ରାତି ଆଉ ବି ଅନ୍ଧାର ଅଛି । କୁଆତାରାଟା ଯାଉ ଯାଉ ହୋଇ ଚାଲିଛି । ସକାଳ ହେଲେ ତ ମହାଜନ ଘର ମଣିଷ ଉଠି ଲୋକଙ୍କୁ ଅରପାଗଢ଼ କରିବେ । ଯା ବିଗିଡ଼ି ସାରାଙ୍କି କାନ୍ଧରେ ପକାଇ ଏକ ମୁହାଁ ହୋଇ ସେ ଗାଆଁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ବି ଦୁଇ କୋଶ ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ପୋଖରୀ ପଡ଼ିଲା । ସେଇ ପୋଖରୀ କୂଳରେ ରାତି ପାହାନ୍ତି ଆସିଗଲା । ରାତିଯାକ ଚୋରି ହାଣିହାଣିକା, ଏଣେ ବୋଝ-ମୁଣ୍ଡେଇ ବାଟ ଚାଲିଚାଲିକା ସାଧୁପୁଅକୁ ଭାରି ଥକା ଲାଗୁଥାଏ । କିଅଣ କଲା ନା ଭାବିଲା, ମୁଁ ତ ମହାଜନ ଗାଁଆରୁ ଏତେ ଦୂରକୁ ବାହାରି ଆସିଲିଣି । ଏଇ ପୋଖରୀ ପାହାଚ ଉପରେ ଦଣ୍ଡେ ଅଳସ ମୋଡ଼ିବି ନିଏଁ । ଏଇଆ ଭାବି କରି ପୋଖରୀର ଗୋଟିଏ କଣକୁ ଯାଇ ଅଣ୍ଟାଏ ପାଣିରେ ସେ ସାରାଟିକୁ ପଙ୍କ ଭିତରେ ମାଡ଼ିଦେଲା, ସେ ପୋଖରୀ ପାହାଚରେ ଗାମୁଛା ଟିକିକ ପାରିଦେଇ ଶୋଇଲା । ଏକେ ତ ରାତି ରହି ଅନିଦ୍ରା, ଆଉ ଦେହ ମିହନତରେ ଭାରି ଥକି ଲାଗୁଥାଏ । ସେହିକ୍ଷଣି ତାକୁ ଘମାଘୋଟ ନିଦ ମାଡ଼ିଗଲା । ସାଧୁପୁଅ ଜେଣେ

ତାହାରୁ ଯଦାକୁ ଉଠି ଯିମିତ ଦେଖିଲା ଯେ ସନ୍ଥାଂତ ଚମ୍ପଟ ଦେଲାଣି , ସେ ତ ପଚ୍ଛେ ପଚ୍ଛେ ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଦଉଡ଼ିଲା ତ ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ଆସି ପୋଖରୀ କୂଳରେ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସନ୍ଥାଂତ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରୁଛି । ପାଖରେ ତ ତାରା ଫଂରା କିଛି ନାହିଁ । ବିଗୁଡ଼ିଲା ନିଶ୍ଚେ ସନ୍ଥାଂତ ସେ ତାରାକୁ ଏ ପୋଖରୀରେ କୋଉଠି ମାଡ଼ି ଦେଇଛି । ଯା' ବିଗୁଡ଼ି ପୋଖରୀର ଚାରିକଣ ଯାକ ଢଣ୍ଡିଲା । ଢଣ୍ଡିଲା । ଦେଖିଲା ଯେ ସବୁ କଣକୁ ଏ ଗଲା ବେଳକୁ ବେଙ୍ଗ ଗୁଡ଼ାଏ କୂଳରୁ ଝପ୍‌ଝାପ୍ ପାଣିକି ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲେ । ଗୋଟିଏ କଣରେ ବେଙ୍ଗ ନାହାନ୍ତି । ସେହି କଡ଼ରେ ଠିଆ ହୋଇ ଅନେଇ ଗଲା ବେଳକୁ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରଯାଏଁ ପାଣି ଅଳପେ ଗୋଳିଆ ହୋଇଛି । ଏହା ଦେଖି ସେହି କଣରେ ପାଣି ଗୋଡ଼ରେ ଘାଣ୍ଟିଲା ବେଳକୁ ଆଣ୍ଠୁଏ ପାଣିରେ ଗୋଡ଼ରେ ତାରାଟି ବାଜିଲା । ଯିମିତି ତାରାକୁ ଉଠେଇଲା ସିମିତି ସନ୍ଥାଂତକୁ ନ ଉଠେଇ ତାରାଟି ନେଇ ଦେ ଦଉଡ଼ । ଯାହିଏ ଦଉଡ଼ି ବାଦ ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା । ନିଦ ମଳମଳ ହୋଇ ଉଠି କାଳେ ପୋଖରୀ କୂଳକୁ ଲୋକ ଗାଧୋଇବାକୁ ଆସିଲେ ଯାହାକୁ ବାରକଥା ପଚାରିବେ , ବାରକଥା ସୁଝେ କରିବେ , ଯା ଭାବି କମିତି ବାଟ ପଡ଼ିବ , ଯା' ବିଗୁଡ଼ି ସେ ପୋଖରୀ କଣକୁ ଯାଇ ଦଉଡ଼ିଲା ବେଳକୁ ତାରା ଫଂରା କିଛି ନାହିଁ ! ଯା ଦେଖି ବିଗୁଡ଼ିଲା ଆରେ ! ଏ ତ ନିଶ୍ଚେ ସନ୍ଥାଂତର ପାଠ , ମୁଁ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲାରୁ ସନ୍ଥାଂତ ଆସି ତାରାଟିକି ଢଣ୍ଡି ନେଇ ଚଲ ଦେଲାଣି । ଯା' ବିଗୁଡ଼ି ଯାଙ୍କ ଲଗା ପାଦ ଚିହ୍ନକୁ ଦେଖି କାରିକାରିକା ସନ୍ଥାଂତରେ ଫିଟା ପଡ଼ିଲା । ଖଣ୍ଡେ ଦୂର ବାଟ ଯାଉଛି ଦେଖିଲାବେଳକୁ ସନ୍ଥାଂତ ମୁଣ୍ଡରେ ତାରାକୁ ମୁଣ୍ଡେଇ ଲମ୍ବର ପାନ୍ଥର ହୋଇ ଦଉଡ଼ୁଛି । ସେଇଥିରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ ଡାକ ପକାଇଲା , ହେ ସନ୍ଥାଂତ । ଯାହା

ତ ହେବାର ହେଲାଣି । ଆସ ଦିହେଁ ଯାକ ସେ ମାଲ୍‌ମାନଙ୍କ ବାଣ୍ଟି କରି ନବା । ସାଧବ ପୁଅ ତ ସେତେବେଳକୁ ବୋଝ ମୁଣ୍ଡାଇ ବହି ବହି ଥକି ଗଲାଣି, ସଙ୍ଗାତ କଥା ଶୁଣି ଥମ୍ଭି ଗଲା । ଦିହେଁ ଯାକ ସେଠେଇଁ ବସିଲେ । ସେଠେଇଁ ଗୋଟିଏ ଅମୁହାଁ କୂଅଟିଏ ଥୋ, ଯେ କୂଅମୁହଁରେ ଗୁଡାଏ ଗଛ ଲଟା ମାଡ଼ିଛି । ସେ କୂଅଁରୁ ଆଉ କେହି ପାଣି ଏବକୁ ନଉ ନାହାନ୍ତି । ସେଠାଟା ଭାରି ଜଙ୍ଗୁଲିଆ ହୋଇଛି । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁଅ ଗୋଟିଏ ବୁଦ୍ଧି ପାଞ୍ଚିଲା, କହିଲା, ହେ ସଙ୍ଗାତ ! ରାଜାମାନଙ୍କ ବିହନ, କରି ଗୁଳି-ଗୁଳିକା ମୋ ହଂସା ଛିଡ଼ିଗଲାଣି, ମୁନ୍ଦାଏ ପାଣି ପିଅନ୍ତେଇଁ । ମହାଜନ ପୁଅକୁ ବି ଭାରି ଶୋଷ କରୁଥାଏ । ଅପାନ୍ତରା ପାହାଡ଼ ଭିତରେ ଏବେ କୋଉଁଠୁ ପାଣି କି ମାଠିଆ, କି କୂଅ ବହି ମିଳୁଛି ? ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ କହିଲା ସଙ୍ଗାତ ! ଏ ମାଲ୍‌ମାନଙ୍କ ଗରାରୁ ତଳେ ଅଣାଡ଼ିବା । ତୁମ ଗାମୁଛା ଆଉ ମୋ ଗାମୁଛାକୁ ଗଇଁଠେଇଁ କରି ଏ ଗରାରେ ଏ କୂଅରୁ ପାଣି କାଢ଼ିବା ପିଇବା, ପେଂର ମାଲ୍‌ମାନଙ୍କ ଗରାରେ ଭରି ଦେଇ ଆମ ଦେଶକୁ ଯିବା । ସେଠେଇଁ ବାଣ୍ଟି କରି ନବା । ସାଧବ ପୁଅ ତ ଏତେ କଥାରେ ସନ୍ଧି ନ ଜାଣେ । ସେ ସେଇଆ କଲା । ଯିମିତି ଗରାମୁହଁରେ ଗାମୁଛା ବାନ୍ଧି କୂଅ ପାଂଦ ପାଖକୁ ଯାଇ କୂଅକୁ ଗରା ପକେଇଛି, ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅ କାଅଣ କଲା ନା ପଛୁ ଆଡୁ ଯାଇ ସଙ୍ଗାତକୁ ପେଲି ଦେଲା ଯେ, ସଙ୍ଗାତ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ହୋଇ ସେ ଅମୁହାଁ କୂଅ ଭିତରକୁ ଗଳି ପଡ଼ିଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁଅ ସେ ମହୁର, ଅସରଫି, ହୀରା, ମୋତି, ମାଣିକମାନଙ୍କ ସାଉଁଟି କରି ଆପଣା କାନ୍ଧରେ ବାନ୍ଧିଲା । କଥାରେ ଅଛି— ଯାହାଙ୍କୁ ରଖିବେ ଅନନ୍ତ, କି କରିପାରେ ବଳବନ୍ତ । ମହାପ୍ରଭୁ ଯାହାଙ୍କୁ ଯେଣୁ ଯୋଡ଼େଇ

କରି ରଖିବେ, ତା'ର ତ ଅଗ ଗୋଡ଼ରେ କଣ୍ଟା ବାଜିବ ନାହିଁ ; ସେ ତ ବାଘ ପରା ଜନ୍ତୁ, ମନୁହଁଙ୍କୁ ବରଣ୍ଟି କରି ଆସିବ କାହାରି । ସାଧୁତପୁଅଙ୍କୁ ସଙ୍ଗାତ ପେଲି ଦେଲା ବେଳକୁ ସେ କୂଅ ଭିତରେ ନନ୍ଦ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ବର ଓସ୍ତ ଗଛ ଉଠିଛି ଯେ ମହାଜନପୁଅ ଏକ୍‌ଦମ୍ ରସାନ୍ତୁଳରେ ନ ପଡ଼ି ସେହି ବର ଓସ୍ତ ଗଛ ଡାଳରେ ଅଧବାଟରେ ଲାଖି ରହିଲା । ସେଠୁଁ ଉପରକୁ ଉଠିବି ବା କେମିତି ? ସେଇଠି ଗୋଟିଏ ଡିଗାଖା ଉପରେ ବସିଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ସପାଂ ପାରସ୍ତ ହୋଇଗଲା । କୂଅର ମୁହିଁ ପାଖ ପାଖରୁ ଦିଶୁଥାଏ । କୂଅ ଗମ୍ଭୀର ଭିତରେ କିଟିକିଟିଆ ଅନ୍ଧାର । ସାଧୁତପୁଅ ସେଠେଇଁ ଅନ୍ଧାରରେ ବସିଥାଏ ଭାବୁଥାଏ, ଦିନ ହେଉ, ଯାହା ଭିତରୁ କୂଅନଳ ପରିପରକା ଉପରକୁ ଉଠିବି, ତେଣିକି ଆଉ ଲୋଡ଼ଁ ପାଇଁ କରିବି । ଏଣେ କଅଣ ହୋଇଛି ନା ସେ କୂଅ ଭିତର ବରଗଛରେ ଗୋଟିଏ ଡାହାଣୀ ଆଉ ଓସ୍ତ ଗଛରେ ଗୋଟିଏ ପିଚାଶୁଣୀଙ୍କ ବସା । ସେ ରାତିଯାକ ପଦାକୁ ବାହାରି ଚରି ବୁଲି ଯାଆନ୍ତି । ସକାଳ ହେଲାରୁ ଫେରି ଆସି ସେ କୂଅ ଭିତରେ ବର ଓସ୍ତ ଗଛରେ ବିଶ୍ରାମ କରି ରହନ୍ତି । ଫେରି ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲାରୁ ବାହାରନ୍ତି । ସେ ଦୁହେଁ ବି ଭଉଣୀ । ନିତି ପ୍ରତିଦିନ ଭେଟି କରନ୍ତି । ସେ ରାତିରେ କୁଆଡ଼େ ଚରି ବୁଲି ଯାଇଥିଲେ, ସକାଳକୁ ଆସି ବସାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ଏ ସାଧୁତପୁଅ ତ ଗଛ ଗଣ୍ଡି ପାଖ ଡାଳ ଜାଗାରେ ବସିଛି । କୂଅଭିତରେ ତ ନିଗଦ ଅନ୍ଧାରୁଆ ହୋଇଛି । ଯାହା ଭିତରେ ଏତେ ଏତେ କଥା ହୋଇଛି ବୋଲି ଏ ଦୁଇ ଭଉଣୀଯାକ ଆଉ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଆପଣା ବସାରେ ଯାଇ ପଶିଗଲେ । ଡାହାଣୀ ପଚାରିଲା, ନାନୀ ଲୋ ! ଦିନ ଆଉ ଖବର କଅଣ ? ପିଚାଶୁଣୀ ପଚାରିଲା, ଭଉଣୀ, ଲୋ !

ମୁଲକର ହାଲ କଅଣ ? ଏମିତି ପଚରା ପଚରି ହୋଇ ଦି ଭଉଣୀ ଦୁଃଖୋମୁଖୀ ହେଲେ । ଡାହାଣୀ କହିଲା, ମୁଁ ଆଠ ଦିନ ହେଲା ଏ ମୁଲକର ରଜାଝିଅକୁ ଲାଗିଛି ଯେ ତାକୁ ଚିପିଚୁପି କରି ଖାଇବି, ତେବେ ଯାଇ ମୋ ପେଟ ପୂରିବ । ରଜା କେତେ ମୁଲକରୁ କେତେ ଗୁଣିଆ ଗାରଡ଼ିଆ ଅଣେଇଲେଣି ଯେ, ଜେମାଠୁଁ ମତେ ଆଉ କେହି ଛଡ଼େଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଆଉ ଅଳପଦିନେ ଜେମା ତ ବଳେ ଶୁଖିଶାଖି ମରିଯିବ । ମୁଁ ତ କେତେ ଦିନ ମୋ ପେଟକୁ ଭାରି କଅଁଳିଆ ଆହାରଟିଏ ପାଇଛି । ମୁଁ କି ସେ କଅଁଳ ମାଉଁସକୁ ଛାଡ଼ିବି ? ମୋ ଉତ୍ତାର କିଏ ଜାଣିବ ଯେ, ମତେ ଜେମାଠୁଁ ଛଡ଼ାଇବ ? ପିତାଶୁଣୀ ପଚାରିଲା, ଆଚ୍ଛା ଭଲା ଏଥିକି କିଛି ଉତ୍ତାର ନାହିଁ ? ଡାହାଣୀ କହିଲା, ଅଛି ଯେ, ସେ କଥା ଜାଣୁଛି କିଏ ? ଏ ଡୋହରି ଗଛରେ ମୁଁ ବସା କରିଛି ଏହି ଗଛରୁ ତିନୋଟି ପତ୍ର ନେଇ, ମଳି କରି ଯେବେ କିଏ ସେ ସେ ରଜାଝିଅକୁ ଶୁଙ୍ଘେଇ ଦିଅନ୍ତା, ତେବେ ମୁଁ ଜେମାକୁ ଛାଡ଼ିଛାଡ଼ି ଦେଇ ପଳାନ୍ତି । ସତରେ ଯୁଁ କିଏ କରିବ ଯେ, ଜେମା ମୋ ମୁହଁରୁ ବର୍ତ୍ତିବ ? ହାପୁତୁଣୁଅ ତୁନୀ ହୋଇ ଏ କଥା ଶୁଣୁଥାଏ । ପିତାଶୁଣୀ କହିଲା, ରଜା ନଅର ପାଖ ବେଣାପୋଖରୀ ହୁଡ଼ା ତଳେ କିଛି ଯକ୍ଷଙ୍କ ମାଲମତା ଅଛି । କାଲେ ତାକୁ କିଏ ନେଇଯିବ ବୋଲି ମୁଁ ତ ରାତିଯାକ ସେଠେଇଁ ଯାଇ ଜଗି ବସିଥାଏଁ । କିଏ ସେ ମାଲମତାର ପତା ପାଇବ ଯେ ତାକୁ ଖୋଳି କରି ନବ ? ଡାହାଣୀ ପଚାରିଲା, ତାକୁ କଅଣ ନଜାର କିଛି ଉପାୟ ନାହିଁ ? ପିତାଶୁଣୀ କହିଲା, ମୁଁ ଏ ଡୋହରି ଗଛରେ ବସା କରିଛି, ଏ ଗଛର ମୂଳ ଆଗଡାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେବେ କିଏ ନେଇ ସେଇଥିରେ ଖଣତି ବେଣ୍ଟ କରି, ସେହି ପୋଖରୀହୁଡ଼ା

ଉପର ବରଗଛ ଶିଅ ତଳେ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଦିନ ରାତିରେ ସେ ଖଟଟରେ ଶୋଇଲନ୍ତ , ତେବେ ସେ ମାଳତିଙ୍କ ବାହାର କରନ୍ତ । ତା'ର ଅଚଳାଚଳ ସମ୍ପତ୍ତି , ଧନ ଜନ ଗୋପଲକ୍ଷ୍ମୀ ମାଡ଼ିଯାଆନ୍ତ ପରା । ଏ ସୂତ୍ରରେ କାହିଁ ମାନବ ଜାତିର ଯେ ସେ ଯାହା ଧନକୁ ନବ? ସାଧୁତପୁଅ ତ ଏ କଥା ସବୁ କାନପାରି ଶୁଣି ହୋଇ ଶୁଣୁଥାଏ । ଇମିତି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉ ହେଉ ଦି ଭଉଣୀଯାକ ସେ ନିଶାରେ ଢଳେଇ ଗଲେ । ଡାହାଣୀ , ହିଡ଼ିମ୍ବୁଣୀ , ପିଶାଚୁଣୀ , ଶାଙ୍କୁନୀ , ଭୂତ , ପ୍ରେତ , ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ , ଏ ସମସ୍ତେ ତ ରାତିଯାକ ଅଘଟଣପାଟ ଭଳିଆ ବୁଲୁଥାନ୍ତି , ସେମାନଙ୍କର ସବୁ ରାତିରେ ଚଳନ ପାଏ ନାହିଁ । ଏ ସମସ୍ତେ ଦିନରେ ଶୁଅନ୍ତି , ରାତିରେ ଚରନ୍ତି ବୁଲନ୍ତି । ଯିମିତି ଏ ଦି ଭଉଣୀଯାକ ଶୋଇ ପଡ଼ି ଯିମିତି ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରିଲେ , ସାଧୁତପୁଅ କଅଣ କଲା ନା , ଯିମିତି ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବତା ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଆସିଲେ , ଉତ୍ତରଦିଆ ଦି ପାହର ବେଳକୁ ସେ କାଠ ଭିତରେ ଖରାରେ ହାଲୋଲ୍-ମାଲୁ ହୋଇଗଲା । ଡାହାଣୀ ପିଶାଚୁଣୀ ତ ନିଘୋର ନିଦରେ ଶୋଇଛନ୍ତି । ସାଧୁତପୁଅ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ କାଠଅନଳକୁ ଧରି ପରିକା ହାତ ଗୋଡ଼ , ବାହା , କହୁଣୀରେ ଠେଲ ଦେଇ ଦେଇକା ଉପରକୁ ଉଠିଲା । ଉଠି କରି ଡାହାଣୀର ବଣା ମୋଡ଼ି ଗଛରେ ସେ ବରଗଛ ଅଗରୁ ତିନୋଟି କଅଁଳିଆ ପତ୍ର କାନରେ ବାନ୍ଧିଲା । ଖଣ୍ଡେ ଦୂର ଆସିଛି , ବାଟୋଇଙ୍କି ଦେଖି ପଚାରିଲା , ମଉସା ! ଏ ରାଇଜ ରଜାଙ୍କ ନଅରକୁ ବାଟ କିଏ ! ବାଟୋଇ ତାକୁ ବାଟ ବତେଇ ଦେଲେ । ଲୋକେ ତ ପାଗୁଳ ପଚାରୁ ଦେଖାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ସେ ରଜାଙ୍କ ସିଂହ ଦୁଆରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା । ରଜାଙ୍କ ଜେମାଙ୍କୁ ଡାହାଣୀ ଲାଗିଛି ଯେ ଜେମାଦେଈ ନ ଖାଇ ନ ପିଇ କଣା ରହିଲାଣି । ହାଡ଼

ମାଉଂସ ହେଇ ଦପଲ ହୁଏ କି ନ ହୁଏ ! ସମସ୍ତେ ଆଶା ଛାଡ଼ି ବସିଲେଣି । କେତେ ଗୁଣିଆ , କେତେ ଓଝା ଆସି କେତେ ଝଂଜାଡ଼ି , ଫୁଂଙ୍କାଫୁଂଙ୍କି , ଧୂପ , ବଳି , ବୋଦା , ମନ୍ତ୍ରତନ୍ତ୍ର କରି କରି ଥକି ଗଲେଣି । ସେ ଅହ୍ରାଣୀ ଆଉ ଛାଡ଼ିବାକୁ ନାହିଁ । ଜେମା ତ ବାପ ମା'ଙ୍କର ଏକୋଇର ଜଳା । ଭାରି ଗେଲବସରରେ ବଢ଼ିଛି । ପଟୁକୁ ରାଣୀ କହିଲେ – ଯେ ମୋ ଜେମାଦେଇଠଉ ଅହ୍ରାଣୀ ଛୁଟେଇ ଦବ ତାକୁ ମୋ ଜେମାକୁ ବାହା କରେଇ ଦେବି । ରଜା କହିଲେଣି , ତାକୁ ରାଇଜରୁ ଅଧେ ତମ୍ବାପାଟିଆ ସନନ୍ଦ କରି ଦେବି , ଉତ୍ତମ ସ୍ଥାନରେ ନଅର ଉଆସ ତୋଳେଇଦେବ । କେତେ କେତେ ଗୁଣି ଗାରେଡ଼ି ଆସି ତାଙ୍କ ମୁହଁମାନ କେଶରା ପାଡ଼ି ଫେରି ଗଲେଣି । ଦିନକୁ ଦିନ ଜେମା ଦିହ ବଳେଇଲାଣି । ସମସ୍ତେ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ବସିଛନ୍ତି । ନଅରରେ ଉଛବ ଆନନ୍ଦ କିଛି ନାହିଁ । ଯୋଉଠେଇଁ ମାଛି ପଡ଼ିଲେ ନବଖଣ୍ଡ ହଉଥିଲା , ଆଜି ସେଠେଇଁ ମାଛି ମାରୁ ନାହାନ୍ତି । ରଜା ରାଣୀ ତ ଚିନ୍ତାରେ ଚରଣ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ସାରିଲେଣି । ଏଇ ସମୟରେ ଏ ସାଧୁପୁଅ ମହଲ ମେଲେଟିଆ ହୋଇଛି , ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ରଜାଙ୍କ ସିଂହ ଦୁଆରେ । ଯାହା ମୁହଁରୁ ଶୁଣୁଛି , ସେହି ଜେମାଙ୍କର ଅହ୍ରାଣୀ ଚଢ଼ା କଥା । ସାଧୁପୁଅ ଯାଇ ଦୁଆରିଜଗା ପାଇକଙ୍କୁ କହିଲା , ମୁଂ ଟିକିଏ ଜେମାଙ୍କୁ ଦେଖନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଯା' ରୂପ , ଯା' ଭେକ ଦେଖି ଯାକୁ ଠେସକରେ ଉଡ଼େଇ ଦେଲେ , ଯା' କଥାକୁ ପାସଙ୍ଗରେ ଧରିକେଇଲେ ନାହିଁ । କହିଲେ , ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଲେଣି ପଂସର ପାଂଟି , ସାନ ସାନ ଅଇଲେ କେସର ଜାଣି ! ଶିଳ ଶିଳୁଆପଥା ଗଗନରେ ଉଡୁଛନ୍ତି , ଶିମିଳୀ ତୁଳା ବୋଲୁଛି ମତେ

ରଖ୍ । ପାଟୁକୁ ମଣିମାଙ୍କ ଉଆସରେ ଏ ଟୋକା ଆସିବା ଖବର କିମିତି ଯାଇ ବାଜିଲା । ମାଆ ତ ପୋଡ଼ ହୁର ପିଲା ଜନମ କରିଛି, ତା ମନ କି ସହଜରେ ବୁଝେ ? ରାଣୀ କହିଲେ, ଦେଖିବା ଦେଖି, କେଜାଣି ଅବା ମୋ କରମକୁ ମହାପ୍ରଭୁ ଏ ମଣିପକୁ ଆଣି ପହଞ୍ଚାଇଛନ୍ତି ? ଯାହା କହି ସାପୁଡ଼ପୁଅକୁ ଉଆସ ଭିତରକୁ ଡକେଇ ନେଲେ । ଜେମା ପାଖକୁ ଯାଉକୁ ନେଲେ । ଏ କାନ୍ଧରୁ ସେ ବରପାତ୍ର ଛଟୋଟି ଫିଟେଇ ମାକଡ଼ ଦେଇ ଯିମିତି ଜେମା ନାକ ପାଖକୁ ନେଇଛି, ଜେମା ସିମିତି ଅବଦରେ ଉଠିଲା, କହିଲା, ମତେ ବାଟ ଛାଡ଼, ମୁଁ ଯିବି । ଗୋଟାଏ ପାଣିପୁରା ଗାରାଟାଏ ଆଣି ଜେମା ଆଗରେ ଥୋଇଦେଲେ । ଜେମା ସେ ଗାରା ପାଣିକୁ ପାଟିରେ କାମୁଡ଼ି ପରେ ଉଠେଇ ନେଇ ଝପିଆ ମୁଣ୍ଡକୁ ବାଏଁ ବାଏଁ ପଡ଼ିଗଲା । ଯାହା ଦେଖି ସମସ୍ତେ କାବାହୁଏ । ସେଠେଇଁ ଗାରାକୁ କଟାଇ ଦେଇ ଜେମା ଶୋଇ ଗଲା । ପୋଇଲୀ ପରିବାରୀ ଜେମାକୁ ସ୍ୱାଗ୍ରୁମ କଲେ । ଆଉଁଷା ପାଣି, ଚିଆଁ, ଛିଆଁ କଲେ । ଜେମା ଠେଇଁ ଚେତା ପାଇଲା । ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସବୁକୁ ସବୁ ଟାଙ୍କିଟୁଙ୍କି ହୋଇ ବସିଲା, ଜେମା ଠେଇଁ ପାହାଣୀ ଛାଡ଼ିଗଲା । ରାଜ୍ୟଯାକ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ ଲାଗିଲା । ସେଠେଇଁ ସାପୁଡ଼ ପୁଅକୁ ରଜା ବେଣ୍ଟ ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ା ପାଖରେ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ବଇଠକଖାନାଆ ଉଆସ ତୋଳେଇ ଦେଲେ । ଦିନ କେତୋଟାରେ ଜେମା ଟାଙ୍କି ଟୁଙ୍କି ହୋଇ ଭଲା ହେଲା । ଫେର ଜେମାର ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ଏ ଟୋକାକୁ ଜେମାକୁ ବିଭା କରେଇ ଦେଲେ । ରାଇଜଯାକ କେତେ ଉତ୍ସବ, କେତେ ନାଟରଙ୍ଗ ଲାଗିଲା, ରଜା ଆନନ୍ଦରେ ହାଟ ଜୁଆର କରେଇଲେ, ବାଟ ଜୁଆର କରେଇଲେ, ଭଣ୍ଡାର ଜୁଆର କରେଇଲେ, ନଅର ପାର

ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍ଗ ବଳ ସଭିଏଁ ଆନନ୍ଦରେ ସାତମଙ୍ଗଳା ଯାକେ ମାତିଲେ । ଯାତ୍ରା ପାଲା, ରାମଲୀଳା, କୃଷ୍ଣଲୀଳା, ଭାଗବତଲୀଳା, ଗୋପଲୀଳା ଇମିତି କେତେ ନାଟରଙ୍ଗ କଲେ, କେମା ଆଉ ଏ ଟୋକା ଯାଇ ସେ ନୂଆ ନଅରରେ ରହିଲେ । ଦିନାକେତେ ଗଲାରୁ ଏ ଟୋକା ଖତ୍ତାରେ ଯାଇ ସେ ଅମୃତହାଂ କୂଅ ଭିତର ଓଙ୍ଗୁଟର ଆଗ ଫଳଖଣ୍ଡି ଆଣି ତାଙ୍କୁ ଦାଣ୍ଡି ଦୁହିଁ କରି ଗୋଟିଏ ଖଞ୍ଜ ବେଣ୍ଟୁ କରି ସେଥିରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଖଞ୍ଜି ଲଗେଇ ସାଉଁଟି କରି ରଖିଥାଏ । ଦୈବଯୋଗ ତ । ମାସେ ଖଣ୍ଡେ ଗଲାରୁ ଗ୍ରହଣ ପଡ଼ିଲା । ଏ ଟୋକା ସେହି ଗ୍ରହଣଦିନ ରାତିରେ ତୁନି ତାନି ହୋଇ ଯାଇ ରଜାଙ୍କ ବେଣ୍ଟୁ ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ା ଉପରେ ଯେଉଁ ବରଗଛ ଥିଲା, ସେ ବରଗଛର ଶିଅ ତଳ ସେ ଖଞ୍ଜରେ ଖୋଳିଲାବେଳକୁ ସତକୁ ସତ ହୀରା, ନୀଳା, ମୋତି, ମାଣିକ, ସୁନା, ରୂପା, ଗଦାକୁ ଗଦା ସେଠେଇଁ ସେ ଶିଅ ତଳ ଖୋଲରେ ଭରା ହୋଇଛି । ସେଇଥିରୁ ରାତି ଯାକି ଟୋରସ୍, ଭାରିଯା ସେତକ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କରି ଅଣ୍ଟି ଅଣ୍ଟି କରି ବୋହି ଲାଗିଲେ । ସବୁ ଧନ ଦରବଯାକ ଆଣି ଆପଣା ନହରରେ ଗୋପାନ କରି ରଖିଲେ, ରାତି କାରାତି ସେ ଶିଅତଳ ଗାତକୁ ପୋତି ପକେଇଲେ, ରହିଲେ । ସତକୁ ସତ ପିଙ୍ଗଳାଗୁଣୀ ଯାହା କହିଥିଲା, ସେଇଆ ହେଲା ଏ ନୂଆ ନହରରେ ଗୁହୁଂ ଗୁହୁଂ ଧନ ଦଉଲତ ଘରକୁ ଘର ବୁଡ଼ି ମାଡ଼ିଗଲା । ସାଉନ୍ତ ଟୋକା ଯେଉଁ ସମୁଦ୍ରକୂଳରେ ହାଉଆ ଖାଇବ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଛନମହଲା ହିଣ୍ଡୋଳ୍, ନଅର ତୋଳେଇଲା । ହଣ୍ଟୁର ରଜା ଯାହା ଦେଖି ଆଚମ୍ବିତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ହେଲେ, ଟିଅ ଟୋକାଙ୍କର ବଢ଼ନ୍ତି ଦେଖି କିଏ ଅବା ଆନନ୍ଦ ନ ହେବ ଯେ ? ଏ ସାଉନ୍ତ

A 104

-୧୦୪ -

ଟୋକା ବିଚାରିଲା ଯେ ସଙ୍ଗାତ ମୋତେ ଅମୁହାଁ କୂଅକୁ ଠେଲି ଦେଇଥିଲେ ବୋଲି ମୁଁ ଯିନା ପରମ ସୁନ୍ଦର କନ୍ୟା ଭିଆ ହେଲି , ଆଉ ଏତେ ଅସୁମାରି ଧନ ଦଉଲତ ପାଇଲି । ସଙ୍ଗାତଙ୍କ ଉପକାର . ମୁଁ ସାତ ଜନମରେ ଶୁଝି ପାରିବି ନାହିଁ । ସଙ୍ଗାତଙ୍କୁ ଦେଖନ୍ତି କି , ତାଙ୍କୁ ପରା ପାଦପୂଜା କରି ଏଠେଇ ରଖାନ୍ତି । ଯିଆ ବିଚାରି ସବୁବେଳେ ସଙ୍ଗାତଙ୍କୁ ସୁମରଣା କରୁଥାଏ । ଦୈବ ଘଟଣାସୂତ୍ର ତ ! ଦିନାକେତେ ଯାଉଛି , ସଙ୍ଗାତ ଆସି ଏ ଟୋକା ପାଖରେ ହାଜର । ଦେଖେ କଅଣ ହୋଇଥାଏ ନାଁ , ବାହ୍ମଣ ଟୋକା ସାଥିତ ଟୋକାକୁ ଅମୁହାଁ କୂଅ ଭିତରକୁ ପଚୁମୁହାଁ କରି ଠେଲି ଦେଇ ମାଲମତାକ ନେଇ ପଳେଇ ଗଲା , ସେ ବିଚାରିଲା ଯେ ସଙ୍ଗାତ ଅମୁହାଁ କୂଅରୁ ଏତେ ଉଠିକ ନାଁ ମତେ ଆଉ ଭେଟିବ ? ଯିଆ ବିଚାରି ସେ ମାଲତକ ନେଇ ବେପାର ବଣିଜ କଲା , ବୋଇତ ସାତଖଣ୍ଡ କରି ସାତ ସମୁଦ୍ର ଲଙ୍କା ପାରି ହୋଇ କେତେ ମୁଲକ ବୁଲିଲା , ସାତଖଣ୍ଡ ବୋଇତରେ କେତେ ଅପୂର୍ବ ଚିଜ ଆଣି ଆପଣା ରାଇଜକୁ ଫେରିଲା ବେଳକୁ , ଯୋଗ ତ , ତା କରମକୁ ଦରିଆ ମଝିରେ ବତ୍ୟାର ଉଠେଇଲା ଯେ ସେ ସାତଖଣ୍ଡଯାକ ବୋଇତ ଟୁକୁଟାକ ହୋଇ ବୁଡିଗଲା । ନାହୁରିଯାକ ସମସ୍ତେ ପାଣିରେ ଭସେଇ ଟୁବେଇ ହୋଇ ଗୋଟିକ ଠେଇଁ ମଲେ , ଏ ବାହ୍ମଣ ଟୋକାର ତ ଆଇଷ ପୂରି ନାହିଁ , ଏ କାହିଁ ମରୁଛି ଅବା ? ଯିଆ କପାଳରେ ତ ଆଉ କେତେ ଅନେକ ଅବସ୍ଥା ଯୋଗ ଅଛି । ଏ ଟୋକା ଖଣ୍ଡିଏ ଭଙ୍ଗା ପଟାକୁ ଆଶ୍ରା ପଗାଡି ଧରି ଭାସି ଭାସିକା ଆସି ଏଇ ସାଥିତ ଟୋକାର ନୂଆ ନଅରପାଖ ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ଲାଗିଲା , ସେତିକି ବେଳକୁ ରଜା ଜେମା ତ ମହଲା

କୋଠା ଉପରେ ଟହଲ କରୁଥିଲା । ସମୁଦ୍ରର ଅତଡ଼ି ସେ ନଅର ଠେଇଁକି ପାଖ । ଏ ବାହ୍ମଣ ପୋକାକୁ ଲହଡ଼ ଆଣି କୂଳରେ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା ବେଳକୁ ଏ ଜେମାର ଆଖି ପଡ଼ିଗଲା, ଦେଖିଲା ଯେ ଗୋଟିଏ ମଣିଷ ଉଦୁଲଗାଂଲା ହୋଇ ଅତଡ଼ିରେ ପଡ଼ି ଶୁକୁ ଶୁକୁ ହଉଛି, ଜୀବ ଅଛି କି ଗଲାଣି, ଯା ବି ଠହର ପଡୁନାହିଁ । ଏ ଜେମା ସେଇଖିଣିକା ଯାଇ ଗୋରସ୍ତୁକୁ କହିଲାରୁ ସାଙ୍ଗ ପୋକା ଯାଇ ସମୁଦ୍ର ଅତଡ଼ାରେ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଚିହ୍ନିଲା, ଏ ତ ମୋ ସଦାଗଂତ ! ସେତେବେଳକୁ ସଦାଗାଂତଙ୍କର ପାଦର ବସ୍ତ୍ର ଛନକାଣୀ । ସେ ତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଏ ସାଧୁତ ପୋକା ତାକୁ ଲୁଗା ପିନ୍ଧେଇଲା, ଲୋକବାକ ମରଚ ଘେନେଇ ବାହ୍ମଣ ଦୁଆର କାନ ଫୁଂକିଲେ, ତାକୁ ସାଙ୍ଗମ କଲେ, ନଅର ଭିତରକୁ ଉଠେଇ ଆଣିଲେ । ତା ବହୁତ ଲୁଣି ପାଣି ଲାଗି ନାଠୀ ହୋଇଯାଇଥାଏ ତାକୁ ବରକୋଳି କାଠ ନିଆଁ କରି ସେକାସେକି କଲେ, ପୋଛାପୋଛି କଲେ ଘିଅ କପଡ଼, ଶୁଣ୍ଠି ପିପଳୀ ଇମିତ କେତେ ଓଷଦ ମାଜଣ ତାକୁ ଖୋଇଲେ, ତା ପିଟ୍ଠା ଘଡ଼ିଏ ପାହରେ ମିହିନ୍ କଲାରୁ ତା ପେଟରେ ଓଷଦ ମାଜଷଦ, ଆପାର ପଶିବାରୁ ବାହ୍ମଣ ପୋକାର ଚେତ ହେଲା । ବି ସଦାଗଂତଯାକ ଚିହ୍ନା ଚିହ୍ନି ହେଲେ, ଦିହେଂଯାକ କୁଣିଆ କୁଣ୍ଢେଇ ହୋଇ କେତେ କାନ୍ଦାକଟା କଲେ । ଦିହେଂ ରହିଲେ । ସାଧୁତ ପୋକା ସେଇଥିରୁ ଆପଣା ହାଲହଇକତଯାକ କିରାଟେଂ ଶିରା ପର୍ଯ୍ୟନ୍, ସବୁ ବାହ୍ମଣ ପୋକାକୁ କହିଲା । ବାହ୍ମଣ ପୋକା ବି ଆପଣାର ଅନକଅବସ୍ଥାଯାକ ସାଧୁତ ପୋକାକୁ କହିଲା, ଦିହେଂଯାକ ଦିନାକେତେ ସୁଖରେ ସେ ନଅରରେ ରହିଲେ । କଥାରେ କହନ୍ତି, ପ୍ରକୃତି ମଲେ ଛୁଟେ । ଏ ସାଧୁତ ପୋକାର

A 10..

ଏବେ ସବୁ ଦେଖି ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଟୋକାର ବହୁ ଦୁଃଖ ହେବେଇ ଖେଳେଇ ହଉଥାଏ, ମୁହେଁ ମୁହେଁ ବିନା ସଙ୍ଗାତ ବୋଲି କହୁଥାଏ ହେଲେ ଭିତର ହିଂସାରେ ଜଳପୋଡ଼ି ଯାଉଥାଏ । ବ୍ରାହ୍ମଣପୁଅକୁ ତ ଏ ସାଧୁତ ଟୋକା ସେ ଅମୁହାଁ କୂଅ ଭିତରେ ବରଓସ୍ତ ଗଛ ଆଉ ତା ଭିତରେ ବସ୍ତି ଥିବା ସେ ଦେହାଣୀ ପିତାଶୁଣୀ କଥାକୁ ଟିକେଟିକେଁ ନଥିକ ମାନଙ୍କେ କହୁଥାଏ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଟୋକା ଭାବୁଥିଲା, ମୁଁ ସେ କୂଅ ଭିତରେ ଯାଇଁ ପାରନ୍ତି କି, ସଙ୍ଗାତ ଭଳିଆ ଧନ ଦରବ ଗୁଡ଼ାଏ ପାଇ ଯାଆନ୍ତି; ସଙ୍ଗାତ ପରି ଇମିତି ନହୁର ଘର ତୋଳେଇ ଗୋଟିଏ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ତରୀଲା ଝିଅ ହୋଇ କେତେ ଆନନ୍ଦରେ ରହନ୍ତି । ଯେ ମନେ ମନେ ଭାବୁଥିଲା ସଙ୍ଗାତ କୋଉଠୁଇଁ ସେ ବେଶ୍ ଲଗା ଖେଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡିକ ରଖିଥିଲା, ତାକୁ ଖୋଜାଖୋଜିରେ ସଙ୍ଗାତଠୁଁ କଥା ନେଇ ଓର ଉଣ୍ଡୁଥିଲା । ଦିନେ ସଙ୍ଗାତକୁ କି କାହାରକି ନ କହି ରାତିରୁ ଉଠି ସେ ଖେଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡିକ ନେଇ ପାଳେଇଲା, ଯାଇକରି ସେ ଅମୁଁହା କୂଅକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ସେଇଠୁଇଁ ପାହୁଥିଲା

ତେଣେ କଅଣ ହେଉଛି ନା ଏ ସାଧୁତ ଟୋକା କୂଅରୁ ବାହାର ଆସି ଚଳାଚିଅଠୁଁ ତ ଦେହାଣୀ ଚୁହେଇ ଦେଲା, ତେମା ଆଉ ମଲା ନାହିଁ କି ଦେହାଣୀର ଆଶା ପୂରିଲା ନାହିଁ । ଦିନାକେତେ ବାଦ୍ ତ ବେଶ୍ ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ାଉଳୁ ସାଧୁତ ପୁଅ ସେ ଯାଏ ମାଲ୍‌ମାନ ଖୋଲିକରି ନେଲା । ପିତାଶୁଣୀ ଯାଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ମାଲ୍‌ମତା ସବୁ ଗଲାଣି ! ହି ଭଉଣୀମାନ ହାଇ ହାଇ ହେଲେ । ଦେହାଣୀ ପୀତାଶୁଣୀକୁ ତ କାକ ଚରିତ୍ର ଜଣା । ସେ ପଛରେ ଜାଣିଲେ ଯେ ଏ ସାଧୁତ ଟୋକାର ଏ ସବୁ କାମ, ସେ ଭାବୁର ମନରେ ରାଗ ରଖିଥାଆନ୍ତି, ଭାବୁଥାଆନ୍ତି, ଏ କେମିତି

ଆମ ହାଣ୍ଡେ ହନେ ଘଟନା କି, ଲୋକ ସେ ଦିନ ଦେଖିଲା କାମ କରନ୍ତେଇଁ । ଲୋ ହଣ୍ଡର କରି ସେ କୁଆ ଭିତରେ ଥାଆନ୍ତି । ଏ ବାହୁଣ୍ଡଙ୍କୋ ତ ଧୁଳାଏ ପାଇବ ବୋଲି ଲିମିତ ସେ ଅମୁହାଁ କୁଆ ଭିତରକୁ ନ ଜାଗିଲା ହୋଇ ସେହି ପଡ଼ିଛି ହିମିତ ଏ ଜହ୍ନାଣୀ ପୀତାସୁଣୀ ଦେଖିଲେ ଯେ ତା ହାତରେ ଏହି ଗଛର ଫଳ ବେଣୁଲଗା ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡିଏ ଅଛି । ଏ ହଡ଼େଇଁ କହିଲେ, ଆରେ ଏତେ ସେ, ଲୋ କହି ହଡ଼େଇଁଲୋକ ବାହୁଣ୍ଡପିଲାର ଟାଙ୍ଗୀ ଛଡ଼ି ଦେଲେ, ତଣ୍ଟି କଟା କରି ତା ଲହୁ ଘୋଟେ ଲେଖାଏଁ ପିଇଲେ, ତା ମାଉଁସ ହାଣ୍ଡ଼ଲୋକ ଟିକିକୁଠେଇଁ ନିଖାଳ ପାର୍ଥିନ, ରନ୍ଧୁମାନ୍ଧ କରି ରେକେଟି ରାକେଟି ଗ୍ରେବେଇ ଗ୍ରେବେଇକରି ଖାଇଲେ ।

ସାଧୁତୋକା ତହିଁ ଆରଦିନ ସକାଳୁ ଉଠି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସଙ୍ଗାତ କୁଆଡ଼େ ଚଲ୍ । କେତେ ଆଡ଼କୁ କେତେ ମଣିଷ ପଠାଇଲା, ଆପେ ବାଉଦିକୁ ପରି ହୋଇ କେତେ ଆଡ଼ ବୁଲିଲା, ସଙ୍ଗାତକୁ ଯକ୍ଷିଣୀ ଯୋଗିଣୀ ତ ଖାଇ ସାରିଛନ୍ତି, ତା'ର ଆଉ ପତା ଅଛି ଯେ, ଏ ପାଇବ ? ଦିନାକେତେ ମନରେ ଦୁଃଖ କଲା, ରହିଲା । ଅନେକଦିନ ଗଲାରୁ ସଙ୍ଗାତ କଥା କୁଆଡ଼େ ମନରୁ ପାସୋରି ଗଲା, ରଜା ଜେମା ସାଙ୍ଗେ ବାଇ ହୋଇ ଘର ଦୁଆର କଲା, ରହିଲା, ମୁଁ ଗଲି ଯେ, ମତେ କଥା କହିଲା ନାହିଁ । ମୋ କଥାଟି ଏତିକି, ଫୁଙ୍କିଲ ଫୁଙ୍କେ କେତକୀ ।

ଦେଶ ଗଣ୍ଡିଆ, କଟକ ଗଣ୍ଡିଆ, ଗଣ୍ଡି ଗଣ୍ଡିଆ

କୃଷ୍ଣବିହାରୀ ଦାଶ

ଝିପା ଗରଜୁଛି, ପାଣିଆ ଗୁଳ୍ଳନୀରେ ପୃଥିବୀ ଜାଲଜାଲିଆ ହଉଛି ; ଦେଶଗଣ୍ଡିଆ ଆଉ କଟକଗଣ୍ଡିଆ ରାସ୍ତାର ଦୁ' ଦଗରୁ ଆସି ଗୋଟିଏ ଗଛମୂଳେ ପହଞ୍ଚିଲେ। ଦେଶଗଣ୍ଡିଆ ମୁଣ୍ଡରେ ବସ୍ତାଏ ଗୋଇଠି, କଟକଗଣ୍ଡିଆ ମୁଣ୍ଡରେ ବସ୍ତାଏ ଖାର ! ଦେଶଗଣ୍ଡିଆ ଡାକ ମାରିଲା – ହେ ଭାଇ! କଣ ନେଉଛ ? କଟକଗଣ୍ଡିଆ ଉତ୍ତର ଦେଲା – ମୁଁ କଉଡ଼ି ନେଉଛି। ନବ ? କଟକଗଣ୍ଡିଆ ପଚାରିଲା – ତୁମେ କର୍ପୂର ନବ ? ଦୁହିଁଙ୍କ ରାଜିରଜାରେ ବୋଝ ବଦଳି ହୋଇଗଲା। ଦେଶଗଣ୍ଡିଆ ମନେ ମନେ ହସିଲା – ଦେଇଛି ଛିଗାକାଟି। କଟକଗଣ୍ଡିଆ ହସି ହସି ଭାବିଲା – ଅଧା ପୋଡ଼ିଥିବ, ଗୁଣ ଗାଉଥିବ। ଦେଶଗଣ୍ଡିଆ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଭାଇମାନଙ୍କୁ କହିଲା – ଆରେ ଲୋ, ଭଗବାନ୍ ଦେଲାବେଳେ ଏମିତି ଦିଅନ୍ତି, କଟେ ପୁଅ ବାର, ଦେଖ କେମିତି ଗୋଇଠି ବସ୍ତାଏ ଦେଇ କର୍ପୂର ବସ୍ତାଏ ଠକି ଆଣିଛି। କଟକଗଣ୍ଡିଆ ଭାଇମାନଙ୍କୁ କହିଲା – ଆଲୋ ବୁଦ୍ଧି ଥିଲେ ବାପଘରେ ପୁଅ, ଦେଖ୍ କେମିତି ଖାର ବସ୍ତାଏ ଦେଇ କଉଡ଼ି ବସ୍ତାଏ ଠକି ଆଣିଛି।

ପିଲାଏ ଆବାକ୍ ହୋଇ ଶୁଣୁଛନ୍ତି, ବସ୍ତା ଖୋଲା ହେଲା। ଖାର ଆଉ ଗୋଇଠି, ଠକଙ୍କ ମୁହଁ କେଞ୍ଚା ପଡ଼ିଗଲା, ଭାଇମାଏ ଚିଙ୍ଗାରିଲେ – ତୁମକୁ ଟିକିଏ ଲାଜ ନାହିଁ ? କାହାକୁ କହିବେ ? ମନମାରି ରହିଲେ।

ଏମିତି କେତେକାଳ ଗଲା। ହାଟରେ ପୁଣି ଦୁହିଁଙ୍କର ଭେଟ ହେଲା। ଦୁହେଁ ହସା ହସି ହେଲେ।

ଠକ ଠକର ସାଥୀ , ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କ ପାଖିରେ ମାହାର୍ଦ୍ଦ ଦେଇ ମିତ ବସିଲେ ; କହିଲେ ଦେଖିବା ଦେଖି ଏଥର କିଏ ଆମକୁ ବଳିପିବ ? ବାଟରେ , ଘାଟରେ , ହାଟରେ ନାଟରେ ଯାହାକୁ ଦେଖିବା ରାମାନନ୍ଦୀ କାଟିଦେବା , ମୁଣ୍ଡରୁ ଚନ୍ଦନ ଟୋପା , ଆଖିରୁ କାଜଳଗାର ଚୁଟାଇନେବା । ଏମିତି ଝଗଡ଼ାଝଗଡ଼ି ହୋଇ ବାହାରିଲେ ।

ଯାହୁଲେ ଦୁହେଁ ଜଣେ ବୁଢୀ ଘରେ ଯାହୁଁଥିଲେ । ଚମ ଧୁଡୁ ଧୁଡୁ ହାଡ଼ କୁଡୁ କୁଡୁ , ହାତରେ ଖଣ୍ଡିଏ ବାଡ଼ି ; ନଇଁ ନଇଁ ବୁଢୀ ଖୁପୁରୁ ଖୁପୁରୁ ଚାଲୁଛି । ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ଦଣ୍ଡବତ ହୋଇ ଏମାନେ କହିଲେ, " ଅପା ଲୋ , ତୁ ଆଉ ଆମକୁ ଚିହ୍ନିବୁ କାହିଁକି ? ପହିଲପାଳି ଦିନୁ ତ ଲଆଡ଼େ ରହିଲୁ , ଆମ ଦୁଆରେ ଦିନେ ହେଲେ ପାଦଧୂଳି ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଏବେ ଗୁ'ଲେ , ପୁଅର ବେହେଘର ହେଉଛି , କରିବା ଧରିବାକୁ ଆଉ କିଏ ଅଛି ? ତୁ ନ ଗଲେ ନ ହୁଏ ।"

ବୁଢୀ ବାପାଘର ଦୂର ଦେଶରେ । ସେ ପହିଲପାଳି ଆସିଛି ତ ଆସିଛି । ବୁଢୀ ପୁଅଙ୍କୁ ଭାଇ ମାନେ କହି କେତେ କାହୁନା ପକେଇଲା , ଦୁଃଖ ସୁଖ ହେଲା , ଚାଧୋଇ ଯିବା ଲାଗି ସୁନାଗିନାରେ ମାଲପା ଦେଲା , ପୋଖରୀ ଦେଖେଇ ଦେବା ପାଇଁ ପୁଅକୁ ସାଙ୍ଗରେ ପଠାଇଲା ।

ଠକ ଦୁହେଁ ତେଲ ଲଗାଇଲେ , ଗିନାଟି କଆବାଡ଼ରେ ଲୁଚେଇ ଦେଲେ , 'ନେଲା' ରେ 'ନେଲା' ରେ ପାଟି କଲେ । ବୁଢୀଙ୍କି ଆସି କହିଲେ , " ଆଲୋ ଅପା , ଗିନାଟା କୁଆ ନେଇଗଲା ।' ପୁଅ ମଦୁ

ଦେଖିଲା, ମାଆଙ୍କୁ ରାମ କି ବସ୍ତୁ କହିଲା ନାହିଁ । ବୁଢୀ କୋହ କରୁଛି ହୋଇ ରହିଲା, ନିମିତ୍ୟକୁ ଗଲା ନାହିଁ, ଖାଲି କଥା ଶିଖିବାକୁ ପୁଅକୁ ପଠାଇଲା । ପୁଅ ଠକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଘୋଡାରେ ବସି ଗଲା ।

ବାଟରେ ସେମାନେ କହିଲେ, "ଭଣଜା, ଭୋକରେ କରଡ଼ି ଜଳିଲାଣି, ତୁମ ଦେହରୁ କିଛି ଅଳଙ୍କାର କାଢି ବିକି ଜଳଖିଆ ଆଣ ।" ଭଣଜା ଭାରି ହୁସିଆର, ସିନା କଥାରୁ ସେମାନଙ୍କ ହାବଭାବ ଦେତରେଇ ସାରିଲାଣି । ଗୋଟାଏ ଫିକର ପାଇଁ କହିଲା, "ମାମୁଁ ! ଏ ତ ଛୋଟ କଥା, ଏଥିପାଇଁ ଅଳଙ୍କାର ବିକିବା କାହିଁକି ? ମୋ କଥା ମାନି ଚଳିଲେ ଢେର ଢେର ଖାଇବାକୁ ମିଳିବ ; କଥାଟା ବି ତେମନ୍ କିଛି ନୁହେଁ, କେବଳ 'ଏକ୍ କି ତୁନ୍' ପଚାରିଲେ, କହିବ 'ତୁନ୍'। ଯାରୁ ଭିତରେ ମାରୁ ଅଛି ବୋଲି କଣ ଏ ଜାଣନ୍ତି ? ହଁ 'ଟାଏ ମାରିଦେଲେ। ଏଣେ ଭଣଜା ଜଣେ ସାହୁଙ୍କୁ ଯାଇ କହିଲା, "ମହାଜନେ! ଦି ଜଣ ହଳିଆ ବିକି ଆଣିଛି ।" ମହାଜନ ଦାମ୍ ଦେଇ ସାରି ପଚାରିଲା, "ଏକ୍ କି ତୁନ୍ ?" ଏମାନେ କହିଲେ "ତୁନ୍ ।"

ଏତିକରେ ବିକା କିଣା ଶେଷ ହେଲା । ଭଣଜା ଟଙ୍କା ଗଣି ନେଇ ଖସିଗଲା । ଠକ ଦି ଜଣ ବନ୍ଧନରେ ପଡ଼ି ରହି ବୁଝିଲେ — ଭଣଜା ବୋଲି ଯେ ଜୁଟିଛି ସେ ହେଉଛି ଠକଙ୍କ ଗୁରୁ । ଏମାନେ ମହାଜନଙ୍କୁ କହିଲେ, "ଭାଇ ! ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ହଳିଆ ନୋହୁଁ, ସେ ଆମକୁ ଜଳଖିଆ ଖାଇବା ନାଆଁରେ ଡାକି ଆଣି ବିକି ଦେଇଗଲା । ମହାଜନ କହିଲା, "ଏବେ ଣି ମୋ ଟଙ୍କା କିଏ

ହେବ ?" ଏମାନେ କହିଲେ, " ଆମେ କିଛି ଜାଣି ନାହୁଁ । ବହୁ ନେହୁରା ନମସ୍ତେ ହେବାରୁ ମହାଜନ ତାକୁ ଖୋଜିବାକୁ ଲୋକ ପଠାଇଲା । ଠକ ବି' ଜଣ ମହାଜନର ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ଗଲେ ।

ଏଣେ ଘୋଡା ଟପ୍‌ଟପେଇ ଭଣଜା ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗାଆଁରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠି ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼ିଆ ଦୋକାନ ; ଖଜା, ମିଠେଇ, ଜଲିବି, କୋରା ଖଜା ହୋଇ ରଖା ହୋଇଛି, ପିଲାଟିଏ ବିକୁଛି । ଭଣଜା ସେଠି ପହଞ୍ଚି ମନଇଚ୍ଛା ବି'ହାଡିଆ ଖଜା ମିଠେଇ ଗିଳିଗଲା । ପିଲା ପାଟି କରିବାରୁ କହିଲା, " ବାଆକୁ କହିବୁ, ମାଛି ଖାଇଗଲା, ସେ କିଛି କହିବ ନାହିଁ ।" ପିଲା ବାପକୁ କହିବାକୁ ଦୌଡ଼ିଲା, ଏଣେ ଖଜା ମିଠେଇ ଖାଇ କିଛି ବାଟକୁ ଯାଇ ଭଣଜା ବାଟେ 'ହୁଁ' କଲା ।

ଭଣଜା ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଗୋଟିଏ ବୁଢୀକି ଭେଟିଲା । ବୁଢୀ ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ଝିଅ, ଗୋଲ ବରଫୀ, ଟିପ ଉପରେ ଘାଟ ଉତ୍ତରାଣ ଦେଇଛି, ମୁହଁଟି ଚକା ଗୁନ, ଶୁଣିଲେ ଶୁଣୁଥିବ, ଆଖିରେ ପଲକ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଭଣଜା ହଠାତ୍ ତାକୁ ଟେକି ନେଇ ଘୋଡାରେ ବସେଇ ଟପ୍‌ଟପ୍ ମାଇଲା । ବୁଢୀ ପାଟି କରିବାରୁ କହିଲା, "ମୋ ନାଆଁ ଜ୍ୱାଇଁ ।" ବୁଢୀ ବିକଳରେ ଡାକ ପକାଇଲା — ଯାଇଁ ଆସ ହୋ, ମୋ ଝିଅକୁ ନେଇଗଲା । କିଛି ଲୋକ ଜମିଲେ — କଥା କଣ ? ବୁଢୀ କହିଲା, ଆହୋ, ମୋ ଝିଅକୁ ଜ୍ୱାଇଁ ଘେନି ପଳାଇଗଲା ! ଲୋକେ କହିଲେ, " ଝିଅ ତ ଜ୍ୱାଇଁ ଘରକୁ ଗଲା, ସୁଖରେ ରହିବ, ସବୁ କାଳେ କ'ଣ ତୋ ଘରେ ଆଆନ୍ତା ?

ମିଛୁରେ ଗୋଟାଏ ବୋବାଳି ଛୁଟୁଛ କାହିଁକି ?

ବଣ ବାଟେ ପଡ଼ିଲା, ଗୋଟେ ଭାଲୁ ଉଇ ଖୋସୁଥିଲା, ଭଗଣାକୁ ଦେଖି ଚମକି ଆସିଲା । ଭଗଣା ଦେହରେ ଗୋଟାଏ ପୋତରେ ଜଳ, ସେ ଭାଲୁ ସାଙ୍ଗେ ଝଗଡ଼ା, ପଟେ ମୁଷି ବାଲା । ଭାଲୁ ହାଲିଆ ହୋଇଗଲା ପରେ ତା ବେକକୁ ଯାବୁଡ଼ି ଅଇଲା । ତା ପରେ ତା ଥୋମଣିକି ଭୂଇଁରେ ଘଷିଲା । ଏଇ ଲଟେଇ ଭିତରେ ତା ବନ୍ଧକରୁ ଗୋଟି ହୋଇ ଟଙ୍କା ବୁଣିଗଲା । ଜଣେ ମହାଜନ ସେ ବାଟେ ଯାଉଥିଲା । ଟଙ୍କା ଦେଖି ତାର ଲୋଭ ହେଲା । ପଚାରିଲା — "କିଓ, ଭାଲୁ ମୁହଁଟାକୁ କାହିଁକି ଘଷୁଛ ? ଏ ଏତା କୁଆଡୁ ଆସିଲା ?" ଭଗଣା କହିଲା, "ଏ ମୋର ପୋଷା ଭାଲୁ, ନାକକୁ ଘଷିଲେ ଏ ଟଙ୍କା ଝଡ଼ୁରେ ।" ମହାଜନ କହିଲା, "ବିକିବ ?"

ଭଗଣା କହିଲା, "ସେମିତି ଗ୍ରାହକ ମିଳିଲେ ।"

"ଦିବାନବା କେତେ ?"

"ହଜାରେ ଟଙ୍କାରୁ ପଇସା ପାହୁଲାଏ ଊଣା ହେଲେ ଦେବି ନାହିଁ ।' ମହାଜନ ଟଙ୍କା ଗଣିଦେଲା । ଭଗଣା ମହାଜନକୁ ଭାଲୁ ଧରେଇ ସବୁ ଟଙ୍କା ଗୋଟେଇ ପୋଟେଇ ଘେନି ଚଲ୍ ।

ତା ପରେ ଭେଟିଲା ଜଣେ ଯୋଗୀ, ପାଟପାଟମ୍ବରୀ ଛୁଆର ଜଟି ବସିଛି । ଭଗଣା ତା ଆଗରେ ଖଜା ଥୋଇଲା ; ଯୋଗୀ ହାତ ପତାଇଲା ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଦେଲା । ତା ମନ ବୋଧ ହେଲା ନାହିଁ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ମାଗିଲା । ଭଗଣା କହିଲା, "ଯାଆ, ସେ ପାହାଡ଼ ପାଖ ଗଛମୂଳେ କେତେ ପାଚିଲା ଖଜା ଝଡ଼ିଛି,

ଗୋଟେଇ ଆଣିବୁ ।" ଖଜା ଗଛରେ ଫଳଟି, ଖୁସି ଖୁସି ହୋଇ ଧୋବା ଘେଞ୍ଚଳାକୁ ଗଲା । ଏଣେ ଭଣଜା ପାଟପୀତାମ୍ବରୀଙ୍କ ଗୋଟେଇ ନାଉଁଙ୍କ ଜାଣି ଘୋଡା ଦଉଡ଼ାଇ ଗୁଡ଼ଇଗଲା, ଗୋଟେ ଗଛ ତଳରେ ସେ ସବୁ ଢାଳିଲା, ତା ମୂଳରେ ଠିଆ ହୋଇ ବଡ଼ ପାଟିରେ କହିଲା, " ପାଟପୀତାମ୍ବରୀ ଫୁଟ ଫୁଟ ।"

ସେ ବାଟେ ଜଣେ ମହାଜନ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ପଚାରିଲା – ଭାଇ ! କଣ କରୁଛୁ କିଓ ? ଭଣଜା କହିଲା, "ବୁଝିଲ, ଏ ଗଛର ବହୁତ ମହିମା । ଏହା ମୂଳରେ ନାଚି ନାଚି 'ପାଟପୀତାମ୍ବରୀ ଫୁଟ' କହିଲେ ଡାଳେ ଡାଳେ ହେମ ବାହାରେ, ଭଲ ଭଲ ପାଟମଠା ଫଳ ପରି ଫୁଟିଯାଏ ।"

ମହାଜନର ଲୁଗା ଗୋଦାମ । ଲୁଗାପଟା ଲୋଭରେ ତେରେ କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଗଛଟାକୁ କିଣିଲା । ଭଣଜା ପାଟମଠାଙ୍କ ନେଇ ଘୋଡାରେ ଚଢ଼ି ପଳାଇଗଲା । ଏଣେ ମହାଜନ 'ପାଟପୀତାମ୍ବରୀ ଫୁଟ' ବୋଲି କହି କହି ଥକିଲା, କିନ୍ତୁ ଏ ହେଲେ ଲୁଗା ଫୁଟିଲା ନାହିଁ । ତା ପରେ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ "କଣ ହେଲାରେ" ବୋଲି କହି ବସି ପଡ଼ିଲା ।

ଏଣେ ଠକ ଦୁଇଜଣ ମହାଜନର ଲୋକଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଭଣଜାକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଗୁଡ଼ିଆ ଦୋକାନରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଗୁଡ଼ିଆକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ବୁଢ଼ୀ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ବୁଢ଼ୀଙ୍କି ସଙ୍ଗେ ନେଇ ଭାଲୁ ପାଖେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ମହାଜନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ନେଇ ଧୋବା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ଧୋବାକୁ ସାଥିରେ ନେଇ ସମସ୍ତେ ଲୁଗାମହାଜନ ପାଖେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ତାକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଭଣଜା

ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଠକାମି ଝଗଡ଼ା ଲାଗିଲେ। ଭଣଜା କହିଲା, "ଭାଇ, ଝଗଡ଼ାଟା ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଫେରାଇ ଦେଲି, ସେଥିରେ ମୋର ଟିକେ ଲୋଭ ନାହିଁ। ଖାଲି କାହାକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମୋର ଆସିଥିଲି।"

କଅଁଳ କଥାରେ ସମସ୍ତେ ଭୁଲିଗଲେ — ହଁ, କହନ୍ତୁ ସୋଡେବେଲେ, ଫେରାଇ ଦେବ ନାହିଁ କି?

ଏଣେ କେ କଣ କଲା ନା, ଯାଇ ଗାଁ ମାଳିକଙ୍କୁ ଡାକିଲା, କିଛି ଟଙ୍କା ଦେଲା, କହିଲା, "ତୁ ଢେଙ୍କୁରା ଦେ — କହ ରଜାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା, ଯାହା ଘରେ ବିଦେଶୀ ଅଛି, ଆଣି ହାଜର କର, ଶୂଳି ଦିଆଯିବ।" ଏହା ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ଚମକା। କଣ କରିବା? କେମିତି କୁଆଡ଼େ ପଳାଇବା? କାହାକୁ ପଚରା ଉଚରା ନାହିଁ। ସେ ଯାହା ଖଟିଆରେ ଖସି ରହୁ।

ଦୁଇ ଜଣ ଗାଁହାର ନଦୀକି ଆସି ନିଃଶ୍ୱାସ ମାରିଲେ। ଓହୋ! ଜୀବନଟା କୌଣସି ମତେ ରହିଗଲା।

ବେଣୀଗଣ୍ଠିଆ କହିଲା, "ଭାଇ, ମୁଁ ବେଣୀଗଣ୍ଠିଆ, ତୁ କଟକଗଣ୍ଠିଆ, ଯାହାକୁ ଭଣଜା କଲେଇ ସେ ହେଉଛି ଗଣ୍ଠିଆରେ ସାର — ଗଣ୍ଠି ଗଣ୍ଠିଆ। ସେ ଥିବା ଯାକେ ଆମ ବେପାର ଚଳିବ ନାହିଁ। ଆମେ ଯେଣେ ଯେଣେ ଗଲେ ସେ ପଛେ ପଛେ ଯାଉଛି।"

ଗଣ୍ଠିଗଣ୍ଠିଆ କବାଟର ଟିଅକୁ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ମହା ସୁଖରେ ରହିଲା। ମୁଁ ଗଳାରୁ ହସି ହସି କହିଲା, "ଠିକ୍ ଜେ କୋଠରେ।"

END